

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

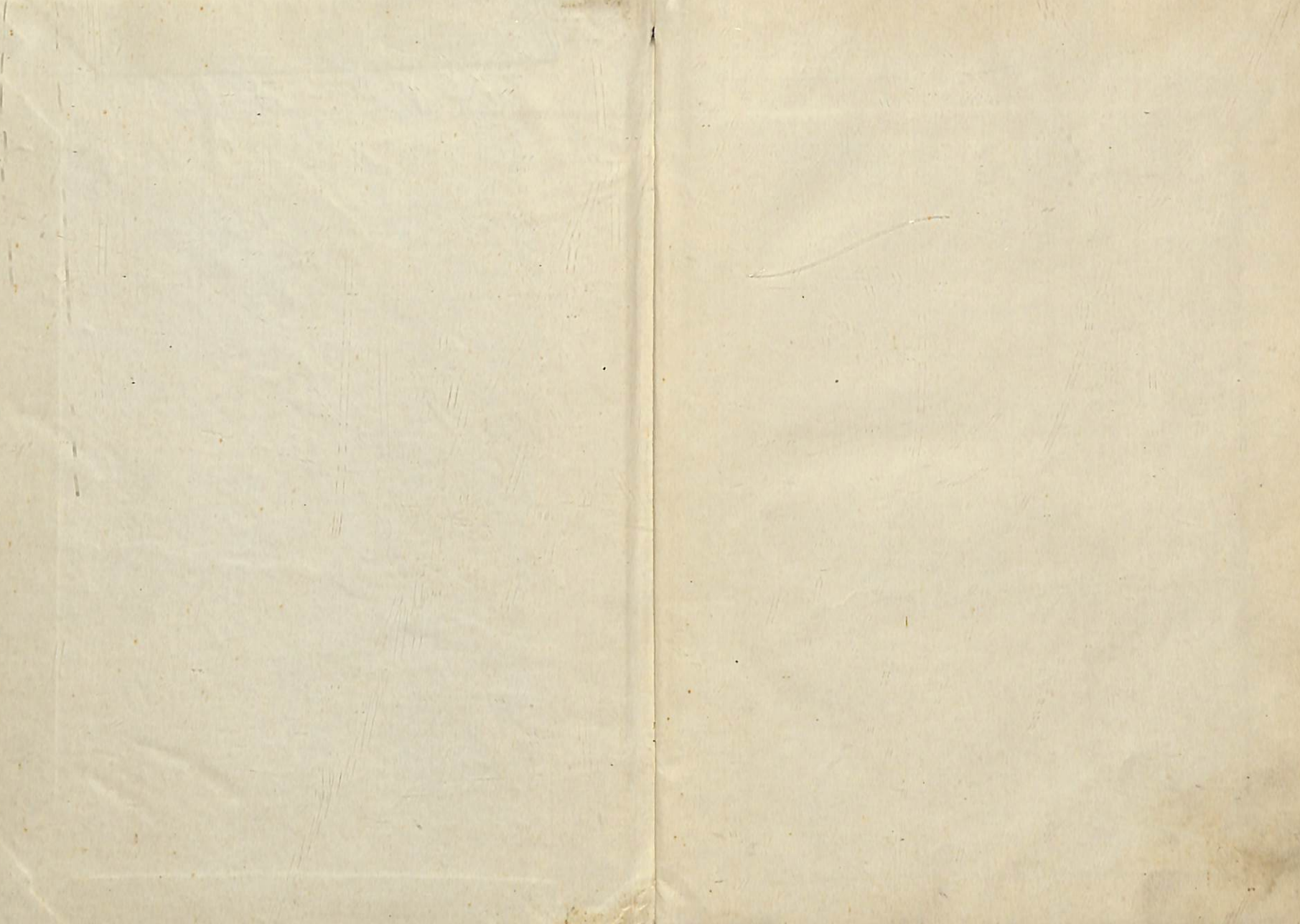
պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

894.3-3

Նիշուք Բերեթի և

Նիշուք Բազմաբնակ Երևանի - Բյուր-Էր
և Տեղաբնակ

ԱՇԸԳ ՔԵՐԷՄ

ԻԼԷ

ԱՍԼԸ ՀԱՆԸՄ

ՀԻՔԵԱՅԷՍԻ

ԹԻՒՐԿԻԱԿԻՒՄ ԻԼԷ

ԹԻՒՐԿԻԱԿԻ ՄԱՍԿԱՆԱՆ ԹԵՐԱԿԷՄԷ ՕԼՈՒՆԱՐԱԳ
ԹԱՊ ՈՒ ԹԷՄՍԻԼ ԳԸԼԸՆՏԸ

004

ԻՍԹԱՆԲՈՒԼ

ՄԱՍԿԱՆԱՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

1875

~~28-6.3.~~

22 62

5105-50

ՀԻՓԵԱՅԷԻ

ԱՇԸԴ ՔԵՐԷՄ ԻԼԷ ԱՍԼԸ ՀԱՆԸՄ

ԲԱՎԻԱՆԸ էխպար վէ նագլխանը ասար վէ միւ-
հետախանը բուզիկեար, շէօյլէ ըվայէթ իտէր-
լէր քի, զէմանը էվայիլտէ Իօֆահան շէհրինտէ
Հարուն էլ Բաշիա կիպի զայէթ ասիլ, վէ զայէթ
միւհթէրէմ պիր Շահ վար իտի. Շահըն պիր Բէ-
շիշ խազնէտարը օլուպ, գարըը տախի հարէմ-
տէ խազնէտարըը իտէր իտի էմնա պու Շահըն
տիւնեայէ զիւրրիյեթի կէլմիշ օլմանըպ, տայի-
մա էլէմ վէ թէէտսի Պ իւզրէ օլուպ, «անէպա
պէնիմ իսմիմ վէ ճիսմիմ տիւնեա իւզէրինտէն
նապէտիա մի՞ օլաճագ. անէպա պէնիմ թախթ
ու թաճըմը քիմէր զապթ իտէճէք» տէլիպ քէ-
տէրլէնմէքտէ իքէն, կիւնլէրտէ պիր կիւն, Շահ
խազնէտար Բէշիշի գարչըսընա չագըրըպ, «պարի
անըն իլէ թէսէլլի պուլանըմ» տէլիպ, պաշա-
տըլար հալլէրինի աիլէ ալարազ սէօյլէշմէկէ.
զիրա խազնէտարընտա զիւրրիյեթի եօգ իտի.
վէ պիրպիրլէրի իլէ չօգ սէօզ վէ սէօհպէթ իլէ
վագըթ կէշիրտիքտէն սօնրա, խազնէտար ճէվա-
պէ ավաղ պիրլէ շու մինվալ իւզրէ սէօյլէշտի.
«Շահըմ զիւտատէսի իլէ շաղ ու մուամմէր օլ, վէ
ասլա մէրագ իթմէ. Հագդ թաալա հազրէթլէրի
գուրու թօփրագտան պու գատար մահսուլ հա-
սըլ իթտիրիր իտէ, էլպէթտէ սիզլէրէ տէ պիր
չարէ իմքեան պախշ իտէր, հալպուքի զաթը ա-

լիեհէլէրինիզ շիւտիքի հալ ֆէրրահ պիր շէյ իլէ մէշլուսլ օլունմագ իչին միւզէյեհէն պիր քէօշկ վէ տիլ . քիւշատ պիր պաղչէ ինչա իթտիրիպ , անլէր իլէ էյլէնէսինիզ . պագալըմ Հագգ Թաալա նէ կէօսթէրիք տէտիքտէ , Շահ տըր , վագըթ գայպ իթմէեհէրէք էմր պիրլէ , ուստատ միւհէնտիսլէր , մէյմարլէր , նագգաչլէր , ամէլէլէր , բէնչպէրլէր վէ պաղչէպանլէր ճէլպ իտիպ , ազ վագթթըն իչինտէ էօյլէ պիր նէֆիս վէ մէշհուր քէօշկ վէ պիր պաղչէ քիւշատ իթտիրտի քի , տիլլէրտէ տասիթան օլուպ , էմսալի կէօրիւլմէտի . Պիր կիւն Շահ ճէմի վիւքէլատը իլէ պաղչէեհէ կիտիպ սէյր ու թամաշա վէ զիեաֆէթլէր իթմէքտէ օլսուն , Շահըն հարէմի տախի ֆէշիչին խաղնէտար գարըսը իլէ ճարիեհէլէրի , իչպու պաղչէեհէ կիտէր իքէն , եօլտա պիր իխթիյար ատէմ էլինտէ իքի թանէ ֆիտանլա պունլարա եագլաչլպ , հանըմ Սուլթանա արզ իտէր . օլ տախի ֆիտանլարը ալտըրըպ , պիր ալուճ ալթուն իհասան իյլէտի . մէկէր օլ ասէմ գըրգլէրտէն պիրի իմիշ . պու ֆիտանլէրին պիրի էլմա վէ օ պիրի այվա ֆիտանը իմիշ . վէլհասըլ ֆիտանլէրի ալըպ պաղչէեհէ վարտըգլէրինտէ , էլմա ֆիտանը հանըմ Սուլթան վէ այվա ֆիտանը ֆէշիչին գարըսը պիրէր եերէ տիքտիլէր , վէ պիրպիրլէրի իլէ տէրալէշէրէք տէտիլէր , «պարի տիւնեատտէ պրէր էվլատըմըղ եօգ իսէ , պիրէր ֆիտանըմըղ օլսուն» վէ պու մինվալ իւզրէ ֆիտանլարըն պէօլիւմէսինէ վէ թիմարընա տէվամ իթտիրլէր :

Պիր էյեամ կէշտիքտէն սօնրա , պագալըլար քի մէյվէ վագթթինտէ պունլար մէյվէ վիրմէզ օլմուշ-

լար տըր . հանըմ Սուլթանըն ֆիքրի իւմմանէ տալըպ , զարի զարի աղլաեարագ տէր իտի , «էյ էհլի Սիւպհան , տիւնեատա պիր զիւրրիյեթթիմ օլմատըղը իչին ճիւմլէտէն մահճուպում , քէնտի էլիւմ իլէ պիր էլմա ֆիտանը տիքտիմ , օլ տախի մէյվէ վիրմէտի , հէր նէ օլուր իսէ սէնտէն , ճիւմլէ գուսուր պէնտէն» տէյիպ ույգուեատալտը . պիրտէ իւրեատընտա օլ ֆիտանլէրի վէրէն իխթիեար կէօրիւնիւպ , «աղլէմէ , զիրա ֆիտանլէր մէյվէ վէրտիլէր . իմտի գալգ պաղչէեհէ վար , էլմայը սէն եհ վէ այվաեք խաղնէտար գարըեա վէր , զիրա անլէրի եէյէնին հէր միւրատը հասըլ օլուր» տէյիպ նապէտիտ օլտու : Սուլթան ույգուսունտան ույանըպ ֆիքրէ վարտը , վէ ֆէշիչին գարըսընը եանընա չաղըրըպ , ասվալի հալի նագլ իյլէտի . վէ պիրլիքտէ գալգըպ պաղչէեհէ վարըպ կէօրտիւլէր քի , վագաա իքի ֆիտանլէրտէ պիրէր թանէ վէրմիշլէր իսէտէ , պունլարըն վէրտիկի մէյվէլէրին էմսալի կէօրիւլմէմիշ , վէ իքիսինինտէ իւզէրինտէ պիրէր պէնկլէրի վար իտի . օլ տէմ հանըմ Սուլթան մէյվէլէրի գօփարըպ , էլմայը քէնտի այվայը տախի խաղնէտար գարըեա վէրիպ եէտիլէր , վէ պիրպիրլէրինէ «պու իշ թէհի տէյիլ տիր , պունտան զիւրրիյեթթ պէքլէնիլ» , վէ պիրպիրլէրի իլէ ահա գօյտուլար քի , էկէր պիրի երքէք վէ պիրի դըզ օլուր իսէ , պիրպիրլէրինէ վէրօինլէր տէյու . պու գարար իւզրէ գալգըպ սէրայը հիւմայունէ տախիլ օլտուլար . պու իշի հանըմ Սուլթան Շահէ նագլ իտիպ , գալգըպ եաթտըլար , հիքմէթի իիւտա պունլարըն իքիսիտէ համիլէ օլուպ , թէ-

մամ սօգուղ այ սօգուղ կիւն վէ սօգուղ սաաթ տէյինճէ, հանրմ Սուլթանտէն պիր էրքէք, վէ խազնէտար գարըտան պիր գըզ էվլատ տիւնեայէ կէլտի . օլ տէմ Շահ չաղ օլուպ, մահպուսխանէլէրի աչտըրըպ, պիր չօգ պօրճլուլար վէ քէօլէլէր ազատ իյլէտի, վէ չօգ գուրպանլար, սատագալէր ֆուգարէլէրէ տաղըթարըրըպ, շէնլիքէր իյլէտի . Շահըն չօճուղուն իամինէ Սհմէտ Միրզա պէյ վէ խազնէտարըն չօճուղուն իամինէ տախի Գարա Սուլթան գօյտուլար . պունլար պէսլէնիպ պէօեիւմէտէ օլունն :

Հօճա տըր կիւնտէն կիւնէ տիւշիւնճէտէն մէրագլանըպ, պաշլատը միւլհագալար իյլէմէեէ քի, հէր նէ գատար գըզընըն տիւնեաեէ կէլմէսինէ սէպէպ հանրմ Սուլթան օլտու իսէ, պունլարըն պէօյիւմէլէրինտէ, քէնտիսինէ ասլա ըահաթլըգ օլմաեաճագ տըր . չիւնքի գըզըն սիւրէթի այնի այ բարէսինէ պէյնղէր իտի . վէ չօճուղունու հէր պիր վէճհ իլէ հէր շէյտէն սագընըր իտի . եէրինտէն գալգըպ պիր ըէմ աթտը, կէօրտիւ քի գըզըն պաշընա ֆէլաքէթլէր տօլաշմագտա տըր . կիտիպ գարըսընա տէտի, «պու գըզ պիղէ չօգ իշ աչաճագ, պիղ իսֆահանտէն այրըլմաեընճա Շահտէն սէլամէթ եօգ տուր, զիրա գըզ պիւլիւրտէ, քէնտիսինէ հիւքմ իտէմէմ» տէյիպ, ճէհէննէմ աթէշի իլէ գալպի եանմագտա իտի . «պիղ պու տիյարը պըրագըպ, ախէր տիյարէ ավտէթ իթմէմիղ լազըմ կէլիեօր» տէյիպ, հաղըրլանմագտա օլտուլար . գարըսը, «վազաա էօյլէ . ֆագաթ պիղ պու գըզը ֆատիշահըն օղլունա վատ իյլէմիլիղ, էկէր վատիմիղտէ տուր-

մաղ իսէք, պիղէ դագէպ իտէր» տէտիքտէ, Բէշիշ պաշլատը տիւշիւնճէեէ . գարըսը կէօրտիւ քի Բէշիշ ղէմէ տալտը, «գատալէթ տէյիլ, վատ իթտիյիմիղտէն թամամ պիր սէնէ սօնրա պու չօճուգ տօղտու . իմտի ախէր տիյարէ կիտէպիլիւրիղ» տէյիպ, Բէշիշէ հիլլէ եիւզիւնիւ կէօսթէրտի . վէ պիր էյեամտէն սօնրա, չօճուգ էօլտիւ տէյու թէվաթուր չըգարալար, վէ Բէշիշ ֆիքիթ իթտի քի «առլա մալէ իհթիեաճըմ եօգ տուր . պէն պունտան սօնրա Շահը մահը նէ իյլէյիւմ» տէյիպ, տօղրու Շահըն հուղուրունա չըգաը . եէր էօրիւպ տէտի . «էֆէնտիմ, շիմտիլէ գատար խըզմէթիմտէ գուսուր իթմէտիմ, լաքին շիմտէն սօնրա իխթիեար օլտում, գօրգարըմ քի, խըզմէթիսիգտէ գուսուր իտէմ . ինայէթ իտիպ, պէնի ազատ իտէսին, պէնտէ ֆատիշահըմա տուատէ օլայըմ» տէյէրէք եալվարաը . Շահ Վատիսի պիրազ տիւնեալըգ վէրիպ չըրագ իյլէտի . պիր էյեամտէն սօնրա խֆահանէ իւշ կիւնլիւք Զէնկի նամընտա պիր քէօյէ կէօլիւպ պիր մահալէ գարար իյլէտի, վէ օրատա չօգ իթիպար պուլուպ շէօհէթ քէսպ իյլէտի, վէ քէօլուն էհալիսի հէր պիր իշլէրինի Բէշիշ էֆէնտիլէ տանըլըրլար իտի :

Պիղ կէլէլիւմ Շահըն օղլու Միրզա պէյէ . տէօրթ պէշ եաշընա կիրիպ մէրթէպէ պաշլատը կիտիպ կէլմէյէ, վէ եանը սըրա ճին ֆիքիթիլի պիր չօճուգ տախի վար իտի քի, իամինէ Սօֆի տէրլէր իտի . Պունլար պիր էյեամ օղուեուպ եաղմագտա օլտուլար, վէ եաշլէրի ծն իքի ծն իւշէ պատարլար . պիր կիւն Սօֆիլէ դաֆլէթ պատըպ,

Միրզա պէյ յետեալի «պիղ զիւստեսի իլէ օգու-
 եուպտա Շէյխ իւլ իսլամ մը օլաճաղըզ, պիրազ
 տա ալա մէրադ իտէլիմ») տէյիպ, փէտէրլէրին
 հիւանի բիզասը իլէ, պունլար պաշլատըլար ալա
 գօշա կիտիպ կէլմէյէ, վէ զէվգ ու սէֆա իթ-
 մէյէ, Կիւնլէրատ պիր կիւն ըլեւտատ Միրզա
 պէյին գալպի աթէշի աշգ պիւրիւեիւպ, վէ տէ-
 րեայը աշգընտան պիր գատէհ տօլուսու Գարա
 Սուլթան էլինտէն նուշ իտիպ մէսթ օլտու. վէ
 ուեանըպ կէօրտիւ ըի, ահվալ պաշգա տիւրլիւ,
 վէ սապրէ թագաթը գալմանըպ զարի զարի աղ-
 լումանա պաշլատը. էմմա տէրտինին նէ օլտու-
 զունու, վէ գատէհը ըիմին էլինտէն նուշ էլլէ-
 տիկինի պիլէմէզ իտի իտետէ, գըզըն ճէմալի
 գալպինէ նաղշ օլմուշ իտի: Պիր կիւն Միրզա
 պէյ թէպտիլի հավա իշին պապասընտան իզին
 ալըպ, Սօֆի իլէ Ձէնկիյէ կիտիպ, պապասընըն
 սապըգ խազնէտարը օլան ֆէշիշին խանէսինէ
 միսաֆիր օլտուլար. հօճա պունլարա չօգ իզգէթ
 վէ իզրամ էտիպ, պունլար տախի կեան կէզմէ-
 եէ, վէ կեան ալա կիտիպ էլլէնիլէր իտի. պիր
 կիւն պէյ սիլահընը թագընըպ, վէ շահինի գօ-
 լունա ալըպ, աթլէրինէ պլինիպ Սօֆի իլէ ալա
 կիտէր իքէն, պիր գուշ կէօրիւնիւպ, Միրզա
 պէյ շահինի սալը վէրտի. շահին գուշու սիւրիւպ
 պիր պաղչէ իշինէ էնտի. պէյ աթտէն ինիպ,
 «Սօֆի սէն շու աթը թուլթ, պէն վարըպ շահինի
 պուլանըմ» տէյիպ, պաղչէնին գարուսունտան
 իշէրի կիւրիպ շահինի արար իքէն, կէօրտիւ ըի,
 պիր ալէա քէօշկ էօնիւնտէ պիր հավուզ կիւլ-
 լիւք կիւլիւսթանլըգ, վէ քէօշկիւն իշինտէ պիր

հիւրիւ միսալի գըզ օթուրմուշ քէրկէֆ իլլէր,
 վէ շահին քէրկէֆին իւզէրինտէ չարգը ֆէլէք
 կիպի տէօնէր իտի. պէյ գըզը կէօրիւնճէ, աշգ
 աթէշլէրին սալըպ, «պանա աշգըն տօլուսունու
 վէրէն սէն տէյիլ մի սին» տէյիպ պու իքի չիֆթ
 պէյիթի սէօյլէտի:

— Սճէպա եաստըգ կէօրէ՞ մի,
 Կէօյիւ տիլէք կէօրէնին.
 Կէօյիւնէ ույգու կիրէ՞ մի,
 Ձիւլիւնէ պերտար օլանըն:

Տէյիպ լութֆ վէ նազ ու նիյազ իլէ, գը-
 զը թուլթուպ իքի կէօյլէրինտէն էօրիւպ, «ա-
 ման էֆէնտիմ, հա՞նկը պաղըն կիւլիւսիւն. վէ
 հա՞նկը պաղչէնին սիւնպիւլիւսիւն» տէյու սիւալ
 իլլէտիքտէ, գըզ տախի «պէնիմ պապամ Իսֆա-
 հան Շահընըն սապըգ խազնէտարը ֆէշիշ տիր.
 քէրէմ էլլէ սալը վէր պէնի. պապամ պիզի կէօր-
 մէսին» տէտիքտէ, պէյ տախի «սալը նէ՞ տիր»
 տէյու սիւալ իլլէտի. սօնրա պէյ, «սէնի սալը
 վէրէյիմ էմմա, պէնիմ ատըմ ֆէրիշ Վ վէ սէնին
 ատըն տախի ՍՍԼԸ օլտուն մու» տէտիքտէ, գը-
 զըն տախի գալպինէ աթէշի աշգ պիւրիւյիւպ,
 «քէք ալէա էֆէնտիմ, պէնիմ ատըմ ՍՍԼԸ վէ
 սէնին ֆէրիշ օլտուն» տէյիպ, գալլ ու գարար
 իթտիլէր. գըզ պիր թարաֆտան աթէշի աշգ,
 վէ տիկէր թարաֆտան աղեարը ֆիւքիւր էլէմ
 պիւրիւյիւպ, եիւքսէք սէս իլէ պիր ահ չէքիպ,
 պաշլատը թիւրիւ չաղըրմաղա:

Նէ՞ կէզէրսին մէլիւ մէլիւ պու եէրտէ,
 Սման ֆէրէմ պէնի ըլուսլայ իլլէմէ.

Պէնի սանա գըսմէթ իթմիշ եարատան ,
Սման ֆէրէմ պէնի ըւսվայ կյէմէ :

— Հիջ օլըւր մու պուրալարտա պէօյլէ իշ ,
Քէշիշ պապամ տույար պիզի իտէր թէֆթիշ .
Թութմատան էօր եիւզիւմտէն գալգ սիվիշ ,
Սման ֆէրէմ պէնի ըւսվայ կյէմէ :

— Տօյամատըմ թաթիլը թաթիլը տիլինտէն ,
Կէօզիւմէ գան պիւրիւտիւ գօրգմամ էօլիւմտէն .
Մարըլասըն ինճէ մէյան պէլիմտէն ,
Սման ֆէրէմ պէնի ըւսվայ կյէմէ :

— Աղա ֆէրէմ , բաշա ֆէրէմ , խան ֆէրէմ ,
Սթէշ ֆէրէմ , թութուշ ֆէրէմ , եան ֆէրէմ .
Սպը օլսուն սանա գուրպան ճան ֆէրէմ ,
Սման ֆէրէմ պէնի ըւսվայ կյէմէ :

Թիւրքիւ թէմամ օլտուղունտա , օղլան գըզըն
նիյազլարընա տաեանամայըպ սալը վէրտիքտէ ,
գըզ աախի պաղչէտէ գարար իտէմէյիպ , գօնա-
զընա կիթտի . ֆէրէմ տախի «էյ վա՛հ , պիր պէր-
կիւզար ալմագ խաթըրմա կէլմէտի» տէյիպ ,
եանըպ տուրուր իքէն , կէօրտիւ քի քէրկէֆին
իւզէրինտէ պիր չէվրէ վար , օլ չէվրէյի ալըպ գօյ-
նունա սագլատը . չէվրէնին տախի պիր կիւլիւ
իլլէնմէմիշ իտի . ֆէրէմ տախի պաղչէտէն չը-
գըպ Սօֆիյի պուլուպ «էյ Սօֆի , պու կիւն պու
գատար ալլատըրըմիլ կէթէր» տէյիպ , վէ աթ-
լէրինէ պինիպ , գօնագլարընա կէլտիլէր . Էմնա
ֆէրէմ գըզըն աշգընտան նութգու թութուլուպ ,
աշգը իւմմանէ տալըպ , նէ եէր նէ իչէր վէ նէ
տէ սէօյլէյիր իտի . Սօֆի «պէյիմ նէ՞ օլտու պու

կիւն սանա , նի՞չին եէյիպ իչմէզսին» տէտիքտէ ,
ֆէրէմ «քէյֆիմ եօգ» աէյիպ ույգուտան տախի
քէսիլմէյէ պաշլատը . վէ կիւն պէ կիւն ֆէնա-
լաչմաեա եիւզ թուլթու . Պիր կիւն ֆէշիշ «պէ-
յիմ , պուրանըն հալատը եարամատը սանա , եինէ
իսֆահանէ տէօնտէն էյի օլուր» տէտիքտէ , «բէք
էյի» տէյիպ , Սօֆի իլէ պիրլիքտէ եինէ իսֆա-
հանէ տէօնտիլէր . պապասը կէօրտիւ քի օղլու-
նուն քէյֆի եօգ , ահվալինտէն սիւալ կյէտիք-
տէ , օլ տախի հիճապընտան պիր շէյ սէօյլէյէ-
մէզ օլտու . օլտէմ պապասը հօճալար վէ հէքիմ-
լէր թայեին իտիպ , աղա պունուն քէյֆիլի-
կինի պիլէմէտիլէր . վէ ֆէրէմ իտէ տէրտի աշգը
զիյատէլէնիպ , կիթտիքճէ ֆէնալաչըպ վիճուտի
խարապ օլուր իտի : Պապասընըն հալիտէ օղլու-
նուն տէրտինտէն փէրուչան օլուր իտի : Պիր
կիւն պապասը «օղլում , տէրտինի սագլայան տէր-
ման պուլամազ , վէ պապալըգ հագզընը էտա
իտէմէզ . էկէր տէրտինի սէօյլէմէզ իսէն , հագ-
զըմը հէլալ իթմէմ» տէտիքտէ , ֆէրէմ տախի
«պապա սանա ահվալիմի տիլ իլէ մի՞ նագլ իտէ-
յիմ , եօգսա սազ իլէ մի . զիրա պէնիմ տէրտիմի
Լօգման պիլէմէզ , էֆլաթուն չարէ պուլամազ ,
լաքին պանա պիր սազ լազըմ» տէտիքտէ , պիր
ալլէա սազ կէթիլտիպ , էլինէ վէրտիլէր . ֆէրէմ-
տէ աշգ իլէ ճօշուպ , պաշլատը սազըն թէլլէրի
իլէ վէտալէչմէկէ :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԵՄ

— Բէշիշ պաղչէսինտէ պիր կիւզէլ կէօրտիւմ ,
Սգըլմը պաշլմտան ալտը նէ չարէ .

Թարամը զիւլֆիւնիւ տէօքմիւն եիւզիւնէ ,
Սէրիմի սէվտայէ սալտը նէ՛ չարէ :

— Անիտէ աղնատըմ քէշիւ գըզը տըր ,
Սահրայէ չըգմը կիւն երլտըզը տըր .
Տարբմըն ու կիւզէլ , պանա քիւսմիւն տըր ,
Հալիմտէն աղնամազ իսէն նէ՛ չարէ :

— Հասրէթլիք չէքէմ էյ պէյ բաշա աթալէր ,
Պիւլլիւլ կիւլ տալիւնտէ եաբար եուվալէր .
Չար քէօշնին տիւլէրլէրին Նայլալէր ,
Սալա պուլամազլէր միսլին նէ՛ չարէ :

— Պիր քէրրէ սօրմազըն պէնիմ ահմալիմ ,
Սալա բահմ կլէմէզ ու լէպի գալիմ .
Սչգ օթունա եազտը պէնի ու կիւլիւ գալիմ ,
Սթէշի սէրիմտէ գալտը նէ՛ չարէ :

— Տէրալի Բէրէմ իտէր Ֆըրգաթըմ գաթը ,
Բէսկին տիր գըլըճը , երբիւք տիր աթը .
Օլ իսապի պէն Մուհամմէտ իւմիթի ,
Հագգ տինէ տէօնմէզ իսէ նէ՛ չարէ :

Տէյիպ սագը պըրագտը . պապասը պու պէ-
թիթլէրտէն պիր շէյ աղնամաեբայ , «օղլում, շու
սէնին տէրտին նէ իսէ անը պանա սէօյլէ , պէն
թիւրքիւտէն նէ՛ աղնարըմ» տէտիքտէ , Բէրէմ
«պէն սէնի պիր սէօղ աղնարատէմ սանըր իտիմ,
հագգիգէթ սէնին տիւնեատան գօնեատան խապէ-
րին եօգ իմիշ» տէյիպ , վէ օրատան գալըզպ
կիթտիքտէ , պապասը մէմալիքտէ հէր նէ գա-
տար միւնէճճիմ վար իսէ սէրայընա չաղըրտըպ .
«հէր քիմ պէնիմ օղլումուն տէրտինի պանա խա-
պէր վէրի՛ր իսէ , ճէտտիմ ըուհու իշին անը իհ-

եա իտէրիմ» տէտի իսէտէ , միւնէճճիմլէր «պաշ
իւսթիւնէ էֆէնտիմ» տէյիպ , Բէրէմին պախթը
իշին պաշլատըլար ըմլէր տէօքմէկէ . պունլարը
պու մէշղուլիյեթտէ պըրագըպ , պիզ կէլէլիմ
Բէրէմէ :

Պիր կիւն Բէրէմ սէրայըն բէնչիրէսի էօնիւն-
տէ ահ վա՛հ իտիպ օթումըտը իքէն , պիր գօճա
գարը բէնչիրէտէ Բէրէմի եալընըզ կէօրիւպ ,
տէտի . «պէյիմ, պունտա նիշին եալընըզ օթու-
րուրտուն , պու կիւն շէհիրին կէլինլիք գըզլարը
Նայլա սէյիրինէ չըգտըլար , սիզտէ կիթսէնիզ
խօշնուտըղ իլէ էյլէնիրսինիզ» տէտիքտէ , Բէ-
րէմ տախի «պագ վալիտէ , պու սըրը իրիմիզին
արատընտա գալըն , պու անէ գատար սըրըմը
քիմսէյէ սէօյլէմէտիմ , լարին սանա սէօյլէյիմ .
օլ գըզլարըն իշինտէ , Բէշիշին գըզը Սալ խան
վա՛ր մը» տէյու սիւալ էյլէյինճէ , գօճա գարը
տախի «օղլում սէնին աշըգ օլտուղուն անըն ի-
շի՛ն մի տիր» . Բէրէմ տախի «աման վալիտէ ա-
նըն իշին տիր էմմա , սագըն քիմսէյէ սէօյլէմէ»
տէյու թէնպիհ էյլէտի իսէտէ , գօճա գարը
«քիմսէյէ սէօյլէմէմ» տէյիպ , տօղրու պապա-
սընըն գօնաղընա կէլիպ , (միւթտէ էֆէնտիմ ,
օղլունուն տէրտինի պու կիւն հէր նատըլ իսէ
աղընտան ալտըմ» տէյինճէ , Շահ «նագլ էթ
պագալըմ» տէտի , գօճա գարը «սէնին օղլու-
նուն տէրտի շու քի , սէնին խաղնէտարըն Բէշի-
շին գըզընա կէօնիւլ վէրմիշ» տէյինճէ , Շահ գօ-
ճա գարըյը իհեա իտիպ , թէզ Բէշիշէ խապէր
կէօնտէրիպ , Ջէնկիտէն ճէլպ օղլունուպ , Շահըն
հուզուրունա կէթիրտիլէր . Բէշիշ իշին սալը նէ

օլտուղու պիւմէրիպ , էլ բէնչէ տիվան տուրուր
 իքէն , Շահ եէր կէօսթէրիպ Գէշիշի օթուրթ-
 տու . զահվէ չուպուդ կէթիրտիպ քէյֆլէր թէ-
 մամ օլտուգամ , Շահ պաշ գալաբըրպ Գէշիշէ
 «պագ Գէշիշ , սէնին գըղընը օղլումա իսթէրիմ ,
 էվվէլ տախի էլմայը եէտիքլէրինտէ , պունչա-
 րըն գավիլի պէօյլէ իտի , իմտի օղլան գըղը Զէն-
 կիտէ կէօրմիւշ աշըդ օլմուշ , շիմտի գըղը կէ-
 թիրտ վէ տիւյիւնլէր դուրուլտուն» տէտիքտէ ,
 Գէշիշ «էֆէնտիմ , պէօյլէ շէյ օլմադ , տիւիմիդ
 այըը աըր , վէ սէն պիր ճիհան Շահը , պէն պիր
 էանա տաէմ , նիճէ պէնիմ գըղըմը օղլունա վէ-
 րէպիլիլիմ» տէյու ճէվապ իթտիքտէ , Շահ տըր
 «ղարարը եօգ , գըղըն Միւսլիման օլտուն» տէտի .
 Գէշիշին աղլը բէրուշան օլապ , «էֆէնտիմ հէր
 նէ գատար մալիմ վէ մէլալիմ վար իտէ վէրէյիմ ,
 էմնա պու թէքլիֆտէն վազ կէշ , գըղըմ մէսհէ-
 պի տէյիշտիլմէք միւմքին վէ եազըղընտա տէ-
 յիւ , պունա Սլլահտա բազի օլմադ» տէյիպ , պիր
 չօգ եալվարըպ տուրուր իքէն , Շահ «պագ հօճա ,
 էկէր էյիլէ իլէ վէրտին , նէ ալէա , եօգ էկէր
 վէրմէտին իտէ , ճէպը իլէ ալըրըմ , պէն սէնին
 իշին պիր էվլատտէ ն մի օլայըմ» տէտի , Գէշիշ
 պագաը քի պիր չարէ օլմայաճագ , «էֆէնտիմ ,
 չիւնքի էօյլէ տիր , կէլ պանա պէշ այ մէօհլէթ
 վէր , պիրաղ էքսիքլիկիմ վար աըր կէօրէյիմ , վէ
 անտէն սօնրա գըղըմը օղլունա վէրէյիմ» տէտիք-
 տէ , մէկէր հիլլէսինտէն նաշի իմիշ . Շահ տախի
 պէշ այ մէօհլէթ վէրտի , վէ գըղընը օղլունա
 նըշանլանմըջ օլմասը իշին պիր նըշան իսթէտի ,
 Գէշիշ տախի Շահըն էլինտէն գուրթուլմագ իշին

պիր նըշան եիւզիւկիւ ալըպ վէրտի . անտէն սօն-
 րա օրատան գալգըպ Զէնկիլէ կիթտի , Սօֆի
 պու կէլէն կէշէն վագաալարըն ճիւմլէսինտէն
 խապէր ալըպ , տօղրու Գէրէմէ միւժտէ վէրմէկէ
 կիթտի . վէ ծնա «պէյիմ , միւժտէ օլա , սէնի
 պապան Գէշիշին գըղընա նըշանլատը» տէտիքտէ ,
 Գէրէմ տախի Սօֆիլէ «շունտան սազըմը ալը վէր»
 տէյիպ , ալաը սազը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

5105-50

- Վատէսի էրինճէ սուսամ սիւնպիւլիւն ,
 Սէֆասըն սիւրտիւքճէ տալ կէլին կիթտուն .
 Սիւրէյիմ տիւնեանըն զէվգ ու սէֆասըն ,
 թէք տօլա պօյնումա գօլ կէլին կիթտուն :
- Սուսամ նէ տիր , սիւնպիւլիւ նէ տիր , կիւլ նէ տիր ,
 Մահ եիւզիւնտէ տանէ տանէ հալ նէ տիր .
 Շէքեր նէ տիր , շէրպէթ նէ տիր , պալ նէ տիր ,
 Վէր ազըմ իշինտէ , աիլ կէլին կիթտուն :
- Տօսթ պէնիմ տիր էվվէլ կէլէն պէնիմ տիր ,
 Սզընտա սէօյլէյէն քէլամ պէնիմ տիր .
 Եարիմ սէյրէ չըգմըլ ալէմ պէնիմ տիր ,
 Կիլիմիշ եէշիլի ալ կէլին կիթտուն :
- Շահ կէլտի ֆէթհ իթտի Գէրէմին քեանի ,
 Կէրչէք աշըգ իտէն մաշուգըն հանի .
 Տօսթուն զափուսուճտա բէֆիք իյլէ պէնի ,
 Օղրասըն իսթիւմէ թէք կէլին կիթտուն :

Տէյիպ , սազը էլինտէն պըրաղըպ սուս օլտու :
 Գէրէմ պիւթիւն կիւն զէվգ ու սէֆա իթմէքտէ
 օլտուն . պունուն արասը պիր էյեամ կէշտի եինէ
 պաշատը , «աճապա պապամ նէ զէման կիտիպ

պէնիմ սէվտիկիմի պանա ալը վէրէճէք. պու
կիւն մի, եարըն մը» տէյիպ, աչգ աթէշ իչինտէ
եանմանա պաշլատը. վէճհասըլ պիր կիւն սապր
ու թէճամմիւլիւ գալմայըպ, սազընը էլինէ ալ-
տըզը կիպի, պապասընըն եանընա վարտը. պա-
պասը ֆէրէմի կէօրտիւկիւ կիպի, «օղլում խայր
օլա, պէօյլէ աճէլէ կէլմէնին պիր ասը օլմալը
տըր» տէտիքտէ, ֆէրէմ «պապա, պէն տէրտիմի
տիլտէն սէօյլէյէմէմ, թէլտէն սէօյլէրիմ» տէ-
յիպ, ալտը սազը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի:

ՊէՅիթի ֆէրիՄ

— Կէչէր'տիմ գարըլ տաղըն արտընէ,
Խան Ասըլմ ագըլմա տիւշտիւ աղէրիմ.
էյ աղալէր տայանամամ անըն տէրտինէ,
Խան Ասըլմ ագըլմա տիւշտիւ աղէրիմ:

— Տաղար պաշը պիր կիւն տէյիւ եուրտ օլուր,
Տաղ պաշընտա արսլան թիլքի գուրտ օլուր.
Պու այրըլըգ պիգէ եավուզ տէրտ օլուր,
Սէվտիկիմ խաթըլմա տիւշտիւ աղէրիմ:

— Հօճա տաղ պաշընտա օթուրուր գուշէր,
Պէօյիւք պիր մէճիլիս անտէ գուրմուշէր.
Տէրտիմի աղնամազ պուենտա քէշիշէր,
Խան Ասըլմ ագըլմա տիւշտիւ աղէրիմ:

— Էյ աղալէր տիյնէրտինիզ սէօղէրիմին էգէլի,
Կիւզ կէլտիքճէ պաղլէր տէօքէր զաղէլի.
Պիգէ պագամազ պու եէրլէրին կիւզէլի,
Սէվտիկիմ խաթըլմա տիւշտիւ աղէրիմ:

— Տէրտի ֆէրէմ տէր քի, տէրտ պէնտէ պիթմէզ,
Եավուրման սէվտասը սէրիմտէն կիթմէզ:

Եիւզ պին ալթուն վերսէն պիրի քեար իթմէզ,
Խան Ասըլմ ագըլմա տիւշտիւ աղէրիմ:

Տէյիպ սազը էլինտէն պրրագտը. պապասը
«հագըգաթի հալ օղլում, պէն սէնի ֆէշիշին գը-
զընա նըշանլատը իտիմ, պիր էյետամ իչին մէօհ-
լէթ ալտը, տիյիւն թէտարիքի իչին. վատէ թէ-
մամինտա ինչատլլահ միւրատընա էրէրսին զամ
չէքմէ» տէյիպ սիւքիթ իթտի: Պիզ կէլէլիմ ֆէ-
շիշին թէտարիք սէյրինէ. ֆէշիշ Շահտէն մէօհ-
լէթ ալտըգտա, էվինէ վարըպ գարըսընա, «պէն
սանա տիմէտիմ մի քի, պու գըզ պէօյիւրսէ
պիզիմ պաշըմըզա չօգ իշլէր աչար, իշլէ Շահ
պէնտէն գըզըմըզը օղլունա ալը վէրմէք իսթէ-
եօր, կէչէնլէրտէ օղլու Միրզա պէյ պու թա-
րաֆա կէլտիկի գէման, պաղչտէ գըզը կէօր-
միւշ, վէ վարըպ պապասընա սէօյլէմիշ. շիմտի
Շահ պէնի չաղըրըպ գըզըմըզը օղլունա իսթէտի.
պէնտէ պէշ այ մէօհլէթ ալըպ գըզը նըշանլա-
տըմ, նէ չարէ» տէտիքտէ, գարըսը «սէն էլէմ
չէքմէ, պէն ծնու ալըպ գաշարըմ» տէյու գավլ
ու գարար իյլէտիլէր, կիւնլէրտէ պիր կիւն կիճէ-
ճէին պիրինտէ, եիւքտէ խաֆիֆ պահատա ա-
ղըր նէ վար իոէ ալըպ, վէ պիրէր աթա պինիպ
կիթտիլէր. չին սապահ օլտուգտա Ձէնկինին
խաղը պագալըար քի կիճէ իլէ ֆէշիշ եիւքիւնիւ
գալարըրըպ գաշմըշ, պունլար պիր պիրլէրինէ
խապէր վէրիպ, «պէ ճանըմ պու ֆէշիշ Ձէնկինին
իչինտէ մէրդուպ վէ հէր շէյի պիլիւր պիր ատէմ
իտի, էլպէթթէ գաշտըղընըն պիր ասը վար տըր,
մէմլէքէթ եէրէ մի կէչէճէք. եօգսա աթմէշէ»

մի եանաճազ , էլպէթտէ պիր սէպէպ վար տըր»
 տէյիպ , պունլար տախի պիրէր պիրէր գաշմայա
 պաշլատըլար : Պիզ կէլէլիմ Շահա , պունլար Իս-
 ֆահանտա տիւլիւն շէյլիքլէրի իճրա իթ տիքտէն
 սոնրա , Իսֆահան խալզը կէլին ալմագ իշին
 Ձէնկիյէ կիթ մէկէ Եօլա չըգտըլար . Քէրէմ պուն-
 լարա Եօլտա «պէն իլէրի վարայըմտա , սիդտէ
 էքսէմտէն Եավաշ Եավաշ կէլին» տէյիպ աթընը
 սիւրտիւ . պիրտէ իլէրի վարտըգտա , պազար քի
 Եօլտա պիր գաշ իխթիեար կէօշ իլէ աճէլէ կի-
 տէրլէր . Քէրէմ պունլարը կէօրիւպ , ճէ թա-
 րաֆա կիտէրսինիզ» տէտիքտէ , պունլար ճէվապ
 վէրտիլէր քի «էֆէնտիմ , պիլիմ Ձէնկիտէ պիր
 Քէշիշ վար իտի , հէր շէյտէն խապէրլի վէ քէօ-
 յիւմիլին ալիմի իտի . պու կիճէ գըզընը վէ գա-
 րըսընը ալըպ գաշմըշ , պիլպէ ծնա պազարապ
 գաշարըզ . զալիպա պու քէօյ Եէրէ մի կէշէճէք ,
 Եօգտա աթէշէ մի Եանաճազ . զիրա պու Քէշիշ
 պիլի պըրազըպ կիթ մէզ իտի , շիմտի պիլպէ օ-
 նուն արգասընտան կիտէրիզ քի , պիլպէտէ պիր
 զիեան օլմասըն» տէտիլէր . Քէրէմ պու խապէրի
 իշիտիպ , պաշլատը ազլամահա , «էյ վա՛ն սէվ-
 տիկիմի էլտէն ուշարտում , Քէշիշին կէօրիւ չըգ-
 սըն» տէյիպ , ալտը սազը էլինէ , պազալըմ օրա-
 տա իխթիեարըլարա նէ՞ սէօյլէտի :

Ա.ՆՏՐ ՔԵՐԵՍ

— Խան Ալըմ Ձէնկիտէն Փիրար իլէմիլ ,
 Եօլ վէրմէյին պաշը տիւմանլը տաղէր .
 Պիլէ կիթմիլ աթտը իլէ անսը ,
 Եօլ վէրմէյին պաշը տիւմանլը տաղէր :

— Իսֆահան պիլլէրի գալգալըլէր թույա ,
 Ձէնկիլին խալզը տայանտը Խույա .
 Խաս կիւմիւշտէն օլտա պիր ագճէ մայա ,
 Եօլ վէրմէյին պաշը տիւմանլը տաղէր :

— Ուզագ կիթմիլ Եիւքլէր իլէ ազընը ,
 Սոնա գալմըլ իխթիյար՝ լէ տիւլիւնիւ ,
 Նէ՞ գաշարսըն հէյ Թանկընըն շազընը ,
 Եօլ վէրմէյին պաշը տիւմանլը տաղէր :

— Տէրտիլ Քէրէմ պու աշգ իլէ վիշմիլ տիր ,
 Ալվտա իշին պու սէրինտէն կէշմիլ տիր .
 Ապը Քէշիշ Խօր իւթիւնէ կիթմիլ տիր ,
 Եօլ վէրմէյին պաշը տիւմանլը տաղէր :

Տէյիպ քէստի . պիրտէ պապտաը կէլմէքտէ օլ-
 սուն , Քէրէմ իխթիեարլէրտէն պու խապէրի ի-
 շիտիպ , օրատան աթընը սիւրիւպ , տօղրու Ձէն-
 կիյէ տախիլ օլտու . էմնա Եիւրէկիլտէն գան
 կիտէր իտի . օլ Եանա պու Եանա կէղէր իքէն ,
 Քէշիշին գօնաղը էօնիւնէ կէլտի , գըլը օրատա
 պալմայըպ պաղչէյէ կիրտի , «աճէպա սէվտիկիմ
 պաղչէտէ օլմասըն» տէյու , աիզգաթ իլէ պա-
 գըպ , կէօրտիւ քի պաղչէտէ Եօգ , հէման գըզըն
 քէրկէֆի կէօրիւնէ իլիշիպ աշգա կէլիպ . ալտը
 սազը էլինէ պազալըմ պաղչէտէ նէ՞ սէօյլէտի :

— Կէլտիմ տօթ պաղընա իլէաթմ նազար ,
 Կէօրտիմ Եարիմ պաղչէտիտէ Կիւլ Բէրի .
 Ագ կէրտանէ թանէ թանէ տիլիլմիլ ,
 Ագլըմը պաղմտան ալտը խալ Եէրի :

— Կիճէ կիւնտիւզ չաղըրըրըմ Եա՛ ճէլիւ ,
 Գատըր մէվլամ իւթիւմիւլզտէ հէմ ալիլ .

Քէրկէֆին էօրթմուշ լյնէսին մէլլւ ,
Պէլլի եարին քէրկէֆինտէ ալ եէրի :

—Արզուհալիմ՝ եազմաաբմ Ասլը տօսթա ,
Անըն՝չիւն կէօնիւլ օլտու շիքէսթէ .
Եաստըզը դան աղէր եօրզանը խաստէ ,
Տօսթուն ճէվապ խտէր պէնտէ եէլ եէրի :

—Քէրիմլնի ամըլ եասլէրին թուրմուշ ,
Տէրտինի թօրլայըպ տէրտիմէ գաթմըլ .
Ալա կէօպտէն չաղէմիշ բիվան իթմիշ ,
Իշթէ տօսթուն օթաղընտա սէլ եէրի :

Տէյիպ ազըն սէսինի քէտտի . պիրտէ պաղչէ-
տէ «ան վա՛հ» իտիպ կէզէր իքէն , դըզըն էյլէն-
տիկի հավաւըլու քէօշլիւն եանընա կէլտի , վէ
գըզը անտըրճա զարի գարի աղլէր իտի , քէօշ-
կիւն եանընա պիր սէրվի աղաճը վար իտի ,
Քէրէմ սէրվի աղաճըն եանընա վարըպ , «պարի
չս սէրվի աղաճէ պէնիմ սէվտիկիմի սօրայըմ»
տէյիպ , ալտը սազը էլինէ պաղալըմ սէրվի ա-
ղաճէ նէլէ՞ր սէօյլէտի :

Ա.ՆՏՔ ՔԵՐԷՄ

—Տուր սէրվի տուր խասպէր սօրայըմ ,
Սէրվի աղաճը սէնին մէրալին հա՞նի .
Տէյնէ կէլ տիյնէ կէլ վէր ճէվապիմի ,
Սէրվի աղաճը սէնին մէրալին հա՞նի :

—Խէյալ խէյալ օլմուշ գարըքի տաղէր ,
Խասթանըն հապինտէն նէ՞ պիլիր սաղլէր .
Տէօշէք մէլիւլ եաստըգ դան աղլէր ,
Սէրվի աղաճը սէնին մէրալըն հա՞նի :

—Տօղու սէօյլէմէսին դաստին էյիլսին ,
Տիլէրիմ մէվլատէն պէլին պիւքիւլսուն .
Չիւրիւսին եարրաղին տալին գուրուսուն ,
Սէրվի աղաճը սէնին մէրալին հա՞նի :

—Տէրուրի Քէրէմ տէր քի եանըպ թիւթէրիմ ,
Եավրուսուն բէշինտէն պիր կիւն եէթէրիմ .
Վիրան պաղտէ պիւլպիւլ օլուպ էօթէրիմ ,
Սէրվի աղաճը սէնին մէրալին հա՞նի :

Տէյիպ սազը պըրագտը . վէ պահչէ իշինտէ
«ան վա՛հ» իտիպ կէզէր իքէն , պաղտը քի գար-
չըտա պիր քէօշկ կէօրիւնիւեօր , գալգըպ քէօշ-
կիւն եանընա վարտը քի , իշինտէ պիր գըզ օ-
թուրուեօր այնի Ասլը խանա պէյնղէր , պու գը-
ղա տէօնիւպ «պի վէֆա եար , օրատան պէնի
սէյր իտիպ զէվղէնիլսին» տէյէրէք , ալտը սա-
զը էլինէ պաղալըմ գըղա նէ՞ սէօյլէտի :

—Ալէա կէօզլիւ նազը տիւպէր ,
Մէյլինի պու եանա տէօնտէր .
Էվվէլ պէնիմ իտիմ անպէրիմ ,
Էլլ՞ն մի օլտուն էլին մի օլտուն :

—Բնչիրէյէ չէքտին բէրտէ ,
Սէն օղրաթտըն պէնի տէրտէ .
Պէն կիտէր՝սէմ սէն պու եէրտէ ,
Գալը՞ր մը օլտուն գալըր մը օլտուն :

—Էվլէրիմին էօնիւ լյատէ ,
Իյտէնին տալլէրի եէրտէ .
Ալ թավանըլ եիւքսէք էվտէ ,
Կէլին մի օլտուն կէլին մի օլտուն ,

— Այնքսին ալըը տիզինէ ,
Սիւրմէսին չէքմիչ կէօզիւնէ .
Թէրփօշուն էյմիչ եիւզիւնէ ,
Հանըմ մը օլտուն հանըմ մը օլտուն :

— Սլյահ զիւֆիւն ինճէլէյին ,
Եօգ տուր Ասլըմ սէնճիլէյին .
Տէրալի ֆէրէմ պէնճիլէյին ,
Եանաօր մը օլտուն Եանար մը օլտուն :

Տէյիպ սաղը պըրագտը . Գըզ տախի ֆէրէմէ պագըպ «պէյիմ, սէն պէնի քիմէ՞ պէյնզէթտին կէլիպ պէօյլէ թիւրքիւլէր սէօյլէրսին» տէտիքտէ , ֆէրէմ «պէն սէնի ֆէշիշին գըզը Ասլը խանա պէյնզէթտիմ» տէտի իսէ , գըզ տախի «պէյիմ, պէն Ասլը տէյիլիմ, սէնին արատըղըն ֆէշիշ պուրատան գաշալը պէշ կիւն օլտուն , իշթէ կէօրմէ զմիսին Զէնկիլին իչինտէ քիմսէ գալմատը , հէփ պէրապէր գաշտըլար» տէտի . ֆէրէմ «չիմտի ֆէշիշ նէ՞ թարաֆա գաշտը» տէյի խապէր սօրտուն իսէ , Գըզ «պիլմէմ էմմա խոյա տօղըու կիթմիշ տիր» տէտի . ֆէրէմ պու խապէրի գըզտան ալընճա , թէրբար ֆէշիշին պաղչէսինէ կէլիպ , պագտը քի պաղչէսին շէնիկի կիթմիշ , թաղչէ մէլուլ մահսուն տուրուր , պաղչէսին իգսիզիկին կէօրիւպ , «ահ վահ» իտիպ , «էֆէնտիմ, սէնին պաղչէն պիլէ մահզուն օլմուշ» տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ , պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— ֆէշիշ պաղչէսինէ կէլիմ ,
կէօրտիւմ քի նաղչէնիմ կիթմիշ .
Պաղ կէօզիւմէ խօր կէօրիւնտիւ ,
Սալընըպ կէզնիմ կիթմիշ :

— Պագտըմ գաշընա կէօզիւնէ ,
Ճան մը տայանըր նազինէ .
Սլյահ զիւֆիւն մահ կիւզիւնէ ,
Թարայըպ տէօքէնիմ կիթմիշ :

— Եարիմ պօյու պէյնզէր ֆիտանէ :
Եանար աթէշ սալտը պու ճանէ .
Պէն արարըմ Եանէ Եանէ ,
Օլ պէնիմ ճէնանըմ կիթմիշ :

— Վարայըմ գանտէ արայըմ ,
Նազըլ ճէմալին կէօրէյիմ .
Սինէմէ խանչեր վուրայըմ ,
Սէվկիւլիւ Եարիմ կիթմիշ :

— Նէ Եերտէ օլտուղուն պիլմէմ ,
Պուլամ սէնի սօնրա կէօրէմ .
Գօ էճէլիմ կէլիլին էօլէմ ,
Մէտէտ Ասլը հանըմ կիթմիշ :

— ֆէրէմ պէօյլէ գալըրսամ ,
Տիւմանտէն էօճիւմ ալըրսամ .
Վատէմ Եէթէր պէն էօլիւրսէմ ,
Մէզարըմ գաղանըմ կիթմիշ :

ֆէրէմ տիր ֆէշիշին պաղչէսինտէ սէօյլէմէքտէ օլտուն , պիղ կէլէլիմ պապատընա . ֆէրէմին պագատը ասքէրլէր իլէ արգատօրնտան Զէնկիլի տախիլ օլուպ , ֆէշիշին գօնաղը էօնիւնէ վարտըլարընտա , պագալըլար քի ֆէշիշ գօնագտա Եօգ . Շահ Զէնկիլին իթթիտարլէրիլի շաղըրըպ ֆէշիշ սիւալ իլլէտի . ծնլարտա ճիւմէ սէրէնճամը խապէր վէրտիլէր տէյերէք , «էֆէնտիմ, պիլմէյիշ պէշ կիւնտէն պէրու տըր . պիր կէճէտէ ֆէշիշ ,

գարըսը վէ գըզը նապէտիտ օլտուլար , պիլմէ-
 յիզ քի նէ՛ թարաֆա կիթտիլէր» . Շահ պու խա-
 պէրի ալընճա «է՛յ վահ , էվլատըմ տուեար իսէ
 քէնտինի հէլաք իտէր» տէյու պաշլատը Ձէնկի-
 նին իշինտէ Գէրէմի արաթմայա , հէր պիրի պի-
 րէր եանէ կիտիպ , Սօֆի իլէ պապասը տախի
 օլ եանա պու եանա պագար իքէն , գըզըն պաղ-
 չէսինէ կէլտիլէր , կէօրտիլէր քի Գէրէմին էլին-
 տէ սաղ , «ահ էֆէնտիմ» տէտիքճէ թիւթիւնիւ
 կէօյլէրէ չըգտիօր , պապասը եանընա կէլիպ ,
 «օղլում պու հալը քէյֆիլիէթ նէ՞ տիր , նի՛ չին
 աղլէրսին» տէտիքտէ , Գէրէմ «պապա տէրտիմի
 սանա տիլ իլէ սէօյլէյէմէմ , սաղ իլէ սէօյլէրիմ»
 տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ պագալըմ Գէրէմ
 պապասընա նէ՞ սէօյլէտի :

—Յէլէք պէնի պաղտ պաղպան իլէտի ,
 Տօսթ պաղընա կիրէմէտիմ աղլէրիմ .
 էլիմ իլէ տիքտիմ պաղըն պօստանի ,
 կիւլէրինի տիւրէմէտիմ աղլէրիմ :

—Նէ չօգ օլուր պու ճիվարըն ճէյրանի ,
 Գօլ կիպի ավճըլէր արարլէր անի .
 Պէն տախի սէվմիլիմ օլ Ասլը խանի ,
 Եար պօյնուենու սարամատըմ աղլէրիմ :

—Հա՞նի պէնիմ թութի տիլլի մէրալիմ ,
 Եարիմ եէթիրտիմ եանէ եանէ աղլէրիմ .
 Քէսիլտի սապըմ գալմատը գարարըմ ,
 Տօսթ հալինտէն պիլէմէտի աղլէրիմ :

—Քէրէմ տէր քի տօսթլար պու նէ տէք իմիլ ,
 իլէ տիւկիւն պայրամ պատէ զամ իմիլ .

Հէրճայինին իտէճէյի վար իմիլ ,
 Իգրարինէ տուրամատը աղլէրիմ :

Տէյիպ սուս օլտու . լաքին պապասը պուենու
 սէօյլէտիքլէրինտէն պիր շէյ աղնամայըպ , օրա-
 տան Գէրէմի ալըպ , Գէշիլին գօնաղընա կէլտի-
 լէր . պիր գաչ կիւնտէն սօնրա , Շահ Ձէնկիտէն
 գալղըպ իսֆահանէ կէլտիլէր . լաքին Գէրէմ
 գասալէթի արթըրըպ , հէր կիւն հէր տաղըգա
 «ահ վահ» իտիպ էօթէ պէրու կէղէր իտի . Գէ-
 րէմին տէրտիտէն ալէմ թաճիլ օլուպ , պապա-
 սընա խապէր վէրտիլէր քի , պուենա պիր չարէ
 իլլէսին . պապասը տախի րէճալ քիպարընը չա-
 ղըրըպ , «վարըն շուենու տէրտիտի աղնայըպ ,
 պանա խապէր վէրին» տէտիքտէ րէճալ քիպար
 կէլիպ Գէրէմէ «պէյիմ տէրտիտ նէ՞ տիր , վէնի՛-
 չին աղլէրսին» տէտիքլէրինտէ , Գէրէմ «էյ ա-
 ղալէր սիզէ տէ մի տէրտիմի սէօյլէլիմ» տէյիպ ,
 ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ՞ տէտի :

—Եէլիլ պաղը թէլլի թուրնալէր ,
 Շիմտի պիղիմ կէօլտէն ուչտու .
 Ագլալը պաղմտան ալտը ,
 վարտը զայրու կէօլէ տիւլտիլ :

—Սէհէր եէլի կիւլէր տաղըտըր .
 կէօնիւլ աղըն պուտաղը տըր .
 Պատ էսէս զիւլիւֆիլէրին պաղը տըր ,
 Շիմտի Փըրսաթ եէլէ տիւլտիլ :

—Տիւնեա գատար օլտու մալըն ,
 Մէվլամ արթըրտըն քէմալըն .
 կիւնէչ եիւզլիւ մահ ճէմալըն .
 Եաղըք տիւլտէն տիլէ տիւլտիլ :

— Պիր զէման չէքտիմ եասի ,
Եիւրէյիմոնն կիթմէզ փասի .
Օնոււմազ աշգըն եարէսի ,
Ալթուն քէմէր տիւն տիւշտիւ :

— Եօլունա գօյմուշում ճանը ,
Սէվէրսէն ինճիւլ ֆուրգանի .
Քէրէմ սէվտի Ասլը խանի ,
Օտա զուրպէթ էլէ տիւշտիւ :

Տէյիպ քէստի . բէճալ ու քիպարլէր պապտը-
լար քի սէօզ գապուլ էթմէզ , պապասընա (է-
ֆէնտիմ , պու գատար նասիճաթ իյլէտիք , գը-
զըն կիթտիկիհի խապէր ալմը , վէ ճէվապ օ-
լարագ պիր թիւրքիւ սէօյլէտի , իչինտէ տու-
եուրտու քի (Քէրէմ սէվտի Ասլը խանը , օտա
զուրպէթ էլէ տիւշտիւ) » տէյիպ , պէօյլէճէ բէ-
տէրինէ խապէր վէրտիւն . օլ զէման պապասը
այազա գալգըպ , «պիրտէ պէն վարայլմ» տէ-
յիպ կիտէր իքէն , Սօֆի կէլիպ Քէրէմէ խապէր
վէրտի , Քէրէմտէ այազա գալտըպ թազիմ իյլէ-
տի պապասընա , բէտէրի «օղլում նիչի՛ն ֆէր-
եատ իտէրսին , տէրտինի սէօյլէ » տէտիքտէ
Քէրէմ ալտը սաղը էլինէ պապալլմ պապասընա
նէ՞ սէօյլէտի :

— Ասլմ կէօշտիւ վէթանընտան իլինտէն ,
Եիւրիւ բաքիպ խաթըրճաղըն խօշ օլտուն .
Պու այրուրգ պիգէ կէտի Մէվլատէն ,
Աղլայալմ ալէա կէօզէր եաշ օլտուն :

— Եիւզիւմէ կիւէր՛տի պիլմէզ՛տիմ ֆէնտին ,
Վար զայրույէ չէօզտիւր կէօհիւսին պէնտին .

Աղիզ տօթ իքէն ազի՞լ մի իթտին ,
Գատրինի պիլմէզ վարսըն գուլ օլտուն :

— Սէվտա իլէ աթէշ իւսթիւ եարմը տըր ,
Եօլունա գօյտուղում ճանու սէյիր մի աիր .
Օլ եար պոււմուշ պիգէ Մէվլա քէրիմ աիր ,
Պաշըն պէքեար այաքլերին գօլ օլտուն :

— Պիզտէ կիտէր օլտուգ պու տիւզ օլատան ,
Եարան եօլտաշ ունութմայըն տուտան .
Եիւրիւ շա՛նն ուշուրմուշմ եուվատան ,
Պէն կիտէյիմ խաթըրճաղըն խօշ օլտուն :

— Օղրուն օղրուն տօթ պաղընէ կիրտիկիմ ,
Էլ ուզատըպ զօնչէ կիւլին տիւրտիկիւրմ .
Եարիմ իլէ զէվգ ու սէֆա սիւրտիկիւմ ,
Կիւնտիւզլերի խէյալ կիճէլերի տիւշ օլտուն :

— Օլ սիյահ զիւֆիւն մահ եիւզիւնէ եայլան ,
Քէլպ բաքիպին տօթլըզընի պի եալան .
Եարի պէնտէն պէնի եարտէն այրան ,
Տիւլերիմ էկիլմէզ տէրտէ տիւշ օլտուն :

— Էրիսին տաղլերին գարը էրիսին ,
Սէլ իթսին օվալերի եիւրիւսին .
Սիւրաշիլէր տօլտուն պատէ եիւրիւսին ,
Իչին պէյլէր իչին սիգէ աշգ օլտուն :

— Պէյլէր օյնար սանթրաճըն մէրտինի ,
Քիմսէ պիլմէզ եիւրէյիմին տէրտինի .
Չօգ չէքմիշէմ պու տիւզլերին տէրտինի ,
Գօյու վէր չէքէյիմ պունուն՛լէ պէշ օլտուն :

— Տէրտլի Քէրէմ կիտէր քէնտի եօլունա ,
Մէվլամ տէրտ վէրմէսին քէնտի գուլունա .

Էլէր գուշ գօնտուրմուշ կիւլին տալինէ ,
Գուշ գօնմաղսէ պիղիմ կիւլէր սօշ օլտուն :

Տէյիպ սաղը պըրագտը . Էմնա եինէ պապասը
Քէրէմին հալինտէն պիր շէյ աղնամաներպ «տէր-
տին նէ՞ տիր պանա օնու սէօյլէ» տէտիքտէ՞ օլ-
զէման Քէրէմ Էֆքեարընտան պապասընըն եա-
նընտան գալղըպ , տիշարը չըզընճա , Սօֆի «պագ
Քէրէմ սէն պունտան պէօյլէ պունլարա եիւզ
պին թիւրքիւ սէօյլէսէն պունլարըն շէյ պիր աղ-
նայաճաղը եօգ տուր , վէ պունլարըն աչգընտան
խապէրլէրի եօգ քի պիւրինլէր , հէման արգա-
սընտան կիտէրիզ , վէ հէր նէրէտէ պուլուր ի-
սէք այըր կէլիբիզ , պունուն չարէսի պու տըր»
տէտի . Քէրէմ Սօֆիյէ «էօյլէ իսէ սէն վար իքի
աթ կէթիւր պինէկ թաշըն եանընա հաղըր էթ ,
պէն վարայըմ աթամտան իզին ալայըմ» տէյիպ .
հէման տօղրու պապասընըն գարչըսընա կէլտի .
պապասը Քէրէմի կէօրիւպ . «օղլում խայր օլա
պէօյլէ կէլմէնին ասը նէ՞ օլա» տէտիքտէ՞ Քէ-
րէմ ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Կիտէր օլտում եարէնլէրիմ տարըլըն ,
Պօլ օլտուն էքմէի աշի տիննեանըն .
Շիմտէն կէրու տէ ֆթէրիմիզ տիւրիւսիւն ,
Սիւրմէլէնսին գաշի կէօզիւ տիննեանըն :

— Էրէնլէր գուրտուղու եօլու քէսիլմէզ ,
Տիւրլիւ տիւրլիւ աչգըն տարէսի իչլիմէզ .
Պունա տիննեա տէրլէր խալգա քիւսիւլմէզ ,
Լալի կէհվէր օլտուն թաշը տիննեանըն :

— Պալ իլէ եաղ օլտուն շէօլլէր սահրալէր ,
Իսթէրսէ սիւա օլտուն եէտի տէրեալէր .

Ճիւմէ մէյվա վէրսին տավէր օվալէր ,
Իսթէրսէ եաղ օլտուն զըջը տիննեանըն :

— Տէրտի Քէրէմ տէր քի տիննեա Փանի տիր .
Նիչէլէրի տպտալ խտէր եիւրիւսիւր .
Քիւմսէ պիւլմէզ նէ զէմանտէն պէրի տիր ,
Հիչ հիստպէ կէլմէզ պաշի տիննեանըն :

Տէյիպ սուս օլտու . պապասը թէաճճիւպտէ
գալըպ «օղլում շիմտի նէ եարալըմ» տէտիքտէ,
Քէրէմ «էյ պապա պէն սէնի աղնատըմ քի սէ-
նին աչգտան խապէրին եօգ , թիւրքճէսի պէն
Սալը իչին եանընօրում , Սալըմը պապասը ալմը
գաշմը» տէտի . պապասը «էյ օղլում քէշի-
շին գըզը գաշտը իսէ պէն սանա ալէասընը ա-
լայըմ» տէտիքտէ՞ Քէրէմ «պապա , օնտան պաշ-
գասընը իսթէմէմ , սէն պանա իղին վէր կիտէր
արգասընտան պուլուրում» տէտի իսէ , պապասը
րաղի օլմատը . Քէրէմ պապասընա եալվարըպ ,
աեաղընա տիւշտիւ , պապասը թէքըտը «պէն
սանա օնտան ալէասընը ալայըմ , կէլ վաղ կէշ
պիր Քէշիշ գըզը իչին քէնտինի հէլաք իթմէ , է-
կէր միւրաաղն էվլէնմէք իսէ , իչէրտէ ճարիյէ-
լէր չօգ , ալ պիւրինի օտալըգ էյլէ , սանա քիմ
նէ սէօյլէր . կէլ պունուն իչին տիյարը զուրպէ-
թէ իիսթիյար իթմէ , տիյարը զուրպէթ կիւճ տիր»
տէտիքտէ , Քէրէմ «պապա պէն անաէն զայրու-
սինի իսթէմէմ , էլպէթտէ կիտէր պուլուրում»
տէտի , պապասըտա տարըլըպ , «պէ հէյ էտէպ-
սիզ , շէօյլէ տէտիմ օլմաղ , պէօյլէ տէտիմ օլ-
մաղ , վար եըզըլ կիթ , ճէհէննէմէ գատար եօ-
լուն վար» տէտիքտէ , Քէրէմտէ պապասընըն է-

լինի էօբիւսպ, «իշմէ պէնտէ սէնտէն պունու իս-
թէրիմ» տէյիպ, գալղըպ սաղ էլինտէ հարէմէ
կիտիպ, վալիտէսինին եանընա կէլաի . վալիտէ-
սի կէօբիւսպ աղլը պաշընտան կիտէյօր իտի . «օ-
ղուլ պէօյլէ կէլմէնին աալը նէ՞ տիր» տէտիքտէ,
Քէրէմ «վալիտէմ, տուր սանա սաղ իլէ սէօյլէ-
յիմ» տէյիպ, ալտը սաղը էլինէ, պագալըմ վա-
լիտէսինէ նէ՞ սէօյլէտի :

—Ղամ գասովթ պու կիւն պաշա պիւրիւտիւ :
Աղայալըմ այրըլըլըն կիւնիւ տիր .
Պիզէ գըսմթ զուրպթ տիր էլտէ վէրիլտի,
Աղէյէլիմ այրըլըլըն կիւնիւ տիր :

—Պէնի քիւ կլէտի էլին տիւլէրի,
Շիմտէն սօղրա կօզթմէյին եօլէրի .
Վարայըմ կիզէյիմ զուրպթ էլէրի,
Աղէյէլիմ այրըլըլըն կիւնիւ տիր :

—Ճանըմ նինէ պէնիմ բէճամ սիզէ տիր .
Ֆէլէ կին իթտիկի պանա ճէգա տըր .
Պէլէի Աալըմ Քէրէմ եօլուն կէօզէտիր .
Աղէյէլիմ այրըլըլըն կիւնիւ տիր :

Տէյիպ քէստի, անասը պունլարը իշիտինճէ
պաշլատը աղլամայո, Քէրէմ անասընըն էլինի
էօբիւսպ, «Ալլահա ըամարլատըգ սիզի, տուա-
տան ունութմայըն պիզի» տէյիպ, ալտը եիւրիւ-
տիւ . Սօֆինին եանընա կէլաի պագտը քի, աթ-
լէր պինէր թաշընտա հաղըր տըր . պունլար տէ-
րագապ աթլէրին իւզէրինէ պինէր իքէն, պա-
պասընա խապէր վարտը . պագապը եալըն այագ
սէյիրթմէքտէ օլտուն, Քէրէմ «պարի շունտա

պունլար իլէ հէլալլաշայըմ, զիրա տլյարը զուր-
պէթէ կիթմէքտէյիմ» տէյիպ, ալտը սաղը էլինէ
պագալըմ օրատա օնլարա նէ՞ սէօյլէտի :

—Եէնի պիր սէվտա տիւշտիւ սէրիմէ,
Կէլին հէլալլաշըն պէն կիտէր օլտում .
Կէլիպ եա կէլմէյիպ սիզի պուլամամ,
Կէլին հէլալլաշըն պէն կիտէր օլտում :

—Եիւրէյիմտէ եանար պունճա աթէլէր,
Եար էլինտէն թէնէ եարէլէր իլէր .
Կիւլիւս օյնատըղըմ գըզար կէլինէր,
Կէլին հէլալլաշըն պէն կիտէր օլտում :

—Թուղ էքմէք եէտիկիմ գավմ ու գարտաշար,
Պագըն շու Քէլէ կին իթտիկի իլէր .
Կէօլիւմտէն ագըթտըմ գան իլէ եաշար .
Կէլին հէլալլաշըն պէն կիտէր օլտում :

—Սագըն գըզար էտէպսիզէ վարմայըն,
Աալը գաշմը կէլիր իսէ գօվմայըն .
Տէրտի Քէրէմ կիթտի տէյի տէմէյին,
Կէլին հէլալլաշըն պէն կիտէր օլտում :

Տէյիպ սուս օլտու . պիրտէ պագապը կէլիպ,
«օղլում նիշին չօճուգլադ իտէրսին, կէլ պու
սէվտատէն վաղ կէշ» տէտի, պու սէօղլէր աալա
Քէրէմին գուլաղընա կիրմէյիպ, թէքրար քէտէ-
րինին էլինի էօբիւսպ, եօլա բէվան օլտու, քէ-
տէրի էքսէսինտէն պագա գալտը . պիրտէ Սօֆի
իլէ թաշրէ չըգըպ, չէհիրին քէնարընտաքի չէվրէ
պաշընտաքի պուլունան կէլինիլք գըզարըն ճիւմ-
պիւշիւնիւ սէյր ու թամաշա իթտիլէր . Քէրէմ

պագաքը քի, պունըարըն իշխնտէ պիր գաչ գըզ վար այնը Ասը խանա պէյնդէր, Բէրէմ պու գըզ-լարը կէօրիւպ, ա՛հ իտիպ Սօֆիյէ «աման Սօֆի կէթիր պէնիմ սազիմի, պէնիմ Ասըմ պունտա ճիւմպիւշ իտիյօր» տէյիպ ալար սազը էլինէ պագալըմ գըզլարա նէ՞ սէօյլէտի :

— Սալընա սալընա եօլուն իսթիւնէ, Չըգան տիւպէր պէնի մէճնուն իյլէտի .
Իւսքիւֆիւն էյտիրմիշ շահին պագըլըմ,
Պագան տիւպէր պէնի մէճնուն իյլէտի :

— Շահին կիպի պինմէք իսթէր Թիւրէ,
Սինէսինի սարմագ իսթէր ետուլէրէ .
Աչըգընը տիւրիւ տիւրիւ էօտլէրէ,
Պագան տիւպէր պէնի մէճնուն իյլէտի :

— Շահին ալըմ էօկրէթտիլէր սունալէր,
Պէն գօրգարըմ զայրու կիւլէ գօնարլէր .
Ագ էլլէրտէ էլվան էլվան գընալէր,
Պագան տիւպէր պէնի մէճնուն իյլէտի :

— Տէրալի Բէրէմ տէր քի ալըպ սաթամամ,
Ղայրու կիւզէլլէրէ կէօնիւլ գաթամամ .
Գըրմըզը կիյմիշ տէյու պիւհթան իտէմէմ,
էլլէրին տիւպէրի պէնի մէճնուն իյլէտի :

Տէյիպ քէստի, գըզլար պունու իշխտինճէ տա-րըլալար . Բէրէմ գըզլարըն տարըլալարընը աղնայըպ, Սօֆիյէ տէտի «գարտաշ, զալիպա պիզ պալթայը թաշա չալարգ, զիրա գըզլար պի-զէ տարըլալար» . Սօֆի «պագ պէյիմ պիր քէր-րէ պիր շէյի սօրուպ սիւալ իթմէտէն նէյէ սէօզ

ալթարսըն» տէտիքտէ, Բէրէմ «պարի շու գըզ-լարտան պիր սու իսթէմէք պէհանէսի իլէ խա-թըրլարընը էլլէ ալայըմաա կիտէյիմ, զիրա կի-տէճէ կիմիզ եէր տիյարը զուրպէթ տիր . պիզէ ինթիզար իթմէսինլէր» տէյիպ, ալար Բէրէմ :

— Սագընըպ ինճինմէյին թագէ պաճըլէր,
Բէնարտէն կէչէյիմ եօլ սիզին օլսուն .
Եիւրէյիմտէ չօգ տըր զամէր աճըլէր,
Աղուլէր իչէյիմ պալ սիզին օլսուն :

— Կէլտիմ իօէ տուրիամ կինէ կիտէրիմ,
Չէքուպ աչգըն գաթարինի եէտէրիմ .
Եանըզլույէմ պիր սու իչէր կիտէրիմ,
Պիր սու իչէյիմտէ կիւլ սիզին օլսուն :

— Մէյ իշուպ մէսթ օլտուլ իսթէմէմ մէզէ,
Եարի պուլսամ կերէք պէն կէզէ կէզէ .
Պէնիմ պիր կիւլլուլ վար զօնչէտէն թագէ,
Պու եէրլէրտէ պիթէն կիւլ սիզին օլսուն :

— Բէրէմ տէր քի հէմ տէլլիմ հէմ ուսու,
Եիւրէյիմ եարէլի տիր ճիկէրիմ փասը .
Ալըմտան այըլըլըմ եաալըլըմ եասը,
Գարէլէր կիյէյիմ ալ սիզին օլսուն :

Տէյիպ քէստի . օլ վազըթ գըզըն պիրիսի ալ-թուն թաս իլէ սու կէթիրիպ վէրտի, պունլար սույու իչիպ «Ալլահա ըմարըլաալըգ» տէյիպ կիթ-տիլէր . աղ կիտիպ ուղ կիտիպ տէրէ թէրէ տիւզ կիտիպ, նիհայէթ էօնլէրինէ պիր եօճա տաղ կէլտի . պագաքը քի պիր քիւքսէք տաղ, իւսթիւ գար ալթը պաղ պաղչէ, Սօֆիյէ «գարտաշ պու տաղա Սուլթան տաղը տէրլէր, իշթէ պագմագ-

մըսըն պաշը տիւման գաբլամը» տէտիքտէ, պուն-
լար տաղըն իւսթիւնէ կիտէր իքէն, հիքմէթի
Խիւտա պունլարըն իւղէրինէ տիւման գաբլա-
յըպ, եօլու շաշրբաըլար, Գէրէմ Սօֆիյէ «աման
Սօֆի գարտաշ, կէօրէլիմ շու տաղ աշըգ հալին-
տէն աղնար մը» տէյիպ, ալտը սազը էլինէ պա-
գալըմ նէ սէօյլէտի :

—Սանա տէրլէր Սուլթան տաղը,
Նէ՞ տիւման տըր պաշըն սէնին .

Պէլիսիգ տիր եազըն գըըն,
Հիչ կիթմէ՞զ մի գըըն սէնին :

—Տէօրթ եանէ մէսթ օլմուչտուն,
Տէրտլիէրէ տօսթ օլմուչտուն .
Ճիւմէ տաղա իւսթ օլմուչտուն,
Աւչագ տէյիլ պաշըն սէնին :

—Էքսիք օլմազ գարըն եաղար,
Պուլութլար պլիր պլիրին գօվար .
Սասազ կիւնէչի սէնտէ տօղար,
Ճէվահիր տիր թաշըն սէնին :

—Ալթ եանըն պաղ ու պօսթան,
Չէվրէ եանըն կիւլ կիւլիսթան .
Սյրբաըլար պէնի տօսթտան,
Էօթէր զարիպ գուչուն սէնին :

—Գէրէմ տէր քի կէլտիմ կիթտիմ,
Շու Փանի տիւնեսայէ նիթտիմ .
Էօլիւլէրէ սիւալ իթտիմ,
Գիմսէ պիլմէզ եասըն սէնին :

Տէյիպ քէստի . հիքմէթի Խիւտա տաղըն պա-
շընտան տիւման չէքիլիպ, պունլար տախի եօլու

պուլուպ տաղտան աշաղա էնտիլէր, վէ կիտէ
կիտէ պիր կիւն Ձէնկիյէ վարտըլար . Գէչիչին
գօնաղընա կէլիպ, պագտը քի Սսլը խան եօգ .
գօնագ իգսիզ տուրուր, Գէրէմ ա՛հ իտիպ, վէ
գըզըն պաղչէսինէ կէլիպ կէօրտիւ քի պաղչէնին
չէնիկի կէլմէմիշ, աղլայարագ աաշրէ չըգըպ
չէհիրէ կէլտի, վէ շէհրին իչինտէ կէզէր իքէն
պագտըլէր քի իւշ պէշ թանէ գըզ էլ էլէ վէր-
միշ կիտէրլէր, իչլէրինտէն պիրի Սսլը խանէ
պէյնգէտիպ, Գէրէմ պու գըզը կէօրիւնճէ, «էյ
վահ, սէվտիկիմ պէնի ունուլթմուշ, պունտա ագ-
րան գըզլար իլէ ճիւմպիւշէ տալմը» տէյիպ,
ալտը սազը էլինէ պագալըմ Ասլըյա պէյնգէթ-
տիկի գըզա նէ՞ սէօյլէտի :

—Ալթա կէօլիւմ պէն պու եէրտէն կիտէրսէմ,
Պիր նիշան վէրէլիմ ալ քէրէմ էյլէ .
Չօգ թուզ էթմէք եէտիք եար սէնին՛լէ,
Շիմտէն կէրու խօշճա գալ կէլ քէրէմ էյլէ :

—Պէն կիտէրսէմ գարէլէր պաղչէմէ,
Տէրտլի սինէմի աթ էչլէրէ տաղլմէ .
Սյրբազ կիւնիւ տիր սազըն աղլմէ,
Կէլ օթուր եանըմա կիւլ քէրէմ էյլէ :

—Իշթէ կիտէյօրում կէօրէ ճէ՞քմիսին,
Եըգըլմը կէօնլիւմիւ եարաճագմլարն .
Հասրէթլիք պօրճունու վէրէճէքմիսին,
Կէնճ եաշըմտա պունու պիլ կէլ քէրէմ էյլէ :

—Տէրտլի Գէրէմ տէրքի վար էօրիւմ կէչիւր,
Եէյտիլիլիպ պիր շէրսէթ աւլէրէ իչուր .
Էյ եարատան Սսլըմ հավատան ուչուր,
Կէօրէլիմ Սսլըմ սէն քէրէմ էյլէ :

Տէյիւ պ սուս օլտու . պիրտէ գըզ ֆէրէմտէն պու սէօյլէրի իշիթ տիկինտէ , «պագ սէնտէն պու-նու ունմազ իտիմ , սէն կէչէնտէտէ պէնի պաղ-չէտէ կէօրիւպ , Ս.սլը խանը զանն իտիպ , պանա թագըլտըն , պէն սէնին աղնատըղըն գըզ տէյի-յիմ , սէնին սէվտիկին գըզ Խոյա կիթտի» տէ-տիքտէ , ֆէրէմ պու խապէրի ալաըզը կիպի ֆէ-չիչին գօնաղընա կէլիպ , Սօֆիյէ «Սօֆի գալգ կիտէլիմ , էլպէթթէ պէնիմ սէվտիկիմ Խոյա կիթմիչ» տէյիպ , իրթէսի կիւնիւ եօլա ըէվան օլուպ կիթտիլէր . պիրտէ ֆէրէմ արգասընա տէօնիւպ պագտը քի , Իսֆահան տաղլարը կէօ-ղիւնէ խէյալ խէյալ կէօրիւնիւպ , աշղըն աթէչի իլէ հարէքէթէ կէլիպ , Սօֆիյէ «կէթիւր պէնիմ սագըմը , զիրա Ս.սլը.յը սօն կէօրիւչիւմ տիր» տէ-յիպ , ալաը սագը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Էվլէլ պահար եազ այլէրի ,
Սուլար ագար շիմտէն կէրու .

Հէր գաֆէստէ տուտու զուբու ,
Էթիւչիւրլէր շիմտէն կէրու :

— Պահարըմ վար ազիմ ազիմ ,
Ճէննէթէ պէյնգէր իլիմ եագըմ .
Մէնէքէ շիչէք եէր եիւզիւմ ,
Էլվան էլվան շիմտէն կէրու :

— Շահպէրլէր կիւրէլէր տօնընի ,
Հագգա չէվիւրիւրլէր եիւզիւնի .
Տէրտի ֆէրէմ վէթանընը ,
Աղլէր սըզլէր շիմտէն կէրու :

Տէյիւ պ սագը պըրագտը , պոււնլար օրատան գալգալըլար վէ եօլա ըէվան օլուպ , պիր կիւն

Խոյա տախիլ օլտուլար . աթլէրինի պիր խանա պաղլայըպ , շէհրին իչինտէ կէզէր իքէն , պիր գահվէյէ կիտէրլէր , վէ գահվէլէրինի իչիպ ագ-չամ օլտուգտա , ֆէրէմին եանընա պիրաղ ահ-պապ կէլիպ սագէ տիւզէն վէրիպ հօշ պէչտէն սօնրա , ֆէրէմ աշգա կէլիպ , պաշլատը թագ-սիմ իթմէկէ . պիրտէ ահպապլէր թիւրքիւյէ ըէ-ճա իլլէտիլէր իտէ , ֆէրէմ տախի պագալըմ օն-լարա նէ սէօյլէտի :

— Էյ աղալէր կէօնիւլ գուու ,
Չըգար հավատէ էյլէնուր .
Ղուրպէթ էլէ տիւչէն եիկիտ ,
Կէօզ եաշըն սիւլէր էյլէնուր :

— Պու տըր զուրպէթ էլին հալի ,
Գըստէ սէօյլէր ուզուն տիլի .
Սէվտիկի եարին հէյալի ,
Ագընա տիւչէր էյլէնուր :

— Մէլէչիր գօյոււն գուզուլէր ,
Հէր քէս սիլատըն արգուլէր .
Ուզագ տիւչիւնճէ մէնզիլլէր ,
Պիր գէման գալըր էյլէնուր :

Չաղըրըրէմ զանի Խիւտա ,
Ֆըրսաթ վէրմէ մուխաննէթէ .
Տէրտի ֆէրէմ զուրպէթ էլտէ ,
Ահ չէքէր աղլէր էյլէնուր :

Տէյիւ պ սագը պըրագտը . օրատա սիւալ իթտի քի «պուրատան պիր ֆէչիչ պիր գարը վէ պիր գըզ կէչտի մի» տէյու , անլէրտէ «պէլի աշղ կէչտի էմմա , օնլար Շուչիյէ կիթտի» տէտիլէր .

պունլար իրթէսի կիւնիւ եօլա բէվան օլուպ կի-
տէր իքէն , պիր եայլայա կէլիպ , Քէրէմ «շու-
րատա պիրազ տինկլէնէլիմ անտէն եօլումուզա
կիտէլիմ» տէտի . վէ օրատա էյլէնիր իքէն , պի-
րազ եօլճուլար կէլիպ օթուրտուլար . պիրազ
մուհապպէթտէն սօնրա , Քէրէմ «տէվտիկիմի
շունլարա սօրայլմ» տէր իքէն , ծնլար Քէրէմէ
պիր թիւրքիւ բէճա իյլէտիլէր , Քէրէմ «բէք իյի»
տէյիպ , ալար սաղը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

—Աղալէր եարի գաչըրտըմ ,
Պէյլէր խան Ասլըմը կէօրտիւնի՞ւզ մի .
Պիւլպիւլիւ տալտէն ուշուրտում ,
Կիւլէր խան Ասլըմը կէօրտիւնի՞ւզ մի :

—Ասլը հիւրիմ տիր պիւլնէ ,
Գօյնու ճէննէթ տիր կիրէնէ .
Ճէյլանէ պէյիլէր ճէյլանէ ,
Պէկլէր խան Ասլըմը կէօրտիւնի՞ւզ մի :

—Օպալէրի օյմազ օյմազ ,
Օլմազ իմիշ եարտէն տօյմազ .
Աղղը սիւտ տուտաղը գայմազ ,
Պէկլէր խան Ասլըմը կէօրտիւնի՞ւզ մի :

—Զիւլֆիւ տիր հէգար սէտ հէգար ,
Նէ կիւզէլ թարայլապ տիւզէր .
Դուրպէթ էլէ տիւզիւշ կիտէր ,
Եօլար խան Ասլըմը կէօրտիւնի՞ւզ մի :

—Պու կիւն պիզիմ էվլէր կէօչէր ,
Սյաղը պու եօլտան կէչէր .
Զօգ կիւզէլլէր պու տուտան իչէր ,
Կիւլէր խան Ասլըմը կէօրտիւնի՞ւզ մի :

—Տէրտի Քէրէմ տէր քի ճանըմ կիպի ,
Սթլազ կիյէր հանըմ կիպի .
Եարիմ եթթիրտիմ ճանըմ կիպի ,
Էլէր խան Ասլըմը կէօրտիւնի՞ւզ մի :

Տէյիպ սաղը եէրինէ գօյտու . պիրտէ եօլճու-
լարա տէօնիւպ «պու թարաֆտան պիր Քէչիշ
կէչաթ մի» տէտիքտէ , ծնլարտա «խայր կէօրմէ-
տիք» տէտիլէր , Քէրէմ տախի եօլա բէվան օ-
լուպ , կիւնլէրտէ պիր կիւն Շուշիէ տախիլ օլ-
տուլար . աթլէրինի պիր խանա պաղլայըպ , օլ
կիճէ գահվէնին պիրինտէ միսաֆիր օլտուլար .
ազչամ օլընճա Քէրէմին ճանը սըզըլըպ ալար
սաղը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

—Նէ վագըթ քի խան Ասլըմտան այրըլտըմ ,
Պէնի էօլտիւրմէլի տէօյմէլի տէյի՞ւլ .
Կիճէ կիւնտիւզ ա՛հ խտիպ եանարըմ ,
Պէնի էօլտիւրմէլի տէօյմէլի տէյի՞ւլ :

—Եէտի եըլ տըր խաթըրը սօրարըմ ,
Էօմիւլմ կէչաթի պիր միւրատա էրմէտիմ .
Ֆըրսաթ էլտէ իքէն տէմիլէր սիւրմէտիմ ,
Պէնի էօլտիւրմէլի տէօյմէլի տէյի՞ւլ :

—Էլիմտէն ալարտըմ կիւզի ալայը ,
Սնըն իչիւն թէրք ճթտիմ սիլայը .
Պաղըմա ալարմ ճիւմէլ պէլայը ,
Պէնի էօլտիւրմէլի տէօյմէլի տէյի՞ւլ :

—Պէն Քէրէմիմ ազգ տօլտսու իչէրիմ ,
Պու սէվտայը պէն պաղըմտան կէչըրիմ .
Հայը՛Ք Խան Ասլըմ էլտէն ուշուրտում ,
Պէնի էօլտիւրմէլի տէօյմէլի տէյի՞ւլ :

Տէյիպ սաղը տուվարա աստը : պիր մըգտար
 սուս գալտըգտան սօնրա , գահվէտէ պուլունան-
 ւարա սիւալ իյլէտի քի , «հիչ պու թարաֆտան
 պիր ֆէշիչ կէշտի մի» տէյու , անլէրտէ «պէլի
 աշըգ , անլէր կէնճէ տօղրու կիթտի» տէտիլէր .
 ֆէրէմ պու խապէրի ալըպ , իրթէսի կիւնիւ օ-
 րատան գալգըպ , եօլա ըէվան օլուպ կիթտիլէր .
 եօլտա կէօրտիւ քի կէօքտէ պիր պէօլիւք թուր-
 նալէր ուչուպ կիտէրլէր . ֆէրէմ Սօֆիյէ «կէթիւր
 շու սաղըմը շունլարա անամը պապամը , սէվտի-
 կիմի սէլամէթ նէ վար նէ եօգ տէյաւ սօրայըմ»
 տէյիպ , երինէ ալտը սաղը էլինէ պագալըմ կէօք-
 տէ ուչան թուրնալարա նէ սէօյլէտի :

—Սըպ սըպ գարը տաղէրտէն կելուսըն ,
 էյլէն թուրնամ էյլէն խապէր սօրայըմ .
 Պիզիմ եէրտէն նէ խապէր պիլուսըն ,
 էյլէն թուրնամ էյլէն խապէր սօրայըմ :

—Պիզիմ եէրին ըրմագլարը ագաօր մը ,
 եազ օլունճա մէնէքչէսի գօգաօր մը .
 Սէվտիկիմ սէյրանկեահէ չըգաօր մը ,
 էյլէն թուրնամ էյլէն խապէր սօրայըմ :

—Պիթմէզ մի օլա հիչ եէմիշի պաղէրին ,
 էքսիք տէյիլ հարէքէթի տաղէրին .
 Սէվտիկիմտէն այրը տիւշտիւմ աղէրիմ ,
 էյլէն թուրնամ էյլէն խապէր սօրայըմ :

—Հագգ էրտիւրէ աշըգլէրի միւրատա ,
 Սվճը մըսըն նէ կէղէրսին պու եէրտէ .
 Սէվտիկիմին սէյրտնկեահի նէօրէտէ ,
 էյլէն թուրնամ էյլէն խապէր սօրայըմ :

—Տէրտլի ֆէրէմ տէր քի նէօրտէն կելիրսին ,
 Պէնիմ շատ օլաուղում նէտէն պիլիրսին .
 Տիւչէր օլուր էշիմ գանը օլուրսուն ,
 էյլէն թուրնամ էյլէն խապէր սօրայըմ :

Տէյիպ սաղը Սօֆիյէ վէրտի . պիրտէ օրատան
 գալգըպ եօլա ըէվան օլուպ , կիւնլէրտէ պիր
 կիւն կէնճէ տախիլ օլտուլար , աթլէրինի պիր
 խանա պաղլայըպ , շէհրին իչինէ կիրտիլէր , պի-
 րազ կէշտիքտէն սօնրա ագչամ օլուպ , պիր գահ-
 վէյէ տախիլ օլտուլար , պունլարըն եանընա պիր
 գաչ ահպապ թօբլանըպ , խօշ պէշտէն սօնրա ,
 «աման աշըգ պիղէ պիր թիւրբիւ սէօյլէ» տէյու
 եալվարտըլար , ֆէրէմ պունլարըն ըէճասընը գա-
 պուլ էտիպ , ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ
 սէօյլէտի :

—Ֆէլէք պէնի պաղէ պաղպան կլէտի ,
 Սուսամ աղլէր սիւնպիւլ աղլէր կիւլ աղլէր .
 Տօսթ պաղընա կիրմէզ օլտու պու սուլէր ,
 Պաղպան աղլէր պաղըմ աղլէր տիւ աղլէր :

—Եարը պուլսամ գընա գօսամ էլինէ ,
 Սըպ կիթսէմ վէթանընա էլինէ .
 Ն'օլա պիրտէն սարըլսամ պէլինէ ,
 ֆէմէր աղլէր գաֆթան աղլէր պէլ աղլէր :

—Թէրք էյլէտիմ վէթանըմը էլիմի ,
 էլիմտէն ալտըրտըմ ղօնչէ կիւլիւմի .
 Ղուրպէթ էլէ սալտըմ պէնտէ եօլիմի ,
 Սիլահ աղլէր վէթան աղլէր եօլ աղլէր :

—Էօրտէք կիպի կէզտիմ եօլտան եօլարա ,
 Չայլագ կիպի կէզտիմ չէօլտէն չէօլլէրէ .

Քերէմ տէր քի տիւշաւամ տիւրլիւ եօլլէրէ ,
կէլէն աղլէր կիտէն աղլէր եօլ աղլէր :

Տէյիպ քէստի . պատէհու սիւալ էյլլէտիլէր քի
«Տիչ պու թարաֆտան պիր Քէշիշ , գըզլ էլէ պէ-
րապէր կէշտի մի» տէյու , անլէրտէ «պէլի աշըգ
կէշտի , օնլար Րէվանէ տօղրու կիթտիլէր» տէ-
յինճէ , Քերէմ օրատան գալգըպ եօլա ըէվան
օլտուլար . կիւնլէրտէ պիր կիւն Րէվան քէնա-
ընա տախիլ օլուպ , կէօրտիւ քի էքի գըզ պիր
կէլլին ըրմագ քէնարընտա էսվապ եըյգարլէր .
Քերէմ «Սօֆի գարտաշ , կէթիր պէնիմ սաղմը ,
շունլարա սէվտիկիմի սօրայըմ» տէյիպ , ալտը
սաղը էլինէ պաշլաաը չըղըրմայա :

— Ըրմագ քէնարընտա էսվապ եըյգանլէր ,
Եօլճույու եօլընտան աղնար պու կէլլին .
Գալտըր նիքեսպըն եիւզլու կիօրէյիմ ,
Ճանըմա բիւր ճէֆա վերտի պու կէլլին :

— Սիզին սպընըզ ճէննէթտէքի հիւրիւլէր ,
Պիր աճ չէքսէմ տաղլէր թաղլէր էյրիտիր ,
Գըզ Ալահը սէվէր իսէն կէրի տուր ,
Եօլճույու եօլընտան աղնար պու կէլլին :

— Պիր աճ չէքսէմ տաղլէր թաղլէր ինլէր ,
Նէ՞ տիր պու սէնաէքի օլ սիյահ պէնկէր .
Գընալը բարմագլէր նէ կիւզէլ էլլէր ,
Եօլճույու եօլընտան էյլէր պու կէլլին :

— Կէլլինն լէտլէրի սէյլէր ապ ու հայաթի ,
Եիւզլու կէօրմէք տէյէր տիւնեսա գըյմէթի .
Գըզ Հադըզ սէվէր սէն վիրմէ գահմէթի ,
Եօլճույու եօլընտան էյլէր պու կէլլին :

— Պէյնղէր Սալմ ճէննէթտէքի հիւրիւլէր ,
Հիւ չէքէնտէ սաղլէր թաղլէր եիւրիւլէր .
Տէրսլի Քերէմ տէր քի պու եօլլէրտէ չիւրիւլէր ,
Եօլճույու եօլընտան էյլէր պու կէլլին :

Տէյիպ քէստի . պիրտէ գըզլար էլէ կէլլին
պագտըլար քի , պիր աշըգ թիւրքիւ սէյլէր .
պունլար եօլըն իւսթիւնտէն քէնարէ չէքլլտի-
լէր . Քերէմ գըզլարա «պու թարաֆտան պիր
Քէշիշ կէշտի մի» տէտիւքտէ , «պէլի աշըգ կէշտի
էմմա անլէր Րէվանէ կիթտիլ» տէտիլէր , Քերէմ
եօլա ըէվան օլուպ , պիր կիւն Րէվանէ տախիլ
օլտուլար . աթլէրինի պիր եէրէ պաղլայըպ ,
գահվէնին պիրինէ կիրաիլէր . պունլարըն եանը-
նա պիր գաշ եարէնլէր կէլիպ խօշ պէշտէն սօն-
րա «աման աշըգ պիզէ պիր թիւրքիւ սէյլէր»
տէտիլէր . Քերէմտէ ալտը սաղը էլլինէ պագա-
լըմ օնլարա նէ սէյլէտի :

— Սիւլէր պիզի սօրարսանըզ ,
Պիզ իսֆահան էլլնտէնիզ ,
Հէր տէմ կիյտիկիմիզ շալի տիր ,
Պիլէ սիզլէր գուլընտանըզ :

— Սլչադըլ եիւքսէքի տաղլէր ,
Իւճէլլրի նամը գարլէր .
Չէվրէսի պեղչէլի պաղլէր ,
Կիւլիստանըն կիւլլանտէնիզ :

— Եիւքսէկիլիզէ չըգալըմ ,
Սլչաղընըզա պագալըմ .
Ճօզիուս սուլէր կիպի ագալըմ ,
Գըզըլ ըրմագ սէլլնտէնիզ :

Տէրալի Գէորգիմ պունտա գալմազ,
 Պուրսոյա կէլէն գարար իթմէզ .
 Իսլամ էհլի հիչ եատ օլմազ,
 Պիզտէ Մէվլանըն գուլունտանըզ :

Տէյիպ սաղը եհերինէ գօյտու . իշիտէնլէր «ա-
 ֆէրիմ» տէյիպ, «սէնին սիւալ իթտիկին Գէշիշ
 Աճուրէ կիթտի» տէտիլէր . Գէրէմտէ իրթէսի
 կիւնիւ գալգըպ եօլա րէվան օլուպ , պիր կիւն
 Աճուրէ տախիլ օլտուլար . աթլէրինի պիր խանա
 պաղլայըպ կէզէր իքէն , կէօրտիւլէր քի պիր գաշ
 կէլինիլք գըզլար պաղշէ սէյրինէ չըգմըլլար , իշ-
 լէրինտէ պիր գօճա գարը , պէլի պիւքիւլմիւշ ,
 եիւզիւ պուրուշմուշ , սիւմիւկիւ ագմըշ , պաշը
 քէլ , Գէրէմ պունլարա սիւալ իլլէտի քի , «պու
 թարաֆտան պիր Գէշիշ կէշտի՞ մի» տէյու , օլ
 գարը կէլիպ , տէտի «աշըգ պանա պիր թիւրքիւ
 սէօյլէր իսէն խապէր վէրիրիմ» . Գէրէմ մէճ-
 պուրի ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Աճուրէտէ պիր կիւզէլ կէօրտիւմ զազիլէր ,
 Շավգը տիւզմիւշ խաթըրը ճան էլինէ .
 Կէօրտիւմ կէօյնիւմէ տանըշտըմ ,
 Պալ տէօքիւլիւր տուտաղընտան տիլինէ :

— Գատիր մէ՛վլամ խուպ եարաթմըշ հալինի ,
 Սէնի սէվէն նէյլէր տիւնեա մալինի .
 Հաթտէտէն չէքիւշ ինճէճիք պէլինի ,
 Պոյու պէյնզէր շիմտի սէրվի տալինէ :

— Պանա եարիւմ ինճէլէրտէն ինճէ տիր ,
 Կէօքսիւնտէքի մէմէլէրի ղօնչէ տիր .
 Սաշը սիւմպիւլ թօբուղունտան եիւճէ տիր ,
 Պիր թէլինի վէրմէմ տիւնեա մալինէ :

— Ինճի՞ մի տիր սէտէ՞՞՞ մի տի տիւլէրի ,
 Գալէմ իլէ չէքիւլիւ տիր գալէրի .
 Սաղ եանընտան էօրկիւլիւ տիր սաշլէրի ,
 Սալլանտըգճա տէօյեր ինճէ պէլինի :

— Պէն Գէրէմիւմ կիճէ գըլամ զարիւմի ,
 Հազգ ճանըմ ալընճա չէքէմ եարին ճէվրինի .
 Եօգարտան խապէր ալտըմ ստէպիլինի ,
 Խան Ասլըմ կէօյմիւշ եապան էլինէ :

Տէյիպ քէստի . պիրտէ գօճա գարը տէտի ,
 «պէյիւմ , սէնին արատըլըն Գէշիշ Չըլտըրա կիթ-
 տի» . Գէրէմ օրատան եօլա րէվան օլուպ , պիր
 կիւն Չըլտըրա տախիլ օլտուլար , ծնտա սիւալ
 իթտիլէր քի «պու թարաֆտան պիր Գէշիշ կէշ-
 տի՞ մի» տէյու , անլէր ճէվապընտա «պէլի աշըգ
 կէշտի էմնա , պիզէ պիր թիւրքիւ սէօյլէր իսէն
 խապէր վէրէլիւմ» տէտիլէր . Գէրէմ եիւնէ սաղը
 ալըպ օնլարա պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Հէր սէ հէր հէր սէ հէր պիր մայի թութու ,
 Սիւքիւնիր իւթիւմէ թօզ կէլիր տէյու .
 Ատուլէր էյինտէն աղլէր կէզերիւմ ,
 Պէլքի պու նաղըմէ սէօզ կէլիր տէյու :

— Պէնիւմ եարիւմ վար օլ պանա եէթէր ,
 Աթէշիւմ եանմտտան թիւթիւնիւմ թիւթէր .
 Եազ պահարտէ պէլի գուրնալէր էօթէր ,
 Անլէրտէ սաղընըր կիւզ կէլիր տէյու :

— Սըզըն մէյնի նուշ խաէր իշէր ,
 Բէրվանէ տօլանըր սէնտէն կէշէր .
 Սուլար ճօշ խտուպ քէօրիւկիւն սաշար ,
 Կիւլլէրտէ նաղլանըր եազ կէլիր տէյու :

—Տէրտլի Բէրէմ աղլէր կեօղէրլմ նաչար ,
 Ներտէ պլր եաղան կէօրսէմ կէօյնիւմիւ աչար .
 Նէտէ՞ն տիր քի խան Ասլամ պէնտէն գաչար ,
 Պէլբի Բէրէմ կիթ'սէ թէզ կէլիր տէյու :

Տէյիպ քէստի . իշիտէնլէր «աֆէրիմ» տէյիպ ,
 «տէսին արատըղըն Բէշիշ պուրատան կէչէլի պու
 կիւն օթուզ պէշ կիւն տիր , ընլար Ագըղգայա
 կիթտի» տէտիլէր . Բէրէմ օրատան եօլա ըէվան
 օլուպ , պիր կիւն Ագըղգայա տախիլ օլտուլար .
 աթլէրին պիր խանա պաղլայըպ , պիր գահվէյէ
 կէլտիլէր , աղչամ պունլարըն եանընա պիր գաչ
 ահպապլար կէլիպ , պիր թիւրքիւ սէօյլէմէսինի
 ըէճա իթտիլէր . Բէրէմ տախի ալար սաղը էլինէ
 պաղալըմ'նէ՞ սէօյլէտի :

— Էյլէն եար էյլէն խապէր սօրայըմ ,
 Էսիպ էսիպ կիտէն պատի սապահի .
 Գըրըլըն առունին գօլու գանատը ,
 Բիմսէլէր տիւշմէսին եարտէն ճիւտահի :

— Եուտում թիւլպէնտիմի պէյազ իյլէտիմ ,
 Սիլտիմ կիօնիւլ բասը այան իյլէտիմ .
 Պէն գահպէ ֆէլկէ նիյազ իյլէտիմ ,
 Ֆէլէք վէրտի պանա պէշ կիւն ճէյահի :

— Տուրմայըպ ագար չէշմիմին եաղը ,
 Էնտիկի եէրլէրտէ տէլէյօր թաղը .
 Պէօյլէ իմիշ գալիմ ֆէլկէլին իշի ,
 Նէ շահ պիլիր նէ խան նէ փատիշահ :

— Բէրէմ տէր քի եօգուղուգտա բայ օլտում ,
 Գըյմէթ պիլմէզ եար էլինտէն զայ օլտում .
 Գահպէ ֆէլէք մէճլիտինտ տուր օլտում ,
 Պէնի պօշալթալար գապտէն գապէ հէյ :

Տէյիպ պէյիթլէր թէմամընտա . ահպապլէրի
 «աֆէրին» տէտիլէր . ընտա տախի Բէշիշի սիւալ
 իյլէտի . ընլարտա «պէլի կէչտի էմմա , ընլար
 Սէկրէյէ կիթտի» տէտիլէր . Բէրէմ տախի օրա-
 տան եօլա ըէվան օլուպ , պիր կիւն Սէկրէյէ
 տախիլ օլտուլար . Բէրէմ քէօյլէն իշինտէ տիւ-
 յիւն շէնլիկինի կէօրիւպ , Սօֆիյէ տէտի «Սօֆի ,
 պէնիմ սէվտիկիմի պապասը պուրատա պիրիսի-
 նէ վէրմիշ» տէյու պաշլատը աղչամաղա . Սօֆի
 տախի «նիշին աղլէրտին , կէլ կիտէլլիմ» տէյիպ ,
 վէ օրատան գալըղպ տիւյիւն էվինէ կէլտիլէր .
 «էմմա նաֆիլէ օ տէյիլ տիր , էլին էվլատընը
 թաճիլ իթմէ» տէտի . Բէրէմ «պէն պիլմէզէմ»
 տէտի . պագտըլար քի հէր քէս սուֆրա սուֆրա
 օթուրմուշ , պունլարտա սէլամ վէրիպ իչէրի
 կիրտիլէր . տիւյիւնիւն խալըղ պագտը քի պիր
 աղըգ էլինտէ սաղ վէ տիլինտէ սէօզ , հէման
 սուֆրայէ տավէթ իտիպ , թաամ եէտիլէր , պա-
 տէհու գահվէ թիւթիւն իշտիքտէն սօնրա , Բէ-
 ըմ ալար սաղը էլինէ , աղգա կէլիպ պագալըմ'
 եարէնլէրէ նէ՞ տէտի :

— Չըգար թախտա տիվան էյլէր ,
 Ասլը գաշլէրին կէօղէրին .
 Կէօզ եաղըն գան ըէվան էյլէր ,
 Եավըր գաշլէրին կէօղէրին :

— Չըգար թախտընտա օթուրուր ,
 Հիւքիւնիւ եէրէ եաթըրըր .
 Տիլտիգի տիլէ կէթիլիւր ,
 Ասլը գաշլէրին կէօղէրին :

— Պէքեար պաշտէն պիւլնտիրիր ,
Տաղը թաղը տօլանտըրըր .
Գարու գարու տիւլնտիրիր ,
Եավրու գաղլերին կէօղլերին :

— Հաւատէ շահինէ պէյնգէր ,
Մէրեէմին սահինէ պէյնգէր .
Կէօքտէ կիւվէրչինէ պէյնգէր ,
Ասը գաղլերին կէօղլերին :

— Կեահ աղլտիր կեահ կիւլտիրուր ,
Կեահ կիւզէլուցին պիւտիրիր .
Ախըր Բէրէմի էօլտիրուր ,
Եավրու գաղլերին կէօղլերին :

Տէյիպ քէստի . Ճիւմլէսի «աֆէրիմ» տէյիպ ,
աղալէր վէ հօճալէր պունտան զայէթ հաղզ է-
տիպ «կէլ պիզիմ վիւլայէթիմիզտէ զալ սանա
մալ վէրիպ օրթադ իտէյիմ , վէ հէմտէ էվլէն-
տիրէլիմ» տէտիլէր , Բէրէմ «պանա օրթաք վէ
մալ լաղըմ տէյիլ տիր , վէ հէմ Ասլըմտան զայ-
ըսը պանա եարաչմոզ» տէյիպ , ալտը սաղը է-
լինէ պաղալըմ նէ սէօյլէտի :

— Ալէմտէ եարի պանա վէրսէլէր :
Շու Փանի տիւնեատէ մալի նէյլէյիմ .
Պիր իմատա օլուրոա Մէվլատան օլտուն ,
Հազգ պանա եարալմճը էլի նէյլէյիմ :

— Պէնիմ տէրտիմ վար օլ պանա եէթէր ,
Նէրտէ պիր տէրտի կէօրսէմ էֆքեարըմ արթար .
Ասլըմըն լէսլէրի պալ պանա եէթէր ,
Արընըն վէրտիկի պալը նէյլէյիմ :

— Եօճա տաղ թաղընտա թարալէր պիթէր ,
Աթէչիմ եանմտան թի թիւնիւմ թիւթէր .
Ասլըմըն եանաղը կիւլ պանա եէթէր ,
Թիքէնտէն աչըլան կիւլը նէյլէյիմ :

— Տէրտի Բէրէմ տէր քի պիւլլիմ նէ օլտում ,
Աչգա տիւլէլի սարարըպ սօլտում .
Եիթիրտիմ եարիմի մէճնունէ տլօնտիւմ ,
Սօլտուրուճու պատէ տօլույու նէյլէյիմ :

Տէտիքտէն սօնրա , Բէրէմ տիր պաշլատը աղ-
լամայա , աղալէր «նիչին աղլէրսին» տէտիլէ-
րինտէ , Սօֆի «պունուն աղլէմէսինին սալը պու
տըր քի , պու Իսֆահան փատիշահընըն օղլու
տըր , պապատը պունու պիր Բէչիշ գըզընա նը-
չանլատը , Բէչիշ տախի գըզը ալըպ գաշտը պիզ-
տէ արգատընա տիւչտիւք թէմամ պիր սէնէ տիր
արարըզ , պու տիւլիւնիւ կէօրիւպ սէվտիկինին
տիւլիւնիւ զանն իտիպ , անէ աղլէր» տէտի ,
պունլար «աչըգ , պու Բէչիշին գըզը տէյիլ տիր .
պիր գօմշու գըզը օլ պիր գօմշունուն օղլունա
վէրտիք ծնուն տիւլիւնիւ տիր , լարին սիզին ա-
րատըլընըզ Բէչիշ պուրատան կէչէլի էլլի կիւն
տիր . ծնլար Օրխանէ կիթտիլէր» տէտիլէրինտէ ,
պունլար իրթէսի կիւն եօլա ըէվան օլուպ , կիւն-
լէրտէ պիր կիւն Օրխանէ տախիլ օլտուլար . Բէ-
րէմ պաղատը քի պիրազ կէլինիլիք գըզլար պաղչէ
քէնարընտա զէվգ ու սէֆայէ տալմըլար , իչէ-
րինտէ պիրի այնը Ասլըյա պէյնգէր . Բէրէմ պու-
նու կէօրիւնճէ շաչըրըպ , հէման ալտը սաղը է-
լինէ պաղալըմ նէ սէօյլէտի :

— Կիւզէլէր սէյրանէ չըգմըշ,
Պիրիսի Ասլըմա պէյնզէր,
Աւ կիյիշի սալանըշը,
Եիւրիւյշի Ասլըմա պէյնզէր :

Քէրէմ պու պէյիթի գըզա սէյլէյինճէ, գըզ
պագաը քի քէնտիսինէ սէօզ աթըլըր, հէման օ-
րատա գըզ տախի պաշլատը ճէվապէ :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

— Անամըն սիրվի տալըյըմ,
Սէնին Ասլըն պէն տէյիլիմ,
Պիր զարիպ ինիտ Եարիմ վար,
Սէնին Ասլըն պէն տէյիլիմ :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԵՄ

— Էրէնլէրտէն շիֆա պուլտոււմ,
Շիւքիւր պէյլէրտէն գուրթուլտոււմ,
Աք ճէյլանը տէվէ կէօրաիւմ,
Պագըշը խան Ասլըմա պէյնզէր :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

— Սէօզլենտէն աղնատըմ էղէլ,
Պաղըմա տիւշմէմիշ տիր զագէլ,
Կիւրճիսթանէ կէչտի պիր կիւզէլ,
Սէնին Ասլըն պէն տէյիլիմ :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԵՄ

— Տէրալի Քէրէմ տիլէք տիլէր,
Կէօզլենտէն դանըլը Եաշ տէօքէր,
Պէն աղլէրիմ քէնտի կիւլէր,
Կիւլիւշիւ Ասլըմա պէյնզէր :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

Պէնիմ ատըմ կիւլիւ նաղը,
Սէնին արատըղըն Ասլը :

Քիւշէ հալի պէտէր կէօզլու,
Սէնին Ասլըն պէն տէյիլիմ :

Տէյիպ ճէվապէր քէսիլտի . պիրտէ գըզլար
Քէրէմէ տարըլըպ, վէ իչլէրինտէն պիրի կէյիպ
«աշըգ սէնին մէրամըն նէ տիր» տէտիքտէ, Քէ-
րէմ տիր «պու թարաֆտան պիր Քէշիշ կէչտի մի»
տէտի . գըզ «օլ Քէշիշ Կիւրճիսթանէ կիթտի» տէ-
յինճէ, Քէրէմ օրատան գալըզպ, Եօլա ըվան
օլուպ Կիւրճիսթանէ տախիլ օլտուլար . Քէրէմ
Սօֆի իլէ կէզէրէք պիր դահվէյէ կէլտիլէր, պագ-
աղլար քի Կիւրճիսթան վիլայէթի պիթիւն սա-
մուր գալըպ կիյինմիշլէր . Քէրէմ Եանլարընա
վարըպ սիւալ իթտի քի «հիշ պու թարաֆտան
պիր Քէշիշ կէչտի մի» տէյու, Օնլարտա «էկէր
պիղէ պիր թիւրքիւ սէօյլէր սէն խապէր վէրի-
րիզ» տէտիլլէրինտէ, Քէրէմտէ «նասըլ թիւրքիւ
խաթէրինիզ» տէտի . Օնլարտա «գըյաֆէթիմիզ
իւզէրինէ» տէտիլլէր, Քէրէմ ալըր սագը էլինէ
պագալըմ նէ տէտի :

— Սէյր իյլէտիմ Կիւրճիսթանի իյլինի,
Իյլլէրի վար պիղիմ իյլէ պէյնզէմէզ .
Պաղըն պաղչէսինի սէյր իյլէտիմ,
Կիւլէրի վար պիղիմ կիւլէ պէյնզէմէզ :

— Էլլէրի վար Եաղը Եաղար մէտնի,
Կէօլլէրի վար վէրիւր տէրտէ տէրմանի .
Էլլէրի վար խօշ գընալը աղըգ Եապանի,
Մալլէրի վար պիղիմ մալէ պէյնզէմէզ :

— Պաշլէրինտէ սամուր գալըպ կիյէրլէր,
Չաղըրանտէ մուր մուր տէրլէր .

Հայվանաթը խընդիրաթը ելյէրէր :
Տիւլէրի վար պիզիմ ալիւ պէյնզէմէզ :

— Ճօշկուն ճօշկուն չայլերինի կէչտիկիմ ,
Սօուզ սօուզ սուլարընը իջտիկիմ .
Քէրէմ տէր քի տիւլերինի սէչտիկիմ ,
Հայլերի վար պիզիմ հօլէ պէյնզէմէզ :

Տէյիպ քէստի . պիրտէ պունլար «աֆէրիմ»
տէյիպ , «սէնին արատըզըն ֆէշիշ պունտան կէ-
չէլի օթուզ կիւն տիր , օնլար Կիւլպէյէ կիթտի»
տէտիլէր , Քէրէմ տախի իրթէսի կիւնիւ Եօլա
րէվան օլուպ , կիւնլէրտէ պիր կիւն Կիւլպէյէ
տախիլ օլտուլար . աթլարընը պիր խանա պազ-
լայըպ , գահվէնին պիրինէ կիրաիլէր . ազամ օ-
լունճա պիրազ ահպապ թօթլանըպ , խօշ պէչտէն
սօնրա , «աման աշըպ պիզէ պիրազ թիւրբիւ սէօյ-
լէ» տէտիլէր . Քէրէմ տախի պունլարըն խաթըր-
լէրինի գըրմազ իսթէմէյիպ ալար սազը էլինէ
պազալըմ նէ սէօյլէտի :

— Ղուրպիթ էլտի եաման օլտու հալիմիզ ,
Սիւլայա վարածազ չազլեր վար .
Ա՛հ իտէրիմ էլիմ իրիշմիզ եարէ ,
Արա եէրտէ եօճա եօճա տազլեր վար :

— Պիր իկիտ աիւշիւնճէ գալտըրան օլմազ ,
էյլիք տուրուր՝քէն քէմ ալիմք օլմազ ,
Պու գատար եատ իլտէ էյլէնմէք օլմազ ,
Նի՞ճէ իտէյիմ աեազըմտա պազլեր վար :

— Նէ եաման լյլտիք գալտըք պուրատա ,
Տիւլէրիմ մէվլատան իրմէյին միւրատա .
Պանա տէրլէր թէք գալըն սիլատա ,
Հի՛չ պիւլէզլէր ճիկերճիկիմ տազլեր վար :

— Պօզուլմազ աննըմըգտաքի եազըլար ,
Եարէլերիմ կէօզ կէօզ օլտու սըզըլար .
Քէրէմ տէր քի տիյնէյին հէ՛յ Ղազիլէր ,
Տէրտիմ գօյուպ պանա հէր կիւն աղլեր վար ,

Տէյիպ քէստի . իշիտէնլէր «աֆէրիմ» տէտի-
լէր . Քէրէմ «պու թարաֆտան պիր Քէշիշ կէչտի՞
մի» սիւալինտէ , օնլարաա «պէլի կէչտի էմմա ,
օնլար կէչէլի տէօրթ այ տըր , պունտան կէչիպ
Գարսա տօղրու կիթտիլէր» տէտիքտէ , Քէրէմ օ-
րատան գալգըպ Եօլա րէվան օլուպ կիտէր՝քէն ,
պազտը քի կէօք Եիւզիւնտէ պիրազ թուրնալէր
ուչուպ կիտէրլէր , Քէրէմ Սօֆիյէ տէօնիւպ «էյ-
լէն շունլարա պիր թիւրբիւ սէօյլէյիմտէ Եօլու-
մուզա էօյլէ կիտէլիմ» տէյիպ , ալար սազը էլինէ
պաշտար թէլլէրի ահէնիկ իտիպ չալըպ վէ չա-
ղըրմաղէ :

— Կէօք Եիւզիւնտէ պիօլիւք պիօլիւք թուրնալէր ,
Նէ՞ տիր սիզին ահվտլինիզ հալինիզ .
Պիր արզուհալ եազտըմ եարէ սունմաղէ ,
Տօսթ քէօյիւնէ օղրար՝սա Եօլունուզ :

— Պէնիմ եարիմի սիզտէ կէօրիւպ շաշարսընը ,
Օլ եօճա տազլերի նա՞սըլ աշարսընը .
Ավճըյը կէօրիւնճէ սիզտէ շաշարսընը ,
Գըզըն Գարամանտէ սիզին էլինիզ :

— Եավրու շահին բէնչէսինէ տիւշէրսէնիզ ,
Պին կէօլ Եայլասընը պիրտէն կէչէրսինիզ .
Եազ կէլինճէ Եայլալէրտէ կէզէրսինիզ ,
Գըրարսընը գանատընը գօլունուզ :

Տէյիպ քէստի . պիրտէ օրատան Եօլա րէվան

օլուպ , Գարսա տախիւ օլտուլար . աթլերինի պեր
խանա պաղլայըպ , գահվէնին պերինէ կերտիւէր ,
պունլարըն եանընա պիրազ ահպապ թօբլանըպ ,
խօշ պէշտէն սօնրա , «աման աշըգ պիղէ պեր
թիւրքիւ սէօյլէ» տէտիւէր , Քէրէմ տիր ալտը
սաղը էլինէ պագալըմ պունլարա նէ սէօյլէտի :

էյ աղալէր նիճէ օլուր ,
Հալի եարտէն այրըլանըն .
Վարըր պիր էնկինէ տիւշէր ,
Շօլու եարտէն այրըլանըն :

—Գարանֆիլ թութմազ ըմբշ ,
Կիւլ թիզէնսիզ պիթմէզ իմիշ :
Իշէ կիւճէ կիթմէզ իմիշ ,
էլի եարտէն այրըլանըն :

—Շահինլէր կիւճէ չէքիւլեր ,
Թուրնալէր եէրէ տէօքիւլիւր .
Օն պէշ եաշընտա՞քէն պիւքիւլիւր ,
Պէլի եարտէն այրըլանըն :

—Տէրալի Քէրէմ կելիւր տէրլէր ,
Կէլիւր պունտա գալըր տէրլէր .
Սէօյլէմէտէն էօլիւր տէրլէր ,
Տիլի եարտէն այրըլանըն :

Տէլիպ քէստի . իշիտէնլէր «աֆէրիմ» տէտիւէր .
Քէրէմ «պու թարաֆտան պեր Քէշիշ կէշտի մի»
տէյու սիւալ իթտիկինտէ , ծնլարտա «էկէր վիւլա-
յէթիմիզի մէթհ իտէր իտէն խապէր վիբիբիզ»
տէտիւէր . մէկէր Գարսըն սույու աղ իմիշ . Քէ-
րէմ Գարսը զէվզէնմէք իչին ալտը սաղը էլինէ
պագալըմ նէ սէօյլէտի :

—Գատիր Մէվլամ պու աըր սէնտէն տիլէկիմ ,
Պու կէլէն գըշմըզ եազ պահար օլսա .
Կիւնտէ օթուզ իկիտ Օթամէ իթսին ,
Սգսինէ չէվրիւլին պուրան իզ օլսա :

—Կիւնտէ պին թավուգում եումուրթա սալըն ,
էյի քեաթիպ կէրէք հիսապըն ալըն .
Պիր թամ տօլու տախի կիւկէրճին օլսուն ,
Պիր թամ տօլու էօրտէք գազ օլսա :

—Պին սէֆինէմ տէրեատէ գըլլասըն ,
Գըրգ գուլազլը գըրրաղըմ քիշլսին .
Եըլտա եիւզ պուզաղըմ չօպան իլէսին ,
Պէշ էիւզ կէնճ գօշ տախի կիթսէ պին օլսա :

—Խամ ֆօթատէ ալթուն կիւմիւշ էրիմէզ ,
Գասալէթլի կէօնիւլ տալա գաթլանմազ .
Պու գատար մալ իլէ պունտա տուրուլմազ ,
Գարս կիպի էօղիւ սույու տիւզ օլսա :

—Տէլի կէօնիւլ աշգ էօտիւնէ տաղլէսին ,
էյ աղալէր սէօղիւմ սիգտէ սազլէնսին .
Տօգուզ թավլա աթըմ հազըր պաղլէնսին ,
Պիր իքի թավլատա հէր եաղըզ օլսա :

—Ստէմտէ պիր էնլի քեամիլ պուլուեսուն ,
Եավրուլերին պիր եէրտէն այրըլանըն .
Տօգուզ աէյիրմէնիմ պիր տէրէտէ աէօնսիւն ,
Հէր աէյիրմէնտէ օն իքիշէր կէօզ օլսա :

—Տէրալի քէրէմ տէր քի տիւնեանըն իշի ,
Կէօղիւմտէն ազըթտըմ գան իլէ եաշը .
Թա պու գատար մալիքսին էյ քիշի ,
Պիր իլի վէրէնտէ սաֆի էօզ օլսա :

Տէյիպ քէստի . ճիւղէսի «ափէրիմ» տէտիւէր ,
 պիւլմէղէր քի Բէրէմ պունկարը ղէվգլէնտի . Օն-
 լար «տէիին արատըղըն պունտան կէչէլի պիր էյ-
 եամ օյտու , էմմա օնլար Օլլոուպէ կիթտիւէր»
 տէյինճէ , Բէրէմ օրատան եօլա ըէվան օլուպ ,
 պիր կիւն Օլլոուպէ տախիլ օլտուլար . աթլէրինի
 պիր խանա պաղլայըպ , գահվէնին պիրինէ կիր-
 տիւէր , պունլարըն եանընա պիր գաչ ահպապ
 թօբլանըպ խօշ պէչտէն սօնրա , «աման աշրգ պի-
 զէ պիր թիւրքիւ սէօյլէ» տէտիւէր . Բէրէմ տէ
 այտը սազը էլինէ պագալըմ՝նէ՞ սէօյլէտի :

—Սլազատն եիւքսէքտէն կնէն էրէնլէր ,
 ինսաֆընըզ եօ՞գ մը ալտը տէրտ պէնի .
 կիճէ կիւնտիւզ հէյալինէ եանտըղըմ ,
 Մէճնուեն կիպի չէօլէ սալաը տէրտ պէնի :

—Ղուրպիթ էլտէ եօճա տաղլէր աշալը ,
 Ա՛հ իթտիքճէ գարա պաղըրըմ թաշալը .
 Պէն Սալըմտան այրը աիւշալըմ տիւչէլի ,
 Պուլտու տէլիք աէլիք աէլտի տէրտ պէնի :

—Կէլտի պէնիմ՝լէ ինատէ օլտու ,
 Հիճրան օթաղընը սինէմէ վուրտու .
 Բէսկին գըլըճ իլէ պաշըմա վուրտու ,
 Պէօլիւք պէօլիւք իթտի ճէվրի տէրտ պէնի :

—Պիլիմ հէյալ կիպի եօգսա տիւչ կիպի ,
 կէլտի կէչտի պուրալարտան գըչ կիպի .
 Սէֆիլ Բէրէմ եուվասընտա գուչ կիպի ,
 Թութտու պիրազ պիրազ պուլտու տէրտ պէնի :

Տէյիպ քէստի . պունկար տըր «ափէրիմ աշրգ»
 տէտիւէր , Բէրէմ «պու թարաֆտան պիր Բէչիչ

կէչտի մի» տէտիւքտէ , օնլարտա «պէլի կէչտի
 էմմա , օնլար Թարմանէ վասըլ օլտուլար» տէյին-
 ճէ , Բէրէմ օրատան եօլա ըէվան օլուպ կիտէր
 իքէն , էֆրեարը ղալէպէ ճօչուպ , պաշլատը աղ-
 լամայէ , Սօֆի «նի՞չին աղլէրպին» տէտիքտէ , Բէ-
 րէմ «նի՞չին աղլէմէյիմ խան Սալըմը կէօրէճէյիմ
 կէլտի , վէ Սալըմըն պէնտէն խապէրի վար մը
 եօգ մը , էյլէն շու եօլլարա սօրայըմ» տէյիպ ,
 ալտը սազը էլինէ պագալըմ՝նէ՞ տէտի :

—էյրի պիւյրիւ կիտէն եօլար ,
 եօլար խան Սալըմը կէօալիւն մի .
 Տիւչմիւչէմ եարին իղինէ ,
 Իզլէր խան Սալըմը կէօրալիւն մի :

—էնթարի կիյմիչ սայէ ,
 Եանընտա չիֆթէ թայէ .
 Սանա տէրիմ սարը գայէ ,
 Գայալար խան Սալըմը կէօրալիւն մի :

—Կիյմիչ չիֆթէ սայլէր ,
 Եանընա ալընչ թայլէր .
 Տալլէրտէ պիթէն լալլէր ,
 Լալլէր խան Սալըմը կէօրալիւն մի :

—Սալըմըն չէքաիկի եօլար ,
 Բէրէմին չէքաիկի տէրալէր .
 Գօյունկարը եայան գուրալէր ,
 Գուրալէր խան Սալըմը կէօրալիւն :

Տէյիպ քէստի . օրատան եօլա ըէվան օլուպ ,
 պիր կիւն Թարմանէ տախիլ օլտուլար , Բէրէմ
 օնտա Բէչիչի սիւալ խտինճէ , օնլար տախի «կէչ-
 տի էմմա , Պայապիտէ կիթտի» տէտիւէր . Բէրէմ

օրատան Եօլա ընկան օլուպ , պիր կիւն Պայազի-
տէ տախիլ օլտուլար , Գէրէմ պագտը քի պիրազ
գըզլար վէ կէլինլէր պաղչէ սէյրինէ չըզմըչլար :
զէվգ ու սէֆա իտէրլէր , Գէրէմ պունլարա «պու-
թարաֆտան պիր Գէչիչ կէչտի՞ մի» տէյու սիւալ
իտինճէ , գըզըն պիրիսի կէլիպ , «էկէր պիզէ
թիւրքի սէյլէրսէն իսպէր վէրիւրի» տէտի ,
Գէրէմ «քէք իյի» տէյիպ , ալտը սազը էլինէ պա-
գալըմ գըզլարա նէ՞ սէյլէտի :

ԳՅ — Պայազիտտէ պիր կիւզէլ կէօրտիւմ ղազլէր ,
Գուտրէթտէն չէքիլմիչ հիլուլ գալէրի .
Սէյլէտիւմ քի պիր գաչ քէլամ սէյլէսին ,
Սչըգ էօլտիւրմէք տիր աայիւմ իչլէրի :

— Գիւի եսվրը քիւի կիւլէր սունասը ,
Գիւինին թախթ ու Սիւլէյման սինէսի .
Պին նազ իլէ պէսլէմիչ տիր անասը ,
Թէլ թէլ օլմուչ պօյունճա սաչլէրի :

— Հիլալ գաչընըն գընասը վար ,
Եանաղընտա չիֆթէ չիֆթէ խալի վար .
Սչըզ չէքէր տուտաղընտա պալի վար ,
Ինճէ սէտէֆլէ տիզլիլիչ տիչլէրի :

— Պու ճահիլլիք պու ալէմտէ առ օլուր ,
Էվվէլ աչնա սօնու պիզէ ետտ օլուր :
Գէրէմ տէր քի ղասիլը կէօյնիւմ շատ օլուր ,
Սասաճ սասաճ գարըլը կիւր գուչլէրի :

Տէյիպ քէսալի . պիրտէ գըզլար տէտիլէր «սէ-
նին սիւալ իթտիկին Գէչիչ Պայաթէ կիթտի» .
Գէրէմ տախի Եօլա ընկան օլուպ , պիր կիւն Պա-
յաթէ կէլտի . պագտը քի , Գիւրթիտտան վիլա-

յէթի տիր . օլ կիճէ գահվէնին պիրինտէ միսա-
ֆիր օլտուլար , պունլարըն եանընա պիրազ ահ-
պապ կէլիպ , խօչ պէչտէն սօնրա , «աման աչըգ
պիր թիւրքի սէյլէ» տէտիլէր . Գէրէմ տախի ալ-
տը սազը պագալըմ նէ՞ տէտի :

— Սօֆի գարտաչ իւչ մէմէքէթ կէչիրտիւմ ,
Պիրի Իրան , պիրի Թիւրան , պիրի Գիւլան .
Իյիտին պաչընա իւչ տէօվլէթ գօնար ,
Պիրի սգըլ , պիրի կէնճիլք , պիրի շան :
— Գէչիչին իթտիկի եանընա գալմազ ,
Սրայըպտա սանմա պէլասըն պուլմազ .
Իքի իւչ չէյ հազըգաթընտա զայ օլմազ ,
Պիրի էյիլք , պիրի իլիւմ , պիրի նամ :

— Գէչիչին գըզընտա գալտը նագարըմ ,
Գալէմ ալըպ պու տէրտլէրիւմ եագարըմ .
Շիւտէն կէրու չօգ սէյեահաթ կէզէրիւմ ,
Պիրի Թիֆլիզ , պիրի Պայազիտ , պիրի վան :

— Գէրէմ տէր քի միւրատընա էրէյտի ,
Գըսմէթ օլուպ մահ էիւզիւնիւ կէօրէյտի .
Գատըր Մէվլամ անա իւչ տէրտ վէրէյտի ,
Պիրի աթէչ , պիրի թութուչ , պիրի եան :

Տէյիպ քէսալի , պիրտէ օրատան Եօլա ընկան
օլուպ , կիւնլէրտէ պիր կիւն իւրկիւպէ տախիլ
օլտուլար , աթլէրինի պիր խանա պաղլայըպ ,
գահվէյէ կէլտիլէր , ազչամ օլունճա պունլարըն
եանընա պիր գաչ ահպապ կէլիպ խօչ պէչտէն
սօնրա , Գէրէմէ «նէրէտէն կէլիպ վէ նէրէյէ կի-
տէրսին» տէտիլէրինտէ , Գէրէմ տախի «տիլտէն
սէյլէյէմէմ թէլտէն սէյլէրիւմ» տէյիպ , ալտը
սազը էլինէ պագալըմ օնլարա նէ՞ սէյլէտի :

— Պիգիմ էլտէն սիրտիւմ կէթիրտիւմ,
 Պու տողը աշան ուզնամ եէք տիր .
 Չէքէն օլտու պուրան օլտու եիթիրտիւմ,
 Պու տող եիւզիւն աշան սունամ եէքտիր :

— Ինէր եէրաէ էկէրճէսին պէսլէր .
 Աչըք օլան մաշուզըն կէօզլէր .
 Գան իթմէյին ճէվապ վիրին Գէշիշէր ,
 Պու տողը աշան սունամ եէք տիր :

— Եէթիրտիւմ եավրոււնը հէր տէմ արարըմ ,
 Բէսիւրտի սապըմ եօզ արր գարարըմ ,
 Պէն Բէրէմիւմ աչք էօտիւնէ եանարըմ :
 Պու տողը աշան սունամ եէք տիր :

Տէյիպ քէստի , իշիտէնլէր «տփէրիւմ աչըք»
 տէտիլէր , Բէրէմ «պու թարաֆտան պիր Գէշիշ
 կէչտի մի» տէյու սիւալինտէ , ծնլար տախի «պէ-
 լի կէչտի էմնա , պու կիւն սէքսէն կիւն տիր
 Վանա կիտէլի» տէտիլէր . Բէրէմտէ օրատան
 գալգըպ եօլա ըէվան օլուպ կիտէր իքէն , էօն-
 լէրինէ գըրգ հարամի չըղըպ , պունլարա «սօյու-
 նուն» տէտիլէր . Բէրէմ ալտը սազը էլինէ պա-
 գալըմ շու հարամիլէրէ նէ տէտի :

— Կիճէ կիւնտիւզ զարի զարի ազլէրիւմ ,
 Պէնի վէթանըմա կէօնտէր եա Ռէսպլի .
 Պու տիւնեայա կէլտիւմ կիթմէք իշին տիր ,
 Պիչարէ գուլունու կէօնտէր եա Ռէսպլի :

— Նարէպ սէն սագլա կէօյնիւմիւ զամտէն ,
 Ալտըրաըմ ագլըմը ճան չըգմազ թէնտէն .
 Էօլտիւրիւրլէր պիթէր եազ կիտէր էլտէն ,
 Պէնիւմ հալիւմ մալիւմ եա Ռէսպլի :

— Գըրգ հարամի չըգտը պէնիւմ էօնիւմէ ,
 Գըլմադ տըր միւրատը պէնիւմ էօզիւմէ .
 Բէրէմ տէր քի սազըն պէնիւմ էիւզիւմէ ,
 Պիր ճանըմ վար սանա գուրպան եա Ռէսպլի :

— Պու Բէրէմի աչք էօտիւնէ եանտըրմաք ,
 Սէվտիկիւմ կիւլիւմիւ պէնտէն սօլտուրմաք .
 Հէյ ազսլէր էլլէրտէ կիւլտիւրմէք :
 Գալպինէ մէրհամէթ տիւշիւր եա Ռէսպլի :

Տէյիպ քէստի , վէ ազալէրէ տէօնէրէք «աղա-
 լէր , պէն նէ սէօյլէտիւմ իսէ ագնատընը վ մը» ,
 ծնլարա «խայր եօլտաշըմ աղնամատըր» տէտի-
 լէր , Բէրէմ «պէն պիր զէման Աճէմ Շահըն օլ-
 լույուտոււմ , սիզին կիպի սլապա իկիտլէր գա-
 բումուզտա չօգ իտի , վէ չօղունու չըրագ էթ-
 տիւմ , շիմտի տիլարը զուրպէթէ չըգտըմ , սիզ
 պէնտէն մալ իսթէրոնիւզ էկէր Հագգ Թա'ալա
 գըսմէթ իտիպ սիւլայէ կիտէր իսէմ , օլ զէման
 պէնտէ սիզի չըրազ իտէրիւմ» տէտիւրտէ , հարա-
 միլէր պիր պիրինէ պազըլըպ «զալիպա պու չօգ
 աչըը տըր , պունա տօգունմագ լայըգ տէյիլ
 տիր» տէյիպ , Բէրէմէ «աչըք , վար Մէվլա սէ-
 լամէթ վէրսին , պիզ սանա լաթիֆէ իթտիք , պի-
 զիւմ մէրամըմը պիր թիւրքիւ սէօյլէթմէք իտի»
 տէյիպ կիթտիլէր . Բէրէմ տախի եօլա ըէվան օ-
 լուպ պիր կիւն Վանա տախիլ օլտուլար , վէ պիր
 գահվէյէ կէլիպ , իշէրի կիրտիլէր , պունլարըն
 եանընա պիր գաչ ահպտալ թօբլանըպ խօշ պէշ-
 տէն սօնրա , «աման աչըք պիղէ պիր թիւրքիւ
 սէօյլէ» տէտիլէր , Բէրէմ տախի ալտը սազը է-
 լինէ պագալըմ օրատա նէ սէօյլէտի :

— Հէյ աղալէր հո՞նկը տէրտիմէ եանայըմ,
Եիթիրտիմ Ասլըմը կէօրէն օլմատը,
Փէրվանէլէր կիպի եանտըմ թութուչտում,
Եանտըմ ալէֆիմի ալան օլմատը :

— Ագ գավագ գըզը տըր եիւրուք տիր աթը,
Շահ Իամայլին եարի Արկալ իւզէնկի .
Լէյլա պիր զէվան Մէճնուռնուն տէնկի,
Օնլարա իմատա իտէն օլմատը :

— Քիմ կէօրմիւշ տիր Ֆէրհաթ իլէ Շիրինի,
Օնլարտա սէվիշ տիր պիրի պիրինի .
Աթտը քիւլիւնկիւ վուրտու սէրինի,
Պէօյլէ եար եօլունա կօլէն օլմատը :

— Խուրշիա Մահինին տիզինէ նաթտը,
Գանպէր տէ Արգուռնըն տիզինէ եաթտը .
Տիւնեատէ Շահ Սինէմ միւրատէ էրտի,
Աշըգ Ղարիպ կիպի կիւլէն օլմատը :

— Քէրէմ տէրքի տաղ պաշընտա օթուրտում,
Տէրտիմ էլլի իքէն եիւզէ եէթիրտիմ .
Լօգման հէքիմ կիպի ճէրրահ կէթիրտիմ,
Շու պէնիմ տէրտիմտէն պիւլէն օլմատը :

Շիմտի Քէրէմ պունլարը տէտիքտէ, «աֆէրիմ»
տէտիլէր, Քէրէմ պունլարա տախի սիւալ իթտի
քի «հիչ պու թարաֆտան պիր Քէշիշ կէչտի՞ մի»
տէյու, օնլար տա «պէլի կէչտի էմմա, օնլար
Թիֆլիզէ կիթտի» տէտիլէր. Քէրէմ իրթէսի կիւ-
նիւ եօլա ըէվան օլուպ, պիր կիւն տախի Թիֆ-
լիզէ տախիլ օլտուլար, աթլէրինի պիր խանէյէ
պաղլայըպ, գահվէնին պիրինէ կիրտիլէր, ագ-
չամ պունլարըն եանընա պիր գաշ ահպապ թօր-

լանըպ, խօշ պէչտէն սօնրա, «աման աշըգ պիզէ
պիր թիւրքիւ սէօյլէ» տէտիլէր. Քէրէմտէ ալտը
սաղը էլինէ պաղալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Եի՞նէ մի գըլատը տաղլէրին պաշը,
Աճէպ պիր թանէնին կէօզիւ եաշ մ'օլա .
Ալէա կէօզլէրինի սէվտիկիմ տիւպէր,
Օ տա պէն կիպի կէօզիւ եաշը՞մը օլա :

— Քէլլը րաքիպ էլինտէն հալիմ միւշքիւլ տըր,
Աշըզըն տալկալէրի պօյտան աշըն տըր .
Էշինտէն սյըլլան շազըն տըր,
Եար իլէ սիւրտիւկիւմ տէմէր տիւլմ'օլա :

— Բաքիպլէր էլինտէն աշըզէր պէզէր,
Գատիր Մէվլամ անա լյլէմիշ նազար .
Սիւրիւնիւն էօնիւնտէ սալընըպ կէզէր,
Պէնիմ եարիմ ճիւմիլէսինտէն պաշ օլա :

— Քէրէմ տէր քի ահտինէ տուրուր'սա,
Եիւրէ կիմտէ եաղ գալմայըպ էրիր'սէ .
Գատիր Մէվլամ նասիպիմիզ վէրիր'սէ,
Էրտէ կէչտէ Ասլըմըն էշի՞մի օլա :

Տէյիպ քէստի, պիրտէ իշիտէնլէր «աֆէրիմ ա-
շըգ» տէտիլէր, Քէրէմ «պու թարաֆտան պիր
Քէշիշ կէչտի՞ մի» տէյու սիւալ իթտիկինտէ, օնլար
«պէլի կէչտի էմմա. օնլար Ախէթէ կիթտի» տէ-
տիլէր. Քէրէմ եօլա ըէվան օլուպ կիտէր իքէն
գարշըսընա պիր եօճա տաղ կէլիպ, Քէրէմ Սօֆի-
յէ, «Սօֆի գարնտաշ, պու տաղը պիլի՞րմիսին »
տէտի. Սօֆի «էրճիյաս տաղը տէրլէր» տէյինճէ,
Քէրէմ «էյլէն պիր թիւրքիւ սէօյլէլիմտէ, սօնրա
կիտէլիմ» տէյիպ ալտը սաղը պաղալըմ նէ տէտի :

— Գաթը հավատէ ուչարսըն ,
 Էնտիրէյիմ կէօնիււ սէնի .
 Պուտագ պուտագ կիււ տալինէ ,
 Գօնտուրայըմ կէօնիււ սէնի :

— Եօճա տաղէր եիւճէ օլուր ,
 Կիւնտիւզ կէլիւր կիճէ օլուր .
 Կէօր այրըլըգ նիճէ օլուր ,
 Այըրայըմ կէօնիււ սէնի :

— Եիւճէ տաղտան աչըրայըմ ,
 Վէթանընտա շաչըրայըմ .
 Ղուրսիթ էլէ տիւշիւրէյիմ ,
 Ալլէտէյիմ կէօնիււ սէնի :

— Էօրտէքի օլանլէր կէօլտէ ,
 Շահինի պէսլէրլէր գօլտէ .
 Պագիրկեան կէչիտի եօլտէ ,
 Չաղըրայըմ կէօնիււ սէնի :

— Տէրալի ֆէրէմ եիւճէ կէլէն ,
 Եօգ պահարի աճը կէլէն .
 Եարին հասրէթի եիւճէ գըլան ,
 Տօղրատայըմ կէօնիււ սէնի :

Տէյիպ քէստի . օլ կիճէ տաղտա գալտըլաբ ,
 Իրթէսի կիւնիւ եօլա բէվան օլուպ , կիտէր իքէն
 եինէ պիր եիւճէ տաղ իւզէրինէ չըգալըլար . ֆէ-
 րէմ Սօֆիյէ տէտի , «Սօֆի գարնտաշ , պու տա-
 ղը պիլի՛րմիսին» . Սօֆի ճէվապընտա «պագ ֆէ-
 րէմ պէն տաղլարըն միւթէվէլլիսի՛մյիմ , եօգ-
 սամը նաղըրըմըլըմ քի պիլէյիմ» տէտի . ֆէրէմ
 «պու տաղա Սիւպհան տաղը տէրլէր , էյլէն պիր
 թիւրքիւ սէօյլէյիմ , պագալըմ աչըգ հալինտէն

աղնա՛ր մը» տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ պագալըմ
 նէ՛ սէօյլէտի :

— Սանա տերլէր Սիւպհան տաղը ,
 Հիչ տէրմանըն զայ օլմա՞գ մը .
 Սէնճիլէյին եիւճէ տաղը ,
 Պաղը նամը օլմա՞գ մը :

— Աչայ՛տըմ սէնին պէլինտէն .
 Շէքէր ագար թաթը տիլինտէն .
 Սարայ՛տըմ ինճէ պէլինտէն ,
 Եանաղընտա կիււ օլմա՞գ մը :

— Սիւզ ուլու տաղսընըգ եիւճէ ,
 Իւսթիւնիւզտէն եօլ աչընճա .
 Քէշիշ սէվտիկին սարընճա ,
 Էվվէլ պտհար եօգ օլմա՞գ մը :

— Սչարսըգ եիւճէ տաղ կէլինճէ ,
 Ալլէյիպ կէօլլէր աօլուճա .
 Շաչըրըպ եօլտան գալընճա ,
 Պիր քէնարըն եօլ օլմա՞գ մը :

— Չըգ եիւճէ տաղլէր եայըլէ ,
 Մէնէքչէ սիւնպիւլլէր պէօյլէ .
 Կէլ ֆէրէմ աօղրու սէօյլէ ,
 Կիւզէլ սէվէն տէլի օլմա՞գ մը :

Տէյիպ քէստի . օնտան եօլա բէվան օլուպ , Ա-
 խէթէ կէլտիլէր , աթլէրինի պիր եէրէ պաղա-
 յըպ , պիր գահվէյէ կիրտիլէր . ագչամ օլուճա
 պուճարըն եանընա պիր գաշ ահպապ կէլիպ ,
 Լսօպէչտէն սօնրա , «աման աչըգ պիղէ պիր
 թիւրքիւ սէօյլէտէ ալինէյիլիմ» տէյէրէք եալ-
 վարտըլար . ֆէրէմ պուճարըն նիյաղընա տայա-

Նամայրայ, ալար սաղը էլինէ պագայլում նէ տէտի:

— Ետրին էֆքետարին տէն ետրին ղէ մինտէն,
Պանա պիր աճայիպ հալ օլտու պու կիւն .
Պէնիմ պիր տէրտիմի պինէ կէթիրտի,
Ետնտը ճիյերիմ քիւլ օլտու պու կիւն :

— Թուրնամըն գանատը պիր գարը թէլտէն,
Չէքէրիմ այրըլդէ նէ կէլիր էլտէն .
Ղարիպ պիւլպիւլ կիպի այրըլտըմ կիւլտէն,
Պիւլպիւլըմ կիւլիւմտէն տար օլտու պու կիւն :

— Սգար չէլիմ եաղը օլտու սէլ քրմագ,
Պիղէ հարամ օլտուն պուրտտա տուրմագ .
Նէ միւչքիլ տէրա իմիչ ետրտէն այրըլմագ,
Կիճէմ իլէ կիւնտիւղիւմ պիր օլտու պու կիւն :

— Էօքսիւզ Քէրէմ տէրքի ետրէ պէն նէ՞ տիյիմ,
Էլիմէ տօթումա խապէր իտէյիմ .
Սլըպ պաղըմ տիեարտէն տիեարէ կիտէյիմ,
Պիւլմէտիկիմ տաղար եօլ օլտու պու կիւն :

Տէյիպ պիթիրտի . իչիտէլէր «աֆէրին աղը»
տէտիլէր . Քէրէմ «պու թարաֆտան պիր Քէչիչ
կէչտը՞ մի» տէյի սիւալ իտինճէ , օնլարտա «պէլի
կէչտի էմմա , օնլար Մուշա տօղրու կիթտի» տէ-
տիլէր . Քէրէմ տախի իրթէսի կիւնիւ եօլա րէ-
վան օլուպ կիտէր իքէն , ուլու տաղլարտան եօ-
ճա պիր տաղ կէլտի , Քէրէմ Սօֆիյէ տէտի «Սօ-
ֆի գարնատաչ , պու տաղը պիլիրմիտին» . Սօֆի
«պիլմէմ» տէտի , Քէրէմ «պու տաղա Նէմրուտ
տաղը տէրլէր , էյիէն պիր թիւրքիւ սէօյլէյիմտէ
էօյլէ կիտէլիմ» , Սօֆի «սէն հիչ պիր տաղ թաչ
կէչիրմէ՞ զմիտին , նէ լաղըմ» տէտիքտէ , Քէրէմ

տախի «կէլ պիր թիւրքիւ սէօյլէյիմ , ինատ իթ-
մէ» տէտիքտէ , Սօֆի «պու սէֆէրտէ պէնիմ
սէօղիւմ օլտուն» տէյիպ , տաղըն պաղընա չըգ-
տըլար , հիքմէթի խուտա հալա պօղուլուպ , գար
վէ եաղմուր վէ ըիւղկեարլէր իլէ էօյլէ պիր գըչ
իթմէյէ պաղլտաը քի , էլլէրի վէ այագլարը թութ-
մագ օլտու , Քէրէմ պաղլտաը աղլամայա , «իլա-
հի եա Րէպպի , աճէպա պու գըղ պանա գըլմէթ
օլմայաճա՞ գ մը , պու կէնճիկիմտէ չէքտիկիմ նէ՞
տիր» տէյիպ , Սօֆիյէ տախի , «պէն սանա տիմէ-
տիմ մի քի , շու տաղա պիր թիւրքիւ սէօյլէյիմ-
տէ էօյլէ կիտէլիմ , կէօրտիւն մի հալիմիղ նա՞-
սըլ օլտու» տէտիքտէ , Սօֆի «աման Քէրէմ սէն
պիլիրսին» տէյիպ , սաղը էլինէ վէրտի վէ պաղ-
լտաը եալվարմայա , Քէրէմ Սօֆիինին եալվարմա-
սընա տայանամայրայ , ալար սաղը էլինէ պագա-
լըմ Սօֆիյէ նէ՞ տէտի :

— Աման ֆէլէք սէնին էլինտէն ,
Պու զարիպ կէօյնիւմէ ահուզար կէլիր .
Սի իթտիքճէ գարը աաղլեր ինիլեր ,
Խապէր սղաըմ քերվան իլէ եար կէլիր :

— Շահինլեր կէօքտէն թուրնա էնտիրեր ,
էնտիրերտէ սինէսինէ գօնտուրուր .
Էլլէր սէվտիկինէ նամէ կէօնտերեր ,
Ետրին սիթէմ սէօղիւ պանա քեար կէլիր :

— Եար եօլունա ֆէտա գըլան սերինի ,
Կիճէ կիւնտիւզ գայըմագ մը եարինի -
Էլլմտէն ալարըտըմ նաղը եարիմի ,
Կէնիչ տիւնեա պաղմա տար կէլիր :

—Տէրտլի Բէրէմ տէր քի էյրի քէման տըր,
Եար կէօրմէյէլի խոյլի զէման տըր .
Էւնէրէ Եազ պահար չայեր չիմէն տիր .
Նի՛ջին պիգէ պուզ ինէ գար կէլիր :

Տէյիպ քէստի , պիրտէ հիքմէթի խի տա տա-
զըն պաշընտան գըշ կիտիպ , հալա տըր աչըլտը .
պունլար տազտան էնիպ , Եօլա րէվան օլուպ ,
պիր կիւն տախի Մուշ օլապընա տախիլ օլտու-
լար . պազտըլար քի իւք պահար կէլմիշ , գըզլէր
վէ կէլինլէր սէյրէ չըգմըլար զէվք ու սէֆա ի-
տէրլէր . Բէրէմ Սօֆիյէ «չու գըզլարա պիր թիւր-
քիւ սէօյլէյիմ» տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ , պա-
գալըմ գըզլարա նէ՞ սէօյլէտի :

—Սչըլտը լալէ սիւնպիւլ վէ կիւլէր ,
Գօգար կիւզէլ Մուշ օվապը .
Կիւզէլէր գօլ գօլա վերմիլէր ,
Չըզըպ կիտէր Մուշ օվապը :

—Գարա սու ագար պօյունճա ,
Մուրտա չայը տըր կիտէր ինճէ .
Սու տօլանըր կիտէր Եօլանճա ,
Ուզար կիտէր Մուշ օվապը :

—Կիւզ օլունճա չէօքէր տիւման ,
Եազ օլա պիթէր չայըր չիմին .
Սչըզլար իտէր գար ինէ ֆիղան ,
Եանար կիտէր Մուշ օվապը :

—Գարչըմըզտա Եօճա տաղլէր ,
Կլօնիւլ մուհապլէթի տայիմ չաղլէր .
Բէրէմ Սպը իչին աղլէր ,
Եագար կիտէր Մուշ օվապը :

Տէյիպ քէստի . պիրտէ օրատան Մուշա տախիլ
օլուպ , պիր գահվէյէ կիրտիլէր . պունլարըն Եա-
նընա պիր գաշ ահպապ թօրլանըպ , խօշ պէչտէն
սօնրա պիր թիւրքիւ սէօյլէմէսինի նիյազ իթտի-
լէր : Բէրէմ «պաշ իւսթիւնէ» տէյիպ , ալտը սա-
ղը էլինէ պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

—Կէլ Սպըմ կիտէլիմ կիւլան սէյրինէ ,
Կիւլ ինճիտիրսին հէրտէմ գալմազ .
Մէճնուն կիպի տօլանմըլըմ պու տաղը ,
Կիթտի նամուսը զայրէթ էլտէ գալմազ :

—Պու թաթլը ճանըմտան պէզտիմ օսանտըմ ,
Գըրմըզը տօնումու գարայէ պօյատըմ .
Էյ աղալէր աչգըն էօտիւնէ Եանտըմ ,
Էյէր պէն Եանար՛տամ նարտա գալմազ :

—Բիր էլինտէն տօլու պիր պատէ իչտիմ ,
Պահար սէլի կիպի գայնայըպ ճօշտում .
Ղարիպ Մէնզուր կիպի պէն Եարէ տիւշտիւմ ,
Պէն էօլիւրոէմ էկէր տիեարտէ գալմազ :

—Տէրտլի Բէրէմ պունտա ահ խտիպ աղլէր ,
Եախչի թապիպ պունտա Եարէմի պաղլէր .
Եազ կէլէճէք տէյի գըշ օլտու տաղլէր ,
Միւսպարէք Եազ կէլիր Եէրտէ գար գալմազ :

Օնտա օլանլար «աֆէրիմ» տէտիլէր . Բէրէմ
սիւալ իթտի քի «հիշ պու թարաֆտան պիր Բէ-
չիշ կէչտի մի» տէյու , ծնլարտա «պէլի աչըգ
կէչտի ամնա , ծնլար Չանլը քիլիսէյէ կիթտի»
տէտիլէր . Բէրէմ իրթէսի կիւնիւ Եօլա րէվան
օլուպ կիտէր՛քէն պագալը քի , կէօք Եիւզիւնտէն
պիր պէօլիւք թուրնալէր ուչուպ կիտէրլէր , Բէ-

րէմ տիր Սօֆիյէ «կէթիր շու սաղըմը, շունլար
իւէ անամա պապամա վէ խըսըմ՝ աղրապայա,
պիր Ալլահ սէլամը կէճնտէրէյիմ» տէյէրէք, ալ-
աը սաղը էլինէ պագալըմ նէ՞ տէտի :

—Թուրնա կիտէր Մէրտինէ,
Թուրնա եարէ սէլամ էյլէ .
Գարը տաղլարըն արտինէ,
Թուրնա եարէ սէլամ էյլէ :

—Թուրնա կիտէր ագ թաշա,
Գարը տաղլար աշա աշա .
Հէմ գավմէ հէմ գարտաշա,
Թուրնա եարէ սէլամ էյլէ :

—Թուրնա կիտէր կիւնէշէ,
Եէրէրէ տիւշնէ տիւշնէ .
Ալ սանա վէրէյիմ նշանէ,
Թուրնա եարէ սէլամ էյլէ :

—Թուրնամ կէլիր կյինաէն,
Եօճա տաղլար պէլինտէն .
Տէրտի Բէրէմին հալինտէն,
Թուրնա եարէ սէլամ էյլէ :

Տէյիպ քէստի . վէ օրատան եօլա րէվան օլուպ
պիր կիւն Չանըլ քիլիսէյէ տախիլ օլտուլար .
պուրլար կէզէր՝քէն, քիլիսէ գարուսունա օղրա-
աըլար . Բէրէմ պիր գաշ էրմէնի գըլլարը կէօ-
րիւպ, Սօֆիյէ «Սօֆի միւժտէ պիզէ, սէվտիկիմ
իչին Բիլիսէյէ կերտի տէտիլէր, էյլէն շու դըզ-
լարա Ալլըմը սօրայըմ» տէյիպ, ալաը սաղը էլի-
նէ, պագալըմ օրատա գըլլարա նէ՞ սէօյլէտի :

—Սանա գուրպան օլայըմ Չանըլ քիլիսէ,
Գըզլար խան Ալլըմ քիլիսէյէ կէլալի՞ մի .
Չօղունա միւրտտ վէրիր հագրէթի Իսա,
Գըզլար խան Ալլըմ քիլիսէյէ կէլալի՞ մի :

—Եէրտէ շիշէքէր կէօքտէ եըտրզլար,
Պիր սաաթ գուրմուշուս ճիկէրիմ սըզլար .
Սիզէ գուրպան օլամ խապէր վէրին գըզլար,
Գըզլար խան Ալլըմ քիլիսէյէ կէլալի՞ մի :

—Բիւմինիզ արագճին կիյմիշ պաշընա,
Գուտրէթ գալէմի չէքմիշ գաշընա .
Հէնուզ կիրմիշ օն իւշ օն տէօրթ եաշընա,
Գըզլար խան Ալլըմ քիլիսէյէ կէլալի՞ մի :

—Բէրէմ տէր քի տէրտլի տէրտլի սէօյլէլիմ,
Էնիպ աշգըն տէրեասընը պօյլարըմ .
Ալլըմ պունտա տէյիլտէ սիզի նէյլէրիմ,
Գըզլար խան Ալլըմ քիլիսէյէ կէլալի՞ մի .

Տէյիպ քէստի . գըզլար տէտիլէր «աշըգ նէ՞
սէօյլէրօին», Բէրէմ տէտի, «պու թարաֆտան
պիր Բէշիշ կէշալի՞ մի» . օնլար ճէվապընտա «պէլի
կէշաի էմնա, օնլար Մէզկիրէ կիթտի» տէտի-
լէր . Բէրէմ օրատան եօլա րէվան օլուպ կիտէր
իքէն, պուրլարըն էօնիսէ պիր ըրմագ կէլալի .
Բէրէմ Սօֆիյէ «սէն պու ըրմագը պիլիւրմիսին» .
Սօֆի տախի «խալըր պիլմէմ էմնա, ըրմագ գան
կիպի քէօքիւրմիւշ աղար վէ ուշան գուշու գա-
բար», Բէրէմ Սօֆիյէ «պու ըրմաղա Միւրատըր-
մագը տէրլէր, էյլէն շունա պիր թիւրքիւ սէօյ-
լէյիմտէ պիզէ եօլ վէրսին» տէյինճէ, Սօֆի քէն-
տի քէնտինէ տէտի, «պու աաամ տէլի՞ մի տիր,
հիշ թիւրքիւ սէօյլէմէրլէ ըրմագ տտամա եօլ

վերի՞ր մի» . Գերեմ տիր ալաը սազը ելինէ պա-
գալըմ ըրմաղա նէ՞ սէօյլէտի :

— Էյլէն Մուրատ էյլէն խապէր սորայըմ ,
Սգըպ տուր կիթմէ էկլէնի էկլէնի .
Սլմոտ տէրտլի քի՞մ իմիչ կէօրէյիմ ,
Սգըպ կիտէրսին պէքլէնի պէքլէնի :

— Սէն Մուրատսըն ճիւմէ սուլար պաշլէրի ,
Տիտէմ տէօքէր հէր տէմ գոնըլը եաշլէրի .
Սէօյլէյիմ պաշըմա կէլէն իշէրի ,
Գըզարմըլըն պաշլէնի պաշլէնի :

— Սէն Մուրատսըն հէր սուլարա օղրարսըն ,
Էօքսիւզ սինէ ճիկիմի տաղլէրսին .
Տալկան կէօրէ պիր պիրինի կէօլլէրսին ,
Սգըպ կիտէրսին չաղլէնի չաղլէնի :

— Մուրատ քէնարընտա ավճըլար կէզէր ,
Տէրին տիր կէօլլէրին գայըգլար եիւզէր .
Եօգ տըր խան Սալըմըն մէնէնտի կիւզէլ ,
Կիտէր գօլլէրի սալլէնի սալլէնի :

— Քէրէմ տէր քի եօճասընա չըգմագտէն ,
Չըգըպ տօսթլար եօլունա պաղմագտէն .
Նիճէ բիւր ճէֆասըն ճէվրին չէքմէքտէն ,
Եանտը եիւրէյիմ գօյլանի գօյլանի :

Քէրէմ թիւրքիւյիւ թէքմիլ իտինճէ , Սլլահըն
էմրի իլէ սու տըր տուրատու . պունլար ըրմաղը
կէչիպ , Սօֆի քէնտի քէնտինէ տէտի «պու Քէ-
րէմի պէն պըրագմամ, զիրա շէյհի տէյիլ իմիչ,
ըրմագ պիլէ հալինէ պաղըպ եօլ վէրտի» տէյիպ,
զայէթ Քէրէմէ հիւրմէթ իտիպ , եօլա բէվան օլ-
լուպ , պիր կիւն Մէզկիրէ տախիլ օլտուլար , պիր

գահվէյէ կէլիպ իչէրի կիրտիլէր . Քէրէմ պագաը
քի եէտի նէֆէր աչըղլար օթուրմուչ սաղ չա-
լարլար , Քէրէմ պունլարա սէլամ վէրիպ օթուր-
տու , տինէտի պագաը քի պունլարըն սաղարը
պիւյիւք , քէնտի սաղը կիպի տէյիլ , աչըղլար
Ֆասըլը թէմամ իթտիքտէն սօնրա , Քէրէմ տէ-
տի «Եստապէր , աթըմը սիլահըմը վէրէյիմտէ ,
չու սաղըն պիրինի պանա վէրին» . Շայիրլէր «պագ-
եօլտաշըմ , սէն պիղտէն սաղ իսթէրսին էմմա ,
չալմաղա իգթիտարըն վա՞ր մը» տէտիլէր , Քէրէմ
«Իգթիտարը օլմայան ատէմ սիղտէն սաղ իսթէ-
մէզ , հէր կէօնիւլտէ պիր արսլան եաթար» տէ-
յինճէ , շայիրլէր «պիր բարչա սաղ չալ էրպապը
իտէն վէրէլիմ , տէյիլ իտէն , եիւզ պին ալթուն
վէրսէն վէրմէյիլ» տէտիլէր . Քէրէմ «կէօնիւլ
գըրմագ էյի տէյիլ տիր , կէօյնիւմիւ գըրմայըն»
տէտիքտէ , շայիրին պիրի սաղընը Քէրէմէ վէր-
տի , Քէրէմ տախի սալէ պիր տիւզէն վէրիպ ,
պաշլատը թագսիմ իթմէկէ , պունլար պագաըլար
քի քէնտիլէրինին չալաըղը պիր շէյ տէյիլ տիր .
օլ զէման շայիրին պիրիսի «աֆէրիմ եօլտաշըմ ,
թամամ սաղ սանա միւսթահագ էմմա կէօնիւլ
իւսթիւնէ պիղէ պիր թիւրբիւ սէօյլէսէն պիղտէ
տիյնէսէք» տէտի , Քէրէմ «քէք էյիլ» տէյիպ ,
պագալըմ շայիրլէրէ նէ՞ տէտի :

— Սչըգ նէ արարսըն հալիմի պէնիմ ,
Եարտէն այրըլաը հիչ օլտու կէօնիւլ .
Լէյլասըն ալտըրմը Մէճնաւնէ տէօնտիւմ ,
Կիյինճէ խըրգայը թամ օլուր կէօնիւլ :

— Պիր տէմ սէյեան՝ օլուր գըլըն՝ դուշանըր ,
 Պիր տէմ թիւրապ օլուր եկրէ տէօշնուր .
 Պիր տէմ Հագգտան գօրգու չէքէր ութանուր ,
 Պիր տէմ փատուշահտէն եիւճէ օլուր կէօնիւլ :

— Պիր տէմ կէօլտէ պիթէն զարղը գամըշ տըր ,
 Պիր տէմ պաղչէտէ թիւրլիւ եէփիշ տիր .
 Պիր տէմ ալթուն օլուր պիր տէմ կիւմիւշ տիր ,
 Պիր տէմ բասլանըրտա թունճ օլուր կէօնիւլ :

— Պիր տէմ ետեան եիւրիւր պիր տէմ աթլանըր ,
 Պիր տէմ չէքէրլէնիր պիր տէմ թաթլըլանըր .
 Պիր տէմ օլուր հէր ճէֆայէ գաթլանըր ,
 Պիր տէմ զէհիւրլէրտէն աճը օլուր կէօնիւլ :

— Պիր տէմ տպտալ օլուր կիրէր շալէրէ ,
 Պիր տէմ թէլալ օլուր տիւշեր տիւլէրէ .
 Պիր տէմ զահի օլուր կիտէր եօլէրէ ,
 Պիր տէմ կէչէնլէրտէն պաշ ալըր կէօնիւլ :

— Քէրէմ տէր քի նիհայէթինէ կրիւմէզ ,
 Սրապա աթ եօրուլուր կէօնիւլ եօրուլմազ .
 Կէօնիւլ պիր սըրչա սէրայը տըր սինէյէ սարըլմազ ,
 Կիւզէլ սարմաթը կիւճ օլուր կէօնիւլ :

Տէյիպ սուս օլտու . աշըղլար պէյէնիպ «բիր օլ եօլտաշըմ , ու ստատընա բահմէթ , ֆասըլը կիւզէլ իթտին էմնա , պիր նօգասնըն վար» տէ-տիլէր , Քէրէմ «նէ՞ տիւր» տէտի , յնարտա «պիր տասիթան տա սէօյլէսէն թէմամ օլուր» տէտիլէր , Քէրէմտէ ալըր սաղը էլինէ պագալըմ նա-սըլ տէսիթան սէօյլէտի :

— Կէզէ կէզէ պիր սինէյէ տիւշ օլտում ,
 Եագըն կէօրտիւմ շու սինէյին իշինի .

Թութում գըլըն՝ լէ քիւլէ սին քէստիւմ ,
 Եէտի տաղ իւսթիւնէ սէրտիւմ լէշինի :

— Սինէք վըղատը ուչուս հալայէ ,
 Եաղըն սիւզտիւք իւչ եիւզ ալթմըշ թալայէ .
 Եիւքլէթտիք տօգսան տօգուզ գաթլըլէ ,
 Փէչքէշ իթտիք Գոյսերլէյէ տէօշնիւլ :

— Սինէյի թութուպ մէյտանէ աթտըլար ,
 Պէշ եիւզ քէսէ ագճէլիք եաղըն սաթտըլար .
 Քէմիւքլէրինտէն պիր քէօրրիւ չաթտըլար ,
 Հիսապ իթտիք իքի պին տիր եաղընը :

— Գարըչատըմ եէտի գարըշ տիղի վար ,
 Օթուզ հարմանտան պէօյիւք կէօզիւ վար .
 Սէքսն գանթար իչ եաղընըն խասը վար ,
 Հայըֆ կէօրմիւշ զէմհէրինին գըլընը :

— Տէրիսինի չատըր իթտիք օթուրտուք ,
 Էթին քէստիւք տէօրթ թարաֆա եէթիրտիք .
 Կիւրճիթանտէն պիր միրիթօրա կէթիրտիք ,
 Սչտը աղզընը սայտը տիշինի :

Օլ սինէյի կէօրէն գաշաը կիւրույէ ,
 Գարըշ գօյտու պէշ եիւզ աթլը մակէրէ .
 Գանատըն եէլքէն իթտիք չէքտիրմէյէ ,
 Ֆիլ սլուրնուճտան ուզուն կէօրտիւմ գաշընը :

— Պէն պիլիրտիւմ գարանըգտա կէլէնի ,
 Կէլիպ պէնիւմ թաթլը ճանըմ տլանը .
 Տէրտի Քէրէմ պէօյլէ սէօյլէր եալանը ,
 Եա քիւմ կէօրտիւ օլ սինէյին էլինի :

Տէյիպ քէստի . աշըղլար «բիր օլ , ֆասըլը թէ-մամ իթտին» տէտիքտէ , Քէրէմ սիւալ իթտիքի , «հիչ պու թարաֆտան պիր Քէչիշ կէչտի՞ մի» .

օնլարտա, «պէլի կէշտի Եասըն օվաորնա կիթտի»
տէտիլէր. Գէրէմ օրատան գալգըպ եօլա ըէվան
օլուպ, կիւնլէրտէ պիր կիւն Եասըն օվաորնա
տախիլ օլուպ, պիր գահվէյէ կիրտիլէր, ագչամ
օլունճա պունլարըն Եանընա պիրազ ահպապ կէ-
լիպ հօշ պէշտէն սօնրա, «աման աշըգ պիղէ պիր
թիւրքիւ սէօյլէ» տէյիպ նիյազ իթտիլէր, Գէրէմ
ալար սազը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Սի խտէյիմ կէօնիւ սէնին էլինտէն,
Գարտըգ պիր աճայիպ գարըն իչինտէ .
Նէմէ աղէյէյիմ նէմէ կիւլէյիմ,
Գօնչէ կիւլիւմ գալար խարիք իչինտէ :

— Սև եէշիլ սիւմպիւլ պաղամըշ տաղէր,
կիթ մէզ կէօգիւմ եաշը տուրմայըպ չաղէր .
Պահարըն սուլթանը տուրմայըպ ալ պաղէր,
Տիւրլիւ աիւրլիւ գօգուլարըն իչինտէ :

— Վարայըմ ալչազլարտա կէգէյիմ,
էնտիրէյիմ կէօնիւլ թախտըն պօզայըմ .
Պունուն կիպի տաղ պաշընտա կէգէյիմ,
կէօնիւլ մէսքեան օլտու շէհրին իչինտէ :

— Տէրտի Գէրէմ տէր քի վէթանըմ եօգ էշիմ,
Հիչ քիմսէմ եօգ տըր քի սօրա հալիմ .
Պէն Եարտէն այրըլտըմ պիւքիւլտիւ պէլիմ,
Գալարգ նամուս իլէ արըն իչինտէ :

Տէյիպ քէստի. պիրտէ օնլարա Գէրէմ սիւալ
իթտի քի «հիչ պու թարաֆտան պիր Գէշիչ կէշ-
տի մի» տէյու. օնլարտա «պիլի կէշտի ամմա Ու-
զուն Ահմէտէ աօզրու կիթտի» տէտիլէր, Գէրէմ
իթթէսի կիւնիւ եօլա ըէվան օլուպ, պիր կիւն

տախի Ուզուն Ահմէտէ կէլտիլէր. ագչամ իւ-
թիւ օլտուզունտան պունլարը քիմսէ միսսֆիր
տէյու գապուլ իթմէյիպ, տաշրատէ գալարըլար,
կիճէ օլուպ սօղուգ տան էլ այագ թուլթմազ օլ-
տու. Գէրէմ պաշլատը աղլամայա, «Եա Րէպպի
պու պէնիմ պաշըմա կէլէն նէ տիր» տէյիպ, ալ-
տը սազը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Ղուրպէթ էլտէ արզու խտէն սիւլայի,
Հիչ օնուն աճըսը չըգմազ իչինտէն .
Հագգ խտէ էօլմէտէն կէօրմէք մի միւրասէր,
Մէվլամ էճէլիմիլ վերէ կէճինտէն :

— Պանա տուա էտին Եարէնիմ էշիմ,
Մէվլամ իհսան խտէ հէր միւլքիւլ իշիմ .
Սղարտը սագալըմ տէօքիւլտիւ տիշիմ,
Գէշիչ գըզը Սղը խտանըն էօճիւնտէն :

— Չըգմըշըմ զուրպէթ գըսմէթ արայը,
Պու սինէմէ էօրաիւմ հէզար Եարայը .
Պիղէ չօգ կէօրէնլէր պիր նան բարէյի,
Պիր բարա պուլմասըն տնլէր ճէպինտէն :

— Տէրտի Գէրէմ տէր քի սանմա քեարըմ տըր,
Պէնի ալը գօյան պունտա Եարիմ տիր .
Գալգ կիտէլիմ Սօֆի Մէվլա քէրիմ տիր,
Պունտա քիմսէ էօլմէմիլ տիր աճընտան :

Տէյիպ քէստի. վէ օրատան գալգըպ եօլա ըէ-
վան օլտուլար, պիրտէ Գէրէմին ինթիզարընտան
քէօյ Եանար, հալէա շիմտի օլ քէօյլէն մահէլին-
տէ տիւման էքսիք տէյիլ տիր. Պունլար Գէշիչ
եօլտա սիւալ իթտիլէր. օնլարտա «պէլի կէշտի
էմմա, օնլար Օթլուգ Գալէսինէ կիթտիլէր» տէ-

յինճէ , Գէրէմ պիր կիւն Գալէյէ տախիլ օլուպ ,
պիր դահվէյէ կէլտիլէր . պունլարըն եանընա
պիրաղ ահպապ կէլիպ , «աման աչըգ պիղէ պիր
թիւրքիւ սէօյլէ» տէտիլքէրինտէ , Գէրէմ տիր
սաղը էլինէ տլըպ , Ուզուն Ահմէտտէ պաշընա
կէլէն սէրէնճամը պէյան էյլէտի :

— Պէն դարանըգ պունամատըմ եօլումու ,
Սօվուգ ալտը այաղըմը էլիմի .
Պէն քէնտիմէ լոյըգ կէօրտիւմ էօլումիւ ,
Ահրէթտէ դարը կէլին իման հէ'յ :

— Ուզուն Ահմէտէ չըգտըմտէ պէյնղիմ պօղուտու :
Ագ անըմա գարա եաղը եաղըլտը .
Մէզարըմ գուրոյթ էլտէ գաղըլտը ,
Չաղըրտըմ գատիր Մէվլամ աման հէ'յ :

— Պիւլլիւլ գօնար քըղալնտիրի տալինի ,
էօրտէք գօնար տալլալտաղը կէօլիւնիւ .
Կէօրէսիմ կէլտի կէօնիւլ իլինի ,
Շիֆտէն սօնրա կիտէճէյիմ կիւման հէ'յ :

— Քէրիմ տէր քի աչգ դաղանըն դայնատան ,
էնիպ օվալարաա աթըն օյնատան .
Ֆէրեատ իլէ չօգ անալէր աղլատան ,
Եանէ եանէ աղլայայըմ աման հէ'յ :

Տէյիպ քէստի . ծնտա սիւսալ էյլէտի քի «պու
թարաֆտան պիր Գէշիշ պիր դարը վէ պիր դըզ
կէչտի մի տէյու , ծնլարտա «պէլի կէչտի էմնա
օնլար Հասան գալէսինէ կիթտի» տէտիլէր . Գէ-
րէմ պու խապէրի ալընճա , ծնտան դալղըպ եօ-
լա ըէվան օլտու , եօլտա կիտէր իքէն կէօրտիւ
քի պիր թուրնա չայըր եէմէկէ ինմիշ , թուրնա

պունլարը կէօրտիւկիւնտէ , սիլքինիպ գաչմագ
խսթէտի , Գէրէմ Սօֆիյէ «Սօֆի դարնտաշ տու-
րալըմ պիրաղ շունտա տա , շու թուրնայա պիր
թիւրքիւ սէօյլէյիմ» տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ
պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Սիլքինիպ պօյնուն ուղատմա ,
Թուրնա պէն ալճը տէյիլիմ .
Իրագ եօլարը կէօղէթմէ ,
Թուրնա պէն ալճը տէյիլիմ :

— Եօլճույում քէնտի հալիմտէ ,
Տէրվիլիմ քէնտի եօլումտա .
Շահինիմ եօգ տըր գօլումտա ,
Ապտալըմ սէնի նէյլէրիմ :

— Հէման պիր սէյ'րին իտէրիմ ,
Ինան պէն եալանճը տէյիլիմ .
Եինէ հալալանմը թուրնալէր ,
Ահրմտան եարըլըր եէրլէր :

— Պանա տէրլէր տէրտի Գէրէմ ,
Պէն պու եէրտէն շիմտի կիտէմ .
Կիտէմ միւրատըմա էրէմ ,
Զիրա դալըճը տէյիլիմ :

Պու պէյիթի թէմամ իթտիքտէն սօնրա , օրա-
տան գալղըպ եօլա ըէվան օլտու . կիւնլէրտէ
պիր կիւն Չօպան քէօբրիւսիւնէ տախիլ օլուպ ,
Գէրէմ պագտը քի պու քէօբրիւ ինսան պինասը-
նա պէյնղէմէզ , պիր աճայիպ քէօբրիւ տիր . օլ-
տէմ Գէրէմ «Սօֆի դարնտաշ , սէն պու քէօբ-
րիւյիւ պիլիւրմիսին» տէտիքտէ , Սօֆի «պիլմէմ»
տէտի , Գէրէմ տախի «պունա Չօպան քէօբրիւ-

սիւ տէրլէր , էյլէն շու քէօբրիւյէ պիր թիւրքիւ սէօյլէյիմ , պագալըմ Ասլը պունտան կէչմիշ մի տէյիպ ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ տէտի :

— Պու կիւն կէլտիմ պագտըմ սանա ,
Քէօբրիւ խան Ասլըմը կէօրտի՞ւն մի .
Այրըլտըմ նաղը եարտէն ,
Քէօբրիւ խան Ասլըմը կէօրտի՞ւն մի :

— Պէսլէմէ իլէ գուրուլուշ պինասը ,
Գուտրէթտէն իմիշ եաբուսու .
Պունա տէրլէր Զօպանլարըն քէօբրիւսիւ ,
Քէօբրիւ խան Ասլըմը կէօրտի՞ւն մի :

— Ղայէթ օյմալը տըր թաշըն ,
Պուլունմազ մէնէնտին էլին .
Էքսիք տէյիլ տիր եավաշըն ,
Քէօբրիւ խան Ասլըմ կէօրտի՞ւն մի :

— Տէրտիլի Քէրէմ վէր մանասըն ,
Թարիլիլի եազըլմը եազըն .
Պիր չօպան վէրմիշ պինասըն ,
Քէօբրիւ խան Ասլըմ կէօրտի՞ւն մի :

Տէյիպ քէստի . պիրտէ պունլար քէօբրիւնիւն իւսթիւնէ չըգըպ կէօրտիւլէր քի , քէօբրիւնիւն օլ պիր թարաֆընտա պիր ճէյլան սու իչիպ իքի թարաֆընա պագտը , Քէրէմ պու ճէյլանը կէօրիւնճէ Սօֆիյէ տէօնիւպ , «Սօֆի դարնտաշ եինէ պէնի էֆքեար պիւրիւտիւ , տուր շու ճէյլանէ պիր դաշ խանէ թիւրքիւ սէօյլէյիպ , պիր դաշ շէյ սօրայըմ պագալըմ այնէի տէվրան նէ կէօթէրիլ» տէյիպ ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

ԱԼՏԸ ՔԵՐԷՄ

— Սանա պիր սիւալըմ վար խապէր վէր ճէյլան ,
Ասլը Քէչիշ պուրալարտան կէչափ՞ մի .
Տիւչիւպ արգասընա օլմուշում բէվամ ,
Զօպան քէօբրիւսիւնտէն պիր սու իչտի մի՞ :

ԱԼՏԸ ՃԵՅԼԱՆ

— Տիյնէ սէն պէնտէն պու էֆղանի ,
Ասլը անասիլէ տիւշմիւշլէր եօլա .
Պիր սէհէր վագթընտա կէօրտիւմ պէն անի ,
Եանընտա պապասը անասը պիլէ :

ԱԼՏԸ ՔԵՐԷՄ

— Պու աշըզըգ պանա կզէլ գասիմի ,
Օլ չըգարտը աշըզըգա ատըմը .
Ասլըմ պէնի կէլիպ պուլուն տէտի՞ մի ,
Կիզլի սըրլարմը սանա սաշտը՞ մը :

ԱԼՏԸ ՃԵՅԼԱՆ

— Ճիւմիլէ գայտըն կէօրտիւն եարատան ,
Քէօր օլուն ըագիպլէր չըգսըն արատան .
Օնլար բէք աճիլէ կէչտի պուրատան ,
Պագմատըլար ասլա սաղընա սօլընա :

ԱԼՏԸ ՔԵՐԷՄ

— Մէլիւլ մէլիւլ պուրալարտա տուրուրուն ,
Սիթէմ թաշըն պու սինէմէ վուրուրուն .
Նէ՞ զէմանտէն պէրու պունտա տուրուրուն ,
Իչիտ սէօզլէրիմի կէօյնիւն խօշ օլա :

ԱԼՏԸ ՃԵՅԼԱՆ

— Եիւճէլէրտէ խալք իթմիշ Մէվա պիզի ,
Կէճէյէ գաթմըլար օնլար կիւնտիւզիւ .
Էրզրումտէ գալմաք օնլարըն սէօզիւ ,
Իչիտ սէօզլէրիմի կէօյնիւն խօշ օլա :

ԱԼՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Տէրտլի Բերէմ տէր քի տյնէ ֆասլմը ,
Աճէմ շահը տէրէր պէնիմ ասլմը .
Էրգրումաա պուլո՞րմույում Սպլմը ,
Եօգսա Բէշիշ անը ալըպ գաշտը՞ մը :

ԱԼՏԸ ՃԵՑԼԱՆ

—Պու գատար եալանը սէյլէտիմ սանա ,
Միւրատընը վէրսին հազրէթի Մէվա .
Բէշիշ Էրգրումա կիթտյ՞տի էմնա ,
Օնտան էօթէսին պիլմէզէմ հալէա :

Տէյիպ քէստի . իշթէ Բէրէմ ճէյլանտէն խա-
պէրի ալըպ եօլա բէվան օլտուլար իսէտէ , Սօֆի
պու իշէ թաաճճիւպ իյլէտի . պիրտէ պուենլար
Հասան Գալէսինէ տախիլ օլտուգլարընտա ծնտա
սիւալ իյլէտիլէր քի «Բէշիշ օրատան կէշմի՞շ մի»
տէյու . մէկէր պու շէհրին ատէմլէրի թէրս վէ
սէրթ իմիշէր , իշլէրինտէն պիրիսի «պէն Բէշիշ
ֆիլան պիլմէմ» տէտի , պիրիսի տախի «պէ ա-
տէմ շու աշըգը ագարլամա , պէլքի Հազգ աշըգը
տըր , պիգէ ինթիզար իտէր» տէտի , պիր տիկէրի
տախի «չիւնքի Հազգ աշըգը տըր տէր իսէն , պէն
ծնու շիմտի թէճըրիւպէ իտէրիմ» տէյիպ պիր սաղ
ատէմ թապուտա դօյուպ աղլայարագ Մուսալ-
լայա կէօթիւրտիլէր . Բէրէմ պու ահվալը կէօ-
րիւնճէ , Սօֆիյէ «կէթիւր շու սաղըմը , զիրա պի-
զի իլէ իմթիհան օլաճագլար» տէյիպ , ալտը
սաղը էլինէ պագալըմ օրատա նէ սէյլէտի :

—Կիտէր օլմուշ պու եերլէրտէն ,
Կէթիւրտիլէր տէրտլի տէրտլի .
Թէրք իլէմիշ գարտաշլէրին ,
Տօլաշըրլար տէրտլի տէրտլի :

—Պիզ կիտէր՞քէն եօլումուզա ,
Խէթա կէլտի տիրիմիզէ .
Ճէնաղէ կէլտի էօնիւմիզէ ,
Աղլասընլար տէրտլի տէրտլի :

—Պիր գաշ ատէմ պիր արայէ ,
Տիզիւմիլէր իւշ սըրայէ .
Եօլումուզ օղրար օրայէ ,
Կիւլիւշիւրլէր տէրտլի տէրտլի :

—Պագտըմ պուենլարըն լաֆինէ ,
Սէօղլէրինին խիլաֆինէ .
Ճէնաղէնին էթրաֆինէ ,
Պիրիքիւրլէր տէրտլի տէրտլի :

—Թէրք իթմիշ գալմ գարնտաշի ,
Սգըթմըշ կէօլիւնտէն եաշի .
Նէ՞ տիր պուենուն պուենտա իշի ,
Սէյլէշիւրլէր տէրտլի տէրտլի :

—Բիմի աղլէր քիմի կիւլէր ,
Բիմիս սագալըն եօլար .
Բիմի կէօզ եաշըն սիւլէր ,
Աղլէշիւրլէր տէրտլի տէրտլի :

—Պիզէ պուենլար կէլտի տէրլէր ,
Սպը խանըմ եօլտա տէրլէր .
Սօֆի պիզի ալտատըրլէր ,
Կիւլիւշիւրլէր տէրտլի տէրտլի :

—Պագ շու ֆիլէյին իշինէ ,
Նէլէ՞ր կէթիւրտի պաշիմէ .
Չըգմըշ մուսալա թաշինէ ,
Աղլայօրլար տէրտլի տէրտլի :

— Բէրէմ տէտէ տէր կէզերէր ,
 Շիտտի թապուսուն տիւզերէր .
 Կիտէր դապրիմի գազարէր ,
 Աղլէշիւր տէրտիւ տէրտիւ :

Տէյիպ քէստի . պիրտէ պունլար Բէրէմէ «կէլ շու ճէնաղէ նամաղըն գըլտըրտա էօյլէ կիթ» տէտիքլէրինտէ , Բէրէմ «գըլտըրայըմ էմմա , էօլիւ նիյէթինէ մի եօգսա տիբի նիյէթինէ» տէտիքտէ , պունլար «պէ ճանըմ հիշ ճէնաղէ նամաղը տիրի նիյէթինէ գըլընըր մը» տէտիքլէրինտէ , Բէրէմ իլէրի կէլիպ «նիյէթ իյլէտիք ճէնաղէ նամաղընա» տէյիպ , նամաղէ տուրտու , նամաղը թէքմիլ իտինճէ , պիրիսի կէլիպ Բէրէմին էնքսէսինէ պիր սիլլէ վուրտու քի , Բէրէմին կէօղլէրինտէն աթէշ Փըրլտաը . Բէրէմ «նէյէ՞ վուրտուն» տէտիքտէ , պունլար «սաղ ատէմին նամաղը գըլընըր մը» տէյիպ թապուտու աշտըլար , պիրտէ կէօրտիւլէր քի , Հազգ թաալա Բէրէմին եիւղիւ դարա չըգմասըն տէյու օլ ատէմին բուհունու դապղ իյլէմիշ , օնլար պու հալի կէօրիւպ , Բէրէմին այաղընա տիւշիւպ էօզիւր տիլէտիլէր . Բէրէմ «նէ՞ եարայըմ կիւնահըմըղ տըր» տէյիպ օնլարա Բէշիշի սօրտու . օնլարտա «պիղէ պիր թիւրքիւ սէօյլէր իսէն սանա խապէրինի վէրերիզ» տէտիքլէրինտէ , Բէրէմ ալտը սաղը էլինէ պազալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Պիթտի՞ մի օլա էրգրուամուն գիւնպիւլիւ ,
 Սօլտու մի օլա Շամ էլինին լալէսի ,
 Կէօղլէրիմէ հէյալ հէյալ կէօրիւնիւր ,
 Սէվտիկիմին գաղէրինին գարէսի :

— Պահրի կիպի իւմմանլէրտէ եիւզտիւկիւմ ,
 Թիւրապ կիպի սյազլէրտէ տուրտուլըմ .
 Սաղըմը էլլիմէ ալըպ կէզտիկիւմ ,
 Եօգ եօգսուլ տէյիլիւմ աշգըն պէլսաը :

— Կէօզիւմ եաղը տէօնտիւ ըրմաղէ ,
 Սէվտիկիւմ տիւշտիւ տաղտէն տաղէ .
 Պէնտէ մէճնուն կիպի տիւշիւլէմ տաղէ ,
 Ճըրգաթ իլէ գէհլըր օլտու նան բարէսի :

— Բէրէմ տէր Փիտանըմ տիքմէք իսթէրիւմ ,
 Եիւքիւմ ճէվահիր տիր սաթմազ իսթէրիւմ .
 Չէվրիլիպ սիւլմա կիթմէք իսթէրիւմ ,
 Պիլմէտիւմ նէ կիւն կէլըր սայէսի :

Տէյիպ քէստի . օնլար «աֆէրիւմ աշըգ , սէնին սիւալ իթտիկին Բէշիշ Խատըմ բունարընտան կէչիպ էրգրումէ կէշտի» տէտիքլէրինտէ , Բէրէմ եօլա ըէվան օլուպ , Կիւմիւլիւ գոււմպէթի կէչիպ , Խատըմ բունարընա կէլտիլէր , օնտա գըզլար չամաշըր եըյգարլէր իտի , Բէրէմ Ասլը խասըն վէրտիկի չէվրէյի գըզլարա վէրիպ , «աման պաճըլար , շու չէվրէյի եըյգայըն տէ պտնա վէրին» տէտիքտէ , գըզլար չէվրէյի սույա սօգուպ , Բէրէմէ վէրտիլէր . Բէրէմ «պաճըլար , պու նէ տիր» տէտիքտէ , գըզլար «կէր պիղէ պիր թիւրքիւ սէօյլէր իսէն թէմիղճէ գըյգարըղ , սէօյլէմէզ իսէն ալ պէօյլէ կէօթիւր» տէտիլէր . Բէրէմին տալի ճանընա միհնէթ , ալտը սաղը էլինէ պազալըմ օնլարա նէ սէօյլէտի :

— Եինէ պիր տէրտիւմ պին օլտու ,
 Նէ եարայըմ եաղըգ պէն սէնի .

Սիրը տէրտիւմ պուլամ տէրման սէնի ,
Մէհլէմ խտէյիմ եաղըգ պէն սէնի :

—Պու եաղըգը եար իչլէմիչ ,
էթրաֆընա նագչ իչլէմիչ .
Ասլըմ պոնա նագըչլամըչ ,
նէ եաբայըմ եաղըգ պէն սէնի :

—Պագըն պէյնզիմ սարըսընա ,
Մայիլ օլտոււմ եավրուսուռնա .
Իւչ կիւզէլին պիրիսինէ ,
Եըյգատայըմ եաղըգ պէն սէնի :

—Ճանըմ գըզլար գուզում գըզլար ,
Սիզի կէօրտիւմ եարամ սըզլար .
Եարիւմ պէնի բէք արզուլէր ,
Նիճէ խտէյիմ եաղըգ պէն սէնի :

—Քէրէմ տէտէ հու տէր հէր կիճէ ,
Տէրտիւմ պին օլտու կիթտիքճէ .
Նէրէտէ պիր կիւզէլ կէօրիւնճէ ,
Կէօսթէրէյիմ եաղըգ պէն սէնի :

Տէյիպ քէստի . գըզլար չէվրէյի եըյգայըպ
Քէրէմէ վէրիպ տէտիլէր , «պու չէվրէնին պիր է-
չիտէ պիղտէ վար» . Քէրէմ տախի «քիմտէն ալ-
տընըգ» տէտի . գըզլարտա «պուրատան պիր Քէ-
չիչ կէչտի օնլար սաթտը» տէտիլէր . Քէրէմ օրա-
տան եօլա բէվան օլուպ կիտէր իքէն , Լալէ տա-
ղընա չըգաըլար . հիքմէթի խիւտա հալա պօղու-
լուպ , կէօղ կէօղիւ կէօրմէզ եաղմուր դար վէ
թուֆանը պիր գըզ օլտու քի , Քէրէմ շաչըըպ
քէնտի քէնտինէ , «իւլահի եա Բէպպի , տիյարը
ղուրպէթտէ պէնիւմ չէքտիկիւմ նէ տիր , պիր գաչ

տէֆա տըր պու Ֆէլաքէթլէր պէնիւմ պաչըմա
կէլիյօր , Ղալիպա պու գըզ պանա գըսմէթ օլ-
մայաճագ տըր» տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ պա-
գալըմ Լալէ տաղընա նէ տէտի :

—Տէլի կէօնիւլ գալգտը Ֆիրար լյէտի ,
վարամազըն Քէրէմ գըզ տըր կէրի տէօն .
Գալմատը մէճալին պուրատան գըչտան ,
վարամազըն Քէրէմ գըզ տըր կէրի տէօն :

—Եաղմուր եաղըսլ աթտըգճա եաչ օլուր ,
Չէթին օլուր պօրան օլուր գըզ օլուր .
Հավա պէօլէ գալմազ եինէ խօշ օլուր ,
վարամազըն Քէրէմ գըզ տըր կէրի տէօն :

—Կիտէր գըզ կէլմէտէն էյեամի եաղը ,
Կիւլիթանէ տէօնէր սաղլէրին եիւզիւ .
Մէվլայը սէվէրաէն աղլէթմէ պիրի ,
վարամազըն Քէրէմ գըզ տըր կէրի տէօն :

—Ավճըյ'տըմ շահին ուչտու գօլոււմտան ,
Ուչտու կիթտի վէթանընտան էլինտէն .
Քէրէմ եանտը Ասլը խանըն տիլինտէն ,
վարամազըն Քէրէմ գըզ տըր կէրի տէօն :

Տէյիպ քէստի . էմմա հալա կիթտիքճէ պօղու-
լուպ , Նուհ թուֆանը կիպի դար եաղմայա պաչ-
լատը . պունլար տաղտա կէզէր իքէն , արգալա-
րընը պիր դայայա վէրիպ , իւչ կիւն իւչ կիճէ օ-
րատա գալտըլար , Քէրէմին աթէչինտէն գայա-
լար թէրլէր իտի . պունլար պու կիւն եարըն հա-
վա աչըլաճագ տէր իքէն , Քէրէմ պագտը քի
հալանըն աչըլաճաղը եօգ , վէ գըզ զիյատէլէչ
մէքտէ , վէ էլ այագ թութմայըպ տիթրէր իտի .

օլ վազըլթ ֆէրէմ «ղալիպա վատէմիղ պուրատա
գալմա իմիչ, Բապպիմէ նիյաղ իտէյիմտէ, ա-
խըր նէֆէսիմտէ իմանը քեամիլտէն այրըրմասըն»
տէյիպ, ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ՞ տէտի :

— Լալիլի տաղընտա եօլում արար'տըմ,
Չաղըրըրըմ Ղանի Մէվլա աման հէ'յ .
Պիր եանըմտա եաղար եաղմուր գար սէրբէր,
Պիր եանըմտա եօլում պաղլար տիւման հէ'յ :

— Ինիլէր տաղլարըն պաղը ինիլէր,
Տէրտիմ արթար եարկէրիմ եէնիլէր .
Կիօղիւմ կիօրմէզ գուլազլարըմ չըննըլար,
Գատըր Մէվլամ պէնիմ հալիմ եաման հէ'յ :

— Ազչամ օլտու կէօրէմէտիմ եօլումու,
Սօվուգ ալտը այաղըմը էլիմի .
Իթիգաթ իյլտիմ պէնտէ էօլիւմիւ,
Տախի եօգ տըր սաղըլըմա կիւման հէ'յ :

— Տաղլար հիւմէթ իտին պունտա գալմայըմ,
Գալըրսամտա գուրպէթ էլտէ էօլմէյիմ .
Էսիլ տիւլմանլարա միւհթաճ օլմայըմ,
Պիրտէ կիօրմէմ եար եիւզիւնիւ եաման հէ'յ :

— Գուրալար գուլար եղըլըրսա պաղըմա,
Պագ տիտէմտէն ազան գանլը եաղըմա .
Գուրպէթ էլտէ պիր հալ կէլտէ պաղըմա,
Տօղրու տէօնմէզ չարիլի ֆէլէք աման հէ'յ :

— Աղըզ օլ տըր քէնտի քէնտին գայնատա,
Իկիտ օլ տըր սէրի մէյտանտա օյնատա .
Քէրէմ տէր քի եօլում օլ տուր տիւնեատա,
Ահրէթտէ գարըլ կէլէ իման հէ'յ :
Տէյիպ քէստի . ֆէրէմ պէօյլէ սէօյլէր իբէն ,

արգանընտան պիր սէս կէլիպ, պագտը քի նէ
պագարսըն, աթա պինմիչ պիր ագ սագալը Տէր-
վիչ մաղարա գաբուսունտան չըզըպ կէլտի . «պէ
ատէմլէր պու ֆէրեատընըզ նէ՞ տիր» տէյու սի-
ւալ իյլէտիքտէ, ֆէրէմ իլէրի կէլիպ, «պագա
նիճէ՞ ֆէրեատ իթմէյէլիմ, պիզ զըչա թութու-
լուպ, պու գայանըն պաղընտա դալմըլըզ» տէ-
տիքտէ, Տէրվիչ տախի օնէ՞ թարաֆա կիտէճէք-
սինիզ» տէյու սիւալ իտինճէ, ֆէրէմ «Էրզըրումա
կիտէճէյիզ» տէտի . օլ վազըլթ Տէրվիչ «կէլին
թէրիմէ ալայըմ սիզի կէօթիւրէյիմ» տէյինճէ,
ֆէրէմ տէօնիւպ «պագա հա՞նլիմըզը ալաճագ-
սըն, զիրա պիզ իքի քիչիլիզ» տէտի, վէ Սօֆիյէ
տէօնիւպ «ղալիպա պու հաղըթթի Խըզըր ալի'իւլ
սէլամ տըր, զիրա գուլ սըզըլմայընճա Խըզըր
եէթիլմէզ, կէլ շու Տէրվիչէ պիր թիւբրիւ սէօյ-
լէյիմ, էկէր Խըզըր իտէ պիզի կէօթիւրսին» տէ-
յիպ, ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Գատըր Մէվլամ պու տըր սէնտէն տիլէյիմ,
Պիզի եօլտա գօյմօյատըն գըլ կիւնիւ .
Էյէր Խըզըր'սան կէլ թութ էլիւմտէն,
Միւրատըմա էրտիրէսին տիւզիւնիւ :

— Ալ եէլիլ պօյատըմ պէն տօնումու,
Հագգա տօղրու չիվիրտիմ կէօղիւմիւ .
Վատէ թէմամ օլտուն կէլ ալ ճանըմը,
Փէլէք սանա միհնէթ իթմէմ պէչ կիւնիւ :

— Վարըպ տիյարը զուրպէթէ չըգայըմ տէտիմ,
Սըտգ իլէ Մէվլայէ թարայըմ տէտիմ .
Երզըլմը պինայը եարայըմ տէտիմ,
Փէլէք երգտը սարայընը քէօզիւնիւ :

— Բէրէմ էյ տէր խնթա կէլտի տիւրմէ ,
 Չօգ սավաշարմ չարէ եօգ տըր էօլլումէ .
 Քիմէ նիտա իթսէմ պիր տմմ կէլմէզ եանըմա ,
 Կէնճլլիմտէ կէօրէմէտիմ խօշ կիւնիւ :

Տէյիպ քէստի . մէկէր օլ աթլը իըզըր իմիշ .
 Քէրէմ իլէ Սօֆիի յի աթըն թէրքիտինէ ալըպ «եու-
 մուն կէօղիւնիւզիւ օղուլլարըմ, զիրա աթըմ
 տէլի տիր գօրգարսընըզ» տէտիրտէ, օնլար տա-
 խի կէօղլէրինի եումուպ, պէլինտէն գուճագ-
 լատըլար . պու տէօվլէթլի աթա պիր գամշը վու-
 բուպ էրգըրումուա պիր գօնագ գարուսու էօնիւ-
 նէ կէօթիւրտիւ , «այըն կէօղիւնիւզիւ» տէտի .
 պունլարտա աթըն արգասընտան էնիպ , Տէրվիշ
 պունլարա «պու գօնագտա սիզէ չօգ իթիպար
 իտէրլէր» տէյիպ սըրր օլտու . պունլար տախի
 գարույու այըպ , իչէրի կիրտիլէր , վէ եօգարըյա
 չըգըպ պագարըլար քի , օլ գօնաղըն իչինտէ պու-
 լունանլարըն ճիւմէտի խասթա օլմուշլար . Բէ-
 րէմ տախի քէյֆիինի օրատա պօղուպ , խասթա
 օլտու , պունլար իւշ տէօրթ այ եաթտըլար . Սօ-
 ֆի պունլարա պագըպ , վէ եէմէքլէրինի եաբար
 իտի Բէրէմլին սէպէպլինէ . գօնագ սահիպի էյի
 օլուպ , օլ պիրլէր տախի պիրէր պիրէր էյի օլ-
 տուլար , Բէրէմ տախի էյիլէշիպ , պիր կիւն էվ
 սահիպի իլէ վէտալաշըպ , վէ գօնագտան չըգըպ
 էրգըրումուն իչինի կէզէր իքէն , պիր գահվէյի
 կէլտիլէր . պու գահվէ սահիպլինէ Չալըգ բաշա
 տէրլէր իմիշ . գահվէլէրինի իչտիրտէն սօնրա ,
 պունլարըն եանընա պիրազ անպտպ կէլիպ , խօշ
 պէշտէն սօնրա , «աման աշըգ պիզէ պիր թիւր-
 քիւ սէօլէ» տէյիպ նիյազ իթտիլէր . Բէրէմ տա-

խի ալտը սագը էլինէ պագալըմնէ՞ սէօլլէտի :
 — Եագըգ էօմրիւմ դուրպէթ էլտէ կէչլրտիմ ,
 Հասպի հալիմ պիլտիրէն եօգ պիլէն եօգ .
 Կիթտի Ֆըրոսանտ էլտէ իտի գաշըրտըմ ,
 Ղարիպ դալտըմ կիւլտիրէն եօգ կիւլէն եօգ :

— Էլիմունն ալտըրտըմ նաղը սունամը ,
 Թէրք իյէտիմ պէն անամը աթամը .
 Տէօյէ տէօյէ կէօմ կէօք իթտի սինէմի ,
 Խանչէր ալըպ տէլէն եօգ տէլտիրէն եօգ :

— Պիր խասէր ալտըմ կէօղիւ ալէատան ,
 Չիւնքի գուրթուլմտըմ պէնտէ պէլատան .
 Չօգ գէման տըր խասպէր կէլմէզ սիլատան ,
 Պիր խասպէրիմ կէօթիւրէն եօգ կէլէն եօգ :

— Սէօքիւլտիւ մի սէլի գարը տաղլէրին ,
 Սշըլտը՞ մը մօր սիւնպիւլիւ պաղլէրին .
 Պէն Բէրէմլիմ ահ չէքէրիմ աղլէրիմ ,
 Չէլիմ եաշըն սիլտիրէն եօգ սիլէն եօգ :

Տէյիպ քէստի . եարանլար իչիտիպ թահսին իյ-
 լէտիլէր , Չալըգ բաշա տախի հաղգ իտիպ , Բէ-
 րէմէ «կէլ աշըգ սէնի քէնտիմէ օրթագ իտէյիմ»
 տէտիրտէ , Բէրէմ տախի «էյ պապա , պիզ աշը-
 գըզ , պու կիւն պունտա իտէք եարըն քիմ պի-
 լիր նէրէտէ օլուրուզ» տէտի . օրատա օլան եա-
 րէնլէր «կէլ աշըգ պիզի գըրմա , կիտէճէյին վար
 իսէ սէլամէթ օլա , լաքին կիտէնէ գատար պու-
 բատա պունուն իլէ օրթագ օլ» տէյու իպրամ
 իյլէտիրքլէրինտէ , Բէրէմ տախի չարէսիզ դալըպ ,
 գահվէճի իլէ օրթագ օլուպ , պիր էյեամ օրա-
 տա չալըպ չըզըրտը , Կիւնլէրտէ պիր կիւն օլ

գահվէնին գորչըսընտա պիր տիւյիւն շէնլիյի վուզու պուլտու . Բէրէմ պունու իշիտինճէ , պաշլատը աղլամայա , Սօֆի տախի «պէյիմ նիշին աղլէրսին» տէյի սիւալ իյլէտիքտէ , Բէրէմ «պագսանա , շու գօնագտա Ասլը խանէ տիւյիւն թու թմուշլար , ծնուն իշին աղլէրիմ» տէյինճէ , Սօֆի «կէլ պէյիմ վազ կէչ , պէլքի օ տէյիլ տիր» տէտի . Բէրէմ ապա սէօզ տիյնէմէյիպ , սազը ալտըզը կիպի տիւյիւն էվինէ կէլիպ , սէլամ վիբէրէք իշէրի կիրտի , տիւյիւն խալքը «վա՛յ աշըգ ալէրիւմ սէլամ» տէյիպ , եէր կէօսթ էրտիլէր . Բէրէմ օթուրուպ , թաամընը իթտի , վէ գահվէր իշիլիպ քէյֆ թէմամ օլտուգտան սօնրա , Բէրէմէ պիր թիւրքիւ սէօյլէ տէյի նիյազ իթտիլէր , Բէրէմ տախի ալտը սազը էլինէ պագալըմ տիւյիւն հագգընա նէ՞ սէօյլէտի :

— Սէվտիկիմ ճէմալինտէն էօթիւրիւ ,
Ֆէլէք պէնի սէվտայա սալտը .
Մահ եիւզիւնիւն հալինտէն էօթիւրիւ ,
Ֆէլէք պէնի տէրտինէ սալտը :

— Կէլիպ նագար իթտի ,
Շիրին ճանըմ պիզար իթտի .
Խիւտատը կիւզէլ իթտի ,
Ֆէլէք պէնի զուրպէթէ սալտը :

— Չարխ ու Ֆէլէք պիր եանա տէօնմէզ ,
Գաշըն գալէմ կէօզիւն էլմաս .
Պու կիւզէլիք սանա գալմազ ,
Ֆէլէք պէնի Փէրտայէ սալտը :

— Ելինէ կէլտի էլէլքի չաղլէր ,
Շիրին կէօյնիւմ կիւլէն աղլէր .

Տէրտի Բէրէմ տէյի աղլէր ,
Ֆէլէք պէնի զուրպէթէ սալտը :

Տէյիպ քէստի . պիրտէ Բէրէմ պաշլատը աղլամայա , ծնտա օլանլար «աշըգ նիշին աղլարսըն» տէյի սիւալ իյլէտիքլէրինտէ , Սօֆի ճէվապէ աղազ պիրլէ , «աղալէր պու աշըգըն պիր սէվտիկի վար , ատընա Ասլը խան տէրլէր , պու տիւյիւնիւ ծնուն տիւյիւնիւ զանն խտիպ , ծնուն իշին աղլար» տէտի , ծնլար տախի «աշըգ թէէսիւֆ իթմէ պու ծնուն տիւյիւնիւ տէյիլ , պիր գօմշու գըզընըն տիւյիւնիւ տիր» տէտիլէր . Բէրէմ իշիտինճէ Ասլը խանըն տիւյիւնիւ տէյիլ տիր , հէման օրատան գալըրպ շէհիրին իշինի տօլաշմայա պաշլատը . օլ եանա պու եանա կէղէր իքէն , պունլարըն գորչըսընա պիր համամ կէլտի , Բէրէմ օրատա պիրիսինէ րասթ կէլիպ , «պունա նէ՞ համամը տգրլէր» տէտիքտէ , օլ տախի «ճավհէր համամը տէրլէր» տէտի . Բէրէմ համամըն էօնիւնէ կէլիպ պագտը քի , պիր պէօլիւք ավրաթլար համամտան եէնի չըգմըշ կիտէրլէր . Բէրէմ պունլորը կէօզէթլէլիպ պագար իքէն , կէօրտիւ քի Ասլը խան տախի պէրապէր . Բէրէմին կէօզիւ Ասլը խանա րասթ կէլիպ , Բէրէմ տախի աղլամայա պաշլատը , վէ աղլը պաշլընտան կիտիպ , Սօֆիլէ «գարնտաշ , պագ պէնիմ Ասլը սէվտիկիմ ճէնանըմը կէօրիւյօրմուսուն» տէյիպ , ալտը սազը էլինէ պագալըմ պունլարա նէ՞ սէօյլէտի :

— Սալընա սալընա չըգտը համամտան ,
էյ աղալէր կիտէն եավրու պէնիմ տիր .
էօյիւտ ալմըշ անատան հէմ պապատան ,
էյ աղալէր կիտէն եավրու պէնիմ տիր :

— Պէնիմ օլտուն սէնի վէրմէմ Ֆէլէքէ ,
 Պաշըն իշին պէնի սալարն տիլկէ .
 Ասլը հիւրիւ մի տիր պէյնդէր մէլէքէ ,
 Հէյ աղալէր կիտէն եավրու պէնիմ տիր :

— Տիարի պէքիրէ կեօշ իյլէմիշ եօլումուզ ,
 Էօրտէք ուշտու պօշ գալտը կեօլումիւզ .
 Եար կիտինճէ նիճէ օլար հալումիզ ,
 Աման աղալէր կիտէն եավրու պէնիմ տիր :

— Քեան աղլէտիր պէնի քեանի կիւլտիրիր ,
 Քեան եերտէ կիւզիլլին պիլտիրիր .
 Քէրէմ տէր քի պու տէրտ պէնի էօլտիրիր ,
 Հէյ աղալէր կիտէն եավրու պէնիմ տիր :

Պիրտէ Ասլը խան Քէրէմին թիւրքիւ սէօյլէտի-
 կինի իշիտինճէ , հէման զըզլարտան այրըլըպ ,
 տօղրու էվէ գօշուպ անասընա պապասընա Քէ-
 րէմին կէլտիլինի խապէր վէրտի , Քէշիշ պու խա-
 պէրի իշիտինճէ , օրատան եիւքլէրինի պաղլա-
 յըպ վէ աթլարընա պինիպ եօլա ըէվան օլտու-
 լար . Քէրէմ թիւրքիւյիւ թէքմիլ իտիպ , զարը-
 լարըն արգասընա տիւշտիւ իօէ , պիր թիւրլիւ
 Ասլը խանը իչէրինտէ կէօրմէտի , Քէրէմ պաշ-
 լատը աղլամայա , վէ Սօֆի իլէ կէրի տէօնիւպ
 պաշգա պիր գահվէյէ կիրտիլէր , վէ օրատա
 պուլունան եարան եօլտաշ Քէրէմին եանընա կէ-
 լիպ , «ճանըմ պիրատէր , նէ՞ տիր պու սէնտէրի
 հալ , պիղէ նազլ էյլէ» տէտիքլէրինտէ , Քէրէմ
 «տուրուն շիմտի սիղէ հալիմի նազլ իտէյիմ» տէ-
 յիպ , ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի .

— Ասլըմ կիթտի եայլալէրէ տայանտը ,
 Պէնիմ պունտա գալըլըմա նէ տէրսին .
 Իքի տինլի հէրճայընըն էլինտէն ,
 Սարարըպտա սօլտուղումա նէ տէրսին :

— Պայրամ կէլտէ զընա եագտամ տէսթիմէ ,
 Սէլամ վէրսէմ եարանըմա տօսթումա .
 Խասթա տիւշտիւմ Ասլը կէլմէզ իւսթիւմէ ,
 Ղարիպ զարիպ էօլիւշիւմէ նէ տէրսին :

— Լէյլա Մէճնուն չէքէր տէրտ ու ճէֆայը ,
 Ղարիպ սիւրտիւ զէվզ իլէ վէ սէֆայը .
 Արայըպ պուլտում պէն պի վէֆայը ,
 Արայըպտա պուլըշումա նէ տէրսին :

— Պէն զիւլֆիւմտէն ասըլայըմ տար տէյու ,
 Ղօնչէ կիւլէ սարըլայըմ եար տէյու .
 Պէնիմ շունտա տստու տիլլիմ վար տէյու ,
 կիտիպ կիտիպ կէլիլիմէ նէ տէրսին :

— Էօյլէ իլէ իքիտինին արասը ,
 Ալտը պէնի գաշէրինին գարասը .
 Քիւնէ պիլմէզ եիւրէյիլին եարասը ,
 Մէլուլ մահտուն պագըլըմա նէ տէրսին :

— Պէն Քէրէմիմ քէրէմիլիմ պիլտիրտիմ ,
 Տօսթումու աղլէտիպ տիւշմանըմը կիւլտիրտիւմ .
 Ուզուն պօյլու խան Ասլըմ ալտըրտըմ ,
 Արսըգ արսըգ կիւլիւշիւմէ նէ տէրսին :

Քէրէմ պու պէյիթլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա ,
 պաշլատը եինէ աղլամայա , օրատա օլանլար «ա-
 շըգ նիճին աղլէրսին» տէյու սիւալ էյլէտիքլէ-
 րինտէ , Սօֆի «էյ աղալէր , պու աշըգըն պիր
 սէվտիկի վար , ատընա Ասլը խան տէրլէր , պա-

պատը ճնուռ ալըպ իսֆահանստան դաչըրտը . պիր պուշուգ սէնէ տիր քի , պիղտէ արտընա տիւշ-միւշ կէղէրիզ , նիհայէթ շիմտի շուրատա համա-մըն է՝ ճնիւնտէ կէօրտիւք , եինէ զայպ իթտիք , վէ նէրէյէ կիթտիկիննի պիլմէյիզ , իշթէ աղլէ-տիկիննին սէպէպի պու տուր» տէտիքտէ , ճնտա օլանլար դայրէթէ կէլիպ , գահվէտէն գալգըպ բիւր սիլահ , ֆէրէմտէ պէրապէր օլարագ , էրզ-րումուէն իշինտէ արամայա պաշլատըլար , վէ Մօմ-ճուլար մահէլլէսինէ կէլիպ պագտըլար քի , չօ-ճուգլար թօք օլմուշ օյուն օյնարլար , չօճուգլար պունլարա «պուրատա նէ՞ կէղէրսինիզ» տէտիլէր , պունլար «պիր ֆէշիշ արարըզ» տէտիլէր . չօճուգ-լար տախի «պիր եապանճը ֆէշիշ տիւն սաաթ պէշ սուլարընտա Մօմճուլար մահէլլէսինտէն կէ-շիպ , «պիղէ պուրալարտա բահաթլըգ եօզ» տէ-յէրէք , եայլայէ տօզրու կիթտիլէր իտի» տէտի-լէր : Օլ վաղըթ ֆէրէմ եանընտա օլան ահպապ-լարա «եօլտաշլարըմ սիզին տօսթլուղուէնուղ պա-նա չօզ օլտու , Ալլահա ըամարլատըգ սիզի , տուա-տան ունութմայըն պիզի» տէյիպ օրատան եօլա ըէվան օլտու . էրզրումտան իւշ սաաթ գատար ուզագլանտըգտա , եօլ իւշէ պէօլիւնտիւ , պուն-լար իւշ եօլ աղղընտա շաշըրպ , ֆէրէմ պաշլա-տը աղլամայա վէ «եօլուն հանկըսընա կիտէյիմ» տէր իտի . Սօֆի ֆէրէմէ թէսէլլի օլարագ պիր գաշ սէօզ սէօյլէտի . ֆէրէմ տախի ալտը սազը էլինէ պագալըմ իւշ եօլ աղղընտա նէ՞ սէօյլէտի :

— էրզրումտան չըգտըմ իւշ օլտու եօլում , Պէն պու եօլուն հանկըսընա կիտէյիմ .

Չաղըրըրըմ կիւն պէ կիւն էյ եարատան , Պէն պու եօլուն հանկըսընա կիտէյիմ :

— Օպատըն գալտըրմը տաղըն եիւզիւնտէն , էօքէմէտիմ եանաղընտան եիւզիւնտէն . Սալըմ կիթտի պուլամատըմ իզինտէն , Պէն պու եօլուն հանկըսընա կիտէյիմ :

— Իւք եազ օլուր աթլար չըգար արբայա , Գօշ իկիտէր քէնտին շէքէր խըրգայա . Պիլմէմ չէրղապը տըր եօգսա դարպիյէ , Պէն պու եօլուն հանկըսընա կիտէյիմ :

— Իսֆահան շէհրի իտի պիզիմ էլմիզ , Պիւլպիւլ կիթտի վէրան գալտը եէրիմիզ . Սօֆի դարնտաշ նիճէ օլուր հալիմիզ , Պէն պու եօլուն հանկըսընա կիտէյիմ :

— Ֆէրէմ տէր քի պուլմատըմ պիլմէմ մէրտինէ , Սալըմ կիթմիշ գօնամատըմ եուրտինէ . Հէյ աղալէր պիր եավրունուն տէրտինէ , Պէն պու եօլուն հանկըսընա կիտէյիմ :

Ֆէրէմ պու պէյիթլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա՝ եինէ պաշլատը աղլամայա , Սօֆի տախի «պագ ֆէրէմ , աղլամագ ֆայտէ իթմէղ , աթալէրտէն գալմա սէօզ տիր , եօլուն ճատտէսինէ կիթմէլի» տէտիքտէ , ֆէրէմ տախի «էօյլէ իսէ օրթտ եօլ-տան կիթմէլի , պախթըմըզա պագալըմ նիճէ օ-լուր» տէտի . վէ օրթտ եօլա ըէվան օլուպ կիտէր իքէն , պագտըլար քի կէօք եիւզիւնտէ պիր պէօ-լիւք թուրնալէր սւչուպ կիտէրլէր . ֆէրէմ պուն-լարտան մէտէտ ումուպ , Սօֆիյէ «Սօֆի շուն-լարա պիր թիւրքիւ սէօյլէյիմտէ էօյլէ կիտէլիմ»

տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ տաղալըմ'նէ՞ տէտի :

— Կէօք երգիւնտէ էօթիւպ կէլէն թուրնալէր ,
էօթմէ զարիպ , զարիպ կէօնիւլ շէն տէյիլ .
Սէնտէ պէնճիլէյին եարտէն մ'այրըլտըն ,
էօթմէ զարիպ , զարիպ կէօնիւլ շէն տէյիլ :

— Թուրնա կէօք երգիւնտէ ալայ տիւզէրսին ,
Սէյեաճ օլուպ ալէմէրի կէզէրսին .
Սէնտէ պէնիւլ խան Ասլըմա պէյնզէրսին ,
էօթմէ զարիպ , զարիպ կէօնիւլ շէն տէյիլ :

— Չըգար կէօք երգիւնտէ էօթէրսինիլ ,
էնէր եէր երգիւնտէ երւրիւրսինիւլ .
Պէնիւլ տէրտիմէ պին տէրտ վէրիւրսինիլ ,
էօթմէ զարիպ , զարիպ կէօնիւլ շէն տէյիլ :

— Քէրէմ տէր քի պէնիւլ նամուս արըմը ,
Եօլընա խարճ իթտիւլ էլտէ օլան վարըմը .
Աճապ կէօրիւրսինիւլ նաղը եարըմը ,
էօթմէ զարիպ , զարիպ կէօնիւլ շէն տէյիլ :

Քէրէմ թիւրքիւլիւ պիթիւրիպ , տէտի «պէն տէյիմիլիւլ , պու թուրնալէր պէնիւլ տիլիմտէն նէ աղնար , վէ պէն օնլարըն տիլինի նէ աղնարըմ» . օլ տէմ Սօֆի «գալը Քէրէմ եօլճու եօլընտա կէրէք տիր» տէյիպ , գալըպ եօլա ըէվան օլտուլար . կիւնլէրտէ պիր կիւն Աշան գալէսինէ տախիլ օլտուլար , վէ օրատա պիր գահվէյէ էնիպ , ագչամ օլընճա պունլարըն եանընա պիր գաչ ահպապ կէլիպ խօշ պէշտէն սօնրա , ահպապլէր պիր թիւրքիւլ նիյապ էյլէտիլէր . Քէրէմ տախի ալտը սաղը էլինէ պաղալըմ'նէ սէօյլէտի :

— Յէլէք քիմէ կիտմ սէնին էլինտէն ,
Եարէմ չօգ աըր տէյէ պիլմէմ եարէ պէն .
Ահ չէքմէքտէն տէօնտիւ սինէմ բիւրեանէ ,
Անըն իչին սէյահտէ պախտը գարէ պէն :

— Գօբարտըլար տալլէրիմտէն կիւլ պէնիւլ ,
Չէք խանչէրին պու սինէմէ վուր պէնիւլ .
Աղեար իլէ կիւլէր օյնար գար պէնիւլ ,
Պաշըմ ալըպ նէ տիյարէ կիտէմ պէն :

— Կէչէր խանըմ պու կիւզէլլիյին չաղը ,
Պու սինէմէ վուրտուն Ենիզօլու տաղը .
Խայը տէմ տիր պաղպանըմ պու տաղը ,
Կէչիւրէմէմ օլ եազրույու էլէ պէն :

— Պէն Քէրէմիւլ էօզ ճանըմտան պէզէրիւլ ,
Տափասըպ տէրտլէրէ տէրման տիւզէրիւլ .
Չօգտան պէրու ավճըյ'տըմ կէզէրիւլ ,
Տիւչիւրէմէմ Ասլը խանը տուզապէ պէն :

Տէյիպ քէստի . օրատա պուլընան ահպապլէրի «աֆէրիւլ աշըգ» տէտիլէր . Քէրէմ տախի «պու թարաֆտան պիր Քէշիշ վէ պիր գարը վէ պիր գըզ կէշտի' մի» տէյու սիւալ էյլէտի , էյլէրինտէն պիրի «օլ սէնին սիւալ իթտիկին Քէշիշ կէչտի էմնա , Շուզին տէրէսինտէն Վարթիկէ տօղրու կիթտի» տէտի , Քէրէմ պու խապէրի ալտըղը կիպի իրթէսի կիւն եօլա ըէվան օլուպ , Շուզի տէրէսինէ վասըլ օլտուլար . Քէրէմ օրատա կէօրտիւ քի իքի եազրուսու իլէ պիր ճէյլան վուրմուշլար ալ գան իչինտէ եաթմըլ ինիլէր . «իւահի ալճը գօլսն գօբսսն , նա'սըլ գըլտըն պու ճէյլանէ , եազրուլարըն'տա աճըմատըն» տէյիպ չօգ քէտէրլէնտի , վէ Սօֆիյէ տէօնիւպ

«աման Սօֆիի գարնտաշ, կէթիր շու պէնիմ սա-
զըմը, շու եարէլի ճէյլանէ պիր դաշ թիւրքիւ
սէօյլէյիմտէ, էօյլէ եօլա բէվան օլալըմ» տէ-
յիպ ալտը սազը էլինէ պագալըմ նէ՛ սէօյլէտի :

—Նիչէ պիր եանայըմ էյ Սօֆի գարնտաշ,
Ասը խանըն ճէյլանը տըր պու ճէյլան .
էյլէն Սօֆի պիր պիր թարիֆ խլէյլմ,
Ասը խանըն ճէյլանը տըր պու ճէյլան :

—Իւճէ իւճէ տաղարը աշըպ տըր,
Ավճը էլինտէն պաղըր բիշիպ տիր .
Պիգիմ եէրտէն սիզին եէրէ տիւչիւպ տիր,
Ասը խանըն ճէյլանը տըր պու ճէյլան :

—Ճէյլան տէտիկին ագ օլուր եիւզիւ,
Մէվլամ սիւրմէլէմիշ ալէա տըր կէօզիւ .
Թէբէսինտէ վար տըր պիր շիֆթ պուչնուզու,
Ասը խանըն ճէյլանը տըր պու ճէյլան :

—Պէն Քէրէմիմ տաղէրտէ կէզերիմ,
Կէլէնտէն կէչէնտէն հլյէ սէգերիմ .
Չօգ զէման տըր զուրպիթ էլլ կէզերիմ,
Ասը խանըն ճէյլանը տըր պու ճէյլան :

Պիրտէ օրատան դալգըպ եօլա բէվան օլուպ
կէթտիլէր, վէ պագալըլար քի եօլտա իքի թանէ
ավճը էլլէրի դանա պօյանմը կէյիլէր, Ավճըլար
պունլարը կէօրիւնճէ, եանլէրինէ կէլիպ «եահու
նէրէտէն կէլիպ վէ նէրէյէ կիտէյօրսսւնուզ» տէ-
յու սիւալ իլլէտիլէր, Քէբէմ տալի «սէյահաթ
կէզէրիմ» տէտի . ավճըլար պունլարըն եանընա
օթուրուպ պիրաղ սէօհպէթտէն սօնրա, «աման
աշըգ նէ օլուր, պիզէ պիր թիւրքիւ սէօյլէ»

տէյու նիյազ իթտիլէր, Քէրէմտէ «բէք իյի եօլ-
տաշարըմ» տէյիպ, Սօֆիյէ «կէթիր շու պէնիմ
սազըմը քի, շու ճէյլանէ պիր գաշ խանէ թիւր-
քիւ սէօյլէյիմտէ, եօլ իւսթիւնտէն գաշըն, զի-
րա կէօրիւնիւշտէ պունլար օնու վուրմուշ ա-
րարլէր» տէյիպ, ալտը սազը էլլինէ զահիրտէ
պագալըմ ավճըլարա վէ ճէյլանէ նէ՛ սէօյլէտի :

—Սիւրէ սիւրէ ավճը տաղտան էնտիրմիշ,
Գաշ գուզուլու ճէյման, եատէ ավճը կէլտի .
Չալլմ ավճը վուրմուշ սէնի սէօնտիւրմիւշ,
Գաշ գուզուլու ճէյլան եատէ ավճը կէլտի,

—Շուզին տէրէսինտէն էնտի սիւրիւսիւ,
Սիւրիւտէն այրըմը ճէյլանըն պիրիսի .
Ավճըլար բօսթ իթմիշ նազիք տէրիսի,
Գաշ գուզուլու ճէյլան եատէ ավճը կէլտի :

—Չալլմ ավճը տիւշմիւշ կէլիլ իզինէ,
Ալ գանլէր ագմըշ անըն տիզինէ .
Սիւլրի սինէք գօնմուշ էլէա կէօզիւնէ,
Գաշ գուզուլու ճէյլան եատէ ավճը կէլտի :

—Պէօյլէ՞ մի օլուր ավճըլարըն թիւրէսի,
Գօլթուղուտան վուրմուշ իլլէր եարէսի .
Հէքիմէ կէօսթէրմիւշ եօգ տըր չարէսի,
Գաշ գուզուլու ճէյլան եատէ ավճը կէլտի :

—Գօլա գօլա էնտիրտիլէր եագույէ,
Թութ իթտիլէր ալ գընալը գուզույա .
Իշ պաշա տիւչիւնճէ պագմա գույուեա,
Գաշ գուզուլու ճէյլան եատէ ավճը կէլտի :

—Սիւրէ սիւրէ էնտիրտիլէր տաղէրտէն,
Մօր սիւմպիւլիւ պաղչէլէրտէն պաղչէրտէն .

Քերէմ տէր քի սրւ կէշտիկիմ եօլարտան ,
Գաշ գուզուլու ճէյլան եատէ ավճը կէլտի :

Պիրտէ ավճըլար պունլարա տէտիլէր քի , «աման աչըդ հիչ պու թարաֆտան կէլիր իքէն եարալը պիր ճէյլան կէօրտիւնիւզ մի» . պունլարտա «կէօրմէտիք» տէյիպ , օրատան եօլա ըէվան օլուպ , կիւնլէրտէ պիր կիւն վարթիքէ տախիլ օլտուլար , վէ օլ կիճէ պիր գահվէյէ միսաֆիր օլուպ , պունլարըն եանընա պիր գաշ ահպապ կէլիպ խօշ պէշտէն սօնրա , «աման աչըգ պիգէ պիր գաշ թիւրքիւ սէօյլէ» տէյիպ նիյաղ իթտիքլէրինտէ , Քերէմ տախի «բէք իյի» տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ պագալըմ ճէյլանըն իւսթիւնէ նէ սէօյլէտի :

—Պու սէֆէր այընըն ծնտէօրտիւ պէշինտէ ,
Պու տաղտա պիր ճէյլան աղլէր ինիլէր .
Իքի քէօրբէ գուզուսու վար բէշինտէ ,
Պու տաղտա պիր ճէյլան աղլար ինիլէր :

—Պիգէ զայէթ գուլմ օլտու զագլէր ,
Սինէսիտէ եարէլի տիր սըգըլար .
Ղարիպ օլան սիւսընը արզուլէր ,
Պու տաղտա պիր ճէյլան աղլար ինիլէր :

—Օգ թիմսըրի տէյմիշ ճանտան սալմըշ տըր ,
Տէօրթ եանընը գըգըլ գանլար ալմըշ տըր .
Գուզուլարը մէլիլ միւլքիւլ օլմուշ տըր ,
Պու տաղտա պիր ճէյլան աղլար ինիլէր :

—էյ աղալէր եանար աչըրմ տէրունիմտէ ,
Սչգ էօճիւնտէն օլուր պաղըրմ զէպունտէ .

Պէն Քերէմ Ասլը տէյիպ կիտէրիմ եօլտա ,
Պու տաղտա պիր ճէյլան աղլար ինիլէր :

Քերէմ ծնտա սիւալ իյլէտի քի , «հիչ պու թարաֆտան պիր Քէշիշ պիր գարը վէ պիր գըզ կէշտի մի» տէյու , ծնլարտա «պէլի աչըգ կէշտի էմմա , ծնլար թէրճանէ տօղրու կիթտի» տէտիլէր . Քերէմ օրատան եօլա ըէվան օլուպ , կիւնլէրտէ պիր կիւն թէրճանէ տախիլ օլտուլար . վէ օլ կիճէ պիր գահվէյէ կէլիպ միսաֆիր օլտու . կիճէնին եարըսընտա Քերէմ էօյլէ պիր խասթալըղա տիւլար օլտու քի , էօլիւմ տէրէճէսինէ վարտը . վէ թէմամ իւչ այ խասթա եաթտը , իւչ այտան սօնրա պիրաղ իյի օլուպ , էլինէ պիր տէյնէք ալըպ գահվէ գարուսունա կէլիպ կէօրտիւ քի , գըշ կիթմիշ եաղ կէլմիշ , վէ կէօք եիւզիւնտէ պիր պէօլիւք թուրնալէր ուչար , Քերէմ պու թուրնալէրի կէօրիւնճէ , «Սօֆի գարնտաշ , պագարըմ քի գըշ կիթմիշտէ եաղ կէլմիշ , վէ պիզ տահա Ասլը խանը պուլամատըգ , կէթիր շու սաղըմը քի , շու թուրնալէր իլէ անամա պապամա խասթա օլտուղումու պիլտիրէյիմ» տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի .

—Թուրնա կիտէրսինիզ պիգիմ էլլէրէ ,
Թէրճանտէ պիր խասթա կէօրտիւմ տէյէսիզ .
էյեր պիգտէն սիւալ իտէն օլուրսա ,
Թէրճանտէ պիր խասթա կէօրտիւմ տէյէսիզ :

—Պէն ուչար'տըմ գանատարըմ եօրուլտու ,
Գուրպէթ էլտէ գարա պաղըրմ տէլինտի .
Պիր սէֆիլճէ էտնա գուլ պուլուլտու ,
Թէրճանտէ պիր խասթա կէօրտիւմ տէյէսիզ :

— Դարիպ էլտէ մէլուլ մահզուն գալմըլըմ ,
Աչգա տիւչէլի մէճնուն օլմուչում .

Պիր սաչը լէյլայէ կէօնիւ վէրմիլիմ ,
Թէրճանտէ պիր խասթա կէօրտիւմ տէյէսիւ :

— Խասթա տիւչտիւմ քիմսէ պիւմէզ հալիմի ,
էլիմտէն ալտըրտըմ զօնչէ կիւլիւմի .

Նէ տիյարէ կիտէյիմ պիւմէմ եօլումու .
Թէրճանտէ պիր խասթա կէօրտիւմ տէյէսիւ :

Քէրէմ տէր քի խասթա տիւչմիւլ ինիլէր ,
Ահ իթտիքճէ գուլագլարը չընըլար .

Պէլքի Մէվլամ պիզէ իմաստէ էյլէր ,
Թէրճանտէ պիր խասթա կէօրտիւմ տէյէսիւ :

Օնտան սօնրա Սօֆի «պագ ֆէրէմ, պիր առամ կէրէք խասթա վէ կէրէք սաղ օլտուն, եօլճու եօլունտա կէրէք տիր, հայտէ գալգ եօլումուդա կիտէլիմ» տէյիպ օրատան գալգըպ եօլա ըէվան օլուպ կիտէր իքէն, խասթա օլտուղունտան եօգուչու չըգամայըպ, էֆքեարընտան ահուգար իտէրէք ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ տէտի :

— Եանարըմ եանարըմ թիւթիւնիւմ թիւթմէզ ,
Դարիպիւմ պու զուրպէթ էլէրտէ գալտըմ .
Սէվտիկիմին սէվտասը սէրիմտէն կիթմէզ ,
Աղըգտա սէօյլէնէն տիլէրտէ գալտըմ :

— Փիւրեանըմ եօգ տըր հալիմտէն պիլէ ,
Աղլէյիպ աղլէյիպ կէօզ եաչըն սիլէ .
Գօրգարըմ տիւչմանլէր իւթիւմէ կիւլէ ,
Աչամ տաղլէրի պէլէրտէ գալտըմ :

— Կէօրիւր մի Մէվլամ պու կէօղլէր Ապը խանը ,
Եօլունա գըլտըմ ֆէտա պու ճանը .

Թէրք իյլէտիւմ եարան եօլտալ վէթանը ,
Կիյէր'տիւմ խըրգայը չալլէրտէ գալտըմ :

— Տէրտիլի Քէրէմ տէր քի էօլէմէզ օլտում ,
Աղայըպտա կէօզ եաչըմ սիլէմէզ օլտում .
Նէ եանա կիտէյիմ պիլէմէզ օլտում ,
Օվտաա կէօլլէրտէ պէն գալա գալտըմ :

Քէրէմ եօգուչու կիւճ իլէ չըգըպ, պաչ չիֆթ-լիյէ տախիլ օլտուլար, վէ օնտա Քէրէմ «պու թարաֆտան պիր Քէչիլ պիր գարը վէ պիւր գըզ կէչտի մի» տէյի սիւալ իյլէտի, օնլարտա «պէլի կէչտի էմմա, ճէպէճի պէլինէ կիթտիլէր» տէյինճէ, պունլարտա եօլա ըէվան օլուպ, կիւնլէրտէ պիր կիւն կէլիպ ճէպէճի պէլինէ տախիլ օլտուլար, Քէրէմ պագտը քի օրթալըղը տիւման պիւրիւմիւլ, վէ կէօզ կէօղիւ կէօրմէզ, պունլար տախի հանկը եօլտան կիտէճէքլէրինի պիւմէյիպ, զայպ օլտուլար, օլ վլագըթ Քէրէմ Սօֆիյէ «պուրայը պիլի'րմիտին», Սօֆի «պիւմէմ» տէտիքտէ, Քէրէմ «պուրայա ճէպէճի պէլի տէրլէր, էյլէն շունա պիրաղ թիւրքիւ սէօյլէյիմտէ, պագալըմ պիզէ եօլ կէօթիլէրի'ր մի» տէյիպ, ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Կէլ պուլութ կէլ պէնիլք իյլէմէ ,
էսէն պատի սապահ եարըն բուսու տըր .
Հէր քիմէ սէօյլէր'սէմ եանար տէրտիւմէ ,
Պէնիմ չէքտիկիւմ եարըն եասը տըր :

— Գարչտա կէօրիւնիւր եալըրմըն եօլու ,
Լութֆ իյլէ էֆէնտիւմ ունութ բուսուչու .
Տօթ էլինտէն իչտիւմ պէն ճամը ,
Պէնիւմ իչտիլիւմ եարըն թասը տըր :

— Պու կիւն տօսթտան կէլտի պիր նամէ ,
 Բէլլլ րաքիպ գայըլ օլմազ պու տէմէ .
 Պու նազիք էլլէրին կէշիր սինէմէ ,
 Գօ տէսինէր պուտա պուսուն նէսի տիր :

— Էլէա տըր կէօզլէրի գաշարը գարէ ,
 Սրաաըմ պուլամատըմ տէրտիմէ չարէ .
 Եավըուս ալան վա՞ր մը էշքետրէ ,
 Էօյլուտ վէրին պէնիմ եարիմ էշի տիր :

— Պէն Բէրէմիմ գայնայըպտա ճօշմուչէմ ,
 Թէօվպէքետըմ հէր կիւզէլէ պազմազէմ .
 Օլուր օլմազըն տէրտին չէքմէզէմ ,
 Պէնիմ սէվտիկիմ կիւզէլլէրին խասը տըր :

Օլ վագըթ Հագգըն հիքմէթի իլէ տիւման
 գալգըպ , պունլար եօլու պուլուպ , ազ կիտիպ
 տիւզ կիտիպ , կիւնիւն պիրիտէ էրզինկետնէ
 տախիլ օլտուլար , օլ կիճէ պիր եէրտէ միսաֆիր
 օլուպ , պունլարըն եանընա պիր գաշ ահպապ
 թօբլանըպ , խօշ պէշտէն սօնրա , «աման աշըգ
 պիզէ պիր թիւրքիւ սէօյլէ» տէտիլէր , Բէրէմտէ
 ալտը սագըր էլինէ պազալըմ օնլարա նէ՞ տէմիշ :

— Կիւզէլլէրտէն կիւզէլ Սուր ճէնանըմ ,
 Սէն վուրտուն ճիսիմ եարալանտը կէլ .
 Մէվլայը սէվէր՝սէն ճէվր իթմէ պանա ,
 Էզիլտի ճիյէրիմ եարալանտը կէլ :

— Իւճէ տաղար պաշընտա մէքեանըմ եուրտում ,
 Գասըր Մէվլամ իյլէսին պիզէ եարտըմ .
 Պիր տէյիլ պէշ տէյիլ օն տէյիլ տէրտիմ ,
 Ուճ վէրտի եարէլէր սըրալանտը կէլ :

— Հանի սէնին՛լէ իգրար ու աշտըմ ,
 Պէն սէնի սէվէլի քէսիլտի պախթըմ .
 Եիւքլէնտի եըգըլտը պու զարիպ պախտըմ ,
 Ղէմ Եիւքիւմ պու կիւն թագէլէնտի կէլ :

— Տէրտլի Բէրէմ տէսթան օլտու սէօզլէրի ,
 Տէրման կիպի օրթա եէրտէ եիւզլէրի .
 Իւշ եիւզ եէրտէն խապէր ալտըմ գըզլէրի ,
 Գապրիմ գազըլտը թապուտ հազըրլանտը կէլ :

Պու պէյիթի սէօյլէտիքաէն սօնրա , օնտա Բէ-
 րէմ սիււալ իյլէտի , «հիշ պու թարաֆտան պիր
 Բէշիշ պիր գարը վէ պիր գըզ կէչտի՞ մի» տէյու
 օնլարտա «պէլի աշըգ , կէչտի էմմա , օնլար Սա-
 րըլարա կիթտի» տէյու խապէր վէրտիլէր , Բէ-
 րէմ իրթէսի կիւնիւ եօլա ըէվան օլուպ , Սարը-
 լարա տախիլ օլտու . վէ օրատա եինէ պունլարը
 սիււալ իթտիքլէրինտէ , օնլարտա «պէլի կէչտի
 էմմա , օնլար էշգատէ կիթտի» տէյու ճէվապ
 վէրտիլէր . Բէրէմ եինէ եօլա ըէվան օլուպ կի-
 տէր իքէն ; Կէմի պէլինէ օլրատըլար , Բէրէմ
 Սօֆիյէ «սէն պուրայը պիլի՞րմիսին» տէտի , Սօֆի
 «խայր» տէտի , Բէրէմ «պուրայա Կէմի պէլի տէր-
 լէր , հազրէթի նուհ ալէյ՛իւլ սէլամըն կէմիսի
 պու պէլտէտէ օթուրտուղու իլին» տէյիպ կիտէր
 իքէն , կէօրտիւ քի եօլուն իւզէրինտէ պիր գու-
 րու գաֆա եաթար , Բէրէմ Սօֆիյէ «պագ շու
 գաֆանըն հալինէ , աճէպա պունտա չօգտան
 պէրու մու եաթար , պուտա պիր զէման պիզիմ
 կիպի եէր իչէ՞ր մի իտի , էյլէն Սօֆի , շու գու-
 րու գաֆայա պիր թիւրքիւ սէօյլէյիմտէ , պա-
 գալըմ հայվան մը , եօգսա ինսան մը» տէյիպ ,

ալորը սաղը էլինէ պագալըմ՝ օնտա նէ՞ տէտի :

Ա.Լ.ՏԸ Գ.Ա.Ֆ.Ս

— Պիր սիւալիմ վար տըր խապէր վէր պանա ,
Սէնտէ պու տիւնեատա վա՞րմըլըտըն Գաֆա .
Հայվանմըլըտըն ինտանմըլըտըն նէ՞ իտին ,
Տիւրլիւ մէյվալարտան եէ՞րմլիտին Գաֆա :

— Այըլմըլ շէնեէսի տէօքիււմիւլ տիշի ,
Եօլունմուշ քիրրիյի սոյոււմուշ գաշը .
Հէր տայիմ պէոյլէ տիր Փէլէյին իշի ,
Պէշ վագըթ նամագը գըլտըն մը Գաֆա :

— Պագմագմըսըն աննընտաքի եագընա ,
Թօրրագ տօլմուշ գոււաղընա կէօզիւնէ .
Հիշ ույտունմու քէօր շէյթանըն սէօզիւնէ ,
Հարամ տէյիպ հէլալ եէտի՞ն մի Գաֆա :

Պիրտէ գաֆա տիլէ չըգըպ պաշլատը ճէվապէ :

Ա.Լ.ՏԸ Գ.Ա.Ֆ.Ս

— Պէն կիւլ իտիմ խաս պահճէտէ պիթէր՝տիմ ,
Լօգման իտիմ ալմլէրէ եէթէր իտիմ .
Ալթմըլ եըլ եաշտըմ եիւզ եըլ եաթար՝տըմ ,
Ս.հրէթիմ մամուր տըր տէր տէրտլի Բէրէմ :

— Տլյնէ իմտի կէլէն կէշէն հալիմի ,
Պիր զէման տիւնեատէ պէնտէ վար իտիմ .
Պիր շահ իտիմ պէնտէ քէնտի պաշըմա ,
Պունճա զարիպլէրէ եատիկեար իտիմ .

Ա.Լ.ՏԸ Գ.Ա.Ֆ.Ս

— Գաֆա շու տիւնեատէ սէնտէ մէ՞րտ մի իտին ,
Տիւնեա մալը իշին պիր աճ գո՞ւրտ մի իտին .
Օնպէշ եաշընտա կէնճ իկի՞տ մի իտին ,
Եօգսա ագ սագալը բիր մի իտին Գաֆա :

Ա.Լ.ՏԸ Գ.Ա.Ֆ.Ս

— Պիւլէ զտիմ պէն մալիմին հիսապըն ,
Տիւշիւնմէզ իտիմ հիշ ահրէթ ազապըն .
Ագըպէթ նուշ իթտիմ էճէլ շարապըն ,
Էօլիւնճէ զայէթ իիթլյար իտիմ :

Ա.Լ.ՏԸ Գ.Ա.Ֆ.Ս

— Գաֆա շու տիւնեատէ լյի խա՞ս մը յը՛տըն ,
Տիւնեա մալի իշին գարէ եամըմ՝տըն .
Եէտիրմէզ իշիրմէզ նէքէս մլյ՛տին ,
Սուֆրասը մէյտանտէ էր մլյ՛տին Գաֆա :

Ա.Լ.ՏԸ Գ.Ա.Ֆ.Ս

— Տայիմ կիւվէնիր՝տիմ պէնտէ շանըմա ,
Էճէլ ախըր գաստ լյլէտի ճանըմա .
Պունճա գօնուգ էլ սունար՝տը գանըմա ,
Իշթէ պէն պէոյլէ պիր նատար իտիմ :

Ա.Լ.ՏԸ Գ.Ա.Ֆ.Ս

— Տէրտլի Բէրէմ ահ ու զարըն արթըրսըն ,
Ճիւմլէ միւշքիւլ իշիմ սէնտէ պիթլիրտին .
Նէ զէմանտէն պիրու պունտա եաթարսըն ,
Պու տիւնեատէ էօլմէմ տէր մլյ՛տին Գաֆա :

Ա.Լ.ՏԸ Գ.Ա.Ֆ.Ս

— Պէն գուրու գաֆայըմ պունտա օթուրտում ,
Սէնին միւշքիւլ իշին ճիւմլէ պիթլիրտիմ .
Եիւզ օն եըլ տըր պէն պու եէրտէ եաթար՝տըմ ,
Պէնտէ սէնճիլէյին պիր զէման աշքեար իտիմ :

Սօֆի զայէթ թէաճճիւլ իտիպ , «պագ Մէվ-
լա գուրու գաֆայա լիսան վէրիպ , պաշընա կէ-
լէնի խապէր վէրտի» տէյու Ֆիքրէ վարտը . Բէ-
րէմա «Սօֆի զարնտաշ եօլճու եօլունտա կէրէք»
տէյիպ կօլա ըէվան օլուպ , վէ կէմի պէլինի ա-

չըպ էչգատէ վարտըլար . Գէրէմ պագաը քի պիր
 գըզ կելինտիրիպ գուշանտըրըպ կէլին իթմիչ վէ
 աթա պինտիրմիչ կէօթիւրիւրէր , Գէրէմ պու
 գըզը կէօրիւնճէ , պաշլատը աղլամայա , Սօֆի
 սէպէպինի սիւալ էյլէտիրտէ , Գէրէմ «նիճէ աղ-
 լամայըմ , իչթէ Սալը իտանը կէլին իթմիչ կէօթիւ-
 րիւյօրլար , Օնուն իչին աղլէրիմ» տէյինճէ , Սօ-
 ֆի «կէլ աղլէմէ պէլրի օ տէյիլ տիր» տէտի . Գէ-
 րէմ «պլլմէ՞ զմիլիմ» , կէլին ալըճըլար կէչէր իքէն
 սազը էլինէ ալար պագալըմ Օնլարա նէ՞ տէտի :

— Սալըմ սէնի կէօթիւրմէյէ կէլիւլէր ,
 Եա պէնիմ կէօյիւմիւ քիմէր էյլէր հէյ .
 Կլինտիրիպ խօշճա կէլին իթմիչէր ,
 Սլ վալասըն եիւզէ թաթմուշ աղլէր հէյ :

— Բաքիպին եօլլարը եազըլտը մ'օլա ,
 Տօմուրճուգ կիւլէրի տիգիլտի մ'օլա .
 Խօրեաթ էլի տէյտի պօզուլտու մ'օլա ,
 Միհնէթ իլէ տիքտիլիմ պաղլէր հէյ :

Արայըպտա պիգի պուրտա պուլտունլար ,
 Եէր եիւզիւնտէ կնկիլէրի գըրսընլար .
 Հէր իկիտին սէվտիկինի վէրսիլէր ,
 Արա եէրտէ տէ պին նամ գօյսալար հէյ :

— Գէրէմ տէր քի գայնայըպտա ճօշանտէ ,
 Ճկէրճիկիմ աչգ էօտիւնէ բիչնտէ .
 Սալը կէլիպ շու կէտիքտէն աշանտէ ,
 Եիւզ սիւրէյիմ եօլլարընա տաղլէր հէյ :

Պէյիթլէր թէմամ օլունճա , Սօֆի պլլմէմէզ-
 լիքտէն «պու տիւյիւն քիմի՞ն տիւյիւնիւ տիր»
 տէյի սիւալ էյլէտի , պէյլէր «պիր թիւրքմէն գը-

զընըն տիւյիւնիւ տիր» տէյինճէ , Սօֆի տախի
 «պու թարաֆտան հարէմի իլէ պէրապէր պիր
 Գէչիչ կէչտի՞ մի» տէյու սիւալ էյլէտի , Օնլար-
 տա «պուրասը ճատտէ եօլ տէյիլ տիր , աշաղտա
 սօրուն» տէտիլէր . Գէրէմտէ աշաղքի ճատտէյէ
 վարըպ , Օնտա սիւալ էյլէտի , Օնտա տա «պէլի
 աչըգ կէչտի էմմա , Օնլար իրպիտլէրէ տօղրու
 կիթտի» տէտիլէր , պունլարտա օրատան եօլա
 րէվան օլուպ , վէ պիր կիւն իրպիտլէրէ տախիլ
 օլտուլար . Գէրէմ Օնտա տախի սէվտիկինի սիւալ
 էյլէտի , անլէրտէ «պէլի աչըգ կէչտի էմմա , Օն-
 լար էնկիւրիւյէ տօղրու կիթտիլէր» տէտիլէր .
 Գէրէմ եօլա րէվան օլուպ կիտէր իքէն , պուն-
 լարըն գարչըրնա պիր տաղ կէլիպ , իւզէրինէ
 չըգտըլար , վէ պու տաղըն էթէյինտէ պիր քէօյ
 օլուպ , եանը սըրա տախի պիր մէզարիթան վար
 իտի , գըզըն պիրի մէզարըն պաշընտա աղլայըպ
 տօլաչըր իտի , Գէրէմ մէզարըն եանընա վարըպ ,
 գըզըն հալինի կէօրիւնճէ , Սօֆիյէ «աճէպա շու
 մէզարտաքի եաթան գրիլըն նէ՞սի տիր , էյլէն
 Սօֆի շու գրիպ պիր թիւրքիւ սէօյլէյիմ» տէյիպ
 ալար սազը պագալըմ նէ՞ տէտի :

Ա.ՆՏԸ ՔԵՐԵՄ

— Գաչլէրին միհրապի կէօղլէրին աղի ,
 Ահու կէօղլում նէ՞ տօլանըրսըն մէզարի .
 Աչըգ պէնտ իտի գիւլֆիւն տուզալի ,
 Ահու կէօղլում նէ՞ տօլանըրսըն մէզարի :

Ա.ՆՏԸ ԳԸԶ

— Աչըգ նէ սօրարսըն պէնիմ հալիմի ,
 Եար աչընա տօլանըրըմ մէզարի .

Պէն եանարում պէոյլէ Քըրգաթ էօախնէ ,
Եար աչգընա տօլանըրում մէզարի :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Գարէլէր կլոյնմիշտին եաստէ տիր պաշըն ,
Գուտրէթտէն չէթլմիշ գարէ տիր գաշըն .
Պիւմէմ պապան մը տըր եօգոս գարտաշըն ,
Ահու կէօզլիւմ նէ՞ տօլանըրսըն մէզարի ,

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

—Գարէլէր կլոյմիշիմ եաստէ տիր պաշըմ ,
Գուտրէթտէն չէթլմիշ գարէ տիր գաշըմ .
Նէ պապամ էօլմիւշ տիր նէտէ գարտաշըմ ,
Եար աչգընա տօլաշըրում մէզարի :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Կիւլմէտիմ տիւնեայէ կէլտիմ կէլէլի ,
Աղէյիպտէ չէշիմ եաշըն սիլէլի .
Գա՞ն եըլ օլտու սէնին եարին էօլէլի ,
Ահու կէօզլիւմ նէ՞ տօլանըրսըն մէզարի :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

—Պէն եանըպ աղէրիմ եա սանա ն'օլտու ,
Աղէյիպտէ չէշիմ գան իլէ տօլտու .
Սէվտիկիմ էօլէլի եէտի եըլ օլտու ,
Եար աչգընա տօլանըրում մէզարի :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Չայըր չիմէն մէզարընը պիւրիւմիւշ ,
Սամ վուրմուշ եարթազլարը գուրումուշ .
Եէտի եըլ իսէ չիմտի չիւրիւմիւշ ,
Ահու կէօզլիւմ նէ՞ տօլանըրսըն մէզարի :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

—Էլիմտէն ալտըրում կիւլ եիւզիւ եարի ,
Արթաը եիւրէկիսին ղամը էֆքեարի .

Նէյլէյիմ սէօնմէզ իտէ աչգըն նարի ,
Եար աչգընա տօլանըրում մէզարի :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Եիւրիւ պէ հէյ գաշը կէօզիւ հարամի ,
Եիւրէյիմէ գօյտու տէրա ու վէրէմի .
Խան Ասլըտան պէթէր իթտին ֆէրէմի ,
Ահու կէօզլիւմ նէ տօլանըրսըն մէզարի :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

—Կէլ ելթէր աղէթմէ պու սէրվի նազի ,
Եիւրէյիմէ վուրտուն աթէլին քէօզիւ .
Աշըն մէզարընը կէօրէյիմ եիւզիւն ,
Եար աչգընա տօլանըրում մէզարի :

Պունտա Քէրէմ աղնատը քի , օլ մէզարտա
եաթան ատէմ պու գըզըն նըշանլըսը տըր . ծն-
տան եօլա րէվան օլուպ , վէ ագշամ օլաուգտու
օրատա եազըն պիր քէօյիւն գանվէսինէ միսա-
ֆիր օլտուլար . պունյարըն եանընա պիր գաշ
անպապ կէլիպ , իսոշ պէշտէն սօնրա , «աման ա-
շըգ պիլէ պիր թիւրբիւ սէօյլէ » տէյու ըիճա
իլմտիլէր . Քէրէմ տախի «բէք մինասիպ» տէյիպ ,
ալտը սազը էլինէ պազալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

—Կիճէ կիւնտիւղ աճ էտիպ աղէրիմ ,
Սիլատէ պէնիմ ագըմ պիր ալան վար .
Մէճնուն կիպի տօլանըրում տաղէրի ,
Միհնէթ իլէ պէնի տէրտէ սալան վար ,

—Եինէ պահար օլտու ճօշտու եիւրէյիմ ,
Տիտէմտէն աղըթտըմ գան իլէ եաշըմ .
Նէ սէպէպտէն պէն սիլատէն իրաղըմ ,
Նէ սիլատէն պիր խապիւր նէ պիր կէլէն վար :

— Պատի սէպա իտիպ գարլէր էրիտի ,
Քէրէմ թօրրազը տիւզ օվոյը եխրիւտիւ .
Ճիւմէ ալմ սիւտարնա եխրիւտիւ ,
Պէնիմ կիպի սլունտա տայիմ գալան վար :

— Տէրտի Քէրէմ տէր քի Ասլը խանըմը ,
Եաչ եէրինէ ազըտըրըմ գանըմը .
Մէվլամ զուրպիթ էլտէ ալմա ճանըմը ,
Պէն հասրէթիմ կիօպիւ եօլտա գալան վար :

Քէրէմ օնտա Քէշիշի սիւալ էլլէտի , օնլարտա
«պէլի աչըզ կէչտի էմմա , օնլար Այաչէ տօզրու
կիթտի» տէտիլէր . Քէրէմ պու խապէրի ալընճա
օրատան գալըզպ եօլա ըէվան օլտու . պունյա-
րըն գարըլընա պիր վէրան շէհիր չըզըպ , Քէ-
րէմ պու վէրան շէհիրի կէօրիւնճէ , Սօֆիլէ «ա-
ճէպա պու շէհիր նէտէն վէրան օլմուչ , վէ ա-
տէմլէրի նէրէյէ կիթմիլ , էյլէն շունա պիր խա-
պէր սօրայրմ» տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ պա-
գալըմ պու շէհիրէ նէ սէօյլէտի :

Ա.ԼՏԸ ՔԵՐԷՄ

— Սէյեան օլուպ շու ալէմի կէգէր'քէն ,
Բասթ կիլտիմ պիր վերանըն թաշընա .
Տէտիմ վերանէ նէ՞ զէմանտէն պէրիսին ,
Նէ՞ կիլմիլ վէ նէ՞ կիլճէք վար սլաշընա :

Ա.ԼՏԸ ՎԵՐԱՆԷ

— Հազրէթի Նուհ զէմանընտան պէրիլիմ ,
Էմրի Հազգ տրր նէլէր կիլտի սլաշըմա .
Պաշըմա կէլնի սէօյլէյիմ սանա ,
Հէլէ պիր կիչտէ օթուր գարըմա :

Ա.ԼՏԸ ՔԵՐԷՄ

— Աշըգլար տէրտինէ տէրա գաթարմըն ,
Չկրէ եանընը արտը թարարմըն ,
Թա գատիմուն պէրու պէօյլ վերանէմիսին ,
Ֆէլէք նիչէ թագօմըլ սէնին սլաշընա :

Ա.ԼՏԸ ՎԵՐԱՆԷ

— Նուհ բէյլամպկր զէմանընտա Սիւվոյըրըմ ,
Էմրու Հազգ աըր կիլտի եթմտըմ ույուալըմ .
Իսմի պէլլի պէն պիր մամուր քէօյ իտիմ ,
Ֆէլէք սղու գաթմըլ թաթլը աշըմա :

Ա.ԼՏԸ ՔԵՐԷՄ

— Քիմ իշիթսէ սէնին ահ իլէ զարըն ,
Թէրք իտէր էլլնտէն օլտնճա վարըն .
Նիշին խարապ օլմուչ չարշու բազարըն ,
Ազըլ իրմէզ օլտու իլտանըն իշինէ :

Ա.ԼՏԸ ՎԵՐԱՆԷ

— Իւչ եիւզ ալթմըլ չէշմէլէրիմ սագար'տը ,
Կիւզէլլէրիմ սէյրանկեանէ՞ չըգար'տը .
Հէր խանըմա իւչ եիւզ տէվէ ինէր'տի ,
Պագմազմըն խան եէրիմտէ թաշըմա :

Ա.ԼՏԸ ՔԵՐԷՄ

— Տէրտի Քէրէմ վիրան շէհրի սէօյլէտի ,
Սէնին իկիտլէրին Ֆէլէք նէյլէտի .
Վիրան կիլիպ սանա եօլում օզրատը ,
Ճան տայանմազ ֆըրգաթընա ճօշունա ,

Ա.ԼՏԸ ՎԵՐԱՆԷ

— Չօգ իկիտլէր վար իտի շու պէնտէ ,
Քիմի սազ չալար'տը քիմի կիւվէնտէ .
Նիշլ իկիտ վէրտիմ պէն պու գըրանտէ ,
Պէն վերան իտիմ կիրմիլ իտի տիւշիւմէ :

Քէրէմ երնէ եօլա ըէվան օլուպ, պիր կիւն Ա-
յաչէ տախիլ օլաուլար, վէ ծնտա սիւալ իթտի-
լէր քի «պու թարաֆտան պիր Քէշիչ հարէմի ի-
լէ կէչտի մի» տէյու . ծնլարտա «պէլի աչըգ կէչ-
տի էմնա, ծնլար Զիլիյէ տօղրու կիթտի» տէտի-
լէր . Քէրէմ պու խապէրի ալըպ եօլա ըէվան օ-
լուպ կիտէր իքէն, պունլարըն եօլու պիր եայ-
լայէ օղրատը, վէ օրատա Սօֆիյէ «էյլէն, շու-
րատա պիրաղ տինկլէնէլիմ» տէյիպ, օթուրտու-
լար . Քէրէմ տիւշիւնմէկէ պաշլատը, Սօֆի «նէ՞
տիւշիւնիւրսին» տէտիքտէ, Քէրէմ «նի՞չին տիւ-
շիւնմէյիմ, պունճա սէնէ տիր տիյարը զուրպէթ
կէգէրիզ, վէ հալէա սէվտիկիմի էլէ կէթիլրէմէ-
տիք, աճէպա պու գըզ պանա գըամէթ տէյիլ
մի, պարի շու գայալէրէ վէ ագան սուլարա սէվ-
տիկիմի սիւալ իտէյիմ» տէյիպ, ալտը սազը է-
լինէ պագալըմ օրատա տախի նէ սէօյլէտի :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Տիյնէ սանա տէրիմ էյ սարը գայա,
Պէնիմ Ասլըմ պուրալարտան կէչտի մի .
Միւպարէք ճէմալի թէվաֆ իտէր այա,
Պէնիմ Ասլըմ պուրալարտան կէչտի մի :

Ա.Լ.ՏԸ ԳՍՅԱ

—Կէլ սանա սէօյլէյիմ ալըգլար մէթի,
Սէնին Ասլըն կէլտի տէ վէ հէմտէ կիթտի .
Պիլէ ալմըլ իտի պիր ինճէ տօթու,
Այաղըն եիւզիւմէ պասալտա կիթտի :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Պագ սանա սէօյլէյիմ էյ գարա մէչէ,
Գալմի գուարէթտէն չէքլիմիշ չար քէօչէ .

Պիլիմիսին տաղը թաղը չար քէօչէ,
Պէնիմ Ասլըմ պուրալարտան կէչտի մի :

Ա.Լ.ՏԸ ՄԷՇԷ

—Մէրտ իկիտլէր տայանըն պու տէմէ,
Անըզըն քէլլէմ տիւշտիւ էօնիւմէ .
Կիւնէշ տինկլտի գօնտու եօլումա,
Ասլը պէնտէն պիր տալ քէստիտէ կիթտի :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Ապուհայաթ կիպի շըզըպ ագարսըն,
Հագգըն ճէմալինէ հատրէթ իտէրսին .
Տօլանա տօլանա ազըպ կիտէրսին,
Պէնիմ Ասլըմ պուրալարտան կէչտի մի :

Ա.Լ.ՏԸ ԸՐՄԱԳ

—Քէրէմ չէքմէ տներն ետարն եանարսըն,
Պիլէ ալմըլ տնասըն հէմ աթտսըն .
Հէմ իչտի հէմ տօլտուրտու մաթրասըն,
Աթընա պինիպտէ չըգալտա կիթտի :

Քէրէմ օրատան զալգըպ եօլա ըէվան օլուպ
կիտէր իքէն, պունլարըն էօնիւնէ պիր գըզըլ
ըրմագ կէլտի, Քէրէմ պագտըր քի ըրմագ գան
կիպի քէօքիւրմիւշ ագար, վէ իւսթիւնտէն ու-
չան գուշու գարար, վէ ինտան կէչմէք միւմքին
տէյիլ իտի . Քէրէմ Սօֆիյէ «պու ըրմաղա նէ
տէրլէր պիլիմիսին» տէտի . Սօֆի տախի «պիլ-
մէմ» տէյինճէ, Քէրէմ «պունա գըզըլ ըրմագ
տէրլէր, էյլէն շունա պիր գաչ խանէ թիւրքիւ
սէօյլէյիմտէ էօյլէ եօլումաղա կիտէլիմ» տէյիպ,
ալտը սազը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

—Մէտէտ մէտէտ տալմիլի շարատան,
Պաշա պիր հալ կէլտի չէքիպ կիտէրիզ .

Եէնի տիւշտիւմ զուրպէթ էլին քեանընա ,
Կէօզլէրիմոնէն եաշէր տէօֆիւս կիտէրիզ :

— Ֆէլէք պէյէնմէտի պէնիմ թութուում ,
Սըա տիրէք օլտու պիւրէն թիւթիւնիւմ ,
Սննընա կիւնէշ չալընմըշ եէթէմէմ ,
Օղըտաղըմ քէօյիւ եազըպ կիտէրիզ :

— Պիզտէ կիտէր օլտուգ շու տիւզ օլտաան ,
Գափմ գարնտաշ սնութմայըն տուտաան ,
Պիւլպիւլիւ շահին գաբուր եուվտաան ,
Շիմտի տալտէն տալէ գօնուս կիտէրիէր :

— Պագմա՞զմըսըն շու տաղլէրին գարընա ,
Քիմ տայանըր պէնիմ ա՛ն ու զարըմա .
Ֆէլէք թապանճասըն վուրտու սինէմէ ,
Տօղըուլամազ պէլիմ պիւֆիւս կիտէրիզ :

— Տէրտլի Քէրէմ տէր քի կէօրտիւմ տիւշիւմտէ ,
Սլէմ սէլէ կիթտի չէշիմ եաշինտէ .
Գըզըլ բրմադ խիմ տաղլար պաշընտա .
Շիմտի էնկինէրէ ազըպ կիտէրիզ :

Գըզըլ բրմադ պունլարա եօլ վէրիպ , պունլար
տախի սէլամէթ կէշտիլէր , վէ Ձիլէյէ տախիլ
օլտուլար . ազշում օլտուղունտան պիւր խանա
կէլտիլէր . վէ օրատա միտաֆիր օլմագ խթմէտի-
լէր իսէտէ , խանճը պիւր թէրա տաէմ օլտուղուն-
տան պունլարը իչէրի դապուլ իթմէտի , վէ խա-
նը գաբայրպ կիթտի . պունլար տախի «պիր գահ-
վէյէ կիտէլիմ» տէտիլէր իսէտէ , պիր տիւրիւ
գահվէ պուլամայըպ , եինէ խանա տէօնտիլէր .
վէ խան գաբուսունու գրրըպ իչէրի կիրտիլէր .
Գըշ ղիյատէ օլտուղունտան սօուգտան տօնա-

ճագլար իտի , զիրա պիր բարչա օտուն պուլա-
մատըլար եագմայա , հէման գաբույու բարչա-
լայըպ եագտըլար . օլ կիճէ օնտա եաթըպ , վէ
իրթէսի կիւնիւ օրտլարտա պուլունանլարա Քէ-
շիշի սիւալ իթտիլէր , ծնլարտա «կէշտիլէր էմմա,
ծնլար Տօգուզ եագըլարա կիթտիլէր , պէլքի Սը-
վազտա պուլուրսունուգ» տէտիլէր , պունլար
տախի եօլա բէվան օլուպ , վէ Տօգուզ եազը-
լարը կէճինճէ պիր եայլայա կէլիպ պիրազ տինկ-
լէնիւր իքէն , Քէրէմին խաթըրնա կէլտի քի , Ձի-
լիտէրի խանճըյա բարա վէրմէտիք տէյու տիւ-
շիւնմէկէ պայատը . Սօֆի «նէ՞ տիւշիւնիւրսիւն»
տէտիլտէ , Քէրէմ տախի «տուր իթտիկիմիլ իշ-
լէրի սանա պէյան իտէյիմ» տէլիպ , ալտը սաղը
էլինէ պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Սօֆի գարնտաշ պագընտը իշիմիգէ ,
Խանճըյա բարա վերմէտիք .
Նէլէր կէլտի պաշըմըզա ,
Խանճըյա բարա վերմէտիք :

— Կէգէ կէգէ պուրայա կէլտիք ,
Սուլըյը պուլուրուգ տէտիք .
Զօր իլէ իչէրի կիրտիք ,
Խանճըյա բարա վերմէտիք :

— Սըգ իլէ շուրպէթէ շըտըք ,
Էօգիւմիւզ ազընա պըրաղտըք .
Գըրտըգ գաբուսունու եագտըք ,
Խանճըյա բարա վերմէտիք :

— Տէրտլի Քէրէմ տիր զաթընը ,
Հէր եէրտէ վար տըր մաթըմը .

Արբուսըն եկտի աթմըն ,
Խանճըյա բարա վերմէտիք :

Երնէ պունլար եօլա ըէվան օլուպ կիտէր ի-
քէն , պունլարըն էօնիւնէ պիր եիւճէ տաղ կէլ-
տի . Գէրէմ կէօրտիւ թի պաշընա տիւմանն դաբ-
լամըլ , վէ Սօֆիյէ «պունա նէ տաղը տէրլէր պի-
լիւրմիտին» տէտի . Սօֆիտէ «պիւմէմ» տէտիքաէ ,
Գէրէմ «պու տաղա ելլաղը տաղը տէրլէր , պագ-
պաղը տախի տիւմանն գաբլամըլ , էյլէն շունա
պիր թիւրքիւ սէօյլէլիմ» տէլիպ , ալտը սաղը
էլինէ պագալլամ նէ՞ սէօյլէտի :

— Եիւքսէյինտէ եաՎրու շահին պէսլէնի ,
Ելլաղը տաղը նիշին գալգմազ տիւմանըն .
Ալչաղընտա տուտու գուժրու պէսլէնի ,
Ելլաղը տաղը նի՞շին գալգմազ տիւմանըն :

— Եիւքսէյինտէ բարէ նամըլը գարըն վար ,
Ալչաղընտա մօր սիւնսիւլիւ սլաղըն վար .
Եարաէ՞ն մի սյըրըտըն ահ ու զարին վար ,
Ելլաղը տաղը նի՞շին գալգմազ տիւմանըն :

— Կէլնէ կէչն սէյրին իտէր մէչէսին ,
Պէլինէ գօնտուրմուչ պէյին բաշաըն .
Հարամիլէր պէքէր հէր պիր քէօշսին ,
Ելլաղը տաղը նի՞շին գալգմազ տիւմանըն :

— Երնէ չէվրիլիպ էսիր օլտու պէլի ,
Ուրուտա Սճէմտէ սէօյլէնի հալի .
Գապլ՞միտին սէրտարմըլըն գուրտ պէլի ,
Ելլաղը տաղը նի՞շին գալգմազ տիւմանըն .

— Հէր թաշարտան սօյալը թաշըն վար ,
Շահին եուվա եաբմըլ էթէր գուշուն վար .

Գէրէմ կիպի նէ պէլալը պաշըն վար ,
Ելլաղը տաղը նի՞շին գալգմազ տիւմանըն ,

Պունլար օրատան եօլա ըէվան օլուպ Սըվազա
տախիլ օլտուլար , Գէրէմ պու մէմլէքէլի կէօ-
րիւնճէ , պագտը թի էրմէնիլէր իլէ սօլու տըր .
պունլար օլ կիճէ պիր գահվէյէ կէլիպ միսաֆիր
օլտուլար . վէ ագչամ օլունճա պունլարըն եա-
նընա պիրագ ահպապ կէլիպ , խօշ պէշտէն սօն-
րա , «աման աղը պիպէ պիր թիւրքիւ սէօյլէտէ
տիյնէյէլիմ» տէյու նիյաղ իյլէտիլէրլիտէ , Գէ-
րէմ ալտը սաղը էլինէ պագալլամ նէ՞ սէօյլէտի :

— Նիչէ պէն եանայըմ աղգ աթէչինէ ,
Ղուրպէթ էլէ տիւշտիւ եօլումուզ .
Խըսըմտան գաՎմտան սօրան օլուրսա ,
Սէլամ տուա կէօնտիլմէք տիր հալիլիպ :

— Գըյմա գահպէ ֆէլքե պանա եաղըք տըր ,
Չօգ Ղուրպէթիք չէքտիմ պաղըմ էլիք տիր .
Վէրան տըր էլիլիպ սլաղլէր սօղուգ տըր ,
Սյըրըք Ղալիլին տէօքտիւ կիւլիւլիպ :

— Հօճամ իղին վերտէ եաղսամ պիր սաթըր ,
Մէվլամ էքտիլէրիմ ճիւմէ սէն պիթիր .
Գըսմէթ նէրէտէ իսէ չէքէր իյլէթուր ,
Գիւմ պիլիր թի նէրաէ գալըր էօլիւլիպ :

— Գահպէ ֆէլքե կէլիլը գըսմէթ տաղըտըր ,
Էճէլ տէյիւմնի պիպի իւլիւտիր .
Գէրէմ տէր թի վատէմիղին չաղը տըր ,
Գուրտ պէլինտէն տօղրու կէլիր սէլիլիպ :

Գէրէմ պէյիլիլի լիմմամ իթաիլէտէն սօնրա ,
օրատա սիւալ իյլէտի թի «պու լիւրաֆտան պիլ

Քէշիշ հարեմի իլէ պերապէր կէշտի՞ մի» տէյու .
 ծնւարտա «պէլի աշըգ կէշտի էմմա , ծնւար Տէ-
 լիքլի թաշտան կէշիպ Իւրկիւպէ տօղրու կիթտի»
 տէտիլէր , Քէրէմ տախի եագըն պիր քէօյիւն
 քէնարընա կէլիպ , պագառը քի պիր չայ քէնա-
 րընտա պիր թագըմ կէլիւնլիք գըրղլար չամաշըր
 եըյգարլար , վէ իշէրինաէն պիրի այնի Ասը
 խանէ պէյնղէր Խտի . Քէրէմ պունու կէօրիւնճէ ,
 Սօֆի գարնտաշ , պագ շու պէնիմ սէվտիկիմ
 կէլին օրմուշ չամաշըր եըյգար» տէտի . Սօֆի
 տախի «պէլքի օ տէյիլ տիր» տէյինճէ , Քէրէմ
 «կէթիլը շու պէնիմ սագըմը պէն սանա շիմտի
 խապէրինի վէրիլիմ» տէյիպ , ալար սագը կլինէ
 պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Ըրմագ քէնարընտա էօվապ եաեանլէր ,

Ասը կէլին խան Ասըմա պէյնղէրսին .

Տօղրու սէօյլէ էկէր պէնի սէվէր՝սէն ,

Ասը կէլին խան Ասըմա պէյնղէրսին :

Պէօյլէ տէյինճէ , չամաշըր եըյգայան գըղ
 պագառը քի , Քէրէմ քէնտինէ հարֆ աթար , հէ-
 ման գըղ աշղա կէլիպ վէ էլինէ պիր տէյնէք ա-
 ըպ , պագալըմ Քէրէմէ նէ սէօյլէտի :

Ա.Ա.ՏԸ ԳԸԶ

— Տօլանալըմ տաղլէրի պարայա կէլտիմ ,
 Վար կիթ տէրալի Քէրէմ եարին տէյիլիմ ,
 Եթիլիտիմ ագլալը տիվանէ օլտում ,
 Վար կիթ տէրալի Քէրէմ եարին տէյիլիմ :

Ա.Ա.ՏԸ ՔԵՐԵՄ

— Կիտէ կիտէ պիր ինճէ ճիք եօլու վար ,
 Տիւրիւ լիպա կիյմիշ ինճէ պէլի վար .

Խան Ասը կիպի եանաղընտա հալը վար ,
 Ասը կէլին խան Ասըմա պէյնղէրսին ,

Ա.Ա.ՏԸ ԳԸԶ

— Տէմէ օղլան տէմէ սէնի չէքէրլէր տարէ ,
 Իշիմէ գօյտուն պիր ծնուլմազ եարէ .
 Պէն եարին տէյիլիմ վար եարին արէ ,
 Վար կիթ տէրալի Քէրէմ եարին տէյիլիմ :

Ա.Ա.ՏԸ ՔԵՐԵՄ

— Ինանմալ եիւզիւնտէն նիքեալըն գալարը ,
 Տիլէր ազաա իյլէ տիլէրսէն էօլտիւր .
 Կէլ պէնի աղլթմէ քէնտինի պիլտիր ,
 Ասը կէլին խան Ասըմա պէյնղէրսին :

Ա.Ա.ՏԸ ԳԸԶ

— Թէլի հանըմ կիւլ պէյնղինի սօլտուրուր ,
 Աշըգ օլան մաշուգունու կիւլտիւրիւր .
 Պիր նըշանլըմ վար սէնի էօլտիւրիւր ,
 Վար կիթ տէրալի Քէրէմ եարին տէյիլիմ :

Ա.Ա.ՏԸ ՔԵՐԵՄ

— Քէրէմ տէր քի իւճէ սինտէն աշըրալըմ ,
 Պիր նըշանլըն կիպի շի թաշըր՝ալըմ .
 Աշըրալընտա պէն եօլումու շաշըրալըմ ,
 Ասը կէլին խան Ասըմա պէյնղէրսին :

Քէրէմին պէյիլիթի թէմալմ օլունճա , պագառը
 քի պու կէլին Ասը խան տէյիլ իմիշ , պունարա
 սիւալ իյլէտի քի «պու թարաֆտան պիր Քէշիշ
 հարեմի իլէ պերապէր կէշտի՞ մի» տէյու , ան-
 լէրտէ «կէօրմէտիք» տէյինճէ , պունար օրատան
 գալըգպ եօլա ըէվան օլուպ , կիւնլէրտէ պիր
 կիւն կէլիպ Իւրկիւպէ տախիլ օլտուլար . վէ օլ
 կիճէ պիր գահվէյէ միտաֆիր օլուպ աղչամ օ-

լունճա , պունկարըն եանընա պիր դաչ ահպապ
կէլիպ խօշ պէշտէն սօնրա , «աման աշրգ պիղէ
պիր թիւրքիւ սէօյլէ» տէյու ըիճա իթ տիլէր . Բէ-
րէմ պունկարըն ըիճաարնա տայանամայրպ , ալտը
սազը էլինէ պագալըմ պունկարա նէ՞ սէօյլէտի :

Շու տիւնեատէ իւչ նէանէակն գօրգարըմ ,
Պիր սյրըլըգ պիր եօգսուլլուգ պիր էօլիւմ .
Հիչ պիրինտէն կէօնիւլճէյիւմ խօշ տէյիւ ,
Պիր սյրըլըգ պիր եօգսուլլուգ պիր էօլիւմ :

— Կէլէ կէլէ կէլտիք շու գարա թաշա ,
Եազըլանլար կէլիր շու զարիպ սաշա .
Հասրէթ գօյտու պիզի գալմ ու գարտաշա ,
Պիր սյրըլըգ պիր եօգսուլլուգ պիր էօլիւմ :

— Չօգ սիւլէյման թաթիլընտան էնաիրիր ,
Նիչէլէրին կիւլ պէյնգինի սօլտուրուր .
Նիչէլէրին կէլմէզ եօլա կէօնտէրիր ,
Պիր սյրըլըգ պիր եօգսուլլուգ պիր էօլիւմ :

— Բէրտի Բէրէմ տէր քի գօնտուգ կէօլիւլմէզ ,
Աճը տըր էճէլ շրպիթի ապա իչիւմէզ .
Իւչ տէրտիւմ վար պիր պիրինտէն սէչիւմէզ ,
Պիր սյրըլըգ պիր եօգսուլլուգ պիր էօլիւմ :

Բէրէմ պէյիթիլէր թէմամընտա , ծնտա սիւալ
լիլէտի քի , «պու թարափտան պիր Բէչիշ հարէ-
մի իլէ կէչտի՞ մի» տէյու . ծնլարտա «պէլի աշըգ
կէչտի էմմա , Փարսըգ օվասընտան էլմալըյա
սօզրու կիթաի» տէտիլէր , Բէրէմ իլէ Սօֆի եօ-
լա բէվան օլուպ , կիւնլէրտէ պիր կիւն պունկար
Փարսըգ օվասընա կէլտիլէր կէօրտիլէր քի , օ-
վանըն իւզէրինտէ պիր թագըմ ատէմլէր ավա

չըգմըշլար գըղլար վէ կէլինլէր իլէ պէրապէր .
Բէրէմ Սօֆիլէ «սօգըն պունկար Ասլը խանը կէ-
լին ալմայա կիթմէսինլէր» տէյիպ տիւչիւնմէկէ
պաշլատը . պունկար Բէրէմին եանընա կէլիպ «ա-
շըպ , նէրէ՞ տէն կէլիպ նէրէյէ կիտէրօինիզ» տէ-
տիքտէ , Բէրէմ տաթի «սիզ նէրէտէն կէլիպ վէ
նէրէյէ կիտիլօրսունուզ» տէտի . ծնլար «պիզ էլ-
մալըտան ալա չրգտրգ» տէյինճէ , օլ տէմ Բէրէմ
պունկարըն Ասլը խան իլէ պիր իշլէրի օլմատըղը-
նը Փարսը իտիպ , «պու թարափտան պիր Բէչիշ
հարէմի իլէ կէչտի՞ մի» տէտիքտէ , ծնլարտա
«պիղէ պիր դաչ թիւրքիւ սէօյլէր իսէն խապէր
վէրիլիզ» տէտիլէր , օլ վագըթ Բէրէմ ալտը սա-
զը էլինէ պագալըմ ծնլարա նէ՞ սէօյլէտի :

— Էլմալընըն աղալարը պէյլէրի ,
Ալայ ալայ օլմուչ կէլիր .
Թագէ գըզլէրի կէլինլէրի ,
Էլ էլէ վէրիլի կէլիր :

— Կիլինիլիլէր պաշտան սյաղա ,
Վէրիլէր պաշտ սաստագա .
Բիմի պէյ տիր քիմի աղա ,
Պայրաղըն աշմըլ կէլիր :

— Սահրա սահրա կէչիպ եիւքէր ,
Չըգտր սէրխաթլէրէ պէքէր .
Գարղը մըզրագ վէ թիւֆէնքէր ,
Արասլար գօյմուչ կէլիր :

— Գօլարը շահին բագըլը ,
Եանլէրի չիֆթէ եագըլը .
Գօյունլար քէօրէ գուզուլը ,
Թօզլու եօլա տիւլիւլ կէլիր :

— Օգրատամ ետրին կիւճիւնէ ,
 Մայրիւմ գիւլփիւ ուճունէ .
 Պու էլմալընըն իչընէ ,
 Տէրտիլ Բէրէմ կիօջմիւշ կելիւր :

Պէյիթլէր թէմամընտա , պունլար Բէրէմտէն զայէթ հազզ իտիպ , («ֆէրիմ աշրզ») տէտիքտէն սօնրա , «օլ սէնին սիւալ իթտիկին գըզ էլմալըտան կէչիպ Գայսէրիյէ կիթտիլէր , պէլքի օրատա պուլուրսունուզ») տէտիլէրլինտէ , Բէրէմ «Ալլահա ըամարլատըզ» տէյիպ եօլա ըէվան օլուպ կիտէր իքէն , ուզագտան էլմալը տազ կէօրինտիւ . Բէրէմ Սօֆիյէ («սէն պու տազը պիլլըմիսին , պունա էլմալը տազը տէրլէր , էյլէն պիլ թիւրքիւ սէօյլէյիմ շու տազա էօյլէ կիտէլիմ») տէյիպ ալտը սազը պագալըմ նէ՞ տէտի :

— Կէլ կիտէլիմ Սօֆի գարտաշ ,
 Պու կիւն Ասլըմ կիօջ իյլէմիշ .
 Պէն ազլէրիմ պարի սէն ազլէմէ ,
 Պու կիւն Ասլըմ կիօջ իյլէմիշ :
 — Ազլէմէ Սօֆի ազլէմէ ,
 Ասլըմըն եսրտուն պէնտէն սագլամա .
 Գալգ կիտէլիմ պիլի եօլտան իյլէմէ ,
 Պու կիւն Ասլըմ կիօջ իյլէմիշ :
 — Էլմալը տազընտան աշըշ ,
 Պազըրսագ տէրէսին կէչմիւշ .
 Գայսէրիյէտէք ուլաշըշ ,
 Պու կիւն Ասլըմ կիօջ իյլէմիշ :
 — Գարշըմըզտա ուլու տազէր ,
 Կէօնիւլ մուհապպէթի շազլէր .

Ասլըմ կիօջմիւշ Բէրէմ ազլէր ,
 Պու կիւն Ասլըմ կիօջ իյլէմիւշ :

Պէյիթլէր թէմամընտա , Բէրէմ էլմալը տազը կէչիպ կիտէր իքէն , կէլէ կէլէ պիլ Գարա տազըն էօնիւնէ չըզտը . իմօի Բէրէմ պու Գարա տազը կէօրիւնէ , պաշլատը ազլամայա . Սօֆի «նի չին ազլէրսին») տէտիքտէ , Բէրէմ «պու տազա ալը շանշը Գարա տազ տէրլէրպաշը տիւման պիլըլիւմիւշ») տէյիպ , տազըն եօնընա կելիլ իքէն , պունլար սուտաթըլար , վէ տազըն պաշընտա սուարար իքէն , տիւման պունլարը զաթլայըպ պիլ պիլիինի զայպ իթտիլէր . չօգ արատըլար իսէտէ , միւմըին օլմայըպ պուլամատըլար . օլ վագըթ Բէրէմ քէնտի քէնտինէ «Կլահի եա Բապպ , պու դաշ տէֆա աըր քի պու թարզ ֆէլաքէթլէր պէնիմ պաշըմա կէլիթօր . զուրպէթ էլտէ կէնճ եաշըմաա չէքտիկիմ նէ՞ տիլ պիլ թորաֆտան Սօֆիյի վէ տիկէր թարաֆտան սէվտիկիմի զայպ իթտիմ») տէյիպ , Բէրէմին իւզէրինէ էֆքեար կէլիպ , ալտը սազը էլինէ վէ ազլայարագ պու պէյիթլէրի սէօյլէտի :

— Արզուլէտիմ կելտիմ Գարա տազ սէնի ,
 Նէ՞ տիլ չէքտիկիմ էլինտէն սէնին .
 Ագաը կէօզլիւմ եաշը ճէյհունի տէօնտիւ ,
 Աճկպ քիմլէր կէչիլ սէլինտէն սէնին :
 — Տիլէրիմ պաշըմա սամ եէլի էստին ,
 Շու գարա պազըընը թաշըլար քէստին ,
 Էլվան չիչէքէրին եանօրն թութուշտան ,
 Բիւնէլըր գօզմաթըն կիլիւնտէն սէնին :

— Մէրալերին ազկրն ազկըն սցըլար ,
Չւշմէլերին տէրին տէրին գոյուլար ,
Էլէրին քէստին ետտ հարամիւլեր ,
Պագիրկեան կէշմէօին պէլինտէն սէնին :

— Քէրէմ տէր քի սէնտէն տի ման կիթ մէսին ,
Հալէ սիւնսիւլ մոր մէնէրէ պիթ մէսին .
Պահճէնիգաէ ետտէ պիւլպիւլ էօթ մէսին ,
Խան Ասլըմ կէշմիշ տիր եօլընտան սէնին :

Պէլթիթ թէմամընտա հաւատա աշըլար . պուն-
լար պիր պիրինի պուլու պ տաղտան աշաղը ին-
տիւլեր , վէ Գայսէրի եօլունա տիւ շիւպ էրճիյաս
տաղըն էօնիւնէ կէլտիւլեր , Քէրէմ արգտաընա
պագտը քի , ինթիդար իյյէտիկի տաղ թուլթուշ-
մուշ եանար , Քէրէմ տաղըն պաշընա չըղրպ սէյը
խտէր իքէն , Գայսէրի իւսթիւնտէն էսէն ըիւզ-
կարլար , պուընունա Ասլը խանըն գօգուսունու
կէթիւրտիւլեր . իմտի պտնիլար տաղտան էնիպ .
էօնիւլինէ պիր եայլա կէլտի , Քէրէմ պագտը
քի պիր չօպան եայլտաա դօյուն կիւտէր . իմտի
պունլար չօպանըն եանընա կէլպ սէյամ վէրտի-
լէր , վէ Քէրէմ Սօֆիյէ կէլ սէլտիկիմի շու չօ-
պանա սօրայըմ» տէլիպ «պու թարաֆտան պիր
Քէշիշ հարէմի իլէ կէշտի մի» տէլու սիւալ իտին-
ճէ , չօպան «պանա պիր թիւրբիւ սէօյլեր իսէն
պէնտէ խապէր վիւրիմ» տէտիքտէ , Քէրէմ
«քէր սիւա» տէլիպ , ալտը սաղը էլինէ պագա-
լըմ չօպանա նէ սէօյլէտի :

— Էյլէն չօպան էյլէն խապեր սօրայըմ ,
Տուտու աիլիմ Գայսէրիյէ վարար՝ մը .
Մէճնուն օլտում վարամ սօրամ սուլայըմ ,
Ասլը խանըմ Գայսէրիյէ վարար՝ մը :

— Սէօյլէ չօպան էօյլէ ահըմ թուլթաըն ,
Ահրէթիմտէ եար պօյնունա պագասըն .
Ասլը էրմէնի տիր պիր քէաֆիր աթաըն ,
Ասլը խանըմ Գայսէրիյէ վարար՝ մը :

— Գարէ տիր գաշարը կէօյլերի սիւրմիլի ,
Քէթէն կէօմիէք կիյմիշ կէօքսիւ տիւյմիլի .
Կիւզէլէր իլինտէ Ասլը խանըմ էօյմիլի ,
Ահու կէօյլիւմ Գայսէրիյէ վարար՝ մը :

— Տէրտի Քէրէմ Հագգտան իսթէր եարարմը ,
Մէվլամ պիր գուլունա վերմէսին տէրտիմի .
Ասլըմ կէօյմիւշ վէրան դօյմուշ եուրտունու ,
Ասլը խանըմ Գայսէրիյէ վարար՝ մը :

Պէլթիթէր թէմամընտա , չօպան «իւահի կէօյ-
նիւն միւրտաընը վէրսին , օլ սէնին արատըղըն Բէ-
շիշ կէօշիւպ Գայսէրիյէ կիթտի , էկէր չարուք
կիտէր իսէն օրատա պուլուրսուն» տէտիքտէ ,
Քէրէմ եօլա ըէվան օլուպ , Գայսէրիյէ եագըն
կէլինճէ , պագտը քի իւշ գըղ պիր պագղէ իլին-
տէ էլ էլէ վէրմիշ կէգէրլէր , իշլէրինտէն պիրի
այնի Ասլը խանէ պէյնգէր . Քէրէմ Սօֆիյէ «պագ-
պէնիմ սէվտիկիմ պուրատա դէվգ ու սէֆա ի-
տէր , պէնի հիշ խտիմընա կէթիւրմէղ , էյլէն շու
գըղարա պիր թիւրբիւ սէօյլէյիմ» տէլիպ ալտը
սաղը էլինէ պագալըմ պու գըղարա նէ տէտի :

— Հանկընըզա գուլ օլայըմ ,
Էօնտէքի գուշա աիլպեր .
Մէվլամ այրըլք վերմէսին ,
Կէօքտէքի գուշա տիւլպեր :

—Օգ իլի վարտուն սինէմի ,
 Սրթրարն ակրա ու վերէմի ,
 Կեօզլրին օլմու չ հարամի ,
 Քերբէքլրին մէջ տիւտեր :

— Պիր օգ աթարմ զերնիւնէ ,
 Վարաը կիթսի բերուշանէ .
 Տիակլրիմ պլրբի եումուշանէ ,
 Պազրբմ ալ ճնմիւ թաջ տիւտեր :

— Քերէմին չէքտիկի ար արը ,
 Տայիմ իշի կիւճիւ զար արը ,
 Պու պիր պաշգա իւրիւզկեար արը ,
 Հէր ալմ էսմէզ պաշա տիւտեր :

Պէյիթլէր թէմամընտա գրզ գաշտը , ֆէրէմ
 Սօֆիյէ «պագ , շու սէվտիկիմ հարիմէ պագրպ
 մէրհամէթ իտէր մի , պունճա վագըթ արը հիչ
 պիզի խաթրընա կէթիւրմէմիչ , հէման զէվգ ու
 սէֆա իտէր , պիզ իսէ արգատընտան տօլաշրրըզ
 վէ պու գատար ճէվր ու ճէֆա չէքէրիզ , ճնուն
 իսէ հիչ վագիֆէսի տէյիլ . տուր շունա շիմտիյէ
 գատար նէրէլէի կէզտիկինի սիւալ իտէյիմ» տէ-
 յիպ , ալար սաղը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Կիւզլրին եօգ արը մննէտին միւրին ,
 Պօյու սերվի եանագլարը ալ կիւզլէ .
 Հիւրիւ տիր միւրին մէլք տիր նէպին ,
 Տիշի ինճու տուտագլարը պալ կիւզլէ :

— Տիյնի կիւ սէօյիւմիւ էյ սաշը սիւնպիւլ ,
 Պէն սանա գուլ օլմուշում սէն պանա պիւլպիւլ .
 Եա սայիպա եա պաքիրա եա մախլիւլ ,
 Հէր նէ իսէ պէնիմ օլտան էյ կիւզլէ :

— Քերէմ տէր քի սէնին գուլուն օլպըմ ,
 Լէյլ ու նիհար տօթ զարանտա գալպըմ .
 Պէնտէ սնտէն միւրատըմը պալպըմ ,
 Սէնտէ պէնտէն միւրատընը ալ կիւզլէ :

Պէյիթլէր թէմամընտա գրզին պիւրի չատըրտան
 արշարը շրգրպ , Քերէմի իշերի տալէթ իթտի .
 օ տախի Սօֆի իլէ պէրապէր չատըրա կիրտի .
 զըզար ալաղա գալգրպ թապիմ էլ թէյրիմ իլէ
 գապուլ իլլէտիլեր , վէ գահպէլէր կէրիպ քէյֆ-
 լէր թէմամ օլտու գտան սօրա , զըզարտան պի-
 լի ֆէրէմէ «աման աշըզ պիլէ պիր թիւրքիւ
 սէօյլէ» տէյու նիյագ իթտի , ֆէրէմտէ ալար սա-
 ղը էլլինէ պագալըմ գըզարա նէ սէօյլէտի :

— Սալընա սալընա կէրիպ կիտերսին ,
 Հէման պէնիմ խան Սալըմա պէյնգէրսին .
 Սնտէ պու կեօզ իլէ չօգ գան խտերսին ,
 Հէման պէնիմ խան Սալըմա պէյնգէրսին :

— Քէքիք կիպի թաշտան թաշա սէգաթիմ ,
 Ագ կլէրէ գըզըլ գընա եագաըզըմ .
 Աճպլէմէ գըյա գըյա պագարըմ ,
 Հէման պէնիմ խան Սալըմա պէյնգէրսին :

— Պէնիմ սէվտիճէ կիմ էյա կեօզիւ տիր ,
 Շէքեր տիր լէպիւրի շիւրն սէօյիւ տիր .
 Օ տա սիզին կիպի գաթը նազը արը ,
 Հէման պէնիմ խան Սալըմա պէյնգէրսին :

— Իշիտէրէք կէրիմ իճէ տաղլերի ,
 Եիւրէյիմտէ եաթան շիւրն սէօզլերի .
 Գաթէրինին կիւնիլերի գըզլերի ,
 Հէման պէնիմ խան Սալըմա պէյնգէրսին :

— Տէրտլի Քերէմ սէօհսէթին թաթլը օլտուն ,
հիւսէրինիզ էտէպլի տալը օլտուն .

Հէր իկիտին սէվսիկի գութլը օլտուն ,
Հէման պէնիմ խան Ասլըմա պէյնզլրսին :

Քերէմ պու պէյիթլէրի սէօյլէտիքաէն սօնրա,
գըզլարտան պիրի «աչըգ սէնին մէրամըն նէ՞ տիր,
տիրինին աթլընտա պիր շէյ վար էմնա , պիր
տիրիւ այնատամայօրտուն» տէյինճէ , Սօֆի
տախի «պունուն պիր սէվսիկի վար իտի , ատը-
նա Ասլը խան տէրլէր , սէնի օնա պէյնզլէթտի»
տէտիքտէ , գըզ «չիւքիւր եա Րապպ քի , պէնի
Ասլը խանէ պէյնզլէթիպտէ , պիր Փէնա գըզա
պէյնզլէթմէմիլ» տէյիպ Քերէմէ իշարէթ իլլէտի .
տաշլրէ չըզտըգտա «սէնին արատըղըն Ասլը խան
չիմտի Գայսէրիտէ օրթա մահէլլէտէ պիր պէօ-
յիւք գօնապ վար , օ գօնաղըն եանընտարի քիւ-
չիւք էվտէ տիր , վէ պապտօը պէյին գէնճիրճի
պաշլտը արր , անտը տախի տիշ չէքիճի տիր»
տէյինճէ , Քերէմ գըզտէն պու խապէրի ալըն-
ճա եօլա ըէվան օլուպ , կիւնլէրտէ պիր կիւն Գայ-
սէրիյէ տախիլ օլտուլար , պունլար Գայսէրիյէնին
իչինէ կիրէր իքէն , պագտըլար քի պիր էվտէն
ճէնաղէ չրգարպ , նամաղընը գըլմաղա մուսալա
թաշլը իւզէրինէ կէթիրտիլէր , վէ պաշլտարըլար
նամաղ գըլմայա . Քերէմ պու ճէնաղէյի կէօրիւն-
ճէ «աման Սօֆի գարնտաշ , կէթիր շու սաղըմը ,
ճէնաղէյէ պիր թիրրիւ սէօյլէյիմտէ էօյլէ կէ-
չէլիմ , զիրա գըստէտէն հիստէ վար» տէյիպ , ալ-
տը սաղը էլինէ պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Մալ սահիպի նիճէ կէօրտուն հալինի ,
Ֆէլէք բէնչէսինէ տիւշմիւշ կիտէրսին .

Պէյէնմիզ տիր տիրիւ լիպա կիլմէկէ ,
Նի՞չին ճէսէա իւրեան օլմուշ կիտէրսին :

— Թութմազ իտին պիր Փագըրըն էլինի ,
Սօրմազ իտին պիր եօգսուլուն հալինի .
Հարամ հէլալ գագանարըն մալինի ,
Շու Փանի տիւնեայէ տէօքմիւշ կիտէրսին :

— Մալիմ վարտըր տէյու պէքլէր ուշարտըն ,
Մէնլիպէր գուրուպտա պատէ իջէրտին .
Հայվանլարը սալըպ մահպուպ գօշարտըն ,
Շիմտի գարա եկրէ գօշմուշ կիտէրսին :

— Տէրտլի Քերէմ տէր քի նիճօլուր հալիմ ,
Պանա սէնան օլտու էյ գանլը վալիմ .
Հիչ վատէյէ պագմաղ կիրլէր էօլիմ ,
էճէլ շէրպէթինի իշմիւշ կիտէրսին :

Քերէմին պէօյլէ սէօյլէտիկինի խմամ իշտիւն-
ճէ , «պէ հէյ էտէպսիղ , հիչ ճէնաղէյէ թիրրիւ
սէօյլէնի՞ր մի , էլինտէն կէլիր իտէ պիր Փաթիհէ
օգու» տէտիքտէ , օրատա պուլունան ճէօմաթ
իմամէ «էֆէնտի պտինա իլլիմէ , զիրա Հագգ ա-
շլըը տըր , պու ատէմին սաղըղընտարի հալինի
սէօյլէր» տէյիպ , Քերէմէ տախի «ալֆի իլլէյին»
տէտիլէր , օլ տէմ Քերէմ պիր գահվէյէ կէլիպ ,
ազլամ եանընա պիրաղ ահպապ կէլիպ , «աման
աշլըգ պիղէ պիր թիրրիւ սէօյլէ» տէյու նիյաղ
իթտիլէր . Քերէմ պունլարը գըլմաղ իթմէմէյիպ ,
եինէ ալար սաղը էլինէ պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Հէյ ալալէր տէրտին հանկը պիրին սէօյլէյիմ ,
Թաղէլնտի էսքի տէրտիմ եարէսի .

Աման հէյ սէվտիկիմ եար էլտէն կիթ տի ,
Թաղէլէնտի էոքի տէրտիմ եարէսի :

—Քէթէն կէօմէք կիյէն կիւտէն նաղիք տիր ,
Պիւլպիւլ ճէվր լյլէմէ կիւլէ եազըգ տրր .
Չօգ զուրպիթ լիք չէքտիմ պաղըրմ էզիք տիր ,
Խըչմա կէլմէ ճիյերիմին բարէսի :

—Իչտիմ աչգըն աօլուսօնու գանայըմ ,
Տիւլմիւշիւմ պիր աչգա պէնտէ եանայըմ .
Կէօնիւլ սէվտի եարի նէչէ տէօնէյիմ ,
Միհրապըմ աըր իքի գաշըն արասը :

—Քէրէմ տէր քի էյ կէօղէրին սէվտիկիմ ,
Թա պաշընտան ոյաղընա տէօնտիյիւմ .
Ապտալ օլուպ Գոյսէրիյէ կէլտիյիմ ,
Ոյան կէօղէր ոյան եարի կէօրէսին :

Քէրէմ պէօյլէ սէօյլէյիպ , վէ օրատա պուլու-
լանլար պու պէյիթիքրէ պէյէնիպ , «աֆէրիմ»
տէտիլէր , վէ օ կիճէ օրատա եաթըպ , իրթէսի
կիւնիւ պաշլատըլար Գայսէրիյէնին իչինի կէգ-
մէյէ . լարին էվի պուլամատըլար , նիհայէթ պիր
մահէլլէտէ պիր գաշ չօճուգ օյնար իքէն , պուն-
լարա «նէ կէղէրսինիզ» տէտիլէր , պունլար տա-
լի «պուրալարտա պիր Քէշիշ էվի վար մը» տէ-
յու սիւալ իյլէտիլէրինտէ , չօճուգլար «իշթէ
Քէշիշին էվի շու տրր , պիր գըզը վար Ասըլ խան
տէրլէր , անասը տալի տիշ չէրէք» տէտիքաէ ,
Քէրէմ չօճու գլարտան պու խապէրի ալտըզը կի-
պի , Քէշիշին էվինին գաբուսունու աչպ իչէրի
կիրտիլէր , Քէրէմ կէօրտիւ քի Ասըլ խան կիյին-
միշ գուշանմըշ տիվանխանէտէ կէզէր , Քէրէմ

պունու կէօրիւնճէ , պաշլատը կազէլ սէօյլէմէ-
կէ . գըզ Քէրէմին սէսինի իշիթտիքաէ , բէր խօ-
շունա կէլիպ , Քէրէմէ տէօնէրէք «աչրգ պուն-
տա նէ արարսըն» տէյու սօրունճա , Քէրէմ տա-
լի «պիւնտա պիր տիշ չէրիճի վար իմիշ ճու ա-
րարմ , դիրա տիշլէրիմ չիւրիւմիւշ չէրտիրէճէ-
կիմ» տէտի իսէ , օլ վազըլթ գըզ տալի «օ պէ-
նիմ անամ տըր , սէն պունտա տուր , պէն վա-
րըպ ճու շազըրայըմ» տէլիպ , վարըպ անասը-
նա «շունտա պիր կիւզէլ աչրգ կէլմիշ տիշլէրինի
չէքտիրէճէք» տէյու խապէր վէրտի , անասը տա-
լի «չազրր պուրայա կէլին» տէտի . օլ տէմ Աս-
ըլ խան Քէրէմին կիւզէլլիլինի կէօրտիւքաէ , «օ-
թուր գըզըմ , շու տէլիգանլըյա եազըգ տրր , օ-
թուրուպ պաշընը տիլինէ գօյսուն քի չօգ զահ-
մէթ չէրմէսին» տէլինճէ , գըզ օթուրուպ , Քէ-
րէմ տալի պաշընը Ասըլ խանըն տիլինէ գօյուպ
պաշլատը եիւզիւնէ պաղմայա . գօճա գարը «հան-
կը տիշին ազրր» տէտիքաէ , Քէրէմ պուլուն-
ուղու մէվգիտէն գօյէթ խօշլանըպ , «պու տի-
շիմ , շու տիշիմ» տէլինճէ , հէման գարը օ տիշ-
լէրի շըգարտը , պագտը քի սաղ տրր , Քէրէմտէ
«եանլըշ չէքտին օ տէլիլ իշթէ պու տըր , եօգ
պու տըր» տէլէրէք , օթուր իրի տիշինտէ չէք-
տիրտի , Քէրէմին ազըլ պաշընա կէլիպ , պագտը
քի ազըր գան իլէ աօլմուշ , աճըրը եիւրէլինէ
իչլէյիպ , հէման գօյսունտան գըզըն քէրկէֆին
իւզէրինէ պըրազտըրը չէվրէլի շըգարըպ , ազըր-
նա թուլտու . գըզ պու եազըրը կէօրիւնճէ ,
«վայ անա պու Քէրէմ տիր» տէլիպ , պաշընը տի-
ղինտէն գալտըրըպ գաշտը , անասը տալի Քէշիշէ

խապէր վերմէկէ կըլծար, Բէրէմ գըզըն գաչաը-
նը կէօրիւնճէ, ալաը սաղը պագալըմ նէ տէարի :

— Էօլտիւմ էօլտիւմ Ասլը սէնին էլինտէն ,
Տէլտի սինէմ պէնտէ կիօթէր եարէ եիւզ .
Տայիմա իւթիւնէ տիթիբեր ճանրմ ,
Ճիսէտ աէրտի կիօնիւլ աէրտի եարէ եիւզ :

— Օղրուէն օղրուէն ճէնան պունտա կիզինիր ,
Քէման գաչէր աթար օգուէն կիզինիր .
Տօսթ պէօլէ տիր տիզար իչին կիզինիր ,
Վար արատա էնկէլ սէօլէ եարէ եիւզ :

— Ղարղը տըր գարղուն տըր եարըմ սաղըմ էլէմ,
Սաղ գօլունտա եար եօլունտա սաղ էօլմ .
Նէ միւմբին տիր պէն պու աէրտաէն սաղ օլամ,
Հիճրան եէքտիր աէրտիմ պին տիր եարէ եիւզ :

— Քէրէմ տէտէմ էյ տէր օլ եարիմ իչին ,
Ազլումը զայ իթտիմ պու եարիմ իչին .
Եար օլ տըր քի եար եօլունա եար իչին ,
Պէրապէր տարլըգտա պէնտէ եարէ եիւզ :

Գըզ Քէրէմին պու պէյիթլէրինի ալինէտիրտէն
սօնրա , պաշընը չըգարլըպ աճէպա կիթմիչ մի
տէյու պագաը . Քէրէմ գըզըն պագաըզընը կէօ-
րիւպ , «չու գըզը ալինի իսլամէ տալէթ իտէյիմ,
պէլքի Միւսլիւման օլար , Հագգ թաալա պիղէ
ղայրու ճէվը ու ճէֆա իլլէմէղ» տէյիպ , ալաը
սաղը էլինէ պագալըմ նէ սէօլէտի :

— Մէտէտ մէտէտ Ասլըմ սէնին էլինտէն ,
Կէլ զըզ Միւսլիւման օլ գալմա էրմէնի .
Պէնիմ պիր տէրտիմի պինէ եթիթարին ,
Կէլ զըզ Միւսլիւման օլ գալմա էրմէնի :

— Էլ էլէ ալաըմ չէճի կիրէլիմ ,
Ինճիլի Գուրղանը պաշէ թութալըմ .
Հանկը աին հագգ իտէ անը թութալըմ ,
Կէլ զըզ Միւսլիւման օլ գալմա էրմէնի :

— Ինանանա սէն քէշլըլէրին Ֆիւտինէ ,
Հագթա բէրէլլինէ կլի կիւնիւնէ .
Կէլ Ասլըմ սէնտէ կիր իսլամ տինինէ ,
Ասլը Միւսլիւման օլ գալմա էրմէնի :

— Տիւտեր հալիսին գըզար սութանը ,
Սէյրինէ չըգանտէ օլըրսուն ճանը .
Սէն Քէրէմ տէտէնին գաշը քէմանը ,
Կէլ զըզ Միւսլիւման օլ գալմա էրմէնի :

Գըզ Քէրէմին պու պէյիթլէրինի իչիթտի իտէ,
տէճիւպ «պէյիմ սէն պիր պէլտէ սուլթանըսըն,
սանա եաղըգ տըր , պէն սանա գըսմէթ տէյիլիմ,
սէն գըսմէթինի վար Հագգ թաալաաան իսթէ ,
հայտէ կիթ , շիմտի անամ պէյտէն տաէմ չաղըր-
տըպ թութարլըպ սէնի , սօնրա իչ Ֆէնա օլուր»
տէտիրտէ , Քէրէմ տալի մէլուէն վէ մահզուէն
աղլաթարագ չըգար իբէն , գըլ հէման աճէլէ ի-
լէ գաբույու գաբալընճա , Քէրէմին այաղը գա-
լէ գաբույու գաբալընտա գալըպ եարալանտը , վէ գան
բունուն արաալընտա գալըպ եարալանտը , վէ գան
բունուն արաալընտա գալըպ եարալանտը . օլ վագըլթ Քէրէմ էլ-
րէվան օլմայա պաշլատը . «Վյ Բապպիմ , կէնճ
լէրինի սէմայէ գալաըլըպ , «Վյ Բապպիմ , կէնճ
եաալընտա պու պէնիմ շէքտիկիմ նէ տիր , աման
եա Բապպի , շու պէնտէ օլան աշգըմըն իւչտէ
պիրինի շու գըզա վէր» տէյի տուա իլլէտի : Հէ-
ման օ սաաթ տուաաը գապուլ օլունուպ , գըզ
տալի Քէրէմէ աշըգ օլուպ , աղը պաշընտան
կիթտի , վէ հէման գաբույու աշըպ Քէրէմին

պօյնունա սարըլարը , ֆադաթ Միւսլիման օլմա-
արը . ֆէրէմ գըղըն պու հարէյ էթլինի հիյէ զանն
իտիպ , «տաղըն պէ՛ի թուլմաւ րմադ իչին օլ-
մասըն» տէյիպ , այարը սաղը էլինէ , գրզ տախի
աչգա կէլիպ , էլինէ պիր տղամ բարչասը ալըպ
վէ ֆէրէմին գարչըսրնա կէչիպ , պազալըմ պիր-
պիրէրինէ նէ՞ տէտիլէր :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

—Եկնի տիւշտիւմ աթէչինէ Եանարըմ ,
Եանարըմ ֆէրէմ պէնի բըսվայ իյլմէ .
Պէնի աչղըն աթէչինէ սալան վար ,
Եանարըմ ֆէրէմ պէնի բըսվայ իյլմէ :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Պիզիւմ էլտէ սէվէրաթիւմ պուռնտա եթիթիրտիւմ ,
Պէնիւմ չէքտիճէկիւմ սէնին էլինտէն .
Կիւն պէ կիւն աչղընլա Եանարըմ Եըզջւլըրըմ ,
Պէնիւմ չէքտիճէկիւմ սէնին էլինտէն :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

—Օղրուն օղրուն տօթիւմ պաղընա կիրմէտիւմ ,
էլ ուզատըպ զօնչէ կիւլիւն տէրմէտիւմ .
Պէն Եաբին եիւզիւնտէն վէֆա կլօրմէտիւմ ,
Եանարըմ ֆէրէմ պէնի բըսվայ իյլմէ :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Ա.գըտոյըմ կէօզէրիւմին Եաղընը ,
Ղուրպէթ էլէ սալաըն զարիպ պաղըմը .
Նինէն չէքտի օթուզ իքի տիչիւթի ,
Պէնիւմ չէքտիճէկիւմ սէնին էլինտէն :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

—Օղրուն օղրուն տօթիւմ պաղընա կիրաթիւմ ,
էլ ուզատըպ զօնչէ կիւլիւն տէրաթիւմ .

Պէն պիւմէտիւմ սէնին ֆէրէմ օլտուղըն ,
Եանարըմ ֆէրէմ պէնի բըսվայ իյլմէ :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Եէտի եըլտա կէզտիւմ պէն պու տաղլարը ,
Պու սինմէ վուրտու խանչէր օգլարը .
Կիճէ կիւնտիւզ կէօնիւլ Հազգա Եալվարը ,
Պէնիւմ չէքտիճէկիւմ սէնին էլինտէն :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

—Գօվա գօվա զուրպէթ էլէ կէթիրտին ,
Պիր տէրտիւթի պին աէֆիթէրէ եթիթիրտին .
Նէ պէն էօլտիւմ նէ սէն պէնտէն գուրթուլտուն ,
Եանարըմ ֆէրէմ պէնի բըսվայ իյլմէ :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Կիճէ կիւնտիւզ աիւշտիւ տաղէ սահրայէ ,
Պու սէրիւթի սալարըմ օլմաղ սէվտայէ .
Բուղի չէպ Եալվարըմ պէօյիւք Մէվլայէ ,
Պէնիւմ չէքտիճէկիւմ սէնին էլինտէն :

Ա.Լ.ՏԸ ԳԸԶ

—Աման ֆէրէմ սուլթան ֆէրէմ խան ֆէրէմ ,
Աթէչ ֆէրէմ թուլթուչ ֆէրէմ Եան ֆէրէմ :
Խան Ասլըտա սանա գուրպան աըր ֆէրէմ ,
Եանարըմ ֆէրէմ պէնի բըսվայ իյլմէ :

Ա.Լ.ՏԸ ՔԵՐԷՄ

—Կէլ կիտէլիւմ պաղչէլէրէ պաղչէրէ ,
Մէյիլ վէրմէ շու ճիհանտէ պէյլէրէ .
Պու ֆէրէմի սալաըն եիւճէ տաղլէրէ ,
Պէնիւմ չէքտիճէկիւմ սէնին էլինտէն :

Պէյիթլէր թէմամ օլտուգտան սօնրա , Գըզ
ֆէրէմէ (աման ֆէրէմ) , շիմտի անամ պէյտէն ա-

տէմ կէթիւրիւս, սէնի թու թարար վէ սանա եա-
 զրգ օլուր . լաքին պունասան սօնրա պէն սէնի-
 նիմ, վէ սէնտէ պէն իմսին . կէլ շիմտիքի հալ
 շուրատան զայպ օլ, վէ կիճէ պաճայա կէլ վէ
 պէնի ալըպ նէրէյէ կէօթիւրիւր իտէն կէօթիւր»
 աէլիպ, գալլ ու գարար իյլէտիլէր . Գէրէմ աա-
 իր օրատան գալգրպ պիւր գահվէյէ կէլտի . Գէ-
 րէմ էվտէն չըգաըլը կիպի, պէյ թարաֆրնտան
 ատէմիլէր կէլիպ, օ գատար արատըլար Գէրէմի
 պուլամատըլար . վէ եինէ կէլիւր աէյու պէքլէ-
 ալիլէր իտէտէ, կիտէն կէլէն օլմատը . վէ ազշամ
 օլունճա, Գէրէմին եանրնա պիւր գաշ ահպապ
 կէլիպ, «աման աչըգ պիլիլէ պիւր գաշ իտանէ թիւր-
 քիւ սէօյլէ» աէյու նիյազ իթտիլէր, Գէրէմ պուն-
 լարըն ըէճատընը գապուլ իտիպ, ալտը սազը է-
 լինէ պագալլամ նէ՞ սէօյլէտի :

— Սապահ օլտու շաֆղըն պաթմազ,
 Տէօնէ քէվրան գըրան տէօնէ .
 Աչգ սէվտասը սէրտէն կիթմէզ,
 Տէօնէ քէվրան գըրան տէօնէ :

— Եըլաըզլարըն շահը սէնսին,
 Աղլմէքտէն տիտէմ գանսըն .
 Եա սէվտիկիմ նի՞ճէ իթսին,
 Տէօնէ քէվրան գըրան տէօնէ :

— Բարմաղընտա հաթէմ եիւզիւք,
 Գօլունտա ալթուն պիլիլէզիք .
 Պօյնուն էյմիշ գըզա եազըգ,
 Տէօնէ քէվրան գըրան տէօնէ :

— Եըլաըզլարտա իւրիւշանսըն,
 Ալլմէրտէ բէրուշանսըն .

Վահիպլրտէ տիւշն սէնսին,
 Տէօնէ քէվրան գըրան տէօնէ :

— Եըլաըզլարտա նէ տիւշանսըն,
 Ալլմ իշրէ բէրուշանսըն .

Ղարիպ գօլրտունա տիւշանսըն,
 Տէօնէ քէվրան գըրան տէօնէ .

— Սանա քէվրան գըրան տէրլէր,
 Եարէ իգրար վէրլն տէրլէր .
 Պանա տէրալի Գէրէմ տէրլէր,
 Տէօնէ քէվրան գըրան տէօնէ :

Տէլիպ, պիւրտէ եըլաըզլարը պուլուլթ գապլա-
 տը . հէման Գէրէմ Սօֆի իլէ պիւրապէր էվին եա-
 նընա կէլիպ, վէ թըրնալայարագ պաճայէ չըզըպ
 պաշընը պաճատան աշադա ու գատըպ պագտըրի,
 Ասը իտան եաթմըշ աւոյոյօր . Սօֆի տալի «շիմ-
 տի նէ՞ եարալլամ, պու կիճէ կիտէլիմաէ եարըն
 կիճէ կէլէլլիմ» աէտի իտէ, Գէրէմ գանմայըպ
 «օլմազ, շու պէնիմ սազըմը կէթիւր, պէն սէվտի-
 կիմի գալըըրտ պիլիլէրիմ» աէտի, Սօֆի տալի
 «աման պիւրտաէր պու կիճէ կիտէլիմ աէտիմ իտէ,
 ինաա իթմէ, ինթիմալ սըր քի պէյլին ատէմլէրի
 պէրլէրլէր, վէ պիլիլ էլէ կէշիւրիպ, սօնրա իշի-
 միլ ֆէնա օլուր» աէտի իտէտէ . Գէրէմ տիյնէ-
 մէյիպ, ալտը սազը էլինէ պագալլամ նէ տէտի :

— Կեահ կիտէրիմ կեահ կէլիլիմ պաճայէ,
 Ոյան Ասը կիւլ հալինի սէվտիկիմ .
 Գէվրան Եըլաըզը կէլտի չըգաը եիւճէյէ,
 Ոյան Ասը կիւլ հալինի սէվտիկիմ :

— Ազշամ օլուր այ գարանըզ կէճէլէր,
 Սապահ օլուր թէմճիա օգուր հօճալէր .

Գօրգօրըմ քի ետրի եատլէր գօճալէր ,
Ույան Ասըմ կիւլ հալինի սէվտիկիմ :

—Սապահ օրուր եինէ տիվան գուրուլուր ,
Իշիանլէր ճիւմէ կէլի տիվիլի :

Պիգէ վատէ վէրէն եըլուրդ աօլանըր ,
Ույան Ասըմ կիւլ հալինի սէվտիկիմ :

—Պուլամատըմ պէն Ասընըն քեանընը ,
Ետալանայ'տըմ ետր ետատըղըն եանընը .
Սաթըն մ'ալըն սէն ույգունուն քեանընը ,
Ույան Ասըմ կիւլ հալինի սէվտիկիմ :

—Նէ սարարըպ նէ սարըլըպ ետթարսըն ,
Պու աէրալի սինէմէ տէրալէր գաթարսըն .
Նէյ' իթտին վատը պու զաֆլթմտէ ետթարսըն .
Ույան Ասըմ կիւլ հալինի սէվտիկիմ :

Քէրէմ պու պէյիթլէրի պաճատա սէօյլէր ի-
քէն , պէյին առէմլէրի պունուն սէսինի իշիթ-
տիւրլէրի կիպի , գօշուպ պունլարը թուլթմտգ իտ-
թէտիլէր իսէտէ , թուլթամատըլար , զիւրա պուն-
լար գաչըպ պիւր վէրանէտէ կիլլէնտիլէր . Քէրէմ
Սօֆիյէ «գըղըն պաճատընա վարտըգ , պիլի գա-
չըրտըլար , եինէ վարալըմ էմմա , եըլտըղլարըն
չաֆղընտան թուլթուլուրուղ» տէյու տիւշիւնիւր
իքէն , եըլտըղլար չօղալմայա պաչլատը . Սօֆիտէ
«սէօղ տիյնէմէյէնի հալի պու տըր» տէտի . վէ
պունլար վէրանէտէ օթուրուր իքէն , Քէրէմ «կէլ
Սօֆի , շու եըլտըղլարա պիւր թիւրթիւ սէօյլէյիմ»
տէյիպ , ալտը սազը էլլինէ պագալըմ նէ տէտի :

—Իւրքէթ թէրաղը պաթմազ ,
Տէօնէ սապահ եըլտըղը տէօնէ .

Աչգ սէվտաղը ոէրալն կիթմէզ ,
Տէօնէ սապահ եըլտըղը տէօնէ :

—Էվլէրի վար էվ եէրինէ ,
Քէյլէրի վար քէօյ եէրինէ .
Ելթմէզմիտին այ եէրինէ ,
Տէօնէ սապահ եըլտըղը տէօնէ :

—Ետր իլէ գալիլմիզ վար տըր ,
Ղօնչնին թիքէնի խար տըր .
Իշիմ կիւճիւմ ալ իլէ զար տըր ,
Տէօնէ սապահ եըլտըղը տէօնէ :

—Եըլտըզ կէօրտիւմ սապահ սանտըմ ,
Աղլէյիպ պու տէմտէ գանտըմ .
Քէրէմ տէր ճանտան օսանտըմ ,
Տէօնէ սապահ եըլտըղը տէօնէ :

Քէրէմ Սօֆի իլէ եինէ գըղըն պաճատընէ կէ-
լիպ , աչաղա պագտը քի գըզ գալըմը օթու-
րուր , Քէրէմ տաիսի «Սօֆի վէր շու սաղըմը սէվ-
տիկիմ օթուրուր եանըմա չաղըրայըմ» տէտիք-
տէ , Սօֆի «պուտալա՞ մը օլտուն , կէլ վազ կէչ ,
սազ չալմանըն սըրատը տէյիլ տիւր , տահա շիմտի
պէլատան գուրթուլուրուգ , եի՞նէ թուլթուլըմ»
տէտի իսէտէ , Քէրէմ պիւր տիւրիւ տիյնէմէյիպ
ալտը սազը էլլինէ պագալըմ եինէ նէ սէօյլէտի :

—Չիւնքի պիւր սէվտա տըր տիւշտիւ սէրիմէ ,
Աղլէրիմ աղլէրիմ կիւլմէմ պու կիճէ .
Աչըգ էլլինտան ճիյերիմ եանտը նէյլէյիմ ,
Պու սերէ կէլէճիւր հազգ վար պու կիճէ :

—Վիրտանէն կէլէն պայգուչ սէսի տիւր ,
Ելրէյիմաէ եանան աչգ աթէշի տիւր .

Արքիֆէ կիճէսի պայրամ կիւնիւ տիր ,
Տէտիմ աստիմա գուրպան օլամ պու կիճէ :

—Պազպան օլտոււմ կիրտիմ աստիմ պաղընա ,
Էյեամը տըր կէմի կիտէր էնկինէ .
Ֆէլէք պիզի սաւտը ատու ճէնկինէ ,
Ֆլթհի պապ խտէրտին Քէրէմ պու կիճէ :

Քէրէմ պու պէյիթլէրի սէօյլէր իքէն , պէյին
ատէմլէրի կէլիպ , Քէրէմ իլէ Սօֆիյի էլէ կէչի-
րիպ , վէ գօյլարընը արգասընա պաղլայրպ դօ-
նաղա կէօթիւրիւպ մահպուս իթտիլէր . վէ այագ-
լարընա պուզաղը վէ պօղաղլէրինէ լալէ թագ-
աւլար . օլ վագըթ Քէրէմին ագլը պաշընտան
կիտիպ , տիլի թուլուլու . ատէմլէր պէյէ խա-
պէր վէրիպ , օ սաաթ գատը վէ միւֆիթիւրի վէ
սայեր հաճը հօճալարը չաղըրտըպ , ճէմ իթտի .
վէ «էյ աղալէր , խապէրնիղ վա՛ր մը , պու կիճէ
Քէչիչին խանէսինէ պիր օղլան կիրմիչ վէ տիւր-
լիւ էտէպսիղիւլէր իթմիչ , իսթէրիմ ջի շիմտի
օնուն ֆէթվասընը վէրէսինիղ ջի աստըրաճա-
ղըմ» տէտիքտէ , միւֆիթիւ տախի «պէն օնուն
ֆէթվասընը վէրէմէմ , զիրա պիր ասլը օլմալը
տըր» տէտիքտէ , պիրտէ Քէրէմին տիլի աչըլըպ ,
«Սօֆի դարտաչ , պու անէ գատար թիւրքիւ
սէօյլէյիպտէ , պունտա սէօյլէմէմէք օլմաղ» տէ-
տիքտէ , Սօֆի տախի «Քէրէմ , օղուլ , պուրատա
ատամը էօլտիւրիւրլէր» տէտի իսէտէ , Քէրէմ
«էօլտիւրմէտէն պաչգա նէ իտէրլէր» տէյիպ ,
աւտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

—Մէտէտ մէտէտ Ասլըմ սէնին էլինտէն ,
Էլտիւրմէտէն Ղայրի նէյլէրլէր պիզէ .

Եահու , պիզ կէչիլիլ ճան իլէ Թէնտէն ,
Շիմտի նամուս իլէ ար նէյլէր պիզէ :

—Ասլը խանըն աթէլի իլէ սէօյլէրիմ ,
Էնիպ աչըն տէրեսաընը պօյլարըմ .
Կիճէ կիւնտիւզ շահմլրանլէ օյնարըմ ,
Ուզուս ուզուս մար նէյլէր պիզէ :

—Շահին եար կէզտիրի պէյլէր գօլունտա ,
Սէյրտիր գօլարը սաղ ու սօլունտա .
Բուզի շիպ չաղըրտըմ եօլունտա ,
Քէմէնտիմ պօյնոււտա տըր տար նէյլէր պիզէ :

—Պունճա շերտթլար սօրուպ տարթմըլըմ ,
Սէօյիւ իլէ լէպլէրինտէն գանմըլըմ ,
Պէն Քէրէմիմ , աչգ էօտիւնէ եանմըլըմ ,
Ճէհէննէմէ կիրսէմ նար նէյլէր պիզէ :

Քէրէմին տիլի աչըլտըղընը աղնայրպ , կէլիպ
պէյէ խապէր վէրտիլէր . պէյ էմը իթտի ջի քէն-
տի հուզուրունա չըգարտընլար . իմտի Քէրէմին
այաղընտան պուգաղըյը վէ պօյնունտան լալէյի
ալարգտոն սօնրա , պէյին հուզուրունա չըգար-
տըլար . օլ վագըթ պէյ «Քէրէմ , սէն սէօյլէմէղ
իտին , սէնին տիլին թուլուլուլ իտի . շիմտի
ասլը նէ տիր ջի սէօյլէրտին» տէտիքտէ , Քէրէմ
տախի «էկէր իլին վէրիքտէնիղ սէօյլէյիմ» տէ-
տի . վէ օրատա հաղըր օլմալարըն ճէմիտի իզին
վէրտիքտէն սօնրա , Քէրէմ աւտը ոաղը էլինէ
պագալըմ օնլարա նէ սէօյլէտի :

—Պէնի պունտա լեալ իյէյէն ,
Տէրտ տիր հասրէթ տիր ֆըրգաթ տըր .

Չէշմիմ ետըն սէլ լյըլյն ,
Տէրտ տիր հասրէթ տիր Փըրգաթ տըր :

— Սըգ աթէշի վար սու ճանտէ ,
Գայնար գայնար չըգմազ թէնտէ .
Նէյլէյիմ ի շիտէ պէնտէ ,
Տէրտ տիր հասրէթ տիր Փըրգաթ տըր :

— Դըլըճ պէոյլէ ետրէ իթմիզ ,
Եար սկփտաթը սկրտէն կիթմիզ .
Տէյմի ճկրտան մէշլմ իթմիզ ,
Տէրտ տիր հասրէթ տիր Փըրգաթ տըր :

— Պէնի աշգա սաղան եար տըր ,
Վիճա տիմաէ եանան նար տըր .
Իշիմ պէնիմ ահ ու զար տըր ,
Տէրտ տիր հասրէթ տիր Փըրգաթ տըր :

— Քէրէմ տեր օլմուշում հաքիմ ,
Իլամտէն սիւքիթ լյըլտիմ .
Պնգիրկեանրմ զամ տըր եիւքիմ ,
Տէրտ տիր հասրէթ տիր Փըրգաթ տըր :

Քէրէմին պու սէօղլերինէ պէյ զպէպէ կէ-
լիպ , Քէրէմէ «պագ օղլան» շիմտի ալաղընր եէր-
տէն յէսէրիմ , էոյլէ շէյ խաթրընտան պիլէ կէ-
շիրմէ» տէտիքտէ , Քէրէմ պիր աճ շէքիպ , ճիմ-
լէսի Քէրէմին Հագ գ ալըղը օլտուրոնու պիլիպ ,
պէյին պէոյլէ սէօղլէտիկինէ մաճտուն օլտուրար .
Քէրէմ վէ էհաթի ի միճլիս աղաղըպ , եինէ էքի-
քեարընտան սաղը ալըպ , միճլիս նէ՞ տէտի :

— Եիւղիմ եիւգիանէ նէյլէտիմ ,
Պիր քեաթիր թէրտաղնա պէն .

Եօրղուն կէճնիլ պէնտ լյըլմիշ ,
Ուղրտաղմ ինիպարինէ պէն :

— Միհնէթ սիւզէր մաթը սարար ,
Խրիթիյանլեր սիյաճ կիլէր .
Պէն նէ սէօղլէյիմ պէյ նէ աղնար ,
Տիւշմիւշիմ էնքսիսինէ պէն :

— Էյին էլիմէ ալաղմ ,
Գօլուն պոյնունա տօլաղմ .
Քէրէմ տեր դուրպան օլաղմ ,
Եալլարսըմ Իսաղնա պէն :

Պէյիթ թէմամընտա պէյ եինէ զպէպէ կէ-
լիպ , պու տէֆա հաքիմ էֆէնտիյէ «չունուն Ֆէթ-
վաղընը վէր էօլտիւրէյիմ» տէտիքտէ , հաքիմ ,
«պէն պիսուշ տաէմ հագ գընտա Ֆէթվա վիլրէմէմ:
հէլպէթտէ պունուն պիր աալը վար տըր» տէ-
տի . պէյ ինֆաալ իտիպ , գալըպ հաքէմէ կիթ-
տի . վէ օրտաա օթուրուպ տիւշիւնիւր իքէն ,
պէյին Հատանէ հանըմ նամընտա պիր աղըլէ գըղ
գարնտաղը վար իտի . պէյին եանընա կէլիպ «պէ-
յիմ բէք իրրսլանմըչընըղ» տէտիքտէ , «հանըմ ,
պիր Քէշիշ շու օղլանը էօլտիւր , սանա ըն պէշ
քէսէ աղ ճէ վէրէյիմ տէտի . շիմտի հաքիմ վէ
միւֆթիւ Ֆէթվաղընը վէրմէյօր» տէյինճէ , Հա-
սանէ հանըմ «ժուն տալաթընը պանա հէվալէ
լյըլէ , պէն եինէ Քէշիշտէն բարտըր ալըպ , վէ
տալաղը հագ գ իւղրէ կէօրիւրիմ , պէն ընլարըն
հագ գընտան կէլիլիմ» տէտիքտէ , պէյ քէնտի
գըղ գարնտաղընը տիրայէթինէ կիւվէնէքէք ,
քէյֆիլիյէթի ընա հէվալէ իթտի , Հաքիմ Քէրէմէ
նատիհաթ վէրիպ , «կէլ օղլում պուրտան Ֆի-

բար իյլէ , զիրա պէյ սէնի շէրան էօլտիւրէմէզ
էմնա , էօրֆէն էօլտիւրիւր վէ սանա եազըզ օ-
լուր» աէտի . Բէրէմին խէ պու սէօղլէր գուլա-
ղընա կիրմէյիպ , ալտը սաղը էլլինէ պագալըմ
հաքիմէ նէ սէօյլէտի :

— Հէյ աղալէր Նիճէ խտէյիմ ,
Պէն տէօնէրիմ կէօնիւլ տէօնմէզ .
Պիր եավրուեա տիւշաիւ մէյիմ ,
Պէն տէօնէրիմ կէօնիւլ տէօնմէզ ,

— Բէքիք կիպի սէքիշինտն ,
Կէօյսիւ էլվան նագըղընտան .
Պիր հարամի պագըղընտան ,
Պէն տէօնէրիմ կէօնիւլ տէօնմէզ :

— Պանա գաշ օյնատըր նատան ,
էօբտիւմ գաղընտան կիօղիւնտն .
Ասը պիր Բէշիւզ գըզընտան ,
Պէն տէօնէրիմ կէօնիւլ տէօնմէզ :

— Եօլունա գօյմուշում ճանը ,
Տխտէմտէն ազրթտըմ գանը .
Բէրէմ սէվտի Ասը խանը ,
Պէն տէօնէրիմ կէօնիւլ տէօնմէզ :

Պիրտէ հաքիմ էֆէնտի տիվիտի էլլինէ ալըպ ,
պագալըմ Բէրէմէ նասիհաթ իշին նէ սէօյլէտի :

Ա.Ս.Ք. ՀՈՒՔԻՄ

— Կիւլ էտիպ պէնտիմի էյ տիլի շէյտա ,
Կիթմէ պահրի ճէհէ քէնարա կէլ կէլ .
էտիպ զըլըրշտան գալպին միւպէրրա ,
Հալինի հալ էյլէ տիյարէ կէլ կէլ :

— Էտնանը գըսմէթէ հէմ իւլֆէթ օլմա ,
Թալիպ մէճլիսինտէն առապէթ օլմա .
Հէր պիր ատէմ իլէ սէխապէթ օլմա ,
Գարիպի իգգէթ օլ վէ գարէ կէլ կէլ :

— Պու գավլէ գայիլ տըր շահ իլէ կէտա ,
Սէօզ անլայան ճանա ճանըմըզ ֆէտա .
Հիքմէթի լօգմանա վէրմիշ տիր իլուտա ,
Տէրտէ տէվայըմ տէրսէն , թիմարէ կէլ կէլ :

— Միւրշիտի քեամիլտէն ալըպ խապէրի ,
Մէյանը զայրէթ'լէ գուշան քէմիլի .
Բեամիլ նազար էթ էհլի հիւնէրի ,
Ինքեարը թէրք խիպ իգըրարէ կէլ կէլ :

— Պու տէվրանը օլան մէճլիսի մէմտէ ,
Օլայըմ պիր զէման իշրէթի տէմտէ .
Եանար իթտին պիգի զուլմէթի զամտէ ,
Շէմ իրագ կէօլիւմիւզ օ եարէ կէլ կէլ :

— Էյ տիլալիս օլուպ մէճնուըր հիյեթ ,
Նէ տիր պու չէքտիկին բէնճիտէ զահմէթ .
էյլէ պիր զէմանտա քէսպի մարիֆէթ ,
Եէթիշիր տիւշաիւկիւն ապարէ կէլ կէլ :

— Պու սանա նասիհաթ իթմէ"զ մի էրտէն ,
Ումնա հիշ ֆայիտէ օլուր կէօնէրտէն .
Ճանը խէլաս իյլէ գուրթուլ պու եէրտէն ,
Պուրճի պէտէն կիպի հիսարէ կէլ կէլ :

— Ալիմ մարիֆէթ'լէ տօլաշամ տէրսին ,
Խօճալէր իլէ հէր տէմ օլայըմ տէրսին .
Պահայի կէվէրի պիլէյիմ տէրսին ,
Ալ պիղիմ մաթահի բազարա կէլ կէլ :

— Սէլ կիսի կէր եանա ագայում տէմէ ,
 Եարըմըզ պինայը եըգայում տէմէ .
 Քէվրանտան թաշրայա չըգայում տէմէ ,
 Ձեք պահարի աշգը գաթարա կէլ կէլ :

— Նասիհաթ կիւշ կյլէ էյ ճանը բէտէր ,
 Շէօնրէթի շէհիր օլմա կէզլէ տէրպէտէր .
 Կէօրտիւկիւն ճանկլէ պաշ էյմէ կիտէր ,
 Նամասը զայրէթլէ հէմարէ կէլ կէլ :

— Սալեհաշը էտնա քի՞մ էյ նուրի բէյքէր ,
 Նարը կիճրան իտիպ պու ճանա էսէր .
 Տէրաի Քըրգաթլէ էօլբրտէմ կէկէր ,
 Գապրիմէ զիեարէթ մէզարա կէլ կէլ :

Հարիմ պու պէյիթլէրի տէտիքտէն սօնրա ,
 Քէրէմէ «օղլում, միւղթէգայի շէրի օլ աըր քի
 սէնտէն աղաճաան իքի շահիտ իսթէրիմ քի, պու
 գըզա սէնին ալեազան մը վա՞ր , եօգսա նըշան-
 լըն մը աըր» տէտիքտէ, Քէրէմ տախի ալտը սա-
 գը էլինէ վէ պու պէյիթլէրի սէօյլէտի :

— Տիտէլէրիմ սօլտու գան իլէ ,
 Արթաը տէրաիմ եարէմ պէնիմ .
 Քիմէ արզ իտէյիմ հալիմի ,
 Նիճէ՞ օլտու հալիմ պէնիմ :

— Քիմի մօլլա քիմի հաճը ,
 Ճիւմիէմիզ Հադգա տուաճը .
 Էֆէնտի գայը իթմէ իլաճը ,
 Մէրհէմիտիզ տիր եարէմ պէնիմ :

— Վուրկուն տէլի կէօնիւլ վուրկուն ,
 Աշգ տէլէր աշգ պաղըն .

Թէնհալէրտէ օզրուն օզրուն ,
 Ալլաֆա գ աըր քեարըմ պէնիմ :

— Ալվալիմ պիր գանը զալիմի ,
 Էլինտէն շէքաիճկիմի .
 Սօֆուեա սօրսան հալիմի ,
 Ապը սէվէն Քիւրէմ պէնիմ :

Քէրէմին պէօյլէ սէօյլէյիշինէ , հարիմ «Սօֆի
 քի՞մ տիր» տէտիքտէ, Քէրէմ «արգատաշըմ աըր»
 տէտի . հարիմ տախի «վար շանու չաղըր» տէ-
 տիքտէ, Քէրէմ տախի Սօֆիյի հարիմին հուզու-
 բուեա չըգարաը , հարիմ Սօֆիյէ «օղլում սէնին
 պու քէյիթլէթտէն պիր իտպէրէն վա՞ր մը» տէ-
 յու սիւալ իյլէտիքտէ, Սօֆի տախի «պէն տիլ-
 տէն սէօյլէյէմէմ, թէլտէն սէօյլէրիմ» տէյիպ ,
 ալտը սաղը էլինէ վէ պու պէյիթլէրի սէօյլէտի :

— Հէյ աղալէր պու տէրտ պէնի բիր իտէր ,
 Ձիւլֆիւ տէրաի պուհար տէրաի կէ տէրաի .
 Պէն նէյլէյիմ պին կիւնիւմիւ պիր իտէր ,
 Նատան տէրաի հէյրան տէրաի ալ տէրաի :

— Թէրք կյլէմիշ վէթանընը կլինի ,
 Էլինտէն ալտըրմըզ զօնչէ կիւլիւնիւ .
 Քիմնէ պիմիզ պու Քէրէմին հալիմի ,
 Սիւա տէրաի վէթան տէրաի եօլ տէրաի :

— Ադ կիօյիւն իւթիւնէ պիր պաղ տիքէյիմ ,
 Էլվան կլւան շիճէլէրտէն ալաղըմ .
 Պէն պու տէրաին հանը պիրին շէքէյիմ ,
 Սուսամ տէրաի սիւնպիւլ տէրաի կիւլ տէրաի :

— Ճօլիտն սուլար կիսի պուլանտը ,
 Ագտը կիթտի գարլը տաղը սօլանտը .

Բօսթ պոլլաբլայ դարու դարու տիւնտի ,
Խըրգա անրաի ապա տէրաի շալ տէրաի :

— Եազըդ օլտու տիւնտիւք տիւնտն տիւնտն ,
Պիւլպիւլ զօնմազ օլտու զօնչէ կիւլլէրէ .
Ազլաեարազ տիւնտիւք թօլլու եօլլարա ,
Կէլն տէրաի կէլն տէրաի եօլ տէրաի :

— Սօֆի տէր քի ֆէրէմ եիւզիւմէ պագար ,
Պու ճանըմը աշգըն էօտիւնէ եագար .
Պէն պիլիթ'տիմ պու տէրա պէնի քիւլ խտէր ,
Ասլը տէրաի ֆէրէմ տէրաի տիւ տէրաի :

Սօֆի ֆէրէմին հալինի պիր պիր նագլ խտիպ ,
չահատէթի դապուլ օլունտու . վէ օրատա հա-
զըր օլտն հաճը հօճալար ֆէրէմին Հագգ աշգը
օլտուղունու պիլտիլէր : Պիղ կէլէլիմ Հասանէ
հանըմա . պէլին զըզ դարնաաշը Հասանէ հանըմ
զըրդ թանէ կիւզէլ ճարէյէլէր ալըպ , հէր պի-
րինէ պիր թիւրլիւ լիպա կիլտիլիպ , վէ Ասլը
խանա տախի էսքի պիւսքիւ վէ խօտպին էսպապ-
լէր կիլտիլիպ , Կիւլ պագչէսինէ կէօթիւտիւ .
Քէրէմի թէղքէրէ իլէ տալէթ իլլէտի իսէ , Սօֆի
տախի ֆէրէմին տալէթ օլունմաաշը իլիթտի-
կիւտէ , կիլթմէտին տէյու չօգ զօր իթտի իսէտէ ,
Քէրէմ «տալէթէ իճապէթ լազըմ տըր» տէյիպ ,
գալդտը տօղրու Կիւլ պագչէսինէ կիլթտի . գըզ-
լարա Հասանէ հանըմտան սրմարլանմրչ օլտու-
ղունտան , ֆէրէմին կէլմէտինի իլիթտիլէրինտէ
անը գարչըլաաշը վէ հանըմն օտաարնա կէօ-
թիւտիլէր , ֆէրէմ Ասլը խանը կ'օրիւնճէ , Հա-
սանէ հանըմն ալաղլարընա գարանրպ , թաա-
զիմ իլլէտի . վէ նէ գատար գըզ վար իսէ էլ բէն-

չէ տիւնտ տուրտուլար . մէկէր Հասանէ հանը-
մըն միւրատը ֆէրէմի Հագգ աշգը մը տէյիլ
մի տէյու թէճըրիւպէ իթմէք իմիչ . էկէր Հագգ
աշգը իսէ , Ասլը խանը վէրէճէք , տէյիլ իսէ
էօլտիւրէճէք . պիրտէ պագտը քի ֆէրէմ կէօգ-
լէրինի Ասլը խանտէն ալըմալըպ , գըզլարըն հիչ
պիրինին եիւզիւնէ պագմազ իտի . Հասանէ հա-
նըմ ֆէրէմին Հագգ աշգը օլտուղունու աղնա-
լըպ , զալէթ պէյէնտի . վէ «էյ աշգ , պիզէ պիր
գաչ խանէ թիւրքիւ սէօլլէտէ տիլնէյէլիմ» տէ-
տիլքտէ , ֆէրէմ ալտը սաղը էլլինէ պագալըմ
Հասանէ հանըմա նէ սէօլլէտի :

— Գարա կէօզլիւմ նէ կէզէրսին պու եէրտէ ,
Կէլ պիլիւմ էլլէրի կէզ քէրէմ էյլէ .
Նիճէ գուլարընը եագտըն գալէմտէ ,
Պէնիտէ տէֆթէրէ եագ քէրէմ էյլէ :

— Պէն պիչարէ սէնին տիլինէ ինանտըմ ,
Աշգըն աթէչիլէ էօտէրէ եանտըմ .
Ագըլ պաշգա իտի տիւնտէ օլտում ,
Պէնի մէճնուն իթմէ գըզ քէրէմ էյլէ :

— Սէրվի սէմն իտին տէօնմտին սէօլլիւմէ ,
Աշգըն աթէչինի սալտըն էօլլիւմէ .
Նէ՞ պագարսըն գըյա գըյա եիւզիւմէ ,
էնկէլէր իթմէսին սէօլ քէրէմ էյլէ :

— Տէրուլի ֆէրէմ տէր քի գարէլէր կիլմէ ,
Կէլ Ասլըմ սէօլլէրիւմ եատլէրէ տէմէ .
Պիր էյլիք իտէրտէն վագթընտա էյլէ ,
Պէնի տէրուլի իթմէ գըզ քէրէմ էյլէ :

Հասանէ հանըմ աղնատը քի ֆէրէմին սէօլլէ-

ըրնին քեաֆֆէսի Ասլը խանըն իւղէրինէ տիր .
 քէնտի վէ եախօտ գըզլարա պիր շէյ սէօյլէմէզ .
 վէ հէման Ասլը խանը սագլատըլար , օլ վաղըթ
 ֆէրէմ մահսուն օլուպ պաշլատը աղլամայա , Հա-
 սանէ հանըմ «պագ ֆէրէմ , պէն սէնտէն հաղզ
 իթտիմ էմմա , պիր ալեա թիւրքիւ սէօյլէմէլի»
 տէտիքտէ , ֆէրէմ ալտը սաղը էլինէ պագալըմ
 Հասանէ հանըմա նէ սէօյլէտի :

— Նան Ասլըմ պողզէ իշինտէ ,
 Կէզեր զէվալը զէվալը .
 Գարըտա էլա կէօզիւն ,
 Սիւզեր զէվալը զէվալը :

— Գաշլերի պէյնզեր քէմանէ ,
 Սըզըն էյլեր տիվանէ .
 Զիւլիւֆլերի ետնէ եանէ ,
 Զէօզեր զէվալը զէվալը :

— Հէյ աղալեր պէյլեր ,
 Քէրէմ զայրի եարի նէյլեր .
 Աճէպ պիգտէն նիշին էյլեր ,
 Հէզար զէվալը զէվալը :

— Քէրէմ աղընա եանան ,
 Օլմուշ տուր տիւլերէ տէպման .
 Սըզըն գաթլինէ ֆէրման ,
 Եագար զէվալը զէվալը :

Քէրէմ ծնւորա եիննէ իլթիֆաթ իթմէյինճէ ,
 Հասանէ հանըմ ֆէրէմէ «պագ աղըգ պէն Ասլը
 Ֆիլան պիլիմ , էկէր պանա պիր կիւզէլ թիւր-
 քիւ սէօյլեր իսէն , սանա պիր կիւզէլ գըզ վերի-
 րիմ» տէտիքտէ , ֆէրէմ տախի ալտը սաղը էլի-
 նէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Վարամ կիտէմ պիր քեամիլէ տանըլամ ,
 Պէնիմ աերսիմ էլիֆ պա տըր հիճէ տիր .
 Պիր տիւլերին տիվանէսի օլմուշում ,
 Կէլէն պագիրկեան կիտէն հօճա տըր :

— Օգուտում էլիֆի չըզտըմ էպճէտէ ,
 Սըզգ մաշուգուենու սանմաքի սենուտա .
 Հիսապ իթտիմ կիւնէշ կիրտի պուլուտա ,
 Ս.յ կէօրիւնմէզ , գարա կիւն տիր կիճէ տիր :

— Պու ճան գուրպան օլտուն սօլունա ,
 Գըսմէթ օլա էլին ալսամ էլիմէ .
 Կէօրիւնմէզ նա՞քըլ սալտը պէնի տէրտինէ ,
 Ասլը խան կէօրիւնմէզ հալիմ նի՞ճէ տիր :

— Պաղլըյըլտա պէօլիւք պէօլիւք կէլտիւլեր ,
 Զիյէրճիկիմ տէլիւք տէլիւք տէլտիւլեր .
 Գըզուր պաղըպ կէօզ ալթընտան կիւլտիւլեր ,
 Սէօյլէ Ասլըմ կէլէն կէրշի հօճա տըր :

Պէյլիթլեր թէմամընտա , հանըմ եիննէ ֆէրէմին
 եալլը Ասլը խան իւղէրինէ սէօյլէյիպ քէնտի-
 սինին վէ գըզլարըն իւղէրինէ պիր շէյ սէօյլէմէ-
 տիկինի իշլթտիքտէ , հէման իըրսլանըպ զագապ
 իլէ , «պէ հէյ աղըգ պէն նէ սէօյլէտիմ , սէն նէ
 աղնատըն , տայիմա Ասլը իւղէրինէ սէօյլէրսին ,
 պիրագտա շու գըզլարըն իսմինի պանա խագէր
 վէր , պէնտէ սանա Ասլը խանը ալը վէրէյիմ»
 տէյինճէ , օլ վաղըթ ֆէրէմ շիւքը իտիպ , «սէօյ-
 լէմէք պէնտէն րատթ կէթիլիմէք սէնտէն , պէնի
 հէճիլ իթմէ» տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ պագա-
 լըմ նէ սէօյլէտի :

— Էօլտիւմ էօլտիւմ Ասլըմ սէնին էլինտէն ,
Ա յիւէ Ֆաթմա պիր արայա կէլինէր .
Չաղըըըըմ պագտը քի կէլիր պաշա ,
Հասրէթ իւէ էօլտիւկիւմիւ պիլինէր :

— Նէյլէրսին սէն Մէլէք իւէ Ֆաղըըը ,
Պուլամտըմ մէնէնտի պի Հիւսնիյի .
Եանաղընըն չուգուրուտա կիւլիւյիւ ,
Պանա օնտան պիր բուսէճիք վերսինէր :

— Ալիմէ Միւնիւսէ կէօրսին հալիմի ,
Հիւսնիւնէ Ֆէտա գըլտըմ մալիմի .
Ջիւլէյիսա տըր պիւքէն պէնիմ պէլիմի ,
Ասլը իւէ Ջահիտէյի պուլտունէր :

— Խատիճէ տէտիկին աղա էօլլու տըր ,
Հանիֆա Խալիֆա թաթլը տիլի տիր ,
Տուտու իւէ Դուսրու սէրվի պօլլու տըր ,
Նէֆրէթի հասրէթ' լէ էօլտիւկիւմիւ պիլինէր :

— Հագգ վարսըն էմինէնին իշինի ,
Էսմա եագտը եիւրէկիմին պաշընը .
Հէվա դօյսուն տիզ իւսթիւնէ պաշընը ,
Ասլէի պիւէ սլըպ կէլինէր :

— Ջիլնէպ սէլամ վերսին հանըմ տինկլէսին ,
Ջէհրա դուրնա չալըն կիւնէշ օյնասըն .
Սէօյլէյին հանըմա պուրայա կէլին ,
Ճէնաղէմի եըգասընէր գըլընէր :

— Ջէբլիէ ճիւմէ գըղարա սուլթան ,
Կեաֆ իւէ Նայիլէ օնլարա դուրպան .
Պէնիմ վասիլէթիմ օլտուն ֆէզպէյան ,
Խսյը տուա իւէ պէնի եատ իթսինէր :

— Ալլիմէ Բուգլիյէ տիքսին թաշըմը ,
Նայիլէ Բասպլիյէ սուտուն լէլիմի .
Եայանլարա ահէլլալ սու սօն սլըշ'մը .
Ֆաթիհայի Հայիլէ օգուսունէր :

— Բէրէմ տէր Հագգ պուլուրուր այլթտէ ,
Ճան հավա գտշու տըր գալմազ սու թէնտէ .
Ճիւմէ գրպար դասլիւմ իւսթ էօրախտէ ,
Գըյաֆէտիմի պաշըմա օյօսունէր :

Քէրէմ պէլիթ իւէ գըղարըն իսիմէրինի սէօյ-
լէտիրտէ , Հասանէ հանըմ «աֆէրիմ աշըք բիր
օլ , շիմաի պիլաիմ'րի Հագգ աշըզը իմիշսին ,
վէ լալին զինճիրճիւնին գօղընըն տախի Հագգ
աշըզը օլտուզուտա իսպալիմըն վա՛ր մը» տէյու
սիւալ իյլէտիքտէ , Քէրէմ ճէվապ վէրիպ , «սուլ
թանըմ' , պէն սանա գըղըն պիր գաշ եէրլնտէ
նչան վար օնլարը խապէր վէրէլիմ' , սէնտէ պազ
էկէր չըգմազ իսէ , պէնի գաթլ իյլէ» տէյիպ ,
ալտը սաղը էլինէ պաղալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Ասլընն եիւզիւտա տէօրթ հալի վար տըր ,
Պիր հալի տիւնեա մալինէ ելթիշիր .
Պիր հալի մադրէպէ բէնչէ սալմը ,
Պիր հալի ճիհանտէ լալ ելթիշիր :

— Պիր հալի իտէյօր մըրաէ մըրա ճէնկի ,
Պիր հալի տէօքէյօր ճիւմէ ֆրէնկի .
Պիր հալի սօզալմազ հիշ անըն բէնկի ,
Պիր հալի շէօլսի արգայա ելթիշիր :

— Պիր հալի պօտուրմուշ թա արչա չըգար ,
Պիր հալի օլ տըր քի սլէմի եագար .

Պիր հալի օլ տըր քի ճիհանը ետգար ,
Պիր հալի մէշըզէ զարպէ եէթիշիր :

— Պիր հալի օլմուշ տըր կէօզլըրի սիվրի ,
Պիր հալի կէօրմիւշ տիր պուճու տիրալի .
Պիր հալի կէօրիւնիւյօր ճիհանըն վարի ,
Պիր հալի ֆէրէմ թէք գուլա եէթիշիր :

Օլ ղէման Հաստնէ հանըմ գալղըպ գըղըն նը-
շանընա պագտը քի, ֆէրէմին թարիֆ իթտիկի
նըշանլէրին մէվճուտի վար իտի, ծնուն Հագգ ա-
շըղը օլտուղունու աղնայըպ, հէման պէյէ կէ-
լիպ, մին էվլէլի ախրը իֆատէ իտիպ, «օլ ա-
տէմի թէճըրի պէ իթտիմ, Հագգ աշըղը տըր,
կէլ տիրիղ իթմէ պու գըղը պունա վէրէլիմ, է-
կէր վէրմէղ իսէն, պունուն ահ ու զարի պիղի
խարապ իտէր» տէտի, պէյ պու ճէվապը իշի-
տինճէ, ֆէշիշի կէթիրիպ, «մու խալիֆէթ իթմէ,
գըղընը պու օղլանա վէրէճէքսին, էկէր վէրմէմ
տէր իսէն սէնին էթինի աղաճա տտըրմ» տէտի:
Քէշիշ «Դուն Ստուլաճ եարտըմճի ըլլա» տէ-
լիպ, օրատան տիշարը չըղըպ տօղրու էվէ գօ-
շուպ, պու ահվալը գարընընա սէօյլէտի, «շու
չաբըն պուրատա տախի պիղի տէտիրկին իթ-
տի»։ վէ աճէլէ իլէ աթլարա պինիպ կիճէնին
նըսֆընտա եօլա չըղըպ, Դայսէրիյէտէն ֆիրար
իթտիլէր. պիղ կէլէլիմ պէյէ, պէյ տախի ֆէ-
րէմի քէնտի եանընա չաղըրըպ, էօզիւր ալլէտի
«պէն սէնին մէգատիրին պիլէմէտիմ, իշթէ շիմ-
տէն սօնրա, վար շաղ ու մէսրուր օլ վէ միւրա-
տընա էր, ֆէշիշին արթըգ սանա պիր շէյ տէ-
յէճէկի գալմատը» տէտի. օլ վաղըթմ ֆէրէմ պէ-

յէ թէմէննի իտիպ տիշարը չըղտը, տօղրու ֆէ-
շիշին էվինէ կէլիպ պագտը քի նէ՞ պագարսըն,
էվտէ քիմսէ եօգ, ֆէշիշ հարէմի իլէ պէրապէր
գաշմըշ. օլ վաղըպ ֆէրէմ պայըլըպ եէրէ տիւշ-
տիւ, վէ նէտէն սօնրա այըլըպ տօղրու պէյին
գօնաղընա վարըպ, հալի քէյֆիլէթի իֆատէ իյ-
լէտիքտէ, հէման արգատը սըրա պիր չօգ աթլը-
լար չըղըպ արամատա օլտունլար. պիրտէ պիրի
կէլիպ խապէր վէրտի քի, «պէն եօլտա կէլիւր ի-
քէն, ծնլարա ըսթ կէլտիմ, պիրէր աթա պին-
միշլէր թէքէյէ տօղրու կիտէրլէր իտի» տէտի.
օլ ղէման ֆէրէմ պու խապէրի ալտըգտա, պիր
ահ չէքիպ պէյին այաղընա գարանըպ, «աման
պէյիմ տօսթլըղուն զիեանէ օղրաթաը պիղի,
պէն պէօյլէ օլաճաղընը պիլիւր իտիմ, գըսմէթ
պէօյլէ իմիշ, Սլահա ըսմարլատըգ, պիղիմ իշին
տուաճը օլուն, պէն վարըպ սէվտիկիմի պուլու-
ըմ» տէլիպ, Սօֆի իլէ պէրապէր եօլա ըէվան
օլուպ, կիւնիւն պիրիտէ թէքէյէ տախիլ օլտու-
լար, ծնտա պիր գահվէյէ էնիպ, աղչամ օլտուգ-
տա եանլարընա պիրաղ ահպապ կէլիպ, իսօ պէշ-
տէն սօնրա «աման աշըգ պիղէ պիր թիւրքիւ
սէօյլէ» տէյու նիյաղ իթտիլէր, ֆէրէմտէ ալտը
սաղը էլինէ պաղալըմ ծնլարա նէ՞ սէօյլէտի :

— Եիւզիւն կէօրմէ մուհաննէթին նամլէրտին ,
Պաշըն ալըպ չէվրէսինտուն գաշա կէօր .
Շիրին օլուր մուհապպէթին պատէսի ,
իշիր իսէն մէրա էլինտէն իչէ կէօր :

— Նէ սէօյլէրսին պիր աղաճըն եարի եօգ ,
նէ չիչէք տիր էթրաֆընտա եարի եօգ .

Մուհապպէթին պիր մէճրիստէ եէրի եօգ ,
Յըրզաթըն պիր կէօկէսինտէն կէչէ կէօր :

— Իչէրիտէն իչէրիյէ նարի վար ,
Սէքիզ ճէննէթ եէրի թութամ էօաիւ վար ,
Պիր բիվայէթ Հազզըն պին պիր ատը վար ,
Օգույուպտա մանասընը պիւնէ կէօր :

— Քէրէմ տէր քի տիւխան սէնին էօտ սէնին ,
Եիւրէյինտէ չըգան օլտու տէրտ սէնին ,
Վէրան օլտու պրագաղըն եուրտ սէնին ,
Կէօչէր իսէն պիր կիւն էվիէլ կէօչէ կէօր :

Պէյիթլէր թէմամընտա ճիւմլէ հաղըր օլանլար
«աֆէրիմ» տէտիլէր . Քէրէմ օնլարա Քէչլի սի-
ւալ իթտիկինտէ , օնլար տախի « էվիէթ կէչտի
էմնա , օնլար Գարա բունարա տօղրու կիթտի»
տէտիլէր . Քէրէմ իրթէսի կիւնիւ եօլա ըէվան օ-
լուպ կիտէր իքէն , սապահ եագըն օլտուղուն-
տան , պաչլատը սէհէր եէլի էսմէյէ , Քէրէմ տիր
«էյլէն Սօֆի , շու սէհէր եէլի իլէ սէվտիկիմէ
սէլամ կէօնտէրէյիմ» տէյիպ , ալտը սաղը էլինէ
պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Էկէր կիտէր սէն պիգիմ էլլէրէ ,
Սանա սէօյլէյիմ տուր սէհէր եէլի .
Պիր օէլամըմ վար կէօնտէրէյիմ եարէ ,
Կէօթիւր խան Ասլըմա կէօր սէհէր եէլի :

— Եագըն էսիպ վուրմա զիւլֆին թէլինէ ,
Նազար գըլ եիւզիւնտէ չիֆտէ հալինէ .
Մուհապպէթնամէսին քէնտի էլլինէ ,
Պիր թէնհա տիւչիւրտէ վէր սէհէր եէլի :

— Քէրէմ տէր քի պոււնտա դօսագ սապարը ,
Ֆիքրիմէ տիւչիւր չիրին սէօզլէրի .
Գարա սըր դաչլէրի էլա կէօզլէրի ,
Սէնտէ միւրատընա էր սէհէր եէլի :

Պէյիթլէր թէմամ օլտուգտան սօնրա , օրատան
գալգըպ , եօլա ըէվան օլուպ , Գարա բունարէ
տախիլ օլտուլար , վէ պիր գահվէյէ կիրիպ , օ-
րատա Քէչլի սիւալ իյլէտիլէր , տնլէրտէ «էվ-
վէթ աչըգ կէչտի էմնա , օնլար Եայլայէ կիթտի-
լէր» տէյու խապէր վէրտիլէր . Քէրէմ պու խա-
պէրի ալտըղը կիպի եօլա ըէվան օլուպ , կիւն-
լէրտէ պիր կիւն Եայլայէ տախիլ օլտուլար , վէ
օլ կիճէ պիր գէպիլխանէտէ միսաֆիլ օլտուլար ,
վէ իրթէսի սապահ օնտա Քէչլի սիւալ իյլէտի-
լէր իսէ , օնլարտա «պէլի աչըգ կէչտի էմնա ,
օնլար Հալէպէ տօղրու կիթտիլէր» տէյու խա-
պէր վէրտիլէր . Քէրէմ իրթէսի կիւնիւ գալգըպ
եօլա ըէվան օլուպ կիտէր իքէն , պիր չայ պա-
չընտա պիրազ էյլէնիպ , անտէն Հալէպէ տախիլ
օլտուլար , վէ պիր գահվէյէ էնիպ օլ կիճէ էյ-
լէնտիլէր . պոււնլարըն եանընա պիրազ ահպապ
կէլիպ «աման աչըգ պիգէ պիր գաչ խանէ թիւր-
քիւ սէօյլէ» տէյու նիլազ իյլէտիլէր . Քէրէմտէ
ալտը սաղը էլինէ պագալըմ նէ տէտի :

— Ալա , ախ ալէմի եարատան Մէվլամ ,
Աճապ նէ իթտին իչի հէյ ,
Ալտըն կիւլ եիւզիւ եարիմի ,
Արթըրտըն գասավէթիմի հէյ :

— Պէն սէնի սէվէրիմ ճոնտան ,
Ղարիպի գուրթար զընտանտան .

Այլըրտըլար պէնի Ասլը խանտան ,
Կէօրմիւշ խալմ տիւշլումիւ հէյ :

— Պու տիւնեատա պէօյլէ գալմագ ,
Աշըգը աղլատան կիւլմէղ .
Սէվտիկիմ ինսաֆա կէլմէղ ,
Ուշուրտու տիլ գուշումու հէյ :

— Պու տիւնեա պանա նէ իշլտի ,
Տէրտ ու զամ միհնէթի եէթտի .
Պանա Ասլը զուլում իթտի ,
Չէքալի օթուզ էքի տիշիմի հէյ :

Պէյիթլէր թէմամ օլտուգտան սօնրա , Գէրէմ
«պու թարաֆտան պիր Գէշիշ հարէմի իլէ կէշաթ
մի» տէյու սիւալ իյլէտիքտէ , օնլարտա «եվլէթ
աշըգ կէշաի էմմա , օնլար Պէլինէ տօղրու կիթ-
տիլէր» տէյու խապէր վէրտիլէր . Գէրէմ պու
խապէրի ալտրը կիպի եօլա բէվան օլուպ , պիր
կիւն Պէլինէ տախիլ օլտուլար . վէ պիր գահվէ-
յէ կէլիպ իշէրի կիրիպ օթուրտուլար . օլ կիճէ
պունլարըն եանընա պիր գաշ ահպապ կէլիպ «ա-
ման աշըգ պիղէ պիր թիւրքիւ սէօյլէ» տէյու
րիճա իյլէտիլէր . Գէրէմ տախի ալտը սաղը էլի-
նէ պաղալըմ պունլարա նէ սէօյլէտի :

— Կիլլի սէվաա չէքիպ աշգա տիւշնէր ,
էլպիթտէ պիր կիւն աեանէ չըգար .
Չէքէլիմ միհնէթի սապր էյլէ կէօնիւ ,
Կէօրքի պունուս սօնու նէ եանէ չըգար :

— Ֆերհատ Շիրին իշին տէլտի գայայը :
Անըն իշին եաբաը քէօշկիւ սարայը .

Լէյլա Մէճնուն իշին պէքէր սահրայը ,
Պէլքի օլ սէվտիկիմ սահրայէ չըգար :

— Գարա տըր գաշլէրի կէօղլէրի մալի ,
Եախշի թապիպլէրիմ հալլիմտէն թանը .
Արասալար չար քէօշյի տիւնեայը ,
Սնճագ պէօյլէ կիւզէլ պիր թանէ չըգար :

— Պիզէ պէօյլէ իմիշ թաղտիրին իշի ,
Ագըթաը կէօղլումտէն գաճ իլէ եաշը .
Ալտը Բէրէմի աշըքն աթէշի ,
Պու սէվտանըն սօնու իւրեանէ չըգար :

Պիրաէ Գէրէմ անտէ «պու թարաֆտան պիր
Գէշիշ կէշաթ մի» տէյու սիւալ իյլէտիքտէ , օն-
լարտա «պէլի աշըգ կէշաի էմմա , օնլար Անթէ-
քիեէ տօղրու կիթտիլէր» տէյու ճէվապ իյլէտի-
լէր . իմտի Գէրէմ պու խապէրի ալտրը կիպի
եօլա բէվան օլուպ , պիր կիւն կէլիպ Անթէքի-
եէյէ տախիլ օլտուլար , Գէրէմ օրատա կէօրտիւ-
քի , գըզըն պիրիսի բէնճիրէտէն պաղար իտի .
գըզ Գէրէմին քէնտինէ պաղաղընը ֆէհմ իտին-
ճէ , պաշընը իշէրի չէքալի . իմտի Գէրէմ Սօֆիյէ
«պու պէնիմ սէվտիկիմ օլմասըն , պէն շու գըզա
պիր թիւրքիւ սէօյլէյէճէկիմ» տէյիպ , ալտը սա-
ղը էլինէ պաղալըմ գըզա նէ սէօյլէտի :

— Պու կիւն Ասլը խանըն մէյթին իյլէտիմ ,
Գըյա գըյա պաղտը վարտը եիւրիւտիւ ,
Շէօյլէ վար տըր զամղէն օգուն սինէմէ ,
Ալ գանըմը տէօքտիւ վարտը եիւրիւտիւ :

— Բաստ կէլտիմ կիւզէլլէրին քեանընա ,
Մայիլ օլտում չէօհրէթինէ շանընա .

Նիճէ պիւլպիւլէրին ալմըլ եանընա ,
Քէքլիք կիպի սէքաի վարտը եիւրիւտիւ :

—Մէվլամ խուպ եարատմըլ ճէմալի նուրտան ,
Կէօյսիւ ճէննէթ պաղը տըլէրի ինճիտէն .
Էօլէյիմ մի եավրու սէն պու տէրտիմտէն ,
Ագլըմը ճէսէտտէն չէքաի վարտը եիւրիւտիւ :

—Քէրէմ տէր քի աչգա տիւշտիւմ կէօրիւնճէ ,
Աղնատըմ քի կէօրիւշէսի բէք կիւճճէ .
Պաշըմա պիւրիւմիւլ էլվան պիւրիւմճէ :
Էլիֆ գատտիմ պիւքտիւ վարտը եիւրիւտիւ :

Պէյիթլէր թէմամ օլտուգտան սօնրա , Քէրէմ գըզա Քէշիշի սիւալ իյլէտի , գըզ տախի «օնլար թէրկիւլէ տօղրու կիթտիլէր» տէյու ճէվապ վէրինճէ , անտէն Քէրէմ եօլա բէվան օլուպ , կիւնլէրտէ պիր կիւն կէլիպ թէրկիւլէ տախիլ օլտուլար . օնտա տախի սիւալ իթտիքլէրինտէ , անլէր տախի «Հալէպէ տօղրու կիթտիլէր» տէյու ճէվապ վէրտիլէր : Քէրէմ եինէ եօլա բէվան օլուպ , կիւնիւն պիրինտէ Հալէպ տաղլարընր խէյալ մէյալ կէօրմէյէ պաչատը . մէյէր Հալէպին տաղլարը Իսֆահան տաղլէրինէ պէյնղէր իմիշ . Քէրէմ տաղլարը կէօրիւնճէ , պաչատը աղլամաչա , Սօֆի ճի՛չին աղլէրսին» տէտիքտէ , Քէրէմ «աման Սօֆի գարնտաշ վէր շու սաղըմը քի աղլէտիկիմին սէպէպինի սանա սէօյլէյիմ , զիրա սիւա խաթըրմա կէլտի» տէյիպ ալտը սազը էլիւնէ պագալըմ Սօֆիյէ նէ՞ տէտի :

—Շու գարըքի եիւճէ տաղլար ,
Աճապ սիգիմ տաղլար մ'օլա .

Ագ պիւրիւնճիւքիւ պէնիմ անամ ,
Օղուլ տէրտէ աղլար մ'օլա :

—Քեպէտէն կէլիր հաճըլար ,
Եիւրէքտէ չօգ տըր աճըլար .
Էվտէքի շիֆիթէ պաճըլար ,
Գարտաշ տէյիպ աղլար մ'օլա :

—Եօլ իւսթիւնտէ պիթէն օթլար ,
Հէր կիլէն պիգի էօյիւտլէր .
Գալմ ու գարնտաշ գօշ իկիտլէր ,
Եօլտաշ տէրտէ աղլար մ'օլա :

—Նէ տիր ճիւրմիմ նէ տիր խաթամ ,
Նիճէ պիր զուրպէթտէ եաթամ .
Ագ սագալը պիր բիր աթամ ,
Քէրէմ տէրտէ աղլար մ'օլա :

Քէրէմ պունու սէօյլէմէքտէ օլտուն , պիղ կէլէլիմ Քէշիշին գըսսէսինէ . Քէշիշ Հալէպէ կէլիպ , պիր էրմէնի էվինէ միսաֆիր օլտու , խանէ սահիպի պունուն տիյարը ախէրտէն օլուպ , պագտը քի օրանըն էրմէնիսինէ պէյնղէմէգ , օլ վազըթ «տիպար նէրէլիսին վէ նէրէտէն կէլիրսին , վէ պու թարաֆա կէլտիկինին սէպէպի նէ՞ տիր» տէտիքտէ , Քէշիշ տախի պիր ա՛ն չէքիպ , «նէյլէրսին հիշ սօրմա պէնիմ հալիմի» տէյիպ մաճարայը էվլէլինտէն ախըրընա վարընճայա գատար պիրէր պիրէր խանէ սահիպինէ նագլ իյլէտի , վէ «օ գատար եէրտէն գաչըպ Գայսէրիյէ կէլտիմ Քէրէմ օնտա տախի կէլիպ պիգի պուլտու , պէյէ պու գատար ագճէ վէրտիմ , շունու էօլտիւրա տէյու , էօլտիւրտմէտի . նիհայէթ գաչա

գաչա պուրայա կէլտիմ . օ տախի նէրտէ իսէ շիմտի կէլիւր , պիր տիւրլիւ գուրթուլմանըն գապիլի եօգ տուր» տէյինճէ , էվ սահիպի Ֆիտնէյի Ֆիւճիւր պիր ատէմ օլուպ , Բէշիչէ «կէլ ախպար կէլմէտէն գըզընը պուրատա պիր մինասիպ ա-տէմ իլէ նըչանլայալըմ , օլ վազըթ կէլիպ պա-գար քի , գըզը ալմըչլար , օ տախի վազ կէչէր սէնտէն , պէօյլէճէ գուրթուլուրսուն» տէյիպ , վէ պունլար Ասը խանը Հալէպին իչինտէ չէրչի-ճի պիր էրմէնի օղունա նըչանլայըպ , վէ աճէլէ տիւլիւն իթմէքտէ օլտունլար . պիզ կէլէլիմ Աս-լը խանա : Ասը խան տախի «իլահի եա Բապպի , սէն պապամըն իքի կէօղլէրինի քէօր իյլէ , պէնի սէվտիկիմէ հասրէթ գօյտու» տէյիպ աղլամայա պաչլատը , վէ կիճէ կիւնտիւզ Բէրէմին եօլունու պէքլէմէքտէ օլտուն . Բէրէմ տախի Սօֆի իլէ պերապեր Հալէպէ տախիլ օլտու . վէ օլ կիճէ պիր գահվէյէ էնիպ միսաֆիր օլտուլար . գահ-վէտէ պուլունան ահպապլէր «աման աչըգ պիզէ պիր թիւրքի սէօյլէ» տէյու նիյազ իթտիլէր . վէ Բէրէմ տախի սազը էլինէ ալըպ չալար իքէն , Հալէպ Բաչաղընըն Բիւլհան պէյի նամընտա օ-լան քէթիլիւտասը գօլա չըգմըլ կէղէր իքէն , Բէրէմին սազ չալաղընը իչիտիպ գահվէյէ եա-գըն կէլիպ Բէրէմի կէօրտիւկիւնտէ իչէրի կիրիպ օթուրտու . Բէրէմ սազըն թէլլէրինէ էրնիտէն պիր տիւղէն վէրիպ , պագալըմ Բիւլհան պէյին գարչըսընտա նէ՞ սէօյլէտի :

— Էլա կէօղլի սանա մէֆթուն օլալը , Պէնիմ չէքտիճէկիմ պիր Մէվա վէրիր .

Եար իւզէրէ աչըլըլ կիւլիւն տիհանը , կէօնիւլ նէ եաչ պիլիւր նէ շիթա պիլիւր :

— Մէճնուն օլտում կէգտիմ տաղլըր եօլունու , Տէրէմէտիմ շօլ ճէնանըն կիւլիւնիւ . Աչըգ օլան մաչուգունըն հալինի , Ելուն մը տըր ճէյլան , սօր գարլան պիլիւր :

— Տէլի կէօնիւլ տիւլիւլ աղլար հէր կիւնիւ , Պէն չէքէրիմ պու աչգ սէվտա տէրտինի . Չէքմէյէն նէ պիլիւր սէվտա տէրտինի , Մէճնունուն հալինի պիր Լէյլա պիլիւր :

— Բէրէմ տէր քի տօղրուտունու սէն սէօյլէ , Տիվանէ կէօյնիւմիւ սէն զարիպ իյլէ . Ալէմի քէնտույէ չազուման իյլէ , կէօնիւլ նէ կիտէր պիլիւր նէ կէլիւր պիլիւր :

Բէրէմին պէյիթլէրինէ Բիւլհան պէյի շօգ պէյէնիպ «աֆէրիմ աչըգ , հանկը պաղըն կիւլիւ վէ հանկը տիյարըն սիւնպիւլիւսին , նէ՞րէտէն կէլիպ վէ նէրէյէ կիտէյօրսուն» տէյու սիւալ իյլէտիքտէ , Բէրէմ տախի քէնտի սէրկիւղէլթէ-սինի նագլ իյլէտիքտէն սօրա , «պու թարաֆ-տան պիր Բէշիլ իլէ պիր գարը վէ պիր գըզ կէչ-տի՞ մի» տէյու սիւալ իյլէտիքտէ , Բիւլհան պէ-յի «Բէշիլ տէտիկին նէ՞րէլի տիր» տէտիքտէ , Բէրէմ «Իսֆահանլը տըր» տէտի . Բիւլհան պէյի «օնլար պուրատա տըրլար» տէյինճէ , Բէրէմ էօյ-լէ պիր ա՛հ չէքտի քի , աղզընտան պիր աթէչ զուհուր իտիպ , աղ գալտը քի Բիւլհան պէյինի եագաճագ իտի , Բիւլհան պէյի պու աթէչի կէօ-րիւնճէ , քէնտի քէնտույէ «պու թէհի պիր շէյ

տէյիւ, պունսն պիր ասլը օլմալը», վէ ֆէրէմէ տէօնիւ պաշտօն «աչըգ, տէրտին նէ տիր ծուս սէօյլէ» տէտի, ֆէրէմ տախի պաշտնա կէլէնի պիրէր պիրէր նազլ կլլէտի. ֆիւլհան պէյի թէմամընը տիյնէտիքաէն սօնրա, «աչըգ գասավէթ չէքմէ, պէն սէնի «սէվտիկինէ գավուշտուրուրում էմմա, գըզ տա սէնի խթէր մի» տէտիքաէ, ֆէրէմ տախի, ծուս հէր պիր վէչհ իւէ գըզըն քէնտինի խթէմէսինի թէէմին կլլէյիննէ, ֆիւլհան պէյի գալըզ պիր գօճա գարը պուլտու, էլլի թանէ ալթսն էլինէ վէրտի, վէ «հանը շու ֆէշիշին գըզը Ասլը խան վար տըր, շիմտի տիւյիւն խէյօրլար, ծուս պուլու պ կիզիլնէ քէնտինէ տէրտին քի, աչըգ ֆէրէմ կէլմիշ սէնի խթէյօր, էկէր կիտէր իսէն սէնի կէօթիւրէյիմ, էկէր կիտէրիմ տէր իսէ, պու ազչամ կէթիւրէպիլիւր իսէն, ալըզ շու Հալէպին պաղչէլէրտէքի քիւնպէթլէրէ կէթիւրիւսին, վէ կէթիւրտիկինտէ սանա տահա իտէճէք իքրամըմը պէն պիլիւրիմ» տէտիքաէ, գօճա գարը հէման գալըզ պ տօղրու Ասլը խանըն էլինէ կիթտի. վէ ծուս եալընըզճա պուլու պ, «գըզըմ ֆէրէմին կէլմիշ սէնի խթէյօր, խթէր իսէն գալգ կիտէլիմ» տէյիննէ, Ասլը խան տախի «աման նինէ, պէնիմ սէվտիկիմինէրէտէ կէօրտին, սէն պէնի ծուս թէնհատէ կէօթիւր» տէյու եալվարտը, գօճա գարը «պու կիւն պէն սիզի պիր պիրինիզէ գավուշտուրայըմ» տէյիւ, կէլիւ ֆիւլհան պէյինէ օլտուղու կիպի խապէր վէրտի. ֆիւլհան պէյի ֆէրէմի ալտըզը կիպի տօղրու քիւնպէթլէրէ կէօթիւրիւ պ, օրատա պուլար էլլէնմէքաէ օլտունլար. վէ գօճա

գարը տախի գըզըն անտընըն եանընա կիտիւ պ, անտէն գըզը պաղչէլէրէ կէօթիւրմէսի իչին իզին խթէտիքաէ, անտը Ասլը խանը եանընա չաղըրը պ, «գըզըմ կիթ էմմա չօգ էյլէնմէ, զերա ազչամ պապան էրքէն կէլիւր, վէ սէնի պուրատա կէօրմէզ իսէ տարըլըր» տէտի. Օլ վաղըթ Ասլը խան ալթը թանէ կէլինիւք գըզ պէրապէր ալը պ, գօճա գարը իւէ տօղրու քիւնպէթլէրէ կէլտիլէր. ֆէրէմ տախի ույույա գալմըշ իտի. պուլար իչերի կիրտիքլէրինտէ, ֆիւլհան պէյի Ասլը խանէ «պէն սէնի պուրայա նի՛չին կէթիւրտիմ պիլիւրմիսին» տէտիքաէ, օ տախի պիր ան չէքիւ պաշլատը աղլամայա, «գըզըմ աղլամա, սէնին պիր ֆէրէմ իսմինտէ սէվտիկին վար մը» տէտիքաէ, գըզ տախի քէնտի ֆէրէմին աչըզ օլտուղունու պիլտի: ֆիւլհան պէյի «շիմտի պէն ֆէրէմի պուրայա կէթիւրտիւր իսէմ մագպուլա կէչէր մի» տէտիքաէ, գըզ տախի այաղընա գաբանը պ «կէչէր էֆէնտիմ» տէտի. իմտի ֆիւլհան պէյի ֆէրէմին եանընա կէլիւ պ, պագտը քի ույույա գալմըշ, հէման պիր աղաճը սազ էտիւ պ, ֆէրէմի ույանտըրմագ իչին պագալըմ նէ տէտի:

ԱԼՏԸ ՔԻԻԼՀԱՆ ՊԵՅԻ

- Եիւճէ տաղլէրի աչան ,
- Ույան ֆէրէմ Ասլը կէլտի .
- Աչգ ուճուտա տէրտէ տիւչէն ,
- Ույան ֆէրէմ Ասլը կէլտի :

Շիմտի ֆիւլհան պէյի պէօյլէ սէօյլէտիքաէ, գըզ ֆէրէմին ույուտուղունու աղնայը պ, հէման ֆէրէմին եանընա կէլիւ պ, սազ էլլինի ֆէրէմին

գօյնուհնա սօգտու , վէ ֆէրէմ տախի ույանըպ
դալգտը օթուրտու . պագտը քի Ասլը խան կէլ-
միշ էլինի գօյնուհնա սօգմուշ , օլ վագըթ ալտը
սագը էլինէ պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

Ա.ԼՏԸ ՔԵՐԵՄ

— Եիւճէ տաղարտան աշմըլըմ ,
Ույումուշում տույմամըլըմ ,
Աչգըն տօլուսուն իշմիշմ ,
Ույումուշում տույմամըլըմ :

Ա.ԼՏԸ ՔԻԻԼՀԱՆ ՊԵՑԻ

— Ույան պէ հէյ պէյիմ ույան ,
Ույան կիւլ եաստըղա տայան .
Պու սէօզիւմտէ եօգ տըր եալան ,
Ույան ֆէրէմ Ասլը կէլտի :

Ա.ԼՏԸ ՔԵՐԵՄ

— Ասլը կէլմիշ եարան կէլմիշ ,
Տիտէլէր գան իլէ տօլմուշ .
Սաղ էլին գօյնումա սօգմուշ ,
Ույումուշում տույմամըլըմ :

Ա.ԼՏԸ ՔԻԻԼՀԱՆ ՊԵՑԻ

— Քիւլհան պէյի սէօյլէր օրատան ,
Գըսմէթին վէրտի եարատան .
Ալթը գըզ իլէ պուրատան ,
Ույան ֆէրէմ Ասլը կէլտի :

Ա.ԼՏԸ ՔԵՐԵՄ

— Քէրէմ տէր քի աշգա տիւշտիւմ ,
Ասլը իլէ թէնհա պուլուշտում .
Գայնայըպ գայնայըպ ճօշտում ,
Ույումուշում տույմամըլըմ :

Քէրէմ պու պէյիթլէրի սէօյլէտիքտէ , Ասլը
խան իլէ սարմաշ տօլաշ օլուպ , ադըլլարը պաշ-
լարընտան կիտիպ , պիր զէման իքիսիտէ պիհօշ
օլուպ գալտըլար , պիր զէմանտէն սօնրա ճան
սէօհպէթինէ պաշլատըլար . Քէրէմ մաշուգէսի-
նէ տէօնիւպ « շիւքը էֆէնտիմ , Հագգ Թաալա
եինէ պիզի պիրիպիրիմիզէ գալուշտուրտու » տէ-
յիպ ալտը սագը էլինէ պագալըմ նէ՞ սէօյլէտի :

— Էվէլ պահար եագ այլարը կէլինճէ ,
Սլայըմ կիտէյիմ տաղլէրէ սէնի .
Ճիւմլէ գուշ սալուշտու միւրատըն ալտը ,
Եէթիշտիրէյիմ եախշի պաղլէրէ սէնի :

— Ճէմալին խուպլուզը մահ իտէր մահի ,
Կիւլլէրի սէվմիշ տիր աթան կիւլէնի .
Կիյ ալ ու եէշիլի կիյմէ սիեահի ,
Հագգ նասիպ կիլսին տաղլէրէ սէնի :

— Քէրէմ տէտէ տէր քի կէրչէք տիր սէօզիւմ ,
Պու մէլիւլ կէօյնիւմիւ Հագգ իտէր էօզիւմ .
Գըզարմըշ էլմալար պիւրիւսիւն եիւզիւմ ,
Էնտիրէյիմ եախշի պաղլարա սէնի :

Քէրէմ պու պէյիթլէրի Ասլը խանա սէօյլէր
իքէն , օլ գըզլար ֆէրէմէ պագըպ տարըլմայա
պաշլատըլար . շիմտի պու գըզլար տէօնիւպ ֆէ-
րէմէ « հէման Ասլը խանէ՞ մի սէօյլէրսին , պիզէ-
տէ պիր թիւրքիւ սէօյլէսէն , պիզիմտէ կէօյնիւ-
միւզ խօշ օլսա օլմա՞ղ մը » տէտիքլէրինտէ , Քէրէմ
հէման սագը էլինէ ալըպ պագալըմ գըզլարա նէ՞
սէօյլէտի :

—Շու պէնիմ գարշմոտ տուրան ,
 Ալթը գըզար ալթը գըզար .
 Ալթը գըզարըն պիրի իւմի ,
 Ալթը գըզար ալթը գըզար :

—Ալթը գըզարըն պիրի Ա.Ղէ ,
 Պէնկէրի վար քօշէ քօշէ .
 Գուրպան օլայըմ հիլալ գաշէ ,
 Ալթը գըզար ալթը գըզար :

—Ալթը գըզարըն պիրի ինճի ,
 Օտա կիւզէլէրին կէնճի .
 Գօյնունտա իքի թուրունճի ,
 Ալթը գըզար ալթը գըզար :

—Ալթը գըզարըն պիրի Մէլէք ,
 Տիւնեա տէօնէր չարխի Ֆէլէք .
 Էթտի կէօզիւմիւ հէլաք ,
 Ալթը գըզար ալթը գըզար :

Ալթը գըզարըն պիրի Մէրեկմ ,
 Էթտի կէօզլէրիմի սէյրան .
 Եա պէն օլտում օնա հէյրան ,
 Ալթը գըզար ալթը գըզար :

—Ալթը գըզըն պիրի Տուտու ,
 Օ տըր կիւզէլէրին տաը .
 Քէրէմ տէտէ ճօշտու տուրու ,
 Ալթը գըզար ալթը գըզար :

Տէյիպ սազը էլինատէն պըրագաը , պու արալըգ
 Հալէպ բաշասը գօլա չըգմը կէզէր իքէն , օրա-
 յա կէլիպ պսնլարըն սէսինի իշիտինճէ , եանլա-
 րընա կէլիպ կէօրտիւ քի , պիր առէմ պիր թա-
 գըմ գըզարըն իշինտէ օթուրմուշ թիւրքիւ չա-

զըրըպ էյլէնիր , հէման փէրէմի թութուպ գօ-
 նաղա կէօնտէրիպ մահպուս իթտիրտի . ազլամ
 օլունճա բաշա գօնաղա կէլիպ փէրէմի գարշըսը-
 նա չազըրըպ , «պէ հէյ առէմ սէն պաշընտան
 գօրգմա զ մըսըն , նէ կէզէրսին գըզլարըն իշին-
 տէ , օլ գատար գըզլարը պաշընա թօբլայըպ տա
 ըէզալէթէ սէպէպ օլույօրսուն» տէյինճէ , Քէրէմ
 տախի «էֆէնտիմ պէն իֆատէմի թէլտէն աղնա-
 տապիլիրիմ» տէյիպ , ալտը սազը էլինէ պազա-
 լըմ նէ սէօյլէտի :

—Շիքեայէթիմ վար տըր չարիսը Ֆէլէքտէն ,
 Ալտայը սլտայը պիւքաւ պէլիմի .
 Էվվէլ պիւլիւլ կիպի Ֆէրեատ իտէր'քէն ,
 Շիմտի լեալ իյլէտի շերին տիլիմի :

—Եագաը պու ճյէրիմ տէօնտիւ ըիւրեանէ ,
 Ագաը չէչիմ եաշը տէօնտիւ իւմնանէ .
 Չըգարաըլար պէնի ուլու տիվանէ ,
 Պաղատըլար այազըմը էլիմի :

—Իշիմիգի պըրագաըլար եաթտույա ,
 Եօգ տըր անամ պապամ քի եասըմը թութա .
 Գօլում պաղը կէօթիւտիւլէր չարըյա ,
 Սէյրիճիլէր գարշըլատը եօլումու :

—Քէրէմ տէտէ պաշը գօյտու գազայէ ,
 Եար իլէ կիթմէտի , հալվիթ օտայէ .
 Չօգ շիւքիւլէր օլուն զանի խիտայէ ,
 Կէօզիւմ իլէ կէօրտիւմ կէչտի էօլումիւ :

Բաշա Քէրէմին սէօզլէրինի իշիտինճէ , հէման
 այաղա գալըրըպ , վէ Քէրէմին էլինտէն թու-
 թուպ , «լայ էֆէնտիմ , ալֆի իյլէյին , պէն սէնի

պիլէմէտիմ» տէյիպ սէտիրէ օթուրթտու , վէ քէնտիտի տախի գարչլարնտա տուրտու . Գէրէմ Բաշանըն պու հարաքէթինէ թէաճճիւպ իտիպ աուրուր ի.քէն , Բաշա տախի անըն թէաճճիւպ իթտիկինի աղնայըպ «էֆէնտիմ թէաճճիւպ իթմէյին , զիրա սէն պէնի պիլմէտին մի» տէտի . Գէրէմ տախի «խայր պիլէմէտիմ» տէյինճէ , Բաշա «սէն Իսֆահանտէն չըգար ի.քէն , աթըն պաշընը թութան ազատըզըն տէյիլմիյիմ , սիզ կիթտիքտէն սոնրա , պէնտէ Օսմանը թօրրաղընա տիւշտիւմ , իշթէ գատէրիմիզ պէօյլէ իմիշ» տէտիքտէ , Գէրէմ տախի «պէնտէ օլ վագըթման պէրի տիր քի , օ գըզըն արդասընա տիւշմիւշ կէզէրիմ , վէ կէչէնլէրտէ Գիւմպէթլէրտէ եագալատըմ իսէտէ , սիզ կէլիպ պաստընըզ» տէտիքտէ , Բաշա տըր «էֆէնտիմ օնլար տիւյիւն իտէյօրլար , եարըն օնլար քիլիսէյէ կէլիպ , օնտան կէրտէկէ կիրէճէք տիրլէր , իսթէրմիտին շիմտի ատէմ կէօնտէրիպ կէթիրտէյիմ , եօգսարէյ սիդին տիր» տէյինճէ , Գէրէմ « սէն պանա աճէմվարի աթ , սիլահ , էսվապ վէ խըամէթքեար վէր . գըզ քիլիսէտէն չըգար ի.քէն եօլուն իւսթիւնտէ պիր քէրրէ պէնի կէօրսիւն» տէտիքտէ , Բաշա տախի «պաշ իւսթիւնէ» տէյիպ իսթտիքլէրինի վէրտի . Գէրէմ իրթէսի կիւնիւ խըամէթքեարլէր Բէշինտէ օլարագ գըզըն կէչէճէյի եօլուն իւսթիւնտէ տուրտու . վէ Բաշա արգասընաան պիր ատէմ կէօնտէրիպ , «գըզ քիլիսէտէն չըգարըզ կիպի իւզէրինէ պիր չարչաֆէօրթիւպ , վէ քիմսէյի տիյնէմէյիպ գօնաղա կէթիրին» տէտի , պու արա գըզ իլէ օլլան քիլի-

սէտէն չըգըպ , եաղլըզըն պիր ուճունու գըզ վէ օլ պիր ուճունու օղլան թութմուշ կէլիրլէր իտի , հէման Գէրէմ պիր ա՛հ սէր չէքտի . շիմտի գըզ օղլանը կէօրիւնճէ եօլու չէվիրիպ պաշգա եօլա սարլնճա , օլ ղէման Գէրէմ ալտը սազը էլինէ պագալըմ օրատա նէ՞ սէօյլէտի :

—Սէնին կլէտիկին ահտը ամանըն ,
Եյրի կլթմէ սունամ տիւզ եիւրիւ .
Կիւգէլէր իչինտէ պիր Ասը խան սըն ,
Գաշըն եայ տըր քիրրիքլէրին տիւզ եիւրիւ :

—Գաշըն եայ տըր քիրրիքլէրին օգ ըմը ,
Պիվէֆասըն պիզէ վէֆան եօգ ըմը .
Սէնին տէրտին եիւրէկիմտէ չօգ ըմը ,
Եօգ ըմըզ վէֆան սերվի տալըմ տիւզ եիւրիւ :

—Գաշըն եայ տըր քիրրիքլէրին գարարսըն ,
Պիվէֆասըն էլ սէօզիւնէ ույարսըն .
Նի՛չին եիւզիւն տաղէ թաշ սիւրէրսին ,
Թաշ վուրմա սունամ եօլա տիւզ եիւրիւ :

—Պէն Գէրէմիմ օգուտուղըմու եագարըմ ,
Հագգտա պիլիր էօգ ճանըմաան պէզէրիմ .
Տէրվիշ օլտուս շալէր կլիպ կէզէրիմ ,
Սէն եէքեանէ տիւզէր վարտա տիւզ եիւրիւ :

Պու սըրատա Բաշանըն կէօնտէրտիկի ատէմ կէլմէքտէ օլտուն , Գէրէմ տախի ղիյնէթլի էլպիսէլէրինի կիյիպ աթա պինմիշ տուրուր իտի . Գէշիչէր վէ Բուհպանլար վէ նէ գատար տիւյիւն խալզը վար իսէ , «պու իլայէթտէ պու գըյաֆէթտէ ատէմ եօգ իտի» տէյու պագարլար ի-

տի . շիմտի Բէրէմ գըզըն կիթտիկինի կէօրիւն-
ճէ , ալտը սազը էլինէ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Հէր քիմ պանա խան Ասլըմը կէթիրտէ ,
Խան պապամ եէրինէ պիր խան իյէրիմ .
Տիվանէ կէօնլիւմէ սուրուր կէթիրտէ ,
Եէրի վար սէրիմտէ միհման իյէրիմ :

— Պիրիքսէլէր պիր արայէ կէլսէլէր ,
Տէրտլինին հալինտն պանա սօրսալար .
Հէր քէսին սէվտիկի անէ վէրսէլէր ,
Պէն խան օլտամ էօյլէ տիվան իյէրիմ :

— Սաըլայ'տըմ սլյաճ զիւլֆիւն թէլինէ ,
Գարա պաղըրմ տէլիք տէլիք տէլինէ .
Քէրէմ տէր քի խան Ասլըմըն Եօլունէ ,
Պիր ճանըմ վար օնա գուրպան իյէլիմ :

Պիրտէ Բաշանըն ատէմլէրի կէլիպ , գըզըն գօ-
լունտան թուլթաուգլարը կիպլի , աօղրու գօնա-
ղա կէօթիւրտիւլէր , օրատա օլանլար պու իշի
Քէշիշէ խապէր վէրինճէ , Քէշիշին ագլը պաշըն-
տան կիթտի . վէ էվէ կէլիպ «պիզի պունտա
տախի պուլտու , արլըգ պունտան գուրթուլ-
մանըն չարէսի Եօգ տուր , հիշ տէլիլ իսէ պէնտէ
շունա էօյլէ պիր իշ Եարայըմ քի , գըլյամէթէ
գատար տիլլէրտէ տէսթան օլտուն» տէլիպ , օ-
րատան գալգըպ Բաշանըն գօնաղընա կէլիպ «է-
ֆէնտիմ արլըգ գարարլաշտըրտըմ քի , գըզըմը
իլլա Քէրէմէ վէրէլիմ . լաքին տարի տիւնԵատէ
պիր թանէ էվլատըմ օլտուղունտան , իզին վէր
գըզըմըն ճէհէղինի Եարայըմ» տէլիպ իլիք տիւյ-
մէլի պիր սիհիրլի ֆիստան Եարտըրաը , վէ գը-

զընը Եանընա չաղըրըպ «գըզըմ , շիմտի պէրմու-
րատ օլուրսուն , իշթէ սէնի Քէրէմէ վէրէճէկիմ
էմմա , պէնիմ սանա պիր րէճամ վար . էկէր
թուլթամազ իսէն , սանա աթալըգ հաղգընը հէ-
լալ իթմէմ» տէտիքտէ , գըզ տախի «նէ տիր
պապաճըղըմ» տէտի , պապասը «Քէրէմ խանըն
Եանընա կէլտիկի աղչամ , պու ֆիտտանըն տիւյ-
մէլէրինի Քէրէմ չէօզիւն , անտէն սօնրա քէն-
տինի թէսլիմ իյլէ» տէլինճէ , գըզ «բէք իյի» տէ-
լիպ , Եէմին տախի իթտի քի , պապասընըն էմ-
րինտէն տիշարը չըգմասըն տէյու : Պիզ կէլէլիմ
Քէրէմէ , Բաշա Քէրէմէ «նասըլ իսթէրսին» տէ-
տի , Քէրէմ տախի սիզ «պիլիքսինիզ» տէլին-
ճէ , Բաշա «պիր ալտա նիքԵահ , օնտան սօնրա
գըրգ կիւն գըրգ կիճէ տիւլիւն օլտուն» տէյու
էմը իյլէտի . վէ նիքԵահ օլտուգտա , Քէրէմ ֆէ-
րահընտան գըզը մէտն իյլէմէք իշին , սազը էլի-
նէ ալըպ պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Տիւպէր պէնկէրինին մէտհին իտէլիմ ,
ՍիԵահ պէնկէր շիրին ճանը պէնտ իթմիլ .
Պիր Եանըն գաշ իլէ կէօզ արասընտա ,
Պիր Եանընտա ագ կէրտանը պէնտ իթմիլ :

— Պիր Եանընտա քԵապէյէ հաճը օլմուշ հաճը ,
Պիր Եանըն պաշըմըղըն թաճը տըր թաճը .
Պիր Եանըն Ուրուճտան ալըր խարաճը ,
Պիր Եանընտա իսֆահանը պէնտ իթմիլ :

— Պիր Եանըն պահաուը Հինտ ու Հինտիտան ,
Պիր Եանըն պահասը չէօլ Արապիսթան .
Պիր Եանըն պահասը պիւթիւն Չէվրիտտան ,
Պիր Եանընտա Քէրէմ թէքֆանի պէնտ իթմիլ :

Անտէն Գէրէմին տիւրիւնիւ թու թու լուպ , տիւ-
 յիւնտէն սօնրա , պիր ճուճաա կիւճէսի կիւվէյիտի
 կէրտէք խանէյէ գօյտուլար , Բաշա գըրգ թանէ
 գաւաղ բիւր սիւհճ օլարագ պէքճի գօյտու ղի ,
 պէլքի գըղ Գէրէմէ պիր օյուն իտէր տէյի . լա-
 քին նէ ֆայիտէ , Հագգըն եաղաըղը թագտիր
 թէտպիր իլէ պօղուլը մու . « օլաճագ օլուր
 չար նաչար կէրէք կէօյնիւնիւ կէնիլ թու թ կէրէք
 տար » Ֆէհվաօրնճա , Գէրէմ իչէրի կիրիպ , իքի
 ըէկեաթ նամաղ դըլըպ տուատան սօնրա , եէն-
 կէ գատըն Ասլընըն էլինտէն թու թուպ իչէրի
 կէօթիւրտիւ . Գէրէմ Ասլը խանը պիւթիւն պիւ-
 թիւնէ գըրմըղըլար իչինտէ կէօրտիւ իտէ , սապ-
 ըէ գարարը գալմայըպ , ալար սաղը էլինէ պա-
 գալըմ նէ սէօյլէտի :

- Սէվտիկիւմ պաշտան այաղա ,
 Ալ գըրմըղը կիւնիլ տիր .
 Եարաչըր գատտի տալինէ ,
 Ալ գըրմըղը կիւնիլ տիր :
- Աթալը տըր անալը տըր ,
 Օտա կիւլտիւր սունալը տըր .
 Բարմագլարը գընալը տըր ,
 Ալ գըրմըղը կիւնիլ տիր :
- Պատէ աօլտուրուր իչմէկէ ,
 Կիւլ ֆիտան աղաճ տիքմէկէ .
 Վագթը կէտի աչըմաղա ,
 Կիւլ գըրմըղը կիւնիլ տիր :
- Եաշա էյ սէվտիկիւմ եաշա ,
 Եաղըլանլար կէիր պաշա .

Ալ եանագտան դօշա գօշա ,
 Ալ գըրմըղը կիւնիլ տիր :

— Գէրէմ տէտէ կէլտի սիղէ ,
 Գատէմ սաատըգ էլինիղէ .
 Ասլը հանըմ կէլտի պիղէ ,
 Ալ գըրմըղը կիւնիլ տիր :

Գէրէմ պու պէյիթլէրի տէտիքտէն սօնրա ,
 Ասլը խան Գէրէմին էլինի էօրտիւ , Գէրէմ տախի
 « էյ սէվտիկիւմ , Հագգ թուալայա շիւքր օլսուն
 ղի պիղի պիր պիրիմիղէ եինէ գաւաղապուրտու »
 տէյիպ , վէ պիր աղ միւսասէպէթտէն սօնրա ,
 Ասլը Գէրէմին եանընա կէլիպ , « էյ սէվտիկիւմ
 էֆէնտիւմ , սանա պիր շէյ սէօյլէյէճէկիւմ էմնա ,
 սաղըն պանա կիւճէնմէ , պապամ պանա եէմին
 վէրտիրտի ղի , պանա եանաչաղըղըն վաղըթ ֆիս-
 թանըմըն տիւյմէլէրինի սէն չէօղէսին . նէ գա-
 տար օլա աթամ տըր , քիւչիւքիւքտէն պէրու
 պէնի պէսլէմիլ տիր . վէ հէմտէ եէմին իթտիւմ
 եէրինէ վարսըն » տէտիքտէ , Գէրէմ տախի « էլիւմ
 իլէ մի չէօղէյիւմ եօգսա սաղ իլէ մի » տէյու սի-
 ալ էլլէտի . Ասլը տախի « էյ չէօղտէ իսթէր էլ
 իլէ օլսուն իսթէր սաղ իլէ , նասըլ օլուր իտէ
 օլսուն » տէյինճէ , Գէրէմ տախի « աչըլարըն հէր
 շէյի սաղ իլէ տիր » տէյիպ ալար սաղը էլինէ
 պագալըմ նէ սէօյլէտի :

— Իսֆահան տըր պիղիւմ սաըլ էլիմիղ ,
 էօրտէք ուչտու վէրան գալար կէօլիւմիւղ .
 Նիճէ օլուր պէօյլէ պիղիւմ հալիմիղ .
 Չէօղ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Մէնի պանա վերտի եարատան խիւտա ,
Մէնի պէն արայըպ կէզէրիւմ հալէա .

Պիր ճանըմ վար օլտուն եօլունա Ֆէտա ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Պիզիւմ էլտէն սիւրտիւմ պուրայա կէթիրտիւմ ,
էրզիւրիւմտէ պուլմուշ իքէն եէթուրտիւմ .

Թէրճանտա պէն խասթա օլտում եաթար ըտըմ ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Աշտըմ կէլտիւմ քիւհիւ տաղլէր պէլինտէն ,
Նէլէր չէքտիւմ պէն պու աշգըն էլինտէն .

Շիւքիւր գուրթուլտում ալէմին տիլինտէն ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Գարա տաղտան էնտիւմ պիր տիւզ օվայէ ,
Ճիլանըմ իրիշտի արշը ալայէ .

էօզիւմ Հադդ տէրկեանիւն էլիւմ տուայէ ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Ճիւտա տիւշտիւմ վէթանըմտան էլիւմտէն ,
կէօքքի նէլէր չէքտիւմ սէնին էլինտէն .

Գայսէրիտէ խասպէր ալտըմ կէլինտէն ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Տէրտիւմ տուեանլար ճիւմէ ալլատը ,
Պէլէր թութտու գօլլարըմը պաղլատը .

Եւրէքճիկիւմ աշգ էօտիւնէ տաղլատը ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Կիյտիկինիզ գաշ ճիւմէ ալ օլտու ,
Իբրիլիւմ գուշաղըմ բէշտիսալ օլտու .

Թութուլտու տիլիսիզ պիզտէն լեալ օլտու ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Սասահ օլուր էինէ տիվան դուրուլուր ,
Գատըտան միւֆթիտէն խասպէր սօրուլուր .

Նէ իթտին տէյու Սօֆի պանա տարըլուր ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Կէօքքի պիզի նէ կիւնլէրէ կէթիրտի ,
Պու տէրտիմէնտին իչինի պիթիրտի .

Սիւրէ սիւրէ պու տիյարա կէթիրտի ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Էրիսին տաղլարըն դարը եօլունտան ,
Բագիպէ էօլլում վէ տօսթլարա մէյտան .

Տաղլարա տիւշտիւմ սէնին էլինտէն ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Կէլ իքիսիզ պիր տէօշկէ կիրէլիւմ ,
Կէօմէլէքսիզէ ճանը ճանա գաթալըմ .

Բաքիպլէրէ նիսպիթ սէֆա սիւրէլիւմ ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

— Սրայա արայա պուլտում օտայը ,
Ալայըմ պէն սանա կէլէն դաղայը .

Նիչէ պիր աղլաթտըն Գէրէմ տէտէյի ,
Չէօզ Ասլըմ կէօքսիւնիւն տիւյմէլէրինի :

Քէրէմ պէյիթլէրի թէմամ իթտիքտէ , տիւյ-
մէլէր եօգարտան աշաղը չէօզիւլիւպ , սէօքիւլ-
մէտիք իրի տիւյմէ դայաթը , վէ Երնէ ճիւմէսի
պիրտէն իլիքլէնտի , Քէրէմ սասպահա գատար
օղրալըպ չէօզմէնին պիր տիւրլիւ չարէսինի պու-
լամատը , պիրտէ Քէրէմ պադատը քի թան եէրի
աղարմըլ ալէմնուր իլէ միւնէվիէր օլմուշ . հէ-
ման էլինտէն սաղը պըրագըպ էլի իլէ օ գատար
չալըշտը Երնէ չէօզմէտի չարէ եօգ , տիվանէ

Քերէմ պագտը քի սապահ նամագը օլմուշ, վէ վէ գարունուն էօնիւնտէ պէքլէրլէր քի Քերէմ պէրմիւրատ օլտուն տէյու. վէլնասըլ կիւնէշ սօղատու, անտէն սօնրա Քերէմին եիւրէկինէ պիր աճը տիւշիւպ «էյ վահ, պէն շիմտի խաղըն եիւզիւնէ նասըլ պագայըմ, էլ ալէմ պանահնէ տէր. պագընտը Քերէմ պէրմիւրատ օլմամըշ տէյէճէքլէր» տէյիպ, տէրսնի տիլաէն վէ ճանը կէօնիւլտէն էօյլէ պիր ահ չէքաի քի, աղղընտան պիր աթէշ զահիր օլտուպ, թէքէսինտէն պաշատը սիյահ թիւթիւն չըգմայա, օլ տէմ Ասլը խան Քէրէմին աթէշ պիւրիւտիւյիւնիւ կէօրտիւքտէ, շիմտի Ասլը տէտիկինէ բիւշման օլտուպ, «էյ վահ պիչարէ, պապասընըն օճաղընը սէօնտիւրտիւ» տէյիպ, շաշըրտըղընտան եանընտարի տէստի իլէ սույու ալըպ, պաշատը Քերէմին իւզէրինէ սէրբմէյէ ալէֆի սէօնտիւրտիւն տէյու. Ասլը խան սու սէրբէր իքէն, Քերէմ տախի ալտը սաղը էլինէ պագալըմ աթէշլէր իչինտէն Ասլը խանահնէ սէօյլէտի :

— Կէլ Ասլըմ եթէր աղլէմէ,
Եանարըմ Ասլըմ եանարըմ,
Ճիւրճիկիւմ աշգա տաղլէմէ,
Եանարըմ Ասլըմ եանարըմ :

— Պիր աթէշ էնտի եիւզիւմէ,
Մայիլիւմ էլա կէօղիւնէ,
Էօլիւրսէմ կէլ մէգարըմա,
Եանարըմ Ասլըմ եանարըմ :

— Չէքտիճէկիւմ տէրտ իլէ էլէմ,
Պէնտէն իպրէթ ալըն ալէմ.

Պէօյլէ չալընմը տըր գալէմ,
Եանարըմ Ասլըմ եանարըմ :

— Քերէմիւմ տէյու սէօյլէնիր ատըմ,
Արշա չըգտը Փէրեատըմ,
Էլիմտէն կիթտի միւրատըմ,
Եանարըմ Ասլըմ եանարըմ :

Քերէմ պու պէյիթլէրի թէմամ իթտիքտէն սօնրա, թէքէսինտէն չայըր չայըր եանըպ թէքմիւլ օլտուպ, քիւլիւ օտանըն օրթասընա տէօքիւլտիւ, Ասլը խան պուսու կէօրիւնճէ, պաշատը Փէրեատ իթմէկէ, չէօյլէքի Փէրեատընտան ալէմ թաճիզ օլտուպ, վէ կէլիպ հալի քէյֆիյէթէ աշնա օլտուգլարընտա, սօղրու կէլիպ Բաշայա քէյֆիյէթի հալի նագլ իյլէտիլէր, Բաշա տախի գըղը չաղըրտըպ սիւալ իյլէտիքտէ, գըղ տախի օլանճա վուգուաթլարը պիրէր պիրէր նագլ իյլէտի. իմտի Բաշա Քէշիշի գօնաղընա կէթիւրտիպ, օրատա տիւրիւ պէ տիւրիւ էղիյէթլէր իլէ գաթըլ իյլէտի. իմտի Ասլը խան տախի աղլէյիպ Փէրեատ իտէր իքէն, Հալէպլին իչինտէ օլանճէմի կէլինլիք գըղար կէլիպ «Ասլը խան, նիչին աղլէրսին, պու կիւն սէնին կիւլէճէք կիւնիւն տիր» տէտիւրլէրինտէ, Ասլը խան սաղը էլինէ ալըպ պագալըմ գըղարահնէ սէօյլէտի :

— Պագըն գըղար պէնիւ միւշքիւլ հալիմի,
Եանտը Քերէմ պէնի սալտը պու տէրտէ,
Էյտի գամթիմի, պիւքտիւ պէլիմի,
Եանտը Քերէմ պէնի սալտը պու տէրտէ :

— Պիգէ Հագգտան պիր ինայէթ օլուր մը,
Մաճիրամըղ խօշ ըիվայէթ օլուր մը.

Մահչէրտէ կէօրիւշմէք գըամէթ օլուր մը ,
Եանտը Բէրէմ պէնի սալտը պու տէրտէ :

—Սաղլըղընտա չէքմէզ իտիմ նաղընը ,
Պաստը եըգտը ճիկէրիմին պաղըրնը .
Սչըն մէզարընը կէօրէյիմ եիւզիւնիւ ,
Եանտը Բէրէմ պէնի սալտը պու տէրտէ :

—Խան Սալըյըմ պէօյլէ մէլիւ կէզէրիմ,
Պիր տէրտիմի պին տէֆթէրէ եազարըմ .
Շիմտի պէնտէ Բէրէմ կիպի եանարըմ ,
Եանտը Բէրէմ պէնի սալտը պու տէրտէ :

Սալը խան պու պէյիթլէրի սէօյլէտիքտէն սօն-
րա , պաշլատը ֆիղան իթմէկէ , վէ պուենճա վա-
գըլթտան պէրու սէրկիւզէյթէտի օլան վուգուաթ-
լարը խաթըրնա կէթիրտիքճէ , տէրտ ու գասա-
վէթ վէ մէշագգաթը թէզայեիւտ պուլուր իտի ,
վէ օրատա հազըր օլան գըզլտը անըն տէրտինէ
թէսէլի վիրէմէզ իտիլէր , պապասը կէօզիւնիւն
էօնիւնտէ ճէլլատ միսիլիւ կէօրիւնիւր իտի , վէ
անասընըն իսէ եիւզիւնէ պագմագ իսթէմէզ ի-
տի . կեան կիտիպ Բէրէմին քիւլիւնիւ գարըշտը-
րըր իտի , կեան քէնտինի եէրտէն եէրէ չարբար
իտի , վէ օնտա պուլուենանլար սիւքիւթ իտիպ
սէյը իտէրլէր իտի . վէ օ արալըգ վալիտէսի կէ-
լիպ գըզընը թէսէլի իթմէք նիյէթի իլէ , պիր
գաշ լաղըրտը իթմէք իսթէտի իսէտէ , Սալը խան
տիյնէմէյիպ , քէնտի ֆէրեատ ու ֆիղանընը տէ-
վամ իտէր իտի . վալիտէսի «գըզըմ նի՞չին աղ-
լարսըն , պու կիւնլէրտէ սէնին կիւլէճէք վա-
գըլթլարըն տըր , զիրա պիզի պուենճա վագըլթ-
տան պէրու տէտիրկին վէ բէրուչան իյլէյէն ա-

տէմ տէֆ օլուպ նապէտիտ օլտու . իմտի գըզըմ
կէլ անանըն պապանըն եանընա վէ օնլար իլէ
սէվին» տէտի իսէտէ , քիմէ տէրտին , Սալը խան
աղլամագտան պաշղա պիր շէյ պիլմէզ իտի . վէ
գըզընը նասիհատթլէր իլէ ալըպ կէօթիւրմէք իս-
թէտի . լաքին գըզ աալա կիթմէք իսթէմէտի ,
անճագ գըզ Բէրէմին քիւլիւնիւ գարըշտըրըպ
անասընա պու պէյիթլէրի սէօյլէտի :

—Նիճէ տայանայըմ պէն պու հասրէթէ ,
Անա Բէրէմ եանտը տէյու աղլէրիմ .
Մէվտիճէկիմ պէնի սալտը պու տէրտէ ,
Անա Բէրէմ եանտը տէյու աղլէրիմ :

—Լէյա իչին , Մէճնուեն տաղլէրէ տիւշտիւ ,
Ֆէրհատ Շիրին իչին գայալար տէլտի .
Պիզէ պու սյըրըգ Մէվտտան կէլտի ,
Անա Բէրէմ եանտը տէյու աղլէրիմ :

—Բէչիլ պապամ պու իչէ սէպէպ օլտու ,
Բէրէմին աթէչի եիւզիւմէ սալտը .
Պիզիմ գամուչմամըզ մահչէրէ գալտը ,
Անա Բէրէմ եանտը տէյու աղլէրիմ :

—Պէն Սալըմը կէօրմիւլ իտիմ տիւշիւմիւ .
Սգըթտըմ կէօզիւմտէն գանլը եաշըմը ,
Եարիմ չէքտի օթուգ իքի տիլինի ,
Անա Բէրէմ եանտը տէյու աղլէրիմ :

Գըզ պու պէյիթլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա ,
վալիտէսինէ Բէրէմին մէյտանտէ տուրան քիւ-
լիւնիւ կէօթէրտի , վալիտէսի տախի կէօրտիւք-
տէ թէանճիւպ իտիպ , «էյ գըզըմ նէ եաբալըմ
պիր շէյ տիր օլմուշ չարէ օլմազ , սէնին թագ-

տիրին պէոյլէ իմիջ» տէյիպ, պիրազ տահա թէ-
 սէլլի վէրտի . Էմմա գըզ քիւլին պաշընտա գըրգ
 կիւն թէքմիլ աղլայըպ կէօզ եաշը տէօքտիւ .
 գըրգ պիրինճի կիւնիւ պագառ քի քիւլ էթրա-
 ֆա տաղըմըշ, հէման գըզ սաշընը սիւբիւրկէ
 իտիպ, քիւլիւ պիր եէրէ թօբլայըմ տէր իքէն,
 գըզըն սաշընտան թուլթուշուպ, չայըր չայըր
 եանըպ Գէրէմին քիւլինէ գարըշտը . վէ պիրտէ
 գըզըն վալիտէսի պունու կէօքտիւքտէ, եիւրէ-
 յինին աճըսընտան պաշլատը պուտայա կիպի հա-
 րէքէթլէր իթմէկէ, վէ քէնտի իթտիքլէրինին
 իւզէրինէ պին տէֆա բիւշման օլտու իսէտէ, չի-
 ֆայիտէ իշ իշտէն կէչմիշ իտի, գուշ էլրտէն ուչ-
 տու կիթտի, արթըգ պիր տահա քիմ ծնու էլէ
 կէթիրէպիլիր իտի :

Օլ վագըթ պու հալատիս շէհիրին էթրաֆընա
 եայլըպ տիլէրէ տատիթան օլտուլար, հէր քէս
 հօճանըն վէ գարըսընըն նապէճա հարաքէթլէրի-
 նի թէսհիպ իթտիլէր . վէ առէմ գալմատը քի
 Գէրէմին վէ Ասլը խանըն իւզէրինէ աղլամասըն-
 ւար, պու երի աշըգլարը հէր քէս աճըտը .

Պու օլան իշլէրի կէլիպ Բաշայա խապէր վէր-
 տիլէր, Բաշա պունու իշտիինճէ բիւր գաղէպ օ-
 ւլուպ, հէման Գէշիշին գարըսընը կէթիրտիպ,
 տիւրիւ ագապ վէ Էդիյէթլէր իլէ պունու տախի
 գաթլ իթտիրտի :

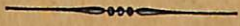
Իշթէ հիքեայէմիզի օգուլյան տօթլարըմ, պու
 տըր Գէրէմ իլէ Ասլը աշըգլարըն հիքեայէսի քի,
 պու գատար թէվաթուր պուլմուշ տըր :

Պիզ կէլէլիմ Սօֆիլիէ, Սօֆի տախի Գէրէմ գա-
 տար տէրտ շէքտի տէսէք կէրէք տիր . զիրա պու

Գէրէ... յապէր կէզտի, սըզընթը շէքտի,
 տաղլէրը շառ, շէհիրլէրի տօլաշտը, մահպուս-
 տա եաթտը, տամա չըգտը, գօվուլտու, գահ-
 վէ պուճագըրընտա զարիպլիք շէքտի, վէ պու
 շէքտիկինին ճիւմլէսի Գէրէմին խաթրը իշին ի-
 տի, իաթէր իտի քի պու իքի աշըգլար պիրի պի-
 րինէ գալուշուպ, զէվգ ու սէֆա սիւրսիւնլէր .
 ւաքին միւրատընա էրմէտի . շիմտի Գէրէմ եան-
 մըշ իտի . Ասլը խան տախի եանըպ, քիւլիւ օ-
 նուն քիւլինէ գարըշմըշ իտի, քէնտիսի իսէ թէ-
 սէլլի գապուլ իթմէզ, վէ տէրտլէրէ տիւչար օ-
 ւլուպ, մէլուլ մահսուն աղլայըպ տուրուր իտի :

Բաշա պունուն հալինի կէօքիւպ, օնու եանը-
 նա չաղըրըպ վէ պիր չօգ թէսէլլի վէրտիքտէն
 սօնրա, օնու չըրագ իտիպ, Հալէպտէ պիր պէօ-
 յիւք պաղիրկեանըն գըզը իլէ նիքեահ իլլէտի .
 վէ գըրգ կիւն գըրգ կիճէ տիւլիւն իլլէյիպ, վէ
 պիր ճումտա կիճէսի կիւլէյի կիրիպ, էլ էլէ
 վէրիպ մուրատ ալըպ մուրատ վէրտիլէր, վէ պա-
 գի էօմիւրլէրինի զէվգ ու սէֆա իլէ կէշիրտի-
 լէր . Մէվայը միւթաալ հազրէթլէրի պիզլէրի
 վէ սիզլէրի ճէննէթի ալեաալընտա միւրատըմըզը
 նայիլ իլլէյէ . ամին :

Ի ի Թ Ա Մ

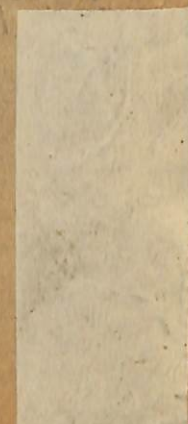

mer = at

1601

Faint, mostly illegible handwritten text in a cursive script, possibly a ledger or account book. The text is written on aged, yellowish paper with some staining and a large tear at the top edge.

1601

57

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0545170

